

T.C.
1 NCI ORDU KOMUTANLIĞI NEZDİNDEKİ
İSTANBUL BİTKİYÖNETİM
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SAYI : 1973/11 S.T.
ESAS : 1973/2
KONU :

Selimiye/İSTANBUL
27 Ağustos 1974

ASKERİ SAVCI : Hâkim Yarbay Süleyman TAKKECİ

2 No.lu AS.MAHKEME :
SAYI : 1973/2071
ESAS No.: 1973/34

ÖZÜ: Askerî Savcılığımızın
Esas hakkındaki mütala-
asıdır.

ESAS HAKKINDAKİ MÜTALAA

İSTANBUL BİTKİYÖNETİM 2 No.lu ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
SELİMİYE/İSTANBUL

Mahterem Başkan ve Üyeler,

Kalkınmakta olan her ülkede olduğu gibi Türkiye'nin de önünde duran sosyal, ekonomik, kültürel ve sair meseleleri karşısında bu meselelere çare-i hal bulmak gibi bir çizgide hareket eder görünerek sosyalist doğrultuda bir düzen kurmak amaçlarının silâhla bir müdahaleye müsteniden gerçekleştirmek gayesiyle Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını ve bu Anayasa ile müesses demokratik nizami tahrip etme üzere gizli ittifak-kurmuş buldukları iddiasıyla haklarında Askerî Savcılığımızca dava açılmış sanıklar Cemal MADANOĞLU, Osman KÖKSAL, Doğan AVCIÖĞLU, İlhami SOYSAL, Cemal Resit EYÜPOĞLU, İlhan SELÇUK, Hıfzı KAÇAR, Adnan KAPTAN, Adnan ARABACTOĞLU, Fahrettin TEZEL, Orhan Seyfi GÜVEN, İbrahim ARTUÇ, Cemalettin KORKUT, Zeki ERGUN, Necdet DÜVETCİOĞLU, Raif ERTEM, Cengiz BALLIKAYA, Yılmaz AKKILIÇ, Doğan ERDOĞAN, Hüseyin ONUR, Ferruh ÖZDİL, Ali SİRMEN, Orhan PEKEY, Abidin SEZEN ve Ahmet Gürüz KETENCİ'nin bir süreden-beri devam edegelmekte olan mahkemeleri bu safhayla sonuca yaklaşıyor bulunmaktadır.

- ESAS HAKKINDAKİ MÜTALAA MIZIN GENEL ÇİZGİSİ -

Sonun başlangıcı mahiyetindeki işbu safha, esas hakkındaki mütalâa safhasıdır. Bu safha, çeşitli yönleriyle şekillenmiş diyalogların, tez ve antitez şeklindeki çelişkili düşünüş ve görüş yöntemlerinin bir düşünce düzeyinde birleştirilmesi demek olan hükme varis yolunda önemli bir virajdır. Çünkü bu safha, iddia olarak ortaya konulmuş kuvvetli bir sanının tek yönlü görünen bir kanaatin gerçek hüviyetini tesbit amacıyla yürütülen mahakeme bütünü içinde yer almış safhalardan en önemlisi olan delil irad ve ikamesi safhasına son verilip ede edilmiş delillerle mezkûr sanının yenilebileceği, tek taraflı kanaatin objektif gerçekliğe kavusabileceği, yani hükme varılabileceği Mahkemece belir-

tilmek suretiyle taraflara görüşlerini bildirmeleri için söz verildiği bir safhadır. Bu safha, işte bu neticeye götürücü hüviyeti itibari ile muhakeme bütününün kritik bir safhası olmak mevkiindedir. Genel mahiyetteki işbu kanaatimizi müşahhaslaştırarak diyoruz ki, hâssaten bu davabakımından daha da kritik ve önemlidir, zira özellikle bu davada, Mahkemenin kendi zaviyesinden ve savunma yönünden hükme götürücü bir soruşturma olgunluğu görülmüş-se de iddia açısından tek taraflı hüviyette görünün kanaati, muhakemenin sanıyı yenmeye üçlü kollektif açılması ile objektif gerçekliğe dönüştürme, c muktedir ve mahkemeyi neticeye götürmeğe kaadir bir halin, yani olgun bir soruşturma şeklinin gerçekleşmediği bir vakıa olarak ortadadır.

Şurası da bir vakiadır ki; dava dosyası, iddianame ile Mahkemeni-ze sevk edildikten bu yana toplanan delillerde Savcılığımızca sanıklar lehine hiçbir tahavvül vukuu bulmuş addolunmamaktadır. Her ne kadar temel deliller üzerinden bu delilleri, objektif gerçeklik düzeyinden kaydırabilecek intiba yaratan değişiklikler tezahür etmiş görünüyorsa da bunların, önceki delillere nazaran faikiyetini belirtir hiçbir özelliği olmadığı gibi, gerçekliğini tesbite müteallik soruşturma muamelelerinin yürütülme imkânları mevcut olmasına rağmen yürütülmediği cihetle, zuhur etmiş görünen bütün bu değişikliklerin, delillerin önceliği nazara alanacak olursa, iddia delillerinin müphemiyette götürülmesi suretiyle bir çözüm varma şeklinde değerlendirilmeğe tâbi tutulmaktan öte bir gerçeklik ve bir mana taşıyamayacağını ifade etmek isteriz.

Bu itibarla görüşlerimizin bu başlangıç safhasında hemen şunu üzümlere ifade etmek isteriz ki, ceza davası açmayı, mutlama mahkumiyet-kararı almak üzere Mahkemeye başvurma hakkı olarak telâkki eden bir zihniyet içinde bulunmamamıza rağmen son soruşturmanın bizece karanlık görüntüsü karşısında görüşlerimizin, sübut ve değerlendirme noktasından istinat edeceği temel, hazırlık soruşturması ve buna müsteniden tanzim edilmiş iddianamemiz olacaktır.

Bu hal, bir bakıma dava açma safhasının ötesinde bir tutum göstermemiş olmak yeklinde tezahür etmiş bir uygulamanın örneği olarak telâkki edilebilir. Ne var ki bu tutum bir zaruretini bizi getirdiği noktanın tabiatından doğmaktadır. Ve bu nokta ise, Mahkeme ile olumlu bir diyalog kurmanın olmaktan başka bir mânâ taşımamaktadır.

Hulbuki, aslında ceza usul mevzuatına göre görevimiz; sadece dava açmak değil, muhakeme boyunca mütalaa mahiyetindeki tezler ve görüşler ile Mahkemeye ışık tutup bu suretle neticede Mahkemenin ~~xxxxxx~~ varması lâzım gelen sentezi elde etmesine yardımcı olmaktır. Bu tez ve görüşler ve hele özellikle esas hakkındaki mütalaa olarak isimlendirilen nihâî tez, kendiliğinden davayı halledecek bir husus ^{vey} taşımaya da muhakemenin sonunda yaratılacak sentezle hüküm haline gelebileceğinden veya hükme katkısı olacağından bu mütalâanın; müknî bir muhakeme çizgisinden geçmiş olması ve Mahkemenin son kararına tekaddüm etmesine rağmen o karara esas olacak bir nitelik göstermesi gerekir. Çünkü, bir noktadan bu mütalâanın sağlık derecesi, netice kararın doğru ve isabetli çıkabilmesinin taminatıdır. İşte görülüyor ki, görevin mahiyeti, olumlu diyalog kurulmasını engelleyici olmak şöyle dursun bilâkis sağlayıcıdır.

Lâkin sırası bir gerçektir ki, mahakeme boyunca iddia makamı, bütün yardımcı görevine rağmen Mahkemece, şimdiye dek alısılmış ve görülmüşün dışında talepleri reddedilen bir makam haline getirilmiştir. Mahkemece deyişimiz, çıkan kararların, bazı esaslı konularda sayın Başkan Tümgeneral Hasan ÖZTÜRK'ün mahalefetine mebni ekseriyetle de olsa kanuna göre Mahkeme kararı olmasındandır. Asıl dikkatimizi çeken özellik, sayın Mahkeme Başkanının sağduyası ve gerçeğe nüfuz gayesi ile çoğu yerlerde mahalefetine rağmen iki üyenin bütün mahakeme boyunca hiçbir şekilde yekdiğerine mahalif kalmamış olmasıdır. Acaba bu tutum, bütün taleplerimizin gayri hakikî olusundan mı nes'et ediyor diye bizi düşünmeye sevk etmişse de ilmî ve kazaî içtihatlar ve sağ dayu ve istatistik rehberliğinde yaptığımız değerlendirmeye, bunun matematiksel bir şekilde hep aleyhimize olamayacağı sonucunu vermiş oldu. Usul kanunlarına getirilmiş kendine has bir anlayış ve yorum mahiyetini taşıyan bu hususa ve bu tutuma ilerideki bölümde değineceğimiz için simdilik burada sadece esas hakkındaki mütalâanın dayanmak zorunda kaldığı temeli arz ve izaha devam sadedinde bu bölümümüzü ilgilendirdiği kadarına değinmekle yetinmek istiyoruz. Yalnız burada su kadarını söylemek isteriz ki, sayın Mahkeme Başkanının büyük bir uyanıklık ve objektif görüş eseri olduğuna kani bulduğumuz ve sadece ve sadece objektif hakikatin ortaya çıkarılabilmesi hususunu temin sadedine matuf esaslı noktalarda tahkik muamelelerine tevessül edilmemesine, objektif gerçeğin su yüzüne çıkarılmamasına mahalefet etmek suretiyle görüşlerini kararlara yansıtmış olması; bizim yönümüzden isaret etmek lüzumunu duyduğumuz diyalog olumsuzluğunun, Mahkeme içinde mevcut olan bir başka görüntüsüdür. Öyle sanırız ki mahalefet edilen bu esaslı noktalara müteallik araştırmaya tevessül edilmediğine ve müphemiyet giderilemediğine göre sayın Başkan da objektif hakikatin tecelli edemiyecek durumda olmasının ızdırabını bizim gibi aynen dayacak ve son kararda yani hükümde bu gerçek aynen tebellür edecektir.

İddia Makamı, mevzuatımıza göre, gerçek yönüyle yargılama makamı kadar olmamakla beraber bitaraflık çizgisini muhafaza eden bir hasım hüviyetinde bulunmasına mebni yaptığı hazırlık soruşturması neticesi ortaya koyduğu isnadın tahkiki ve taayyün edecek sonuca göre hükme varılması talebi ile son tahkikatı yani davayı açmak ve Mahkeme önüne getirmek, aynı zamanda bu davayı yürütmek ve mahakeme sonunda varılacak nokta doğrultusunda görüşünü belirtmek görevindedir. Yani bir başka deyişle sadece dava açmak ve o çizgide kalmak mecburiyetinde değildir. İste doğrultusu bu şekilde dava açmak ve yürütmek olduğu cihetle mahakemenin bütün bölümlerinde hüküm vermeyi gerektirecek tarzda hakikatin araştırılmasında bütün gücü ile yer alacaktır. Çünkü kanunumuzun sisteminde göre dava açarken elde bulunan kıstas ile dava sırasındaki kıstas değildir. Yani davaya mesnet teşkil eden iddianamedeki iddia ile son soruşturma sonunda serdedilecek esas hakkındaki mütalâa arasında mahiyet ve ölçü farkı mevcuttur. Davaya açılırken sahip olunulan yetki ve mütalâa çizgisi ile dava açılıp yürütüldükten sonraki mütalâanın farklılığı, gerçeğin daha aydınlığa kavuşması noktasından ve sayet itham varsa, ithamın ağırlığı yönünden önem arz eder. Çünkü son soruşturmaya te-

kaddüm eden saffhada iddia makamı bakımından dava açmaya yetecek husus, soruşturmaya mevzu olayla ilgili bidayetden vâki kuşku halinin kuvvetlenip bir kanaat mahiyetini kazanmış olmasıdır. İşte bu ölçü, dava açmak için yeterli bir ölçüdür. Buna mukabil iddia Makamının son soruşturma sonunda serdedeceği esas hakkındaki mütalaası ise sanıyı yenmiş olması ve gerçeğe daha yakınlaşmış olmasını ifade eden görüşüdür. Şayet bu görüşünde cezalandırma talebi yer alacaksa bu itham, gerçeğe daha yakın ve daha ciddi bir itham mahiyetini taşıyacaktır. Çünkü kendisinden başka, savunma ve yargı makamının da dahil olduğu ortaklaşa bir çalışmaya dayanan gayretlerin ışığı altında gerçeği tamamen görmüş olması gerekmektedir.

Bu itibarla son soruşturmanın seyri ve yürütülmesi şekli, savcılığın kanuna göre olması lâzım gelen çizgideki görüşünü ortaya koyabilmesini sağlayıcı nitelik taşıyıp taşımadığı noktasından önemlidir. Üzerinde hassasiyetle durması, görevinin bu istikamette ifası gayretinin zarurî bir neticesi olarak gereklidir. Bu bakımdan son tahkikat muamelelerinin takibi ve bu muamelelerin bizi baştan beri arz etmeye çalıştığımız düzeye ulaştırabilecek nitelik gösterip göstermediği hususlarındaki hassasiyetimizin, hiçbir kimsenin şahsı ile ilgili değil, görev icabından bir zarureti olarak telâkki edilmesini belirtmek isteriz.

Şurası bir gerçektir ki, kanunumuzun espirisine göre, hazırlık soruşturması dolayısıyla doğmuş bulunan sanı şeklindeki tek taraflı kanaatın gerçeğin aydınlığı ile yenilebilmesi maksadıyla açılmış bulunan kamu davasında, niteliği belirtilen bu tek yanlı kanaat, ya, aydınlık sağlayacak şekilde yürütülmüş soruşturma seyrine bağlı olarak kendiliğinden Savcının verdiği samimî bir inancı dayanılmak suretiyle değişebilir ve ortadan kalkabilir veya, soruşturmanın seyir tarzı itibarıyla varlığını muhafaza edebilir. Birinci halde Savcı hatıya ettiğini anlayıp evvelki isnadını esas hakkındaki mütalaası ile geri alır, ikinci halde ise kanaatını muhafaza edip esas hakkındaki mütalâasını ilk iddiasına dayandırmak zorunluluğunu duyar. İşte bu gün bu ikinci çizgide bulunuyoruz.

Esas hakkındaki mütalâamızın temelini ne olacağı konusundaki şu kısa maruzattan sonra bu mütalâamıza hâkim olan görüş çizgimizi de kısaca belirlemek ve arkasından mütalâamızı arza başlamak istiyoruz.

Burada kısaca şunu ifade edelim ki, bizim görev çizgimiz, vazife anlayışımız, vukuu muhtemel veya mevhum her türlü geçici tesirlere kapılmaktan uzak kalmak, günün havası hangi istikamette eserse essin, sanığı veya mağduru kim olursa olsun hukuk, kanun vicdan ve adalet üzere hareket etmektir. Bu soruşturmanın gününde olduğu gibi herhangi bir sanığa bu gününde de husumetimiz yoktur.

Sanık müdafilerinden avukat Doğan TANYER'in Mahkemeye verdiği ve mahsus duruşma celsesinde okunan dilekçesinde, savunma taleplerine karşı daima yaptığımız çıkışlara ve daima savunma aleyhine delil ikame etmemize atfen mevzu bahis eyleyip husumet gibi telâkki ettiği ve o suretle tanıdığı işbu davranışlarımızın asıl maksadı, yalnızca iddiamıza mesnet teşkil eden olayları ve bunların delillerini mâyup göster-----

meve yönelik tutumu daha gerçekçi ve âdil bir düzeye getirmeğe, hakikaten üstüne müdafaa maksadı ile de olsa çekilmek istenen örtüyü kaldırmaya matuf ve münhasırdır. Amacımız yalnız ve yalnız gerçeğin bütün çıplaklığı ile tahakkukuna ve bunun Mahkemece hüküm şeklinde tesciline yardımcı olacaktır.

İşarete bulunduğumuz veçhile, hakikatlere, savunmaya ters düştüğünü gördükleri ahvalde şal çekilmeğe kalkılması, hususu; bir taraftan, dava delillerini ön yargı ile mâyup görmeğe ve göstermeğe çalışmaları diğer taraftan ise, gerek sorgu ve gerekse delillerin irad ve ikamesi safhasında, irad ve ikamesine çalışılan bu delilleri hazırlayıp işbu davanın açılmasını sağlayan görevliler ve görevlilerin şahsında Devlet organlarını hedef alan 27. Mayıs, düşmanlığı, faşistlik, Montajcılık, sahtecilik V.S. isnatlarla tezyif ve tahkirde bulunmaları ve hatta zaman zaman hakaretlerini en ileri derecesine vardiirmaları hususları ile telhis edilip gösterilebilir.

Evveleminde ifade edelim ki, 27. Mayıs. 1960 İnkilâbında önemli görevler ifa etmiş bazı kişilerin, asker orjinli kimselerin ve halen de muvazzaf bulunan rütbeli bazı askeri şahısların T.C. Anayasasını tağgir, tebdil ve ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş Türkiye Büyük Millet Meclisini iskata cebren teşebbüs gayesiyle gizlice ittifak kurmuş olmaları, herkes gibi bizi de hayrete sevk etmiştir. Ancak şunu da belirtmek isteriz ki sanıklardan bazılarının bir savunma takdiği olarak özellikle kendilerini böyle biriddiaya muhatap kabul edilemelerini görevli Devlet memurlarının 27. Mayıs. İnkilabına olan düşmanlığının bir eseri imiş gibi göstermeye çalışmaları, top yekün Millet ve Devlet varlığına mal edilmiş bu inkilâbı kişilikleriyle özdeşleştirmeleri, patentlerine almaları, suç teşkil eden fiilleri açısından beraeti zimmet delili olarak ele almaları bir yana bu suçun işlendiğini tesbit eden ve bu itibarla kanunî görevlerini yapmak mecburiyetinde olan görevlileri bu inkilaba düşmanmış gibi göstermeleri hayretimizin yanında bizleri teessüre sevk etmiştir. İşte tam bu noktada basit ve fakat o kadar da sağlam olan bir mantık kaidesinden bahsetmek isteriz. Bir şey ne kadar kutsal ise onun aksi yöne teveccüh ettirilmesi de o derece vahimdir. Bu şekilde kendilerini savunabilmek için için mücerret iddialara dayanmak suretiyle görevini yapmış Devlet memurlarının şahsının Devlet Hükûmî şahsiyetini dahi açıkca karşısına boy hedefi olarak alıp davanın başlangıcından bu yana kendilerini mazlum, ama kendilerinin adalet önüne çıkartılmasını sağlayan devlet mekanizmasını ve özellikle Milli İstihbarat teşkilatını maalesef zalim gösterme çabaları eminiz ki Mahkemenin de dikkat nazarlarından kaçmayacak, dikkat ve ibretle telâkki olunacak hâzin bir savunma örneği olmuştur.

Bizim bu tezyif ve tahkirlere aynen mukabelede bulunmamız mümkün, hattâ kanunların cevaz verdiği bir durum olduğu açık iken bu yolu ihtiyar etmemeyi prensip olarak benimsemiş olduğumuz ve kem sözün, muhatabı değil, söyleyeni ilzan edeceğine ve verimsiz değil, verimliye taşlatılacağına inandığımız için burada yalnızca olayın maddi ve hukukî cephesini ve bunun son soruşturmada vardığı noktayı ele alacak ve bu zararlarda tezyife çalışacağız.

Aslında bu davanın mebaından bu yana bütün endişemiz ve gayretlerimiz, adalet kapısı olan mahkemenizden şu veya bu tarz noksanlarla malûl bir karar yerinetek kelime ile ifade etmek istersek aale uygun bir karar çıkmasını kolaylaştırmaya yönelik olmuştur. Umidediyoruz ki bu hareket tarzınız, mahkemenizce olduğu kadar savunmacı da, belirtmeye çalıştığımız düzey ve boyutlar içinde değerlendirilsin.

İşte b kanaat ve temennilerle bir defa daha ifade ediyoruz ki herşeye rağmen Mahkemenize sunacağımız esas hakkındaki bu mütâlaanız da olayları enfusî takdir ölçüleriyle değil, objektif esaslarla ve bilhassa kanunî mesnetlerle kıymetlenmeye ve mahkemenize işte bu anlayış ve zihniyet içinde esas hakkındaki mütâlaanızı sunmaya çalışacağız.

Malûm bulunduğ üzere sanıklar hakkındaki işbu davaya mesnet teşkil eden Askeri Savcılığımızca müttehaz: 9.Ocak.1973 gün ve 1973/2-2 esas ve karar sayılı idaianamede ihtilâl hazırlıklarının analizi; BİRİ-Sİ, sanıkların fikirve eylemlerinin mahiyeti nedir?, diğeri, bu fikir ve eylemleri ortaya koyan deliller nelerdir?, Bir diğeri, bu fikir ve eylem bütünlüğünün kanun normları karşısındaki değeri nedir? olmak üzere üç ana esas üzerine teksif edilmiştir. Şüphesiz ki bu bölümlere ve izah tarzı soruşturma dosyasının, idaianamenin tanzim tarihindeki mahiyetine ve şartlarına göre olmuştur.

Ancak bugün, davanın eriştiği bu safhada arzedeceğimiz analize esas olmak üzere aynı bölümlere ile yetinmeyeceğimizi ve bu bölümlere yanına ayrıca ve özellikle davanın kazandığı istikameti tayin bakımından son soruşturmanın bu davaya olan katkısını ortaya koyabilmek amacıyla son soruşturmanın mahiyeti adı altında genel bir görünüm arzedecek şekilde son soruşturmanın nihas gayesi, buna mukabil halen yürütülmekte olan son soruşturmanın somut mahiyeti, buna inziha men de işte bu bir yandaki müşahhasa yani tatbikata yol gösterici hüviyeti kanunî mucerret prensiplerle diğer yand ki müşahhasa sorunun yani mahkeme tatbikatının ilfi ve kazai içtihatlar ışığında karşılaştırma ve değerlendirme de katmanın gerektiğini ifade etmek isteriz.

Burağa bilhassa şunu da kaydetmek isteriz ki, bu analizin özellik arzeden ve işaret edilen bu ek bölümlerinin objektif yönden ve dikkat dolu birperspektiften tetkiki hali, son soruşturmanın bu davaya aydınlık getirmek bir tarafa bir çok noktalardan iphan getirme istikametine gelişim gösterdiğini saptama inkânı yaratmış olacaktır.

Bu bakımdan Mahkemenin, tarihin kendisine verdiği vazifesini yaparken ileri bölümlerde işaret edeceğimiz noktalarda işbu işaretlerimiz veçhile hassasiyet göstermesini, olumsuz bir kenkide girişmek bir yana, ışık sağlanmaktan başka bir anaç taşımayan görüşlerinize ve taleplerinize karşı benim kararlarım kesindir, ancak Yargıtay tarafından kontrol edilebilir, pünakaşa konusu yapılamaz, eleştirilemez gibi bir

tutunun içinden kendisinin; sadece hakkın, adaletin hizmetinde olduğu, bunun işe davaya aydınlık getirecek tahkik muameleleri ile gerçekleşip suçsuzu cezalandırılmamak kadar, suçluyu da cezalandırmak suretiyle tahakkuk edebileceği şuuruyla sıyrılmasını dilenmekteyiz.

Bu hususa bu kadarla işarette bulunduktan sonra şimdi, genel hatları itibariyle hazırlık soruşturmasına bağlayarak oluştuğuna işaret ettiğimiz görüş ve değer yargımızı bu temele oturtma mecburiyetinde ka lışımızın nedenlerini arz ve izah sadecinde yukarıda biraz önce belirlediğimiz son soruşturmanın mahiyeti bölümünü ele almak istiyoruz. Çünkü biz bu soruşturma safhasına parmak basmadıkça, anlayıp anlatamadıkça davanın mahiyetini ve hukuki doğrultusunu, adli değerlendirilmesini doğru olarak ortaya koyabilme kıstaslarını hazfetmiş oluruz.

1) SON SORUŞTURMANIN MAHİYETİ:

Teorik ve pratik yönleriyle ele alınması lâzım gelen bir hüviyet arzettiği için bunun, son soruşturmanın ihtisasındaki gaye ve yürütülmüş son soruşturmanın ve mevzuat mevcehesinde son soruşturma muamelelerini değerlendirilmesi şeklinde üç bölüm halinde incelemenin faydalı olacağı kanısındayız.

A) SON SORUŞTURMANIN İHTİSASINDAKİ GAYE:

Ceza muhakemesi mevzuatımız, kimsese muhakemesiz ceza verilemez kaidesinin bir ürünüdür. Ceza Muhakemesinin gayesi, fert ve toplum menfaatlerini dengeli bir tarzda tutmak. Bunun için takibeceği yol, hakikatın araştırılması yoludur. Ceza muhakemesi, ithamceden, savunan yargılayıp hüküm verenden ibaret olmak üzere üçlü kollektif bir çalışma düzenine istinad eder. Bir yönüyle fert ve toplum menfaatlerinin bir çizgide birleştirilmesi demek olan Adalet, ancak bu kollektif çalışmanın dengesi doğrultusunda sağlanabilir. Ceza muhakemesi, aktif olarak ferdi, suç teşkil eden fiili işlemesinden itibaren takibeder. Dava açılıncaya kadar ve dava açıldıktan sonra olmak üzere iki bölümde ayrı ayrı ele alır. Müşahhas olarak bizi halihazırda bu ikinci bölüm ilgilendirmektedir. Bu bölümün hedefi, ceza muhakemesinin gayesi icabı toplumun menfaatleriyle ferdin menfaatlerini uzlaştırmaktır. Bu uzlaşmayı sağlamak için bazı şekil ve formaliteler kabul etmiştir. Bu formaliteler Anayasamıza göre tasat olmuş kişi haklarının kanunla sınırlandırılmış halini yansıttığı kadar yargılama kuvvetinin de sınırlandırılmasını sağlayıcı niteliktedir. Tabii bu sınırlandırmanın karakteri, demokratik rejimlerde daha ziyade fert icabıdır. Zaten kabul edilme gerekir ki bir ceza davasında sanığın hak ve menfaatlerinin korunması elbet lâzım ve zaruri bir keyfiyettir. Ancak ne var ki bu kabul tarzı, hiçbir zaman bir gaye olarak ele alınmaz. Çünkü dava münasebetiyle ortaya çıkan sanıklar dışında süjeler ve toplum menfaati de mevcuttur. Bu itibarla sanık haklarını korurken, tarafların ve toplumun haklarını da aynı

düzeyde ele alınak gerekir. Bu da ancak hakikatin araştırılması sureti ile gerçekleşebilir. Adaletin başarısı, hakikatı araştırmaya matuf bütün yolları kullanarak çelişilmez. Gerçeği hüküm şeklinde ortaya koyabilmesinde saklıdır. Ceza davalarında, Hukuk davalarında olduğu gibi şekli hakikatin değil, maddi hakikatin tecellisi esastır. Bu itibarla ceza davalarında tarafların ileri sürdükleri delillerle bağlı kalınmaz. Mahkeme de res'en konuya aydınlık getirecek delilleri araştırır. O halde ceza davalarında adalet için önemli olan pusus; iddia ve savunma hakkına sahip olanların, meşru bütün vasıtalar ve yollardan faydalandırılmalarının temini ve buna inzihamen gerçeğe yaklaştıracak, nevizua aydınlık getirebilecek biçimle iddia ve savunma delillerinin res'en de toplanmasının sağlanmasıdır. Binaenaleyh hükme giden yol ve tarafların son iddia ve görüşlerini şekillendiren yol delil irad ve ikanesinden geçer. Ceza mahkemesinin gayesine vusulü, hükmün adalete uygunluğu; işte bu safhanın hukuka, kanuna, ilâhi ve kazâi içtihatlarla mutabakatı derecesiyle ölçülür.

B) YÜRÜTÜLMÜŞ SON SORUŞTURMANIN MAHİYETİ:

Maruzatımızın başında da ifade ettiğimiz veçhile esas hakkındaki mütâlaamıza istinat ettiği temel iddianameye indirgeyen nedenler, son soruşturmayı karakterize eden delillerin irad ve ikanesi safhası ile ilgili olup bu safha bünyesinde yer almaktadırlar. İddia olarak dayandığımız deliller, iddianamemizin 122 nci sayfasında yer almış deliller bölümünde aynen (MIT'ce tanzim olunmuş raporlar, ses bantları, ses bantlarının tape edilmiş nüshaları, sanıkların bir kısmının açık ikrarları, bir kısmının tevilli ve yekdiğerini itane edici beyanları, Mahir KAYNAK'ın şahadeti, Özkaya ve Rafet KAPLANGI'nın şahadetleri, bazı noktalara talahluk etmek üzere şahit sıfatıyla ifadeleri tesbitedilmiş İsmet SUNGURBEY, Bulent TANOR, İlder TURAN'ın şahadetleri Cemal MADANOĞLU'nca kaleme alınmış kaaro örgütü adlı belge ve şema, ihtilâl çalışmalarına ait notlar başlığını taşıyan yazılı belge, yenin li bilirkişi raporları, Devrim Gazetesi nüshaları, ilgili bölümlerde sanıklara aidiyeti belirtilmiş basın organlarındaki yazı örnekleri ve dosya münderecaatı.) olarak gösterilmiş olduğucihetle son soruşturmada bu delillerin tetkikine kanunî icap doğrultusunda şahit istina etmek yolu ile başlanmıştır. Ancak şu kadarını ifade edelim ki bu kısımda ele alacağımız deliller, genellikle davaya yön ve yöntem verme özelliğine sahip temel delillerdir. Bu bölümde arz etmek durumun da olduğumuzhusus, sadece davanın önemli delilleriyle ilgili son soruşturma muamelelerine topluca bakış olup bir değer yargısına varmayı gerektirecek tahlillere girişmekdeğildir. Bu tahlil ve değerlendirme keyfiyeti bundan sonraki bölümde arza çalışılacaktır. Bu bölümün özel liğini ve sınırlarını böylece saptandıktan sonra şimdiki sırasıyla davanın önemli delilleriyle ilgili hususları arz etmeye geçiyoruz.

Delil irad ve ikanesi cümlesinden olarak öncelikle davanın

temel şahidin Mahir KAYNAK huzura çağırılıp dinlenilmesi yoluna gidilmiştir. Bir süre önce örgütsel faaliyetlerde beraber olduğunu zannettikleri kişi olarak Mahir KAYNAK'ın bu münasebetlere ve faaliyetlere ilişkin şahadeti, sanıkların işbirliğini celbedecek tarzda ve baskı altına almak ve sindirilebilmek için şahsiyetine hücumetmeleri neticesini doğuracak derecede ihtilâf teşebbüsleri ile ilgili hareketleri anatomisini isabetle ve gerçekçi bir gözle çizecek şekilde vukuu bulmuştur. Ama ne var ki, daha sonra usul kanunlarının sanık bakımından ele aldığı akli maluliyetle ilgili konulara, savunmacı hakkında hiçbir rapor ve belge ibraz edilmediği halde savunma doğrultusunda mahkemeye verilmiş bir kararla savunmanın şahit olarak getirilmesiyle dinlenen Dr. Gencay GURSOY'un şahadetleriyle muhatap kılınmış ve şahide, şahit ikamesi istikametindeki bir kararla şahadetinin gölgelendirilmesi ve şahadeti üzerinde kuşkular husule getirilmesi gibi bir neticeye dönüşebilecek hal yaratılmıştır. Bu konunun üzerine eğilerek gerçeğin yansıtılmasına çalışma amacını taşıyan taleplerimiz ise kulliyen reddedilmiştir.

Bu hususun e-reyan şekli, dava dosyası ve duruşma zabıtnameleri ile tebellür edebilecek olmasına rağmen ayrı ayrı celselerde vukuu bulunduğu cihetle daha ilerideki bölümlerde yapılacak değerlendirmesine varabilmek amacıyla kısaca da olsa bütünlenerek arzında fayda mülhaza olunmuştur.

Ezcümler;

Müdafii Avukat Doğan TANYER'in, dava dosyası meyanındaki 9 no.lu Klasörün 93-102 sıra numaraları arasında bulunan 22.3.1974 günlü tevsi-i tahkikat konusundaki dilekçesinin 8 nci sayfasında yer almış talebi özet olarak şöyledir: "T.C.K.nununun 46 ve 47.Maddelerinde yazılı niteliklerden malûl bir kişinin sanıklığı dahi makbul olmazken tanıklığına da itibar gösterilemeyeceği açıktır. Yaptığımız araştırmalara göre Şahit Mahir KAYNAK, 1967 ve konu izleyen yollarda İstanbul İktisat Fakültesi Asistanı iken asabi krizler geçirdiği görülmüştür. Bu hastalığın meydana çıkması memuriyetini tehlikeye düşüreceği mulhazası ile resni bir müessesesede özel tedaviye tabi tutulmuştur. 1970 yılının 4 ncü ayında İstanbul Tıp Fakültesine bağlı Çapa Psikiyatri kliniğine götürülerek tedavisi sürdürülmüştür. Kendisi hakkındaki teşhis doğuştan karakter hastalığı bulunan psikopatinin en ağır derecesiyle malûl olduğu üzerindedir. Mahir KAYNAK'ın; a) Devanlı sara nöbetleri geçirilmesi nedeniyle aynı zamanda epileptoit psikopat olduğu, b) Oryantasyon bozukluğu bulunduğu, aynı zaman ve mekândan koptuğu, c) Aşırı heyecanlar gösterdiği, kendisine hakim olamadığı, d) Hayatı ve olayları arzu ettiği şekilde gördüğü, hayal içinde yaşadığı, e) Psikopatinin esaslı olan obsesyonun icabı olarak saldırganlık, musallat olma, taciz, daini endişe, fikrisabit gibi tezanürler gösterdiği tesbit edilmiştir. Bu tarihlerde elektroşok tedavisi yapılmıştır. Kendisini tedavi edenler

ve Tıp Otoriteleri, bulguları yukarıdaki biçimde açıklanan Mahir KAYNAK'la ilgili olarak mariz, istikraksız, güvenilir kişi olmadığı noktasında bulunuyor denişlerdir. Bu inceleneniz rastlantı sonucu olmamıştır. Mahir KAYNAK'ın verdiği raporlarda bazen o derece büyük hayallere saplandığı, yüzde yüz yalan ve yanlış olan haberler icat ettiği görülmüştür ki, bunların ruh bakımından sağlıklı insanlarca düşünülmesi üzerinde durulmuş ve nihayet kendisini tedavi eden roktorlara ulaşılmıştır. Çapa Psikiyatrik Kliniğinde görevli bulunan ve Mahir KAYNAK'ı tedavi eden Dr. Gencay GURSOY'un huzurumuzda dinlenilmesi, Mahir KAYNAK'a ait raporlara heyetinizin bakış açısını daha sağlıklı olarak ortaya koyacaktır.)

Bu talep muvacehesinde Mahkeme : (Mahir KAYNAK'ın hastalığı nedeniyle NİSAN-1970 tarihinde İstanbul Tıp Fakültesi Çapa Psikiyatrik kliniğinde tedavi gördüğü ve hastalığının tarafsız hareket etmesine engel teşkil ettiği iddiaların iddia olunup tahkiki talep edildiğinden ve şahadetinin değerlendirilmesi bakımından lüzumlu görülmeyle tedavi altına alınıp alınmadığının, hastalığının nev'i ve salâh bulup bulmadığının mezkûr yerden sorulmasına ve alınacak cevaptan sonra adı geçen i tedavi ettiği bildirilen Dr. Gencay GURSOY'un şahit olarak dinlenilmes ne lüzum olup olmadığı hakkında karar ittihazına) demek suretiyle karara varmıştır.

Bilahere Mahkemece, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatrik kürsüsü Başkanlığının 7.5.1974 gün ve 1974/881 sayılı olup duruşmada okunan yazısı, Mahir KAYNAK'ın NİSAN-1970 'de evvel ve sonraki tarihlerde hastahaneye yatarak veya ayakta tedavi edildiğine dair kayda rastlanmadığının bildirilmesi üzerine bu cevabı yazının okunduğu 10.5.1974 günlü celsede Mahir KAYNAK'ı tedavi ettiği ileri sürülen Gencay GURSOY'un şahit olarak dinlenilmesine karar verilmiştir.

Ancak şahidin İsveç'te bulunması sebebiyle müdafaa tarafından tenin edilip getirildiği 18.6.1974 günlü celsede Dr. Gencay GURSOY şahit olarak dinlenmiş ve şahadetinde aynen: Mahir KAYNAK Nisan-1970 yılında Çapa Nöroloji Kliniğinde bana şahsen muayene olmak için baş vurdu. Kendisi Poliklinik yoluyla değil, özel şekilde muayene olmak istiyorum diyerek geldi. Bu aslında pratikte çok rastladığımız bir baş vurma biçimi idi. Kendisi esas olarak ciddi bir anksiyeteden şikayetçi idi. Olaylara tam olarak konstantre olamıyordu. (Anksiyete ileri derecede sıkıntı hissi ve bunalımdır.) kendisi bazı nöbetler geçirdiğini ifade ediyordu. Bu nöbetlerin genel niteliği bir nev'i bilinçsiz dönem yaşanması idi. Bir örnek olarak hatırladığım kadarı ile kendisini bir gün Haydarpaşa'da bulduğunu ve oraya nasıl geldiğini neden geldiğini hatırlamadığını ifade etmiştir. Bunun yanında yorgunluk ve uykusuzluk şikayetleri de vardı. Bu tablo içinde ilk aklınıza gelen daha doğrusu ilk akarte etmeniz gereken neden organik bir hadisenin mevcut olup

olduğu idi. Bu günkü teknik imkanlarımızla bu yönde bir araştırma elektroanseolografi dediğimiz muayene usulu idi. Bu nedenle ilgili kişiye yukarıda sözü ettiğimiz tetkikin yapılması için elektroanseolografi laboratuvarına gönderdim. Buradan gelen sonuç normal sınırlar içinde olduğu yolunda idi. Bu durum karşısında özellikle hastanın geçirmekte olduğu nöbetleri organik bir nedeni bütünüyle reddetmenize rağmen daha çok psikolojik tabiatla olduğu sonucuna vardık. Bu Psikolojik tablonun bebeği ne olursa olsun doğrudan doğruya kendisini ve geçirdiği nöbetlerin etkisini hastanın dış dünyayı gerçek şekilde değerlendirmesini güçleştireceği, gerçekle bağlarını zayıflatacağını ve giderek tepki ve nöbet sırasında tarif ettiği gibi bu bağları koparacağı kanısına vardım. Daha sonra nitekim adı geçen kişinin basında ifade edildiği tarzıyla bir Ajan Provakatör olduğu anlaşılınca yukarıda vardığımız sonucu doğrulayan yani bir presefektifin açıklanması yarım edeceği anlaşıldı. Bu persektif kısaca bu kişinin yaşadığı ambivaler (İkili) hayat tarzıdır. Bu hayat bütün değerleri ve normları ile ilişkileriyle bir birinden ayrılmaktadır. Böyle bir yaşama biçimine tıpkı insani değerlerde olduğu gibi gerçekle gerçek dışı arasındaki sınırları da bulanıklaştıracağı ve giderek k parabileceği, yokedebileceği sonucuna varmak mümkündür. Özet olarak kanaatin bu kişinin kendisini muayene ettiği sıralarda dış dünyayı gerçek bir şekilde ve Objektif olarak yorumlamasının, değerlendirmesinin mümkün olamayacağı yolundadır. Kendisine bu muayene sonucu olarak gerekli ilâçlar verilmiş ve tavsiyeler yapılmıştır.

Hastanın rahatsızlığı kesin olarak bir ansiyeteriaksiyonu olarak nitelenmek bana mümkün görülmemektedir. Hasta net bir şekilde bir nöbetten bahsetmektedir. Bütün tablonun belli bir hastalık başlığı altında değil, genel olarak yorumlanması benim psikiyatrik anlayışına ve zannediyorum modern psikiyatrik anlayışına uygun düşmektedir. Şüphesiz ki adı geçen kişinin yaptığı her eylemden bilinçsiz olduğunu söylemek mümkün değildir. Mahir KAYNAK yukarıda da belirttiği gibi şahsen bana müracaat ettiğinden kliniğinde kaydı yoktur ancak tetkik için gönderdiği Laboratuvar kaydının mevcut olması gerekir hatırlanması kaldığı kadarıyla Mahir KAYNAK bir kerre muayene için ve bir kerre de Laboratuvar neticesini almak için gelmişti Bana muayeneye geldiği zaman İktisat Fakültesinde Asistandı bende Asistanın bu nedenle şahsen bana müracaat etmiştir.) Demek suretiyle beyanda bulunmuştur.

Bu ifadesindeki nöbet hallerinin, savunmacı derneğe edilmiş Doktor Gencey GURSOY'un dinlenilmesine dair Tevsi tahkikat taleplerinde Mahir KAYNAK'ın sar'a nöbetlerine müşaf bulunduğu gerekçesiyle şuur bozukluğu hali de ileri sürüldüğüne göre ileride bir iltibasa meydana verilmesi amacıyla Mahkemenin kabulü ile sorduğumuz bir suale: "Tıbbi bir tartışmaya girmeyi mesleğin yönünden uygun bulmuyorum" diye cevapta bulunmuştur. Ayrıca sorduğumuz ne gibi ilâçlar vermiş ve tav-

siye etmiştir sorusuna da: " Hastam olan Mahir KAYNAK'a tavsiye ettiği ilâçları da açıklamayı mahzurlu buluyorum" demek suretiyle cevap vermiştir.

Madem ki su şahit Doktor, kamu sahidi Mahir KAYNAK'ın şahadetini değerlendirmek gerekçesi ve amacı ile Mahkemece dinlenmiştir, o halde bu şahit doktorun da şahadetinin değerlendirilebilmesi gerekir. İste bu gereğe mebnî hangi görüş açısından davaya baktığına ve İsveç'ten gelip bu bilgileri Mahkemece vermesinin nedenlerine eğilmek ve bir şahadet etme fırsatının, dolayısıyla fikren aynı dosyada olması mümkün kişilerin eline verilmesi halinde bunun nasıl ve ne suretle kullanıldığında işaretle bulunabilmek ve buna göre bir değer yargısına varabilmek maksadıyla iddia makamı olarak şahit Doktordan sormak istediğimiz "Kendisinin gerek 1970 yılında, gerekse evvelki ve sonraki tarihlerde münfesh-Türkiye İşçi Partisi Eminönü İlçesi kayıtlı üyelerinden olup olmadığı" şeklindeki sorulara ise Mahkemeniz dava ile ilgili görmemesi nedeni ile sormamıştır.

-Kamu sahidi Mahir KAYNAK'ın şahadetinin değerlendirilebilmesi amacı ile şeklindeki bir gerekçeye dayanılarak şahit sıfatıyla Mahkemece dinlenmiş Doktor Gencay GÜRSOY'un bu beyanları ile hassaten Mahir KAYNAK'ın şahadetine gölge düşürülmüş olduğunu, ancak bu gölgenin gerçeklik değerinin aynı düzeydeki başka delillere başvurularak saptanması gerektiğini ve esasen saptanabilecek durumda olduğunu, aksi halde şahit Mahir KAYNAK'ın şahadetinin ve dolayısıyla tanzim etmiş bulunduğu raporlarının delil olabilme vasfı yönünden sıhhat niteliği yeterince tesbit edilemediği gerekçesiyle redde mahkûm tutulabileceğini düşünerek ve Mahkemece re'sen hiçbir tahkik mamelesine tevessül edilmediğini müşahade ederek 5.7.1974 günlü celsede Mahkemenizden bu konu ile ilgili olarak aynen su volda taleplerimiz olmuştur: (Ancak tekrara varmamak için Doktor Gencay GÜRSOY'un beyanları, bu kısımda özet olarak ve yukarıya çıkarılmış beyanlarına atfedilerek ifade edilecektir.)

" Davanın temel şahitlerinden Mahir KAYNAK'ın hastalığı nedeni ile İstanbul Tıp Fakültesi Çapa Psikiyatri kliniğinde tedavi gördüğü ve hastalığının Objektif ve normal hareket etmesine engel teşkil ettiği müdafaa ısrarla talep olunup Mahkemece de adı geçen şahidin şahadetinin değerlendirilebilmesi bakımından lüzumlu görülmeyle tedavi altına alınıp alınmadığının, hastalığının nev'i, salâh bulup bulmadığının mezkûr yerden sorulmasına ve tedavi ettiği müdafaa bildirilen doktor Gencay GÜRSOY'un bu husustaki cevaptan sonra şahit olarak dinlenilmesine 26.4.1974 günlü celsede karar verilmesi sonra şahit olarak dinlenilmesine 26.4.1974 günlü celsede karar verilmesi üzerine mahkemece yazılan tezkereye gelen İstanbul Üniversitesi Tıp-Fakültesi Psikiyatri Kürsüsü Başkanlığının 7.5.1974 gün ve 881 sayılı cevabî yazısında Mahir KAYNAK'ın servislerinde tedavi gördüğünü dair kayıt mevcut olmadığı bildirildiği görülmüş

ve 10.5.1974 günlü celsede bu cevabın okunmasını müteakip doktor Gencay GURSOY'un şahit olarak dinlenmek üzere celbine karar verilmiştir. Müteakip celsede şahidin Yurt Dışında olduğunun anlaşılması üzerine bu defa savunma tarafından getirildiği takdirde dinlenilmesi karar altına alınmış ve müdafaa tarafınca Yurt dışından getirilen Gencay GURSOY 18.6.1974 günlü celsede yeminli şahit olarak dinlenilmiş, ne var ki şahit maddi vak'a hakkında gördüğünü söyleme durumunda olan kişi olacağı yerde aynı zamanda ve özellikle bilirkişi hüviyetli olarak bazı açıklamalarda bulunmuştur. Bu açıklamalarında özellikle (Mahir KAYNAK'ın olaylara tam manasiyle konsantre olmadığını, ikili bir hayat tarzı yaşadığını, böyle bir yaşama biçiminin, gerçek ile gerçek dışı arasındaki sınırları bulanıklaştırabileceği gibi koparıp yok edebileceğini, dış dünyayı gerçek bir şekilde yorumlamasına, değerlendirmesine imkan olmadığını) ifade etmiştir.

Buraya kadar ki maruzatımızdan görülmektedir ki şahit Gencay GURSOY, kamu şahidi Mahir KAYNAK'ın şahadetini değerlendirmeye esas olmak üzere dinlenmiştir. Müdafaa, Gencay GURSOY'ua yalnızca bu beyanı ile yetinmemiş, bu teşhis ve beyan ortaya çıkmadan önce bu teşhis ve beyanı ele almak suretiyle bu gibi bir araz tesbiti yapılan kişinin zihni faaliyet yönünden sağlıklı olamayacağına dair umumî ve mücerret bir de belge sunmuş ve dosyaya koymuştur. Böylece de davanın temel şahidi üzerinde şahadetin sıhhatli yönünden kuşku ve şüpheler yaratmaya çalışmıştır.

Bizce davanın her bölümünde olduğu gibi bu bölümünde de önemli olan husus, tez ve anti tez şeklindeki iddia ve savunmanın ortaya koyduğu görüşler ve mesnetlerinin, Mahkemece hüküm şeklinde varılması gerekli çelişilmez gerçeği sağlayacak doğrultuda sıhhat derecelerinin tahkiki ve bütün açıklığı ile ortaya konmasıdır. Mahkeme ortaya atılan görüş ve delillerin müphemiyet ifade eder şekilde kalmasını değil, gerçek niteliklerini bütün ayrıntılarıyla saptamak görevindedir. Aslında bu husus iddia ve savunma için de gerekli bir katedir.

Bu itibarla soruşturmanın genişletirilmesi konusunun kazandığı mezkûr doğrultu nikkate alınarak şimdilik şu hususların tahkik edilmesinde fayda mülahaza etmekteyiz.

1-Kamu şahidi durumundaki Mahir KAYNAK, hastalığı ile ilgili olarak bir suale muhatap olmadığı cihetle şahadeti sırasında bu konuda kendisinden bilgi alınmamıştır. Kamu şahidinin akli muvazenezliği ile ilgili olarak hiçbir belge olmadığı halde bir şahit dinlenilmesi yoluna gidilmesi kamu şahidinin şahadetinin değerlendirilmesi gibi bir gerekçeyle Mahkemece dayanırılmış olduğuna göre: Hiç maddi delile müstenit bulunmayan ve mücerret bilgiler ve kanaat izharından ibaret Gencay GURSOY'un bu konudaki şahadetinin de, konuya asıl muhatap teşkil eden Mahir KAYNAK muvacehesinde değerlendirilebilmesi için Mahir KAYNAK'ın bu konudaki şahadetinin tesbiti bir zaruret olarak ortaya çıkmaktadır. İcabi halinde şahadetler arasında mübayenetler görülürse muvacehe yapıl-

ması da usul hukukları icabıdır.

Bu sebeple evvelce Mahir KAYNAK'ın bu konuda şahit olarak celbi ile ne maksatla ve ne gibi bir rahatsızlık ve şikayet sebebiyle hastahaneye müracaat etmek durumuna geçtiğini, hangi tabiplerce muayene edildiğini, hakkında rapor tanzim edilip edilmediğini ve ne gibi teşhisler var olup ne gibi ilaçlar verildiğinin sorularak açıklanmasını talep ediyoruz.

2- Mahkememize şimdi sunduğumuz İktisat Fakültesi Dekanlığının 18. 4.1970 tarih ve 1470 sayılı ve Üniversite Medikososyal merkezi Müdürlüğüne hitaben yazılmış Mahir KAYNAK'ın rahatsız olduğunu beyan etmesi üzerine muayenesi yapılarak neticesinin dekanlığı bildirilmesine dair yazı Fotokopisi muvacehesinde Şahit Mahir KAYNAK'ın Doktor Gencay GURSOY'un belirttiği gibi kenailiğinden müracaat etmediği bir yazıya raptent gittiği anlaşılmaktadır. Esasen hastahane paralı tedavi yaptığını göre: Bu yazı esas alınmak suretiyle Mahir KAYNAK'ın muayenesine geçildiği bir gerçek olmak gerekir. Bu itibarla bu yazı gereği cümlesinden olmak üzere yapılan muamelenin seyri ve yazıya verilen cevap ve muayene neticesinin hastahane kayıtlarında bulunması gerekmektedir. Her ne kadar evvelce Mahkemeye yazılan tezkereye Çapa Psikiyatri Kliniğinde kayıtlı rastlanmadığı şeklinde cevap verildiği anlaşılmışsa da İktisat Fakültesi Dekanlığının yazdığı yazı Üniversite Medikososyal Merkezi Müdürlüğüne hitaben yazıldığına göre bu müesseseden durumun yeniden sorulması ve resmi kayıtların ve raporların celbi gerekmektedir. Hatta konunun ehemmiyeti gözönüne alınarak resmi şekilde cevap alınması kayı ile tezkere yazılmakla beraber ayrıca Mahir KAYNAK'ın muayeneye sevk edildiği gün olan 18.4.1970 günü ile ilgili hastahane Poliklinik müracaat defteri ve sevk edildiği servise ait teşhisle ilgili dökümanların istenmesi ve Mahkemeye bizzat tetkike alınması icap etmektedir. Bu sebeple bu kayıtlarında özellikle celbini talep ediyoruz.

Foto kopyasını sunduğumuz İktisat Fakültesi Dekanlığının yazısı dikkate alınmak suretiyle bu yazı konusuna gibi neticeye bağlandığının İktisat Fakültesi Dekanlığından sorulması gerektiği inancındayız bu itibarla talep ediyoruz.

3- Ayrıca Hastalığının niteliği ve salah bulup bulmadığının sorulmasına, 26.4.1974 günlü celsede mahkemeye karar verildiği halde bu doğrultuda mahkeme kararının yürütülmediği bir gerçek olarak ortadadır. Bu itibarla işbu karar gereğinin de yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu hususu da özellikle talep etmekteyiz.

Sanıklar ve müdafaa bidayetden beri Mahir KAYNAK'ın uydurma rapor verdiğini, hayal hanesinde şeyleri raporlarına derç ettiğini beyan etmişlerdir. Ve bu konu ile ilgili olarak bir doktor şahit getirmişlerdir.

Biz burada da gerçeğin yansıtılmasına çalışmak üzere ve davaya mesnet teşkil etmiş raporları sıhhatli yönünden bir meyar olmak üzere şu hususların tahkikinde de fayda mülahaza etmekteyiz. Zira bu suretle

adli soruşturma ile konuya vuzuh verebilmek inkârı da hasıl olabilecektir.

1- 12.8.1970 toplantısında Hıfzı KAÇAR'ın evinde yapılan ikili toplantı ile ilgili olarak vermiş olduğu raporunda MİT Elemanı " Hıfzı KAÇAR, Cemal MADANOĞLU'nun kendisine dahi haber vermeden Yurt dışına çıktığını, İsviçre'de İhtilâl konusunda Amerikalılarla pazarlık yapacağını söylemiştir dedi" aynı zamanda işbu rapor muhtevasının tahkiki ni de anaçlanmak ve gerçeği saptamak üzere Cemal MADANOĞLU tarafından böyle bir seyahat o tarihte raporun sıcağı sıcağına verilmiş olduğu bir dönemde 12.8.1970 ilâ 3.EYLÜL 1970 tarihleri arasında bir Avrupa seyahati ihtiyar etmiş olup olmadığının tahkiki gerekmektedir.

2- 20. Temmuz.1969 toplantısı ile ilgili olarak MİT elemanı verdiği raporda Raif ERTEM'in, çengel atılacak okullardaki tanıdık kişiler üzerine yaptığı konuşmada Kuleli Askeri Lisesinde Rusça Öğretmeni olan ~~...~~ ve 22. Şubat'ta Harbiye'de Jimnastik Öğretmeni YILMAZ'dan ~~...~~ sanabiliriz deağı belirtilmiştir. Ve ses bantlarında da bu husus mevcuttur. Sanık Raif ERTEM bu konuşmaları tamamen red ve uydurma olduğu şeklinde nitelediği cihetle raporun sıhhat derecesinin ölçülmesi bakımından adı geçen kişilerin mezkûr tarihte mezkûr hizmet yerlerinde görevli olup olmadıklarının sorulması gerekmektedir.

3-3. Haziran.1969 günlü raporunda MİT elemanı Hıfzı KAÇAR'ın evindeki toplantı ile ilgili olarak Hıfzı KAÇAR'ın Cemal MADANOĞLU'dan bahsetmek suretiyle, o tarihte İstanbul'da olduğunu, rahat bir şekilde çalışmak maksadıyla 29-30. Mayıs.1969 günü Güneşsuyu As. Hastahanesinde yattığını burada on gün kalacağını söylediğini ifade etmiştir. Madde hadiselerle butunluk gösterdiği cihetle (Raporun Mahiyeti) savunmanın sıhhatini ölçebilmek maksadıyla bu madde hadiselerin tahkiki zaruret halinde belirtilmektedir."

İşbu talepleriniz Mahkemece:

"Kamu şahidi Mahir KAYNAK'ın hastalığı hususunda ileri sürülen iddia ve delillerin değerlendirilmesi mahkemenin takdir hakkında taalluk ettiği görüşüne varıldığından aynı konuda Mahir KAYNAK'ın şahit olarak dinlenmesine dair talebin reddine, Mahkemece Başkanın muhalefeti üzerine oy çokluğu ile,

26.4.1974 tarihli celsede alınan karar gereğinin yazılan müzek kereye İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatrik kürsüsü Başkanlığınca verilen 7.5.1974 gün ve 1974/881 sayılı cevabi yazısında "...Mahir KAYNAK ismindeki tanığın NİSAN-1970 tarihinde, bu tarihten evvel ve daha sonra kilinigin zue yatarak veya ayakta tedaviye alındığına dair herhangi bir kayda rastlanmadığını..." denmiş olmakla; Mahkeme kararının tam olarak yürütülmüş olduğu gerçeği karşısında, Mahkeme kararının yürütülmediği ileri sürülerek karar gereğinin yerine getirilmesi ile aynı mevzuuda müzekkere yazılması poliklinik müracaat ve servise ait

teşhisle ilgili dökümanların celp ve tetkikine dair taleplerin reddine, oy birliği ile,

Ceyhan ve Yılmaz isimli şahısların sarih hüviyet ve ikamet adreslerinin belli olmaması, bu hususların tahkikinin davayı uzatacağı ve adı geçen şahitlerin davaya bir katkıda bulunamayacağı kanaatine varılmakla ve esasen yeteri kadar şahidin dinlenmiş olmaları da nazara alınarak şahit olarak dinlenmelerine dair talebin reddine oy birliği ile,"

Denmek sureti ile reddedilmiştir.

Bu defa aynı günlü celsede Mahkemenizden bu konu ile ilgili olarak şu yolda yeniden talepte bulunmak zorunluğunu duyduk. Talebimizin özü şu şekildedir: " Biz raporlarda ismi geçen Ceyhan ve Yılmaz isimli şahısların şahit olarak dinlenilmelerini değil, 20. Temmuz. 1969 tarihli Ajan raporunun değerlendirilmesi bakımından raporda belirtilen yerlerde hizmet görüp görmediklerinin tesbitini talep etmiştik. Halbuki Mahkemece şahit olarak ikame ettiğimiz zannedilmiş ve bu yoldaki talebimizin reddine dair verilen karar, şahit dinlenme isteminin reddi şeklinde tecelli etmiştir. Bu bakımdan talebimizin esas mahiyeti aikkate alınarak bir karara varılmasını talep ediyoruz. Diğer taraftan müdafaa tarafından şahit olarak gösterilip duruşmada bu sıfatla dinlenen Doktor Gencay GÜRSOY'un beyanı şahadetten ziyade bir bilirkişi mütâlaası mahiyetindedir. Mahir KAYNAK'ın adeta şuur ve hârekât serbestisini ihlâl edecek nitelikte bir akıl hastalığına müptela olduğu yolunda bilgi verilmiştir. Bu konuda Adli soruşturma derinleştirilmediğine göre hiç olmazsa, bir doktorun; evvelce hiç tanımadığı, müşahade altına da almadığı, sadece müracaatı üzerine bir tek defa ayakta şikayetlerini dinleyip ilaç verdiği bir kişi hakkında bu kadar kısa bir münasebet haline dayanarak böyle bir mütâlaa verebilecek durumda olup olamayacağının ve bu mütâlânın tıbbî geçerlilik derecesinin Adli Tıp Müessesesinde veya Yüksek Sağlık şurasından sorulmasını diliyoruz."

Ne var ki Mahkemeniz yine aynı günü aldığı şu şekildeki kararı ile bu taleplerinizi de reddetmiştir.: "1-) Temmuz-1969 tarihinde Rusça öğretmeni Ceyhan 'ın "üleli Askeri Lisesinde, Jimlastik öğretmeni Yılmaz in Harbiye'de görevli olup olmadıklarının tesbitinin davaya bir katkıda bulunamayacağı kanaatine varıldığından bu hususa dair talebin reddine oy birliği ile, - 2-) Şahit Doktor Gencay GÜRSOY'un şahadetinin değerlendirilmesi tamamen mahkemenin takdir hakkına taalluk ettiğinden ilk defa muayene ettiği bir şahıs hakkında duruşma zabıtlarına geçtiği şekilde ifade edilmiş bulunup bulunamayacağı hususunun Adli Tıp Müessesesi veya Yüksek Sağlık Şurasından sorulmasına dair talebin reddine mahkeme başkanının muhalefeti üzerine oy çokluğu ile karar verildi."

b-) İkinci olarak: Gizli örgütün ideolojisini yansıtacak nitelikte olup örgütsel faaliyete geçmeleri muvacehesinde fikir düzeyinde kaldığı iddia edilemeyecek durumda olan davanın bilhassa sivil grup mensupları ve diğer sanıklarından bazılarının örgüt gazetesi

hüviyetli haftalık Devrim Gazetesi nüshalarındaki ve yer aldıkları diğer basın organlarındaki yazıları, iddianamemizde delil olarak, olay olarak zireddilmiş olduğundan bu hüviyeti itibari ile okunup tetkik edilmeleri gerekirken, bu husustaki taleplerimiz mahkemece daima red kararı ile karşılanmıştır.

Arzımız muvacehesinde izlenecek seyir tarzı, bu konunun şu suretle oluşum ve gelişim gösterdiğini ortaya koyacaktır:

12.7.1973 tarihli celsede; iddianamemizde olay olarak, delil olarak bahseylediğimiz ve iddianame ile birlikte mahkememize tevdi ettiğimiz, sanıklardan bir kısmının yer aldıkları muhtelif basın organlarındaki yazılarının mahkemece tetkike tabi tutulması, bu meyanda ciltlenmesi sebebiyle iddianame ile birlikte Mahkemeye verilmemiş bulunan Devrim Gazetesini 79 sayılı itibariyle ciltlenmiş bir halde mahkememize bir yazı ile tevdi etmemiz üzerine savunma açısından iki müdafice bu yazıların okunması istikametinde şu yolda ikili bir görüş ortaya atılmıştır. Birisi; Dava bir fikir davası olmayıp eylem davasıdır. Sanıklar fikirlerinden değil, eylemlerinden dolayı yargılanmaktadırlar. Sanıklar Eğer Devrim gazetesinde sanıkların eylemlerine dair bir husus mevcutsa bunun okunmasına bir itirazımız yoktur. Aksi halde Devrim Gazetesinin bütün nüshalarının okunmasının bir faydası olamayacağı hakkında hükümler mevcuttur. Devrim Gazetesinde yayınlanan yazılarda suç unsuru bulunduğu takdirde mahalli Savcılıklarınca ve Sıkıyönetim Askeri Savcılıklarınca soruşturma yapılarak dava açılabilir. Böyle bir husus olmadığından şimdiye kadar makele sanıpları ve gazete yazı işleri müdürü hakkında soruşturma yapılmamıştır. Bu itibarla okunmasını talep ederiz" şeklinde dir.

Buna mukabil iddia makamı olarak görüşümüz ise: " Her eylemi oluşturan bir fikir vardır. Sanıklara isnat olunan suç gizli örgüt kurmaktır. Bu gizli örgütün fikri sahasını ve cephesini anlamak için örgüt gazetesi durumundaki devrim gazetesiyle bir kısım sanıkların yer aldıkları muhtelif basın organlarındaki işaret ettiğimiz ve birer nüshasını dosyaya koyduğumuz yazılarının okunması gerekir. Esasen Mahkemeye 11.7.1973 tarihli yazı ile sunduğumuz Devrim Gazetesi, ve diğer yazılar, bilahere elde edilmiş delillerden olmayıp hazırlık soruşturması sırasında elde edilip dava ile ilgisi olmasına nebni iddianamemize dercedilen ve delil olarak gösterilen ve Devrim Gazetesi nüshalarının ciltlenmesi ve muhafazası maksadıyla Askeri Savcılık emanetinde hıfzına tevessül edilen yazılı delillerdir. Bu itibarla ayrıca" tetkik veya okunmaları için bir karar alınmasına lüzum yoktur." şeklinde olmuştur.

Mahkemenin kararı ise şu yolda taayyün etmiştir: "Askeri savcılığın 11.7.1973 günlü yazısı ile gönderilen Devrim Gazetesi nüshaları ile dosyada mevcut yön dergisi ve Cumhuriyet gazetesinden alındığı anlaşılan bazı sanıklara ait makalelerin delil olarak okunması hususundaki talep hakkında ses bantları ve tapelerinin tetkikinden sonra karar ihtihazına"

Dava dosyasındaki bant tapelerinin okunmasından sonra bu konu ile ilgili olarak 2.8.1973 günlü celse sonunda alınan mahkeme kararı ise şöyledir: " İddianamede sanıklardan Doğan AVÇUOĞLU, İlhami SOYSAL ve İlhan SELÇUK ile dava sanığı olmıyan Mihri BELLİ'nin E.Tüfekçi adıyla yön dergisi ve Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan Makalelerini eleştirilerinin yapılmasına rağmen deliller arasında gösterilmedikleri, Devrim Gazetesinin ise deliller arasında gösterildiği, ancak mahiyetinin açıklanmadığı, hangi nüshasındaki hangi sanığa ait hangi fikrin işlendiği iddia olunan suçla olan irtibatı belirtilmeden 21.10.1969 tarihinden 27.4.1970 tarihine kadar haftalık olarak yayınlanan Devrim Gazetesindeki bütün makalelerin okunmasının talep edildiği, adı geçen sanıkların da sorgularında iddianamedeki eleştirilere cevap vermiş oldukları anlaşılmaktadır.

Basın yoluyla yüklenen suçlardan dolayı cezai sorumluluğun yazı sahibi ile mevkute ilgili sorumlu müdüre terettüp edeceğine dair basın kanununun 16 nci maddesi karşısında dava sanıklarından bir kısmı tarafından yazılan ve yayınlanan yazılar suç unsuru ihtiva etse dahi diğer sanıkları ilzam etmeyeceği ve bu itibarla yazılan ve yayınlanmak suretiyle kanunla intikal ettirilen maktelelerde suç unsurunun mevcudiyeti halinde Basın Kanununun hükümlerinin tatbiki gerektiği görüşüne varılmıştır.

Esasen görülmekte olan davanın sanıkları bir kısmının basın yoluyla yayınlanan ve suç teşkil eden fikirlerinden yani fikri bir suçtan dolayı yargılanmayıp işledikleri iddia olunan T.C.Esasiye kanununun tamamını veya bir kısmını teğvir ve tebdil veya ilguya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan Büyük Millet Meclisini iskata veya vazifesini yapmaktan men'e cebren teşebbüs suçunu hususi vasıtalarla işlemek için gizlice ittifak etmek gibi eylemi gerektiren maddi bir suçtan dolayı yargılandıklarından, maddi eylemin tesbiti halinde fikri cephe ve gayesi de kendilerinden açıklık kazanacaktır. Bu itibarla sanıklardan bir kısmının kanunlar muvacehesinde ,yalnız kendilerini ilzam eden şahsi görüş ve fikirlerini m htevi Yön Dergisi ve Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan makteleleri ile haftalık olarak 79 ncu sayıya kadar yayınlanmış olan Devrim Gazetesindeki bütün nüshaların okunmasında dava yönünden bir fayda mülahaza edilmediği ve okunmaları halinde de davanın uzayacağı nazara alınarak bu husustaki As.Savcının talebinin reddine,"

Mahakemenin 12.8.1973 günlü celsesinde takdim ettiğimiz ve dava dosyasına konulmuş bulunan ve sanıklar ve müdafilerinin, okunması bitirilmiş olan yazılı deliller meyanında, hazırlık soruşturması sırasında Askeri Savcılığın tayin ettiği bilirkişilerce müttehaz sesbant tapeleri ve yeminli bilirkişi raporuna karşı belirttikleri taana cevap mahiyetindeki Savcılık görüşüne ağırlık verilip, muhtevasında özet olarak 2.8.1973 günlü celse sonunda yazılı delillerden müdat Devrim Gazetesi ve diğer bir kısım sanık yazılarının okunmasına dair talebinin reddine ilişkin talebin yer aldığı sekiz sahifeden ibaret 13.8.1973 günlü lâyihamızda, bu konu ile ilgili olarak As.Savcılık talebinizin mahiyeti ise şöyle açıklanmıştır:

"Hiç şüphesiz Mahkemeniz kararlarına karşı saygımız tamdır. Ancak geçen celsede alınmış kararınızın bir yerinde delil olarak sunduğumuz Devrim Gazetesinin okunması keyfiyetinin bütün nüshalara ait olması hesabıyla işi uzatacak nitelikte olması, red sebeplerinden biri olarak kabul edildiğini gördük, buna mukabil sanıklardan bir kısmının dava dosyasına raptedilmiş diğer basın organlarındaki yazılarına ilişkin reddin bu gerekçeyle değil, fakat yazıların yalnız kendilerini ilzam eden şahsi görüş ve fikirleri olup dava ile ilgisi görülmemesi hususuna dayandırıldığını müşahade ettik. Bu gerekçenin Devrim Gazetesi nüshaları ile ilişkili olmadığı açıktır. Zira Mahkeme şahısların ve yazıların hangileri olduğunu karar gerekçesine göre bilme durumunda değildir. Ama neticede sanıkların seçilmiş ve dosyaya metni konulmuş yazılarıyla Devrim Gazetesi nüshalarına ait okunma talebi, iki gerekçenin birleştirilmesi yani hem şahısların ilgilendiren görüş ve fikirlerini muhteva olup dava ile ilgisi bulunmaması ve hemde davayı uzatacağı sebeplerine bağlanarak reddedilmiş oldu.

Bu karar ittihaz yeklinden anlıyoruz ki Devrim Gazetesinin şahıslar ve yazılar ve mesnet suçla ilişkileri de gösterilmiş olsa idi davayı uzatma, şahısların kendileri ni ilzam edebilecek görüş ve fikirleri olduğu gerekçesiyle reddedilmiş olacaktı. O halde burada üzerinde durulması gerekli noktanın, işbu yazıların mahiyeti ve önemini açıkça ortaya konulması olduğu anlaşılıyor.

Biz bu hususa sanıklar hakkında açılmış kamu davasına mesnet teşkil eden iddianamemizde yeterince yer verdiğimiz ifade etmekle beraber kararın ışığı altında bazı tavsizlerde bulunmak istiyoruz. Tavzih olarak evvelâ hernekadar karar metninde Dogan AVCIOĞLU-İlhami SOYSAL ve İlhan SELÇUK'un Yön Vergisi ve Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan makteleleri deliller meyanında gösterilmediği şeklinde bir tasvirat yer almışsa da iddianamemizin 122 nci sayfasındaki deliller bölümünde yer almış (İlgili bölümlerde sanıklara aidiyeti belirtilmiş basın organlarındaki yazı örnekleri) şeklindeki açıklanmamızla bu yazıların dosyaya raptedilerek delil oluklarına işaret etmiş bulunuyoruz.

Saniyen, Devrim Gazetesinin bütün nüshalarının okunması talebi, bu Gazetenin bütün detaylarına varıncaya kadar okunması gibi bir talep mahiyetinde değildir. Talebiniz sanıkların bu gazetede yer almış yazılarıyla Mahkemece gazete in iddianamede çizilmiş genel siyasetine ve anacına ve gizli ittifak toplantılarında kararaştırılan hususlara ilişkin olarak okunması uygun görülen yazıların kapsamına almakta idi. Esasen Gazetede ki yazıların ayrıntılarına girmeden genel hatlarına ilişkin tetkikat yapmak dahi mümkün ve hatta mezkûr gazete, muhtevası itibarıyla ihtilâfa konu olacak nitelik taşıyamayacağına göre; mahkemece tetkike alınmasına karar verilmesi dahi mümkündür. Bu itibarla bu hususu bir daha dikkat nazarlarınıza arzmekte fayda mülâhaza ediyoruz. Esasen bir delil olup, mahiyeti iddianamede özel bölümde açıklandığına ve gizli ittifakın neşir organı olma durumunda bulunduğuna göre; Mahkemenizce bu gazetenin tetkik edilip, edilemeyeceği yolunda bir karara

varılması da usul hükümlerine münafi bir mahiyet arz etmektedir. Zira, i. dia delili olarak iddianameye derce edilmiş hüviyeti itibariyle tetkikine tevessül edilmesi, ancak Mahkeme hükmünde delil olma yönünden değerini eleştiri konusu yapılması gerekmektedir.

Malûmuzun veçhile işin Mahkemeye intikalinden sonra tarafların talebi olmasa dahi Mahkemenin res'en delil toplama, telâkki etme görev ve yetkisi vardır. Bu itibarla Devrim Gazetesi Mahkemeye delil olarak sunulduğuna göre: Mahkemenin bu delil üzerinde res'en dahi tetkik yapması ve dava sanıklarının yazılarının mahiyetine nüfuz etmesi ve okunacak olanlarını kendisinin seçmesi gerekmektedir.

Malûmuzun veçhile işin Mahkemeye intikalinden sonra tarafların talebi olmasa dahi Mahkemenin res'en delil toplama, telâkki etme görev ve yetkisi vardır. Bu itibarla Devrim Gazetesi Mahkemeye delil olarak sunulduğuna göre; Mahkemenin bu delil üzerinde res'en dahi tetkik yapması ve dava sanıklarının yazılarının mahiyetine nüfuz etmesi ve okunacak olanlarını kendisinin seçmesi gerekmektedir.

Diğer yönden yine malûm olduğu üzere yapılması öngörülen ittilale yön veren ve önemli unsur fikirdir. Fikirler, gizli ittifaka yön vermektedir. Bu fikirler, legal ve illegal faaliyetlerle ortaya konur, gizli ittifakın toplantılarında öğrendiğimiz fikirler, eyieme dönüşmüş olduğu cihetle açıkça suç hududundadırlar. Ancak, legâl faaliyetlerinden de bu sanıklar yazılarıyla düşünceleri hürriyetinin ceza muafiyeti sınırları içinde fikirlerini ortaya atmaktadır. İşte bu legâl ve illegâl sahadaki fikirlerin tanınması, bilinmesi masnet suçun tahkikinde elzem bir keyfiyet olmak gerekir. Kaldı ki, yazı sahipleri gizli ittifakı oluşturan üç gruptan sivil guruba dahildirler. Gizli ittifakın bünyesinde yer almış asker gurup ile bu gurubun mevcut parlamenter nizama karşı çıkış nedenleri birbirlerinden ayrıdır. Sivil gurupça benimsenen neden, halkın yeterince bilinçlenmiş olmayıp, sanıktan hep aynı iktidarın çıkışı, iktidarın sınıfsal yapısının emekçilerden yana olmayışıdır. Yani bu sosyalist guruba göre siyasi iktidar düzeni sınıfsal açıdan değişmedikçe siyasal parti veya kadro değişmeleri hiçbir açıdan sorunları çözümüliyecektir. Bu sebeple bu gurup gizli ittifakı, temel amaçlarına varacak bir mücadele içinde ele almak, koşullarını saptamak mecburiyetini hissetmekte ve ittifakı gerçekleştirme görevi yanında sosyalist mücadeleyi sağlamak ve kitloyu bu yolda bilinçlendirmek için basın organlarındaki faaliyetlerine devam etmenin zaruretine inanmaktadır. Bu hususu mensubu buldukları basın organlarında yerine getirmekle beraber gizli ittifakı da bu amaçları yönünden sistemleştirmek ve gizli ittifakın müşterek sesi olmak üzere ve fikriyatlarının kamu oyuna iletilmesi ve kendi paralellerinde kamu oyu yaratabilmek için ayrıca Devrim Gazetesi çıkarmayı öngörürler. Bu gurup mensuplarının işbu yayınları ile ilgili bir kamu davası ikame etmiş durumda olmamakla beraber fikrin kendilerinden, gücün Orudan geleceği mülhazması ile fikri sistematiğini de şekillendirdikleri gizli ittifakın ideolojisinin ortaya konulması, gizli ittifakın emellerinin, gizli ittifakın fikir

sistemisi durumunda olan bu sanıkların kendi kalemlerinden nakledilmesi maksadıyla bu yazılar delil olarak Mahkemeye sunulmuş bulunmaktadır.

Devrim Gazetesi ilk nüshasından itibaren Milli iradenin seçinle gerçekleşmediğini, bu sebeple bizdeki parlamenter sistemin cici parlamen torculuk olduğunu, Atatürkçü ve Devrimci güçlerin işbirliği yaparak bu sisteli değiştirmeleri gerektiğini ileri sürmektedir. Bu arada masumane hüviyette görünerek, bu rejim büyük ticaret ve sanayii burjuvasının elin de oyuncak olmakta, Atatürkçülükten sapmakta, devrimlere ihanet edilmekte, büyük suistimallere yolaçılmaktadır. Tezini devamlı surette işlemekte örneklerle kuvvetlendirmekte ve tek çıkar yolun ordunun bu gidişe dur denesi olduğunu telkin ve tavsiye etmektedir. Bunun için bir taraftan zamanın iktidarının menleket sorunlarını halledeceknitelikte olmadığı, buhranların amili olduğu yolunda masumane tenkit maskesi ile Ordu mensuplarına çengel atmalara teşebbüs ederken Ordunun Ust kademeleriyle alt kademeleri arasını açmak ve karşı karşıya getirmek çabasını göstermekte, diğer taraftan budüzen değişikliğinin tahakkuku için evleviyetle parlamenterist düzenin bir an önce yıkılması gerektiğinden, Devrimci mücadele içine girmiş görünen bütün grupların destekçisi olmakta ve devrimci olarak tanınan bütün anarşist grupları sokak hareketleri neticesi polisle karşı karşıya getirerek bir anarşi ortamı yaratıp, Türk Silâhlı Kuvvetlerini antidemokratik bir darbeye itmektir. Bu taktik, 12. Mart öncesinde olduğu gibi sonrasında da devam etmiştir.

Bütün bu taktiklerin esasen okunan tapelerdeki konuşmalarda yer aldığı görülmüştür. (Devrimci güç birliği kurulması, Devrim genel kurulunun Madanoğlu (nu Devrim Gazetesinde lanse etmesi, ancak kara hareketin düşünülüp havadan taarruzun düşünülmemesi maksadıyla Osman KÖKSAL'ın 27. Mayıs anılarının bu yönleri itibarıyla anlatım konusu yapılması, büyük müesseselerin devletleştirilmesi, Nato Aleytarlığı vesair konular daki gizli ittifak görüşmeleri.) Bu itibarla Devrim Gazetesiyle gizli ittifak aynı çizgi uzındadır. Bunun için Devrim gazetesinin mahkememizce tetkikinden bu dava yönünden faydalar mevcuttur. Bu doğrultuda olarak te kik veya okunmaya karar verilecek olursa her nüshanın bir ihtilâl önerisi ve tavsiyesi maniyetinde olacağı açıkça görülecektir. Her nüshada ayrı ayrı okunması icabeden yazılarla ilgili işaretlemeleri Mahkeme lüzum gördüğü takdirde arzedeceğiz. Şunu da ifade edelim ki yazılar yalnız yazı sahibi şahsa değil, örgütsel faaliyetleri doğrultusunda gizli ittifakı ilzan edici netice doğrulabilecektir.

Binaenaleyh bu maruzatımız muvacehesinde geçen celse kararından rücu ile gazete nüshalarının işaret ettiğimiz istikametteki ve ayrıca ilgili nüshada işarette bulunacağımız yazıların tetkik edilmesine karar verilmesini talep ediyoruz."

İşbu talebiniz, aynı celsede aynen Mahkemece verilen: "Bazı sanıkların yön dergisi, Cumhuriyet Gazetesi ve Devrim Gazetesinde yazdıkları makalelerin okunması neticesinde illegal olarak kurulduğu iddia olunan

gizli örgütün fikri cephesinin açıklık kazanacağına dair Askeri Savcının talebi hakkında aynı mevzuada bir evvelki celse gerekçesi gösterilmek suretiyle karar verilmiş olduğundan ve bu kararı değiştirilmesini gerektirecek bir husus mevcut bulunmadığından, mezkûr talep hakkında yeniden karar ittihazına mahal olmadığına" şeklindeki kararlar yeniden rededilmiştir.

Bu suretle ideolojisini tesbite medar olabilecek ve ihtilâl toplantılarıdaki konuşma mevzularıyla bütünlük yaratma olanağı verecek bu delillerimiz hiç kaale alınmamıştır.

Davanın temel delillerinden başlıcası durumundaki ses bantlarının muhtevasını belirtir bilirkişi tarafından tanzim edilmiş tape-leri ve ses ayırma ve tesbit raporları mevcut olduğu ve dava bunlar a istinaden açıldığı halde ve bu bilirkişiler duruşmanın şifahlılığı perensibi hiç huzura çağrılıp Mahkemece bilgiye davet dahi olunmadığı halde bunlar yok ve keenenyekûn farzedilerek "Mahkemece bu konuda yeni bir bilirkişi tetkikatına girişilmesi ve bu bilirkişilerin genlikle taban tabana zıt mahiyetteki tape ve raporları ile yetinilmesi hususlarının seyir tarzı da şöyle olmuştur:

Yazılı deliller meyanında okunan hazırlık soruşturmasındaki tayin edilmiş Ankara Radyosu Ses kayıt ve montaj Teknisyeni olan üç kişiden kurulu bilirkişinin tanzim ettiği bilirkişi raporu ve bu raporun dayandığı ses bant tapelelerinin okunmasından sonra Mahkeme 12.7.1973 günlü celse sonunda res'eh şu kararı vermiştir: "Dava mevzuu ses bantlarının dinlenmesi için bir teyp cihazı ile teknik bir elemanın hazır bulundurulması için Sıkıyönetim Askeri Savcılığına müzekere yazılmasına" Bilâhère Mahkemece 20.7.1973 günlü celsede ise ses bantlarından bir kısmının temin edilen cihazlara uymadığı, sözlerin ise anlaşılmadığı cihetle ses bantlarının, tapeleleriyle uygunluk arz edip etmediğinin ileride tecmül edilmesine ve ses bant tapelelerinin okunmasına karar verilmiş ve okunmanın hitama erdiği 2.8.1973 günlü celsede ise: "Dava dosyasında mevcut ses bantlarının duruşma sırasında dinlenerek tapelelerine uygunluğunun tesbitine lüzum görüldüğünden 20.7.1973 günlü yapılan duruşmada; ses bantlarından bir kısmının temin edilen cihazların uymadığı, uyan bantlarında dinlenmeleri sırasında bazı kimselerin konuştuıkları ancak ne söylediklerinin anlaşılmadığı bu durum karşısında da tapelelerden takibin imkânsız olduğu görüldüğünden, mevcut ses bantlarının, hangi cihazlarla dinlenmesi gerektiği, duruşma salonu şartları nazara alınarak temin edilecek cihazlarla ilgililerin anlayabilecekleri şekilde bir dinleme yapıp yapılmıyacağı, ses bantlarının uygun cihaz temin edilse dahi duruşma salonu şartları ile sair hususlar gözönüne alınarak açık bir dinleme yapılması imkânsızlığının ve özel cihazlarla dinlenerek müzek yayınları hariç mevcut bütün konuşmaları ihtiva edecek şekilde tam tapelelerinin çıkartılması, çıkartılan tapelelerin dosyada mevcut tapelelerle karşılaştırılması, sanıklara ait olduğu bilinen sesleri muhtevi bantlarla dava mevzuu ses bantlarının karşılaştırılarak ses aynıyetinin

tain ve tesbit edilmesi için Teknik Üniversite ve İstanbul T.R.T. Müdürlüğüne uygun nitelikte teknik eleman isimlerinin bildirilmesinden sonra aralarında yeteri kadar teknik elemanın bilirkişi olarak tayinine," demek suretiyle bir karar ittihazı yoluna gidilmiştir.

Bunun üzerine Askeri Savcılık olarak 12.8.1973 günlü celsede, savunmanın ses bant ve tapelerine karşı sepkeden taanlarına cevap vermek, yeni bir bilirkişi dinlenmesi yolundaki Mahkemece alınmış karardan rücu edilmesi talebinde bulunmak amacıyla mahkemeye sunduğumuz 13.8.1973 günlü lâhihanızda aynen: Deliller meyanında Mahkemenize ibraz edilip tetkiki yapılmış bulunan Bant tapelerine karşı gerek özel bölümlerinde ve gerekse tapelerin tamamının okunmasından sonra ilgili sanıklar ve müdafiler taanlarını bütünüyle mahkemenize arz etmiş bulunuyorlar.

Taanlar; işbu delilin hüviyetinin gerçeklik temelinden yoksun bulunduğu bir yana, mürettep bir banda dayanmakta olduğu hususuna taalluk ettiğinden hem taanları bu yönüyle cevaplamış olmamız ve hem de mevzuu hakkında aydınlatıcı bilgi arz etmemiz ve sanık müdafilerin den Avukat Enis ÇOŞKUN'un özel tetkik maksadıyla ses bantlarının fonokopisinin çıkartılmasına ve kendilerine tevdi edilmesine Mahkemece müsaade edilmesi hususuna ilişkin talebi hakkında mütâlaamızı bildirmemiz için geçen celse talep ettiğimiz mehil doğrultusunda olarak bu celse başlangıcında; görüşümüzü açıklamaya ve b meyanında geçen celse sonunda Mahkemenizce alınmış ara kararın geri alınmasına karar verilmesine mütedair istemimizi belirtmeğe çalışacağız.

Bu taanların temeli ve özü; bu toplantılara sanıkların katılmamış oldukları ve belirtilen konuşmaları yapmadıkları şeklindedir. Kanaatimizce toplantılara katılmamış ve tapelerdeki konuşmaları yapmamış olma yönünde hülasa olunan bu defiller, bilâhare tetkiki yapılmış ve tape muhtevasının doğruluğuna ve ses benzerliklerine ve teşhisine ilişkin bilirkişi heyetlerince mütehad raporlar mündereceatı karşısında gerçeklik kazanmamış, sanimiyetten uzak ve mücerret inkâra yönelik bir müdafaa şeklinde kalmıştır. Mücerret inkarın hukukça geçerli bir defî mahiyeti kazanmayacağı da açık bir hakikattir.

Hüviyeti ve özü bu şekilde belirtilmiş taanlarının nedenlerinden biri sanıklardan Necdet DÜVENCİOĞLU tarafından şu şekilde ortaya konmuştur: "Okunan tapelerdeki ifade şekli Uslubuna uygun değil," mâlum olduğu üzere burada okunan tapeler; MİT'çe banda alınmış konuşmaların sanıkların ist hbarata karşı koyma tedbiri olarak toplantı mahallerine kuvvetli müzuk yayınına hâkim kılmış olmaları nedeniyle ancak dinlenebilen kısmına taalluk etmektedir. Bu itibarla bazı yerlerde ifadeler kesinlik göstermektedir. Bunun için uslubun değil, toplantısının mahiyetini aksettiren konuşmaların ve konuşmanın aidiyetini tesbit eden ses tesbitlerinin önemi üzerinde durmak gerekir. Binanın aleyh vak'i üslup itirazı, bantların gerçek dışılığını saptamada bir nihenk vazifesi görenez.

Bir ikinci taan nedeni olarak 27.11.1969 günlü toplantıya ait olmak üzere sanıklardan Osman KOKSAL;"Tapelerin ilk 10 sayfası içinde İ.SELÇUK ile bana yer ver lmiş, ev sahibi İlhami SOYSAL ve toplantıda bulunduğu belirtilen D.AVCIOĞLU'nun konuşmalarından bahsedilmemiştir. Daha sonraki sayfalarda ise yine iki veya üç kişi karşılıklı konuş- turulmuş ve evde bulunan ve toplantıya katıldığı bildirilen diğer şahıs veya kişilerin konuşmalarına yer verilmemiştir. Toplantının bir örgüt toplantısı olduğu iddia edildiğine göre herkesin karşılıklı konuşması gerekmektedir. Bu husus dikkat çekicidir." demıştır.

Özetle söyliyelimki ; bu itirazın hiçbir ciddi yönü yoktur.Şurasu bir gerçekki toplantılarda herkesin aynı zamanda konuşmaması mümkündür ve hatta konuşma adabıdır,Kaldı ki tapeler, bandın anlaşılabilen kısımları itibariyle düzenlenmiş bulunmaktadır.Müzik yayını sebebiyle anlaşılmaayan kısımlar tapede mevcut değildir.Bu itibarla bahsedilen yerlerdeki konuşmaların ademi mevcudiyeti kayfiyeti bandın gerçekliğine şüphe düşüremez.

Sanıklardan Ç.MADANOĞLU müdafii Avukat Hidayet ILGAR,26.12.1969 günlü toplantıya taalluk eden tape muhtevası ile ilgili olarak "Toplantıda konuşanlar İlhan SELÇUK,İlhami SOYSAL ve Cemal MADANOĞLU olarak görüldüğü halde, ayrıca bir X ve iki XX ile gösterilen konuşmacılar da mevcuttur. Tapelerde bunların kim olduğu belirtilmemesine rağmen gerek fezleke ve gerekse iddian mede bu konuşmacılardan birisi Cemal Reşit EYÜPOĞLU olarak gösterilmiştir.Bunda da hemen ifade edilim ki Cemal Reşit EYÜPOĞLU'nun toplantıda bulunduğu bir gerçektir. Tapede kullanılmış X ve XX işaretleri, tapenin ilk tanzimi sırasında sesi tefrik edil- emeyen konuşmacı iki ayrı kişiyi belirtmek üzere konulmuş işaretlerdir.Bu seslerin hangisinin Cemal Reşit EYÜPOĞLU'na aidiyeti kestirileme- miş olduğundan bu yola gidilmiştir.Ancak bilahere bilirkişiler yaptıkları tetkik sonucu ne ile ifade edilen iki kişiden birinin Cemal Reşit EYÜPOĞLU olduğunu tefrik etmişlerdir.Bu itibarla tape muhtevası ile bilirkişi raporları,fezleke ve iddianame arasında herhangi bir çelişki mevcut değildir.

Sanıklardan Osman KOKSAL,23.11.1970 günlü tapenin okunmasın- dan sonra; "Bir evvelki toplantıda kendilerine ait konuşmasında hasta olduğunu beyan ettiğine dair serahat var. Bu gerçek olduğu takdirde 23.11.1970 günlü bu toplantıda bulunmangerekli demıştır.Bir bu karşı çıkışın sırf taanda bulunulmuş olmak maksadiyle yapılmış olduğunu zan- ediyoruz. Zira hastalığını beyan eden şahsın, hastalığının geçmiş olma- sı veya hastalığının yatmaya gerektirmeyen nitelikte olması veya hasta-

liğina rağmen çalışmadan katılma arzusunda olması nedenleriyle toplantıya gelmesi tabii bir hal olmak gerekir.Bu itibarla bu taan samimi bir mahiyet arzettiğindedir.

Sanıklardan Cemal MADANOĞLU taan olarak; "16.10.1970 günlü toplantıda İ.SELÇUK ile İ.SOYSAL arasında yapılmış görüşmelere sırasında İ.SELÇUK'a yalan söylenmiştir.Zira İ.SELÇUK benim Mihri BELLİ ve Aydın KIRIŞOĞLU'da konuşma yaptığını söylemiş görünüyor.Halbuki böyle bir görüşmeden Mahir KAYNAK şahadeti sırasında bahsetmemiştir.Bu sebeple bu tapenin dayandığı bant sıhhatli olması müretteptir." diğer şurası bir gerçekki,herkesin konuşması kendisini ilzam eder.Eğer yalan söylemişse İlhan SELÇUK yalan söylemiştir.Yoksa bantla ortaya koyan müessesenin bir tertibi olmaz.Bantların bütünü ile tetkiki imkânını fırsat veren tapeler de gösteriyor ki tesbitler tamamen ölyettiftir. Kaldı ki şahsın in yalan söylemesi için de ortada bir sebep yoktur.Nihayet bir örgüt arkadaşı ile konuşma yapmaktadır.Diğer taraftan Mahir KAYNAK;C.MADANOĞLU 'nun Mihri BELLİ ile konuşmuş olduğuna dair kesinkes bir beyanda bulunmamıştır.Esasen C.MADANOĞLU'nun,Mihri BELLİ ile konuşmuş olup,İ.SELÇUK'ça bilinmi= olması da mümkündür.Niçin olmasın ?

9.1.1971 günlü toplantıya ait tape ile ilgili olarak sanık müdafilerinden Avukat Enis ÇOŞKUN: " Tapenin 19 nci sahifesinde bantın bittiği kayıtlı olup bantın bitmesi akabinde yine ses bandına alınan ve 01 metreden itibaren konuşmaları ihtiva eden hususlara tapede yer verilmiştir.Huzurda dinlenen Mahir KAYNAK mezkûr toplantının evinde yapıldığını ve seslerin kendisi tarafından banda alındığını beyan etmiştir.İçki masası etrafında bulunan Mahir KAYNAK'ın bant biter bitmez yeni bantı cihaza koymasının inkansızlığı aşikardır. Bu husus teknik olarak da mümkün değildir.Bu bakımdan bant müretteptir. Yine tapelerde önder UÇTA'nın konuşması sırasında müvekilim olan Ali SİRMEN için Ali ağbey surada bir noktayı ileri sürdü demektedir.Halbuki tapenin yalnız 10 ncu sayfasında müvekilimin bir konuşması geçmektedir. Bu da aynı şekilde bantın bir tertip eseri olduğunun delilidir."denmiştir.Bu husus gerek iddian menizde ve gerekse Mahir KAYNAK'ın beyanlarında yeteri kadar açıklığa kavuşmuştur.Mahir KAYNAK sesleri doğrudan doğruya banda alma durumunda değildir.Bu husus mukerreren ifade edilmiş,şüpheli kalan bir tarafı kalmamıştır."Mahir KAYNAK sadece verici durumundadır.Esasen telli veya vericili konuşmalarda elemanın bant veya teyp ile hiç ilgisi yoktur.Eleman sadece vericidirbKayıt başka yerden başkaları tarafından yapılır, Böylece olduğu halde banda alan Mahir KAYNAK'ın şacasınabir takdime kalkışnak gerçeği açıkça ters yüz etmek anlamını taşır.Neticede müdafii kalkış yeri itibariye yanlış olduğu için yanlış bir sonuca ve değerlendirmeye yönelir. Binaenaleyh bu itirazın da bir geçerliği olamayacağı açık ve seçiktir.Önder UÇTA'nın atıfta bulunduğu

ALİ SİRMEN'in konuşmasına rastlanmamış olması, fazla müzik yayını veya anlaşılmanak gibi bir sebeple olabileceği gibi yavaş bir ses tonuyla yapılmış olmasına mebni banda geçmemiş olması seb bine de dayanması ve bunlardan neşet etmiş olması mümkün ve bir gerçeğin ifadesi olduğu halde bu olumlu yönünü bir tarafa iterek kanuni teşekkülleri ithama vesile olabilecek tarzda ele alıp mürettep bant tonu ile suçlamak neye ?

Yine aynı toplantıyla ilgili olarak sanık müdafilerinden Av. HİDAYET ILGAR: " Toplantıya katılmış olup olmadığı hususunda olmasın hesabıyla sorulmayan müvekilliklerinden Cengiz BALLIKAYA bu toplantıya bir amaçla katıldıysa bu amacı da tapenin 7 nci sahifesindeki konuşması ile açıklanmıştır. Bu konuşmasında bir yer altı teşkilatı olmak veya şu olmak bu olmak, böyle bir şeyimiz yok, istediğimiz yok, zaten bu gibi şartlar altında böyle bir niyete imkan yoktur. demek suretiyle zihniyetini açıklanmış bulunmaktadır." şeklinde taanını bildirmiştir. Biz şuna hemen işaret edelim ki bu beyan'a dayanakları dahi bantların sıhhatli ve doğruluğu hakkında kâfi bilgi veremez mi ? Lehlerine görünse dahi kendilerinden sâdir olmuş bilcümle sözler bantlarda yer almış değil mi? o halde bantların mürettepliği iddiası neye ? bu iddia ile vasıl olunmak istenen gaye ne ? sırf kendilerini kurtarabilmek amacıyla Devlet müesseselerini tahrip gayesi mi ? üzerinde ciddiyetle durmak gerek, saniyen sanki bantların konuşmalarında yer altı örgütü olamayacağız şeklinde bir hususa işaret etmiş görünmesi aralarında kurulmuş bulunan ve mahiyeti, konuşmaları, bütününden anlaşılabilir örgütlerinin legal örgüt olduğunu mu gösterir ? bir örgütün yer altı örgütü olup olmadığı isimlendirilmesi ile değil, niteliğinden anlaşılır. Nasıl isimlendirilirse isimlendirilsin faaliyetleri gizli olduğu cihetle örgütleri bir yer altı örgütüdür. Bu itibarla bu defa da ciddi olamaz. İddiamızı çürütücü bir nitelik taşıyamaz.

Sanıklardan Hıfzı KAÇAR 9.1.1971 toplantısına katıldığı ve konuşmasının tesbiti yolunda bir iadiaya muhatap olmaması sebebiyle kendisine söz verilmediği halde vak'î isteği üzerine mahkemece söz verildiğinde: "Bu toplantıda bulunduğum halde benim konuşmam geçmemektedir. Mahir KAYNAK'da bulunduğumu söylemiştir. Yemekte hiç değilse yemek ikramı sırasında sesinin banda geçmesi gerekmektedir. Halbuki sesim ve konuşmam bant ve tapede görülmektedir. Bant bu bakımdan müretteptir." demek suretiyle taanda bulunmuştur. Burada öncelikle şunu sormak gerekir kanaatindeyiz bu sanığın, kendi sesine rastlansa idi bandın doğruluğunu mu ikrar edecekti? bu şüphesiz ki hayırdır, Ana taan ne kadar çok olursa yekün teşkil ederse bant ve tapelerin gerçekliği o derece şüpheli görülür gibi sakin bir mantık doğrultusunda bir taan olsun kabilinden ortaya atılmıştır. Esasen Mahir KAYNAK şahadetinde verdiği raporlar ve bant-

ların doğruluğunu belirtmiştir. Bu itibarla sanık Hıfzı KAÇAR'ın 9.1. 1971 günlü toplantıda tesbite medar varlık göstermediği keyfiyeti, bu raporlar ve ses bantlarıyla anlaşılmıştır. Binaenaleyh bantların mürettepliği iddiasına mesnet teşkil edecek bir ciddiyet tanıdığı açıktır.

12.2.1971 günlü toplantı ile ilgili olarak sanıklardan Raif ERTEM ve Ahmet GÜRYÜZKETENÇİ: "Şahıslara ait konuşmalar kesik kesiktir. Mevzu insicamı yoktur. Bu itibarla ayrı ayrı yerlerde yapılmış konuşmalara ait seslerin bilañhere birleştiği açıktır." demişler ve bu suretle montaj iddiasında bulunmuşlardır. Halbuki mevzu insicamının bulunduğu tape muhtevassından anlaşılmakta, ancak fazla müzik yayını dolayısıyla konuşmaların bir çok yerlerde tesbitleri kesinlik göstermektedir. Bu itibarla bantın mürettepliğinin değil, kendilerinin istihbaratta karşı koyma yolunda aldıkları bir tevbirin neticesidir bu husus, bu meydana yapılmış montaj iddiasına gelince, aynı şahsın aynı şerait ve aynı tonda konuşmasını ve istenilen kelime veya cümlelerini tesbit edip mezkûr banda montaj yapılması mümkün olamaz. Verici veya telli veya telsiz mikrofonla alınan bu konuşmalar, dış ses ve gürültülerin bulunduğu bir ortamda yapıldığına göre; Montaj için aynı şerait ve aynı şahısların montaj yapılacak kelime ve cümlelerini istenilen yere yerleştirmek inkânsızdır. Aksi halde bu husus ses uzmanlarınca tesbitine lüzum görülmeyecek kadar bariz bir şekilde ortaya çıkar. Kaldı ki yazılı deliller meyanında tetkiki yapılmış üç kişilik yeterekle ses ve montaj elemanlarından müteşekkil yeminli bilirkişi raporu muhtevassında montajla ilgili en küçük tereddüt bir yana baştan sona dek ses benzerliği mevcuttur dennek suretiyle bu görüşümüz diğer bir yönden tayit edilmiş bulunmaktadır. Bu sebeple montaj iddiası da tamamiyle mesnetsiz bir karşı iddiadan başka bir şey değildir.

Tapelerin okunup bitmesinden sonra sanık müdafilerinden Hidayet İLGAR: "Mahkemeye 24 adet bant tevai edildiği halde okunan tapelerin 48 banda ait olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan tapelerin bantlara uygun olmadığı aşikardır." demiştir. Bu husus, zamanında bilirkişiye havale edilmiş ve üç kişilik yetenekli bilirkişi heyeti tapelerin, tetkik ettikleri 24 adet bant muhtevassına uyduğu yolunda yeminli mütalaa raporu vermişlerdir. Bantların her iki yüzünü tetkik ederek bu neticeye ulaştıkları aşikar bir şekilde ortadadır. Bu sebeple bu itirazın da bir geçerliği düşünülemez.

Sanık müdafilerinden Enis ÇOŞKUN: "12.2.1971 Günlü ses bant tapesinin 29 ncu sahifesinin 8 nci satırından 14 ncu satırına kadar devam eden ve İlhan ŞELÇUK'a ait olduğu belirtilen konuşmanın ses bandında mevcut olmadığı ve yine 36 ncu sahifesinin bir ve ikinci satırlarındaki yine İlhan ŞELÇUK'a ait konuşmanın ses bandında mevcut olmadığı kikişiler tarafından belirtilmiştir. Bantta olmayan bir hususun tapede olmaması gerekirdi. Bu itibarla tapeleri yapan görevlilerin

kendiliklerinden konuşmalar ilâve ettikleri ve bazı konuşmalara yer vermedikleri, kesip bıraktıkları anlaşılmalıdır. Binaenaleyh montaj yapıldığı " demiştir. Bu iddiadaki abartma aşikardır. İddia edilen husus, bir toplantı ile ilgili tapedeki iki cümle olduğu halde bütün tapelere ve bu tapelerin dayanakları olan ses bantlarına kadar sirayet edecek şekilde montaj iddiasına esas alınmaktadır. MİT'çe yapılan bütün tapelerde yalnızca bu iki cümleye ait bilirkişinin adını tesbitini gösterebilmişlerdir. Burada şunu belirtmek isteriz ki, bantlarda anlaşılamayan veya gürültülü zayıf gelen ses ve konuşmalar, bantı dinleyen ve tapex edenler tarafından müteaddit kerreler dinlenir ve tesbit edilir. Nitekim bilirkişinin ilave ettiği cümle ve kelimeler, yazılı deliller neyanında bulunan işbu tapelerin okunması sırasında bilirkişilerce tanzim edilmiş düzeltmeler başlıklı eklerde yer almış olarak görülmüştür. Bu da gösteriyor ki tape tanzimine esas olmak üzere ses bantlarının dinlenilmesi sırasında, bilirkişinin duyduğu cihetle rapora eklediği cümle ve kelimeleri MİT duymamış, buna karşılık bilirkişi heyetinin de yalnızca bu itiraza konu edilen iki cümle bakımından duymadığını MİT duyabilmiştir. Esasen tape işi, ayrı bir ihtisas ve her şahsın mazhar olmadığı şahsi bir kabiliyete ve kullak hassasiyetine dayanır. Bu tip bantlar daima kulaklıkla dinlenir, Hoparlörden duyulmayan veya anlaşılamayanlar bu tip mütehasıslarca kulaklıkla dinleyerek anlaşılabilir. Bu itibarla ortada tapelerin ve bantların mürettepligi gibi bir neticeye götürebilecek bir ehval yoktur.

Diğer yandan geçen celse alınan ara kararı ile yeni bir bilirkişi dinlenilmesi öngörülmüştür. Halbuki kanaatinizce hazırlık soruşturmasında yeminli olarak dinlenip raporlarını vermiş bilirkişiler mevcut olduğuna ve bunların da yetenekli olduklarına ve keyfiyeti bütünüyle aydınlattıklarına göre yeni bir bilirkişiye gidilmemesi gerekmektedir. Zira, Uzul Kanununa göre: Son soruşturma sırasında şifahilik prensibi icabı hazırlıkta dinlenmiş bilirkişiler ayrıca, huzuru mahkemeye çağrılıp dinlenilmelidirler, İşte bu dinleme sırasında raporda karalık kalmış kısımlar var ise bunlar tavzih ettirilmelidir. Şayet tatminkâr görülmezse mahkeme o zaman yeni bir bilirkişiye gitmelidir. Bu itibarla yeni bilirkişi dinlenilmesi hususundaki bu kararın yeniden ele alınarak rücu olunmasına karar verilmesini talep ederim." yolunda görüş arz edilmiştir.

Mahkeme bu celse sonunda:

"Ses montaj ve kayıt teknisyenleri oldukları bildirilen elemanlardan Ahmet SOKME, Suha AKAYA'nın 353 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereğince bilirkişi olarak tayinlerine ve duruşma günü hazır bulundurulmaları için Sıkıyönetim As. Savcılığına müzekkere yazılması", -Bir evvelki celsede alınan karar gereğince İstanbul Teknik Üniversitesinden dava konusu ile ilgili olarak bilirkişilik yapacak nitelikte eleman isimlerinin tesbit ve bildirilmesi için İstanbul Sıkıyönetim K.lığına

yazılan müzekkerenin tekrarlanmasına, ve isimleri bildirildiğinde, duruşma günü beklemeden aralarında yeteri kadar elemanın bilirkişi olarak tensip ve duruşma günü hazır bulundurulmaları için Sıkıyönetim As. Savcılığına müzekkere yazılmasına, -Gerek As. Savcının gerekse sanık müdafinin ses bantları hususundaki talepleri hakkında, tayin edilen ve edilecek bilirkişilerde mezkûr taleplerin hazara alınmaları gerektiğinden bu hususta ayrıca karar ittihazına mahal olmadığına,, "şeklinde karar ittihaz etmiştir "

Böylece görülüyor ki, Mahkeme, Askeri Savcılığın yeni bir bilirkişiye gitme kararında rücu olunmasına dair talebini sarih bir karara dahi raptedilmeden bilirkişi tayin ve dinlemeye devam kararı vermek suretiyle zimnen reddi yoluna gitmiştir.

Mahkemece, daha sonra 13.9.1973 günlü celsede bir bilirkişi daha tayin edilerek üç kişilik bir bilirkişi heyeti teşkil edilmiş ve bu bilirkişilerin görevi ise aynı gün verilen kararla şu suretle tesbit edilmiştir: "Sanıklar ve müdafilerinin dava mevzuu ses bantlarının fonokopilerinin çıkartılması ve kendilerine verilmesi hususundaki talepleri yerinde görüldüğünden ses bantları kendileri tarafından temin edilmek üzere tetkikata bağlanmadan evvel 18, 19, 20, EYLÜL. 1973 günlerinde gelen sanıklar ve müdafileri huzurlarında dava mevzuu ses bant fonokopilerinin çıkartılmasına, -----Bilirkişiler tarafından dava mevzuu ses bantlarının hangi cihazla olursa olsun duruşma salonlarında alâkalıların açık bir tarzda anlayabilecekleri şekilde dinlenilmelerinin imkânız olduğu belirtildiğinden evvelce verilen karar gereğince bilirkişilerin ses bantlarını özel cihazlarla dinliyerek müzik sesleri hariç mevcut bütün konuşmaları ihtiva edecek şekilde tam tapelerini çıkarmaları, dava mevzuu ses bantlarındaki şahıslara ait seslerle sanıklara ait sesleri ihtiva eden bantlarıdaki sesleri karşılaştırarak ses ayniyetini tesbit edebilmeleri bakımından mevcut tesislerden istifade imkânı sağlanması için İstanbul Radyosu T.R.T. Müdürlüğüne müzekkere yazılmasına bu husustaki tetkikat bittikten sonra yine bilirkişiler tarafından kendilerinin çıkarttıkları tapelerle dava dosyasında mevcut tapeleri karşılaştırmaları ve bu hususlara dair yazılı rapor tanzim etmelerine,"

Mahkemece tayin edilmiş bu üç kişiden müşeşekkil bilirkişi, ses bantlarının kendilerince dinlenerek yeniden tapelerini çıkarıp, çıkardıkları tapelerle kendilerine bu tape çıkarma iş. eminden sonra tevdi edilmiş dava dosyasındaki ilk bilirkişi tapelerini metin üzerinde karşılaştırdıktan sonra 26.12.1973 tarihli raporlarını ibraz etmişlerdir. Raporlarında; ustaca yapılmış keline veya cümle montajının belli olamayacağı belirtilmiş, buna rağmen ses bantlarının iki ayrı yerinde montaj tesbit ettiklerini belirtmiş, ayrıca ilk bilirkişi tapeleriyle kendilerinin tanzim ettiği tapeler arasında hemen hemen tamamen yakın bir şekilde kişi ve tape metin farklılığı bulunduğu ifade edilmiştir.

Bu kadar zıdıklar taşıyan rapor muvacehesinde Mahkemenin res' en bilirkişilerden sorma lüzumunu duyduğu ve aldığı cevapla yetindiği husus şöyle olmuştur: "Bilirkişi Ersin ENER'in cevabı; Stüdyoda bantların dinlenilmesi halinde bu mevzuda ihtisası olmayan, ancak kulak hassasiyeti olan bir kişi banttaki konuşmaların açık olanlarını anlayabilir ve ses tesbiti de yapabilir. Ses mevzuunda kulak hassasiyeti olan kişiler tarafından bantların yeniden dinlenilmesi halinde çok ufak farklarla bizim çıkardığımız tapenin aynısı çıkarılabilir. Şeklinde olmuş ve diğer bilirkişi Ahmet SÖKMEN'in cevabı ise; Bu mevzuda ilgili olmayan, daha doğrusu kulak hassasiyeti olmayan şahısların bantları dinlenilmeleri halinde anlaşılabilen kısımları anlayabilirler, bantların diğer kısımlarını bizim anladığımız şekilde anlayıp tesbit etmelerine imkân yoktur. İhtisassahibi kimseler aynı şartlarla bantları dinlediklerinde bizim çıkardığımız tapelerden pek az farkla tape çıkarabilirler, çıkan fark kelimeler üzerinde olabilir tarzında olmuştur. Bir de Askeri Savcılığımızın sorduğu hususla ilgili cevaplandırma sırasında Mahkemeye sorulmuş bir sorunun cevabı ise her iki bilirkişi tarafından tapenin yaptığımız bantların tapeye belirttiğimiz anlaşılabilen kısımlarını bizim gibi kulak hassasiyeti olan diğer şahıslar tarafından dinlenilmeleri halinde bu kısımlar aynen anlaşılabilir. Fakat bantların bazı yerleri hiç anlaşılamaz vaziyette. Diğer bir kısım ise defaatle dinlenmek suretiyle anlaşılabilir duruma getirilmiştir. Bizim anlayamadığımız hususları diğer şahıslar anlayabilirler veya anlayamazlar bu hususta kesin birşey söyleyemeyiz şeklinde olmuştur.

Konuya aydınlık getirebilmek ve zıdıkların nedenlerine eğilmek için Askeri Savcılık olarak, Mahkemeye iki kişi olarak gelmiş olan bilirkişilere sorulmasını istediğimiz hususlar konusu şu şekil bir seyir takibetmiştir:

Sorumuz: Rapor muhtevasına göre bilirkişiler tetkiklerini ve fonokopiler üzerinden yaptığını göre acaba kopyaların taaddüt etmesinin, sesin anlaşılır olması ve ses ayniyetinin tesbiti noktalarından menfi etkisi olur mu? Zira Mahkemeye sunduğumuz bantlar da orjinal değil, bir kopyadır. O halde bilirkişiler tetkiklerini kopyanın kopyası üzerinden yapmışlardır.

CEVAP: Bilirkişilerden Ersan ENER: " Tetkikatın kopyanın kopyasından yapılması, seslerin anlaşılmasına ve ses ayniyetine tesir etmez. Ancak kopyaların çok fazlalaşması ve enson kopya üzerinden tetkikat yapılması halinde sesler kısmen niteliğini kaybeden, fakat yine anlaşılabilir. Ses dinleme sırasında kulak hassasiyetimizin az veya fazla olması nitecesi bazı noktalarda hatalı tesbit yapmış olabiliriz. Bilirkişi Ahmet SÖKMEN: Bizim aldığımız Fonokopilerde Amâtör teyplerin turları üç üçeyrek veyahut bir bölü dört inç bölü saniye olup kolaylıkla dinleme yapabilmemiz için Profesyonel teyplere aktarmamız şu faydaları sağlamaktadır: Kelimelerin anlaşılır derecede olma-

ması nedeniyle icabında her kelime için üç beş defa makinayı durdurup kaldırmak icap etmektedir. Bu ise amatör teypin yapamayacağı bir iştir. Profesyonel teybe aktarmakla bu işlen yapılabilmiştir. Saniyen, amatör teypteki sesler üç üçeyrek olup mesale Ahmet kelimesi on santimlik bir bant üzerine kaydedilmiş ise fonokopi yaptığımız bantlarda yirmi santime kaydedilmekte ve kayıt bantının dalga boyu uzatmaktadır. Ses Frenkantan oluştuğunu bildiğimize göre ses frekansı anlaşılır dereceye girmektedir. Ancak bu kopyalar üçten fazla olursa ses özelliğini çok hafif tizleştirir. Bu da ses tesbitine engel teşkil etmez."

Sorumuz: Yeni bilirkişi heyeti raporlarının birinci sayfelerinin c bendinde ses ayırımının zor ve bazı seslerin teşhis imkânının bulunmadığını beyan etmişlerdir. Bu neticeye götüren sebepleri de göstermişlerdir. Bu açıklamaları karşısında şu suallerin sorulmasında fayda olacağı kanısındayız: 1-) Bu sebeplere rağmen bir başka ses uzmanının ses ayırımı yapabilmesi, kendilerince teşhis edilemediği bildirilen sesleri teşhis edebilmesi mümkün müdür? -2) Ses anlaşılabilirliğini, maniyetini ve aidiyetini tesbiti engel olarak sayılan sebep er, evvelki bilirkişiler için de varit olduğuna ve buna rağmen açık ve seçik bir tarzda konuşmaları tesbit ve ses ayırımı yaptıklarına göre; bütün bu engeller yanında kendilerinin ses hassasiyetlerinin zayıflığı veya bu tip operasyon şartlarına göre hazırlanmış bantlara aşına olamayışlarının ve dinleme alışkanlığında bulunmayışlarının; konuşmalarını ve ses aidiyetlerini lâayık veçhile kavrayıp tesbit edebilmelerini engelleyen bir hüviyet olamaz mı?

CEVAP: Bilirkişi Ersan ENER "Başka ses uzmanlarıncı aynı şartlarla bantların dinlenmesi halinde bizim anlayamadığımız konuşmaları anlayıp anlayamayacaklarına bilemem biz manasını anlayamadığımız yerleri rapora geçirilmiyerek boş bıraktık "**Bilirkişi Ahmet SOKMEN** : Bu hususta ihtisas sahibi diğer elemanlar tarafından aynı şartlarla bantların dinlenilmesi halinde bizim xyanlamıyarak boş bıraktığımız kısımları anlayabilirler. Yanlız bütün boş bırakılan kısımları tamamen anlamalarına imkân yoktur. Bir kısmını veya bazı kelimeleri anlayıp tesbit etmeleri mümkün olabilir. Biz bantları dinledikten sonra anlayabildiğimiz kısımların tapelerini çıkardık, ses tesbiti yaptık. Başka bilirkişiler bizim tesbitimizden başka şekilde tesbit yapabilirlerse ona bir diyeceğimiz yoktur. Biz neyi anladıysak onların tapesini ve ses ainiyetini raporumuzda belirttik." **Yeniden söz alan bilirkişi Ersan ENER:** " Aynı mevzuuda daha evvel de bilirkişi dinlenmişti. Onların hazırladığı raporla bizim hazırladığımız rapor arasında muhteva bakımından fark vardır. Bizden başka bilirkişiler yeni tetkik yaptıklarında muhakkak ki yeni farklar ortaya çıkacaktır. Bu farklar , gerek tesbit ettiğimiz kısımlarda gerekse tesbit edemediğimiz kısımlarda kendini gösterecektir." **Tekrar söz alan bilirkişi Ahmet SOKMEN:** Bizden önceki bilirkişilerin hangi teknik imkânlarla tapeleri kontrol edip bantları dinlediklerini bilemiyoruz, dolayısıyla onların teknik imkânları bizim imkânlarımızdan üstün olabilir ve bu nedenle

de tapeler arasında aykırılık olabilir."

Sorumuz: "Evvelki tape metinleri üzerinden ses bantlarına dinleyerek bir tesbite varmaları, Sesleri daha yakından ve daha iyi bir şekilde izleyip kavramalarını ve şayet varsa dava açılmasına mesnet ittihaz edilen evvelki tape metninin eksiklik veya fazlalıklarının ortaya çıkarılmasını âmil olmaz mıydı? ve böylece metinler üzerinden daha bütünleştirici bir neticeye ulaşmak mümkün olmaz mıydı ? "

CEVAP: "Bilirkisi Ersan ENER: "Eğer daha evvel çıkarılmış olan tapeler bize verilerek yeni tapeyi çıkarmanız istenseydi verilen tappenin tesiri altında kalarak raporumuza anlamadığımızdan dolayı boş geçtiğimiz bazı kısımları anlamış olarak geçirebilirdik"Bilirkisi Ahmet SOKMEN: "Muhakkak ki tesir altında kaldık, Ancak bu tesir altında kalma bütüne şemil değildir. Anlamadığımız bazı kısımlarda bizleri tesir altında bırakabilirdi. Bu konudaki tavih istemlerimiz karşısında yeniden söz alan Bilirkisi Ersan ENER: " Evvelte yapılan tape ile yeni tape çıkarılması sırasında t peye bakılarak tesir altında kalabileceğinizi söylemenizden maksat, anlaşılamiyan bazı kelimelere eski tappenin tesiri altında kalarak mana verilmesidir." Bilirkisi Ahmet SOKMEN: "Tesir altında kalma, verilecek olan tappenin doğruluğu kesin olarak belli olmadığı için anlaşılamiyan kelime ve seslendirmelerin tape tesiri altında kalınarak ikinci bir hatayı yapma durumudur. Evvelki tape ve ses nükeyesine ait raporlar bize verilmiş olsaydı başından sonuna kadar bizi tesir altında barakmazdı. Ancak anlıyanadığımız bazı kelimelerin belirtmek ve yine bazı sesleri tesbit etmek yönünden tesir icra ederd. 20. Temmuz. 1969 tarihli ses bandının tapesi bizim tanzimimize göre 15 sahifedir. Evvelki tape ise 28 sahifedir. Bu 28 sahifelik tape şayet bize şayet önceden verilmiş olsaydı ses ayniyeti ve tesbiti yönünden bu kadar farklılık olmazdı."

Sorumuz: "Bilirkişiler, raporlarının ikinci sahifesinde üçüncü maddenin d bendinde (Ustaca yapılmış bir kelime veya cümle montajı hiç bir şekilde anlaşılamaz.) şeklinde tamamıyla mücerret bir mahiyet arz eden kanaat ortaya koymuşlardır. Bu noktada bilirkişilerden sorulmasında fayda mülhaza ettiğimiz soru şudur : Hiçbir şekilde anlaşılamiyacak cinsten bu montaj münhasıran bir kelimeye veya cümleye mi müteallik tir, yoksa bir metin veya metinler bütününe de teşmil edilebilir mi , daha doğrusu burada kullandıkları ve montajı anlaşılamaz dedikleri (Bir kelime veya cümle) tabiri , tahidî anlamda mıdır yoksa sayfalarla ifadesini bulan tape metinlerinin bütününe şâmil bir anlamda mıdır ? bir başka deyişle burada bir kelime veya cümle üzerinde değil, netinler üzerinde durulduğuna göre: Bu metinler muhtevasında herhangi bir montaj yapılmış olsa bu husus sesizlenebilir. mi ? "

CEVAP: "Bilirkisi Ahmet SOKMEN: " Çok ustaca yapılmışsa montaj, kelime ve cümle dışında metni de kapsayabilir. Raporda belirtilen kelime ve montaj hususları misal olarak verilmiştir." Bilirkisi Ersan ENER : " İyi bir montaj hiçbir şekilde anlaşılamaz."

Sorumuz: "Montaj hususundaki bilirkişilerin mücerret beyanlarını somutlaştırmak amacıyla şöyle bir sorumuz olacak. Bir şahsın muhtelif yerlerdeki muhtelif konuşmaları kesitler halinde bir birine eklenirse bu şahsın konuşmalarının özelliğine göre gerek mevzuu ve gerekse kelimeler üzerindeki teselsül ve vurgu, heyecan ve ses yüksekliği ve konuşma mahallinin ses fonu, yani ham veya çevre seslerinin uyum durumu gibi haller itibarıyla montaj hali, uzunca bir metinde ve özellikle davaya konu olan bu tip operasyonlarda fark edilebilir mi, edilemez mi? edilemezse niçin"

CEVAP: "Bilirkişi Ahmet SÖKMEN: "Ustaca yapılmamış montaj anlaşılır, ustaca yapılmış olan montajın anlaşılmasını nedeni, bütün halinde, veyahut da kelime ve cümleyi değişik şartlar altında değişik akostikler içinde alınsa dahi bu değişik akostikler bütün halindeki konuşmaya eklenerek bir önceki metnin fon seslerine uyandırulabilir. Bu uydurma işlemi melanj yapmak suretiyle sağlanabilir. Dinlemiş olduğumuz ses bantlarının altında genellikle çevre sesleri ve müzik bulunmaktadır. Eklemelerde (Montajda) şayet aynı müzik ve çevre sesleri fonu temin edilebilirse montaj anlaşılabilir. Radyo'da dinlediğimiz herhangi bir şarkı programında önceden şarkı dinletilerek bir efekt yapılabilir, bu efekt yapma işi dinleyiciler tarafından sağlanır, sonra bu efekt esas şarkı bandına montaj yapılarak program sanki seyirci karşısındaymış gibi yayınlanıyor hissini verir. Bu işlemin çok ustaca yapılması icab eder. Aksi halde montaj olduğu anlaşılır. Yukarıda bahsettiğimiz durum ise şayet çok ustaca bir melanj ve müzikleme yapılmış ise montaj anlaşılmaz, aksi halde montaj anlaşılır.) Bilirkişi Ersan ENER: "Çevre sesleri çok ayrılık gösteriyorsa montaj belli olur, ama akostik şartları, çevre sesleri, efekt birbirine yakın olursa montaj anlaşılmaz."

Sorumuz: "Bilirkişilerin bu mücerret görüşlerini tetkik konusu ses bantlarının özelliği bakımından somutlaştırmak gayesi ile şöyle bir sorunun sorulmasında fayda mülahaza ediyoruz: Bu tip operasyon şartlarına göre yaratılmış somut bir örneği bize gösterebilirler mi? bir başka deyişle bu tip operasyon şartlarına bağlı olabilecek şekilde bunun somut bir örneğini bize verebilirler mi?"

CEVAP: "Bu sorumuzun sorulmasına gerek olmadığı gerekçesi ile Mahkemece verilen bir kararla sordurulmamıştır.

Sorumuz: "Bilirkişiler, raporlarının ikinci sahifesinde, üçüncü maddenin (d) bendindeki montaj keyfiyeti ile ilgili genel ve mücerret beyanlarına rağmen, 18. EKİM. 1969 günlü bant tapesinin ikinci sahifesi altında (Klasik Müziğin anonsunda iki kelime tekrar edilmekle ve bu da o noktada montaj yapıldığını göstermektedir.), ayrıca raporlarının dördüncü sahifesinin 12.12.1971 günlü toplantı ile ilgili bölümünde (çıkartığımız tapanın 11 nci sahifesinde boşluk ve montaj olarak geçen kısım, verilen tapanın 17 nci sahifesi

başında (bir alt no: 1 alt) olarak belirtilmiştir."şeklinde iki somut vak'andan bahseylemektedirler.Bu durum ile ilgili tesbitlerinde daha önceki bilirkişiler bir montaj iddiasında bulunmuşlardır.En son tetkiki yapan bilirkişilerin tetkikine esas olan bant, mahkemeye sunmuş olduğumuz bandın kendilerince çıkarılmış fonokopisidir.İşte bu fonokopi çıkarılışı esnasındaki teypte vukuu bulabilecek herhangi bir inkita a veya duraklama veya hangibir sebeple bandın durdurulması ve bilâhare yine vazifeye devam olunurken, bu defa çok cüz'i bir kayna ile de olsa yeniden fonokopi çıkarmaya devam olunması halinde bu tekrar keyfiyeti mümkündür. Hatta evvelki tapede ; böyle bir hal-den bahsedilmediğine göre; fonokopi için verilen veya temin edilen bantlarda bulunmuş bir ses olması da mümkündür. Çünkü yeni kayıt yapılınca evvelki kayıtlar silinmektedir. Ancak bir ara fonokopi esnasında bir inkitaa vukuunda teyp durdurulup yeniden çalıştırılmaya başlandığında en küçük bir bant kayması bu hale sebebiyet vermiş olabilir.Bu itibarla bilirkişilerden şu hususun sorulmasında fayda mülahaza etmekteyiz: Fonokopi üzerinden tetkiklerin yaptıklarına göre fonokopiyi çıkarırken bu fonokopinin çıkartılmasına mesnet olan bant ın inkitaa veya duraklama veya çöküm yapılacak bant üzerinde evvelce mevcut olabilecek bir ses ve sair sebeplerle yeniden kayda devam olunurken bir mürrerlik durumu olabilir.mi ? dolayısıyla montaj şeklindeki görüşleri bu şekil duruma dayandırılabilir mi ? "

CEVAP: Bilirkişi Ahmet SÖKMEN: " Anlaşıldığına göre yapıldığı iddia edilen toplantılara ait konuşmaları muhtevi bantlardaki konuşmalar bant tasarrufu sağlamak için diğer bantlara aktarılmıştır.Aktarıma sırasında askeri Savcının ileri sürdüğü husus meydana gelebilir, fakat bu husustaki kat'i olarak bir şey söyleyemem.**Bilirkişi Ersan ENER** "Bize tevdi edilen ses bantlarının profesyonel bantlara aktarılması sırasında Mahkeme kurulundan bir şapıs daima hazır bulundurulmuştur. Profesyonel bantlara aktarıma sırasında bir defa hariç, ki bu da belirtilmiştir, Aralık vernek sizin profesyonel bantlara seslerin aktarıma işleri devam etmiştir.Bu itibarla As.Savcının belirttiği şekil de bir hususun aktarma esnasında meydana gelmesine imkân yoktur.Teyplerin üstünde üç adet kafa vardır.Bunlardan bir tanesi Silici kafadır. Bir tanesi okuyucudur. Bir tanesi de kaydedicidir.Nakil işlemi yapılırken önce silici kafa çalıştırılır, bilahere diğer işlemler yapılır. Bu itibarla nakil yaptığımız bantlarda montaj hissini verecek bir sesin kalması mümkün değildir." **Tekrar söz alan Bilirkişi Ahmet SÖKMEN:** " Nakil yaptığımız profesyonel bantlar hiç kullanılmamış bantlardandır.Radyo teposundan temin etmiştir.)

Sorumuz:"Burada önemli olan husus , montajın en iyi ne şekilde yapılabileceğinin tesbiti değil,vakamızda montaj bahse konu müdür, değil mi dir ? bunu tesbittir.Malun olduğu üzere aslohan ,Devlet organlarının yaptığı muamelelerin aksi sabit oluncaya kadar muteber ad-

olunmasıdır. Bu kanuni bir karinedir. Bu itibarla konumuz, montaj ne şekilde olursa anlaşılır, ne şekilde olursa anlaşılamaz. Münakaşasını yapmak değildir. Binaenaleyh konumuz, bu bantlarda montaj var mıdır, yok mu dur? bunu araştırmak olmalıdır. Bilirkişiler bir kelimenin iki defa tekrarı gibi bir hususu ele alarak iki yerde montaj olduğunu belirtmişlerdir. Çok ustaca montaj olursa anlaşılamaz gibi tape metinlerinin tümüne de şamil olacağını belirterek ayrıca serd ettikleri umumi ve mücerret bir sözün arkasında Devlet organlarının muamelelerini bütüla götürülemez. Bu itibarla açık ve seçik olarak bilgi almak maksadına matufen şu hususun sorulmasında somut bilgi almak maksadıyla fayda malahaza ediyoruz; tetkikini yaptıkları bu bantlar da tesbit ettiklerini belirttikleri mezkûr iki nokta dışında montaj mevcut olduğunu söyleyebilirler mi?, bir diğer sorumuz da; bilirkişilerin raporun (c) bendinde bahseyledikleri, kişilerin ses ayırımının zorlaşması ve hatta bazı seslerin teşhis imkânının bulunmayış nedenleri evvelki bilirkişiler için de varit olduğuna ve buna rağmen açık ve seçik şekilde ses ayırımı yaptıklarına göre evvelki bilirkişilerin bu tesbitlerinin gerçeğe aykırılığını söyleyebilirler mi?"

CEVAP: " Bu sorularımız Mahkemece sordurulmadığı için cevapsız kalmıştır. Bu konudaki Mahkeme kararı aynen şöyledir: "Bilirkişiler tarafından yaptıkları tetkik neticesi hazırladıkları ve duruşma esnasında okunmuş olan raporlarında bantların neresinde montaj yapılmış olduğunun açıkça belirtilmesi karşısında bunlar haricinde montajın mevcut olup olmadığına tekrar kendilerinden sorulması gerekli görülmediğinden, Mahkeme Başkanının muhalefeti üzerine ekseriyetle bu hususa dair As. Savcılık talebinin Redding ----- (c) bendinde bahsedilen ses ayırımının zorlaşması ve hatta bazı seslerin teşhis imkânının bulunmayış nedenleri evvelki bilirkişiler içinde varit olduğunu ve buna rağmen açık ve seçik şekilde ses ayırımı yaptıklarına göre evvelki bilirkişilerin bu tesbitlerinin gerçeğe aykırılığını söyleyebilirler mi " sorularının bilirkişi tetkikatı ile alakası görülmediğinden sorulmasına gerek olmadığına ittifakla karar verildi."

Mahkemece res'en dilenilmiş bilirkişilerin açıklamaları ve Askeri Savcılığımızca sorulması istenilip de Mahkemece sorulması izin verildiği nisbette sorulan sorulara verdikleri cevapların mahiyeti bundan ibarettir.

Mahkemenin res'en tayin ettiği bilirkişilerin açıklanan bu şekildeki rapor ve mütâalaları karşısında As. Savcılığımızın, bu rapor ve mütâalaları değerlendirmesi ve bu rapor ve mütâalaların ilk bilirkişi rapor ve mütâalaları ile temelden doğan aykırılıklarını ve ikinci bilirkişilerin bir suale verdikleri "Bizden önceki bilirkişilerin hangi teknik imkânlarla tapeleri kontrol edip bantları dinlediklerini bilemiyoruz, dolayısıyla onların teknik imkânları bizim imkânlarımızdan üstün olabilir, ve bu nedenle de tapeler arasında aykırılık olabilir." cevabını dikkate alarak aradaki teknik mahiyet-

te mübâyeneti çözüme kavuşturmak ve iddia delili tapelerin doğruluğunu veya yanlışlığını ortaya koyabilmek amacıyla, içinde ya eski ve yeni bilirkişilerin veya birer temsilcisinin de bulunduğu teknik inkanları yüksek yeni bir heyete veya yeniden teşkil ettirilecek bir veya heyete, eski ve yeni bilirkişilerin raporları ve mütalaaları ve ses bantları verilmek suretiyle yeniden bilirkişi tetkikatı yaptırılması konusunda Mahkemeye sunduğu 22.3.1974 günlü 25 sayifelik talep layihasında ortaya koyduğu görüş ve talepleri şöyledir:"

" Rapor muhtevassından anlaşılmasına göre Mahkeme kurulu veya temsilen biri dava mevzuu 24 adet bandı Bilirkişi heyetine teslim etmiş ve nezaretleri altında fonokopileri çıkarılmış, asıl bantlar yine aynı kişilere teslimen iade edilmiştir.

Bilirkişiler işte bu fonokopilerden üç nüsha halinde tape yapmışlardır. Bu fonokopiler dinlenerek ve hazırlık soruşturması safhasında As. Savcılıkça tesbit edilmiş sesler dikkate alınarak mukayese yapılmıştır. Böylece de ses tesbit ve ayırımını sağlamışlardır.

Bilirkişiler, yaptıkları işbu tapelerin birinci nüshasını As. Mahkemeye vermişler ve As. Mahkemeye kendilerine tevdi edilmiş olan evvelki bilirkişilerce çıkartılmış tapelerle karşılaştırmasını yapmışlardır.

Bunun neticesi tanzim ettikleri raporlarının 1. Sayfasındaki bazı hususlara biz de katılmaktayız. Ancak (b) bendinde bahis konusu ettikleri amatör teyp tabiri yadırgadığımız bir tabir olmuştur. Zira teypler amatör ve profesyonel gibi bir sınıflamaya giremez. Muratlarının Radyoevinde Stüdyoda her zaman kullandıkları teyplerin dışındaki teypleri ifade etmek olduğu kanısındayız. Şunu ifade edelim ki MİT.'çe yapılmış istihbarat sırasında İstanbul ve Ankara'daki tesbitlerde her iki Ünitelerde ayrı ayrı teyp kullanılmış olması mümkündür. Ancak İstanbul'daki veya Ankara'daki tesbitler sırasında kullanılmış teypler kendi aralarında bir birlik gösterecek durumdadır. Meselâ İstanbul'daki tesbitlerde gerek TRT.'nin ve gerekse basının röportajlar ve muvasili hususlarına kullandığı Uher-4000 teybi kullanılmıştır.

Ancak konuşmaların vüs'at durumu ve uzun süreceği mülahazası ile ileride band değişimi sırasında konuşmada bir kopukluk hasıl olmaması bakımından bantın bir noktadan geçiş sür'ati, icabı hale göre bu tesbiti yapan teknik görevlilerce değişik şekillerde sağlanmış olabilir.

Bu cümleden olarak 9 Cm ($\frac{3}{4}$ İnç) veya 4,7 Cm. (1.875 İnç.) lik devirlerde alınan şahısların konuşmaları, operasyon içindeki şahsın sesinin tamamen değişmesini emil olmaz. Ancak müzik alanında stüdyo çalışmalarında ses kalitesine tesiri mevzu bahis olabilir.

Bilirkişilerin bahseylediği şekilde ses tesbiti sırasında muhtelif kanallara (Ki en fazla 1/4 olabilir) ses kaydedilse dahi sesin anlaşılır ve aidiyeti cihetini aydınlatır hüviyetine menfi yönden etkisi olmaz. Bunun somut örneği, hazırlık soruşturması safhasında bilirkişilik yapmış mütehassis elemanların imzasıyla teyit edilmiş tape metinleridir.

-37-

Bilirkişilerin (c) bendinde bahseyletikleri, kişilerin ses ayırımının zorlaşması ve hatta bazı seslerin teşhis imkânının bulunmaması 1 nedenleri arasında gösterilen hususlar mücerret olarak ele alındığında gayet normaldir. Ancak somut olarak hâdisemizde kullanılmış bulunan (Mikrofon kalitesi) özellikle operasyonlarda kullanılmak üzere hazırlanmış olması nedeniyle üstün evsiftadır. Bu itibarla ses tesbitini engelleyecek şekilde gösterilen sebepler, evvelki bilirkişiler için de vârit olduğuna göre ve buna rağmen açık ve seçik şekilde ses ayırımı yaptıklarına nazaran çoğu yerlerde ses ayırımı güçlüğü ve imkânsızlığını ortaya koyan bu yeni bilirkişilerin beyanlarının, bu hadiseye ilişkin olarak teknik bir gerçeklik kazanamayacağı açıktır. Bu, ya bilirkişinin ses hassasiyetinin zayıflığından veya bu tip operasyon bantlarına âşına olamayışından doğmuş olmak gerekir. Bunun böyle olduğu, bilirkişilerin raporlarında ikinci sayfede ve iki numara altında yer alan (Kişilerin sesleri hakkında bazı kısımlarda yanlış olabileceği gayet tabiidir.) şeklindeki ifadeleriyle teyit edilmiştir.

Raporun montaj ile ilgili bölümüne gelince; Mahkemece tayin edilirken bilirkişilerle bu hususta sarih bir görev verilmediği duruşma zabıtnameleriyle anlaşılmaktadır. Olsa olsa kendilerine Mahkemece saraheten tevcih edilmiş bant dinleyerek tape metni ve ses ayırımı yapmak ve bilâhare eski tape ile karşılaştırma icra etmek görevleri yanında 13.8. 1973 günlü celse sonunda Mahkemece ittihaz edilen kararda (Gerek Askeri Savcının, gerekse sanık müdafininin ses bantları hususundaki diğer talepleri hakkında, tayin edilen ve edilecek bilirkişilerce mezkûr taleplerin nazara alınmaları gerektiğinden) şeklindeki tasarruattan dolayı aynı zamanda tarafların iddialarını karşı da görüş serdetmek görevleri ortaya çıkmaktadır. Sanıklar ve müdafileri ise öteden beri konuşmaların montaj olduğu defisinde bulunmuşlardır. Buna göre montaj konusunda bilirkişilerin görevi vakıa üzere somut bilgi vermek olmalıdır. Bir diğer söyleyişle bu bantlarda bir montajın bulunup bulunmadığını ve varsa yerlerini ve şeklini tesbit ve göstermek olmalıdır. Yani kısaca görev konusu, montaj ne şekilde olursa anlaşılır, ne şekilde olursa anlaşılmaz akademik münakaşasını yapmak değildir. Bu bantlarda montaj var mıdır, yok mudur, varsa nerelerdedir? bunun tesbitidir. Bu görevin bu şekilde ifa edilecek olması, tesbit edilen yerin dışındaki kısımları gölgelendiremez. Tesbit edilen yerlerle ilgili olarak da görüşler ortaya atılır ve neticede bir senteze ulaşılır. Yoksa ustaca montaj olursa anlaşılabilir gibi umumî ve mücerret bir sözün arkasında Devlet Organınının muamelesi ayıplandırlamaz, bütla götürülemez. Oysa ki bilirkişiler, raporlarının ikinci sayfasında üçüncü maddenin (a) bendinde (Ustaca yapılmış bir kelime veya cümle montajı hiçbir şekilde anlaşılabilir.) şeklinde tamamıyla mücerret bir mahiyet arzeden kanaat ortaya atılmışlardır. Duruşma sırasında sordığımız bir soru üzerine de (Bir kelime veya cümle montajı) tâbirinin tahdidî anlamda değil, mutlak mânada ve bütün metinlere şümlü olacak şekilde olduğunu ifade etmişler ve bu beyanlarıyla bantların tümüne doğruluğu yönünden gölge düşürmeye tevassül işlemişlerdir.

Böyle mücerret bir kanaatin, görev üstü bir şekilde ve bir delilin doğruluğunun önceden ve mücerret bir surette kabul edilmesi demek olan doğruluk kanunî karinesini daha başlanıçta bertaraf etmeye mâtuf ve pek garip bir tarzda kendiliğinden bilirkişilerce ortaya atılması bizce mânâlı ve pek garip görünmektedir. Ortaya atılmış bir ifadenin, her ne olursa olsun mutlaka montaj bulma görevini üstlendiğini zannetmiş bir hâleti ruhiyeyi yansıtmadığını söylemek nasıl mümkün olur acaba ? Bu halin önceden bir kanaate angaje olmuş bulunmayı göstermediği söylenebilir mi öte yandan ?

Montaj ile ilgili bu mücerret beyanlarına rağmen bilirkişiler 18. EKİM. 1969 günlü bant tapesinin ikinci sahifesi altında (Klâsik müziğin anosunda iki kelime tekrar edilmekte ve bu da o noktada montaj yapıldığını göstermektedir.) şeklinde bir somut vakadan bahseylemişlerdir. Bu durum ile ilgili tesbitlerinde daha önceki bilirkişiler bir montaj iddiasında bulunmamışlardır. Bunun ışığı altında hemen ifade etmek mümkündür ki enson tetkiki yapan bilirkişilerin tetkikine esas olan bant, Mahkemeye delil olarak sunmuş olduğumuz bandın kendisi değil ve fakat bu bandın kendilerince çıkarılmış fonokopisidir. İşte bu fonokopi çıkarmı sırasında teypteki herhangi bir sebeple bandın durdurulması ve bilâhare yine vazifeye devam olunurken bu defa bir santimetre veya daha az bile olsa geriden fonokopi çıkarmaya devam olunması halinde bu tekrar keyfiyeti mümkündür. Evvelki tapede, müzik sesinden ve kadın sesinden bahsedilmediğine göre fonokopi için verilen bantlarda bulunmuş bir ses olması da mümkündür. Çünkü yeni kayıt yapılmış evvelki kayıtlar silinmektedir. Ancak bir ara Fonokopi esnasında bir inkita vukuunda teyp durdurulduğunda yeniden çalıştırma sırasında küçük bir oynama, bantta kalmış yabancı bir sesin yeni çekim sırasında muhafazasını sağlayabilir. İşte bilirkişilerce bahsedilen hususun irade dışı bir tarzda bunlardan neşet etmiş olması kadar tabii bir şey olamaz.

Herne kadar duruşma sırasında evvelki bilirkişilerin tesbitlerinde bu hususta rastlanılmadığı belirtilerek yeni bilirkişilerden bu ihtinallerin varit olup olmadığı sorulmuş ve yeni bilirkişilerce varit olmadığı belirtilmişse de bu beyanları, raporlarındaki görüşlerinin doğrultusundan sapmamak kararı altında mücerret bir mahiyet gösterilmiştir. Zira bu ihtinalin varit olmadığı keyfiyeti, ya Mahkemede ki bant dinlenilmek suretiyle veya orijinali üzerinden tetkik yapıldıktan sonra sarih tesbit üzerine belirtilebilir. Ama bilirkişilerce bu şekilde bân sebeple kolay yolu tercih eyleyerek mücerret bir beyanda bulunmayı neçense tercih etmişlerdir. Ki bunların gerçekte ilgisinin zâfiyetini daha fazla belirtmeye lüzum olmadığı kanısındayız.

Bilirkişiler bir ikinci montaj hususunun da 12. Şubat. 1971 tarihli toplantı ile ilgili taponun ikinci sayfasında görüp tesbit ettiklerini belirtmişlerse de bunun ne kadar temelsiz olduğu, herhangi bir konuşmaya değil de banttaki boşluğa dayandırmaları ile kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Konuşmaya bir boşluktan sonra başlamış, yani durulmuş ve tekrar başlamış demektir. Halbuki durup tekrar başlama nedeni, mahsus bölümünde ileride tekrar izah edileceği üzere (Bandın üst kısmında

bitip alt kısmına geçiş) sırasında olan boşluktur. Bunun dahi bir montaja yorulması bilirkişinin ön yargısının hangi istikamette olduğunu göstermeye yeter sanırız.

Raporun dayanağı tapelerin tetkik ve değerlendirilmesine gelince; Bu tapelerin, beşinin İstanbul, 13 'nün de Ankara'da yapılmış toplantılara ait olduğu anlaşılmaktadır. Bu toplantılarla ilgili olarak evvelki bilirkişiler ile yeni bilirkişilerin tapeleri arasında gerek kişi ayniyeti, gerekse mahteva bakımından bîriz farklar olduğu açıkça görülmektedir. Ancak biz Mahkemenin vaktini almamak bakımından uzun uzadıya teferruata girmiyerek bu farklılıkların bazı noktalarına dikkat çekmekle yetinmek istiyoruz. Bahsedeceğimiz hususlar bu itibarla tahdidi bir mahiyet taşımamaktadır, sadece birer örnektirler.

20. Temmuz. 1969 tarihli Bant tapesi : Yeni bilirkişi, kısmen tape ayniyeti olup kişi ayniyeti yoktur, demektedir.

Bu beyanın ve kanaatin gerçeği yansıtmıyacağı kanısındayız. Zira operasyonu yapanlar o mahalde kimlerin yer aldığını gayet iyi bilmektedirler. Bu itibarla katılanlar ve konuşan kişilerin hakkında evvelki tapelerde herhangi bir yanlış söz konusu olamaz olsa belki konuşmayı yapanların ses ayırmalarında yeni bilirkişilerce düşünülmüş bir yanlış olabilir. Çünkü bu toplantı içinde MİT elemanı mevcuttur. Elde mevcut bir bant olduğuna ve yeni bilirkişilerin tapelerinde konuşanlar olarak OSMAN KÖKSAL, Cemal Reşit EYUPOĞLU, Doğan AVCIOĞLU, Cemal MADANOĞLU gösterildiğine göre bu kişilerin evvelce tapeyi yapan MİT ve ayrıca eski bilirkişinin gizlemesine ve değiştirmesine sebep yoktur. Zira yeni bilirkişice ortaya çıkarılmış isimler zaten davaya dahil olan kişilerdir. O halde bu hususta şimdiki bilirkişinin ses ayırımı konusunda gerektiği ölçüde bir ses hassasiyetine sahip olmadığı keyfiyeti kendiliğinden hâsıl olan bir kanaat olmaktadır.

Diğer taraftan görülüyor ki, evvelki tape ile yeni tape arasında bazı müşterek noktalar mevcuttur. Ancak yeni bilirkişilerin tape metinlerinin çoğu yerler nde konuşmayı yapanlar bakımından kesinlikle görülmektedir. Bunu ses aidiyetini tesbitteki güçlüğü ve hassasiyet derecesinin noksanlığına yormak gerekir.

Bazı kelimeleri ve cümleleri yeni bilirkişiler yeni bir şekilde ortaya çıkarmışlardır. Bazı kelimeleri ise göz geçişine ters düşecek şekilde tesbit etmişlerdir.

Misal olarak:

Eski tapenin birinci sayfasında (Kimisi kuvvet Kumandanı) denirken eskide (Kolordu Kumandanı) denmiş ve kuvvet ile Kolordu ayırımında bir anlaşmazlık ortaya çıkmıştır. Bu kadar kolayca fark edilebilecek bir ayırım dahi yeni bilirkişiler hata yapmış görünmektedir.

Eski tapenin 5 nci sayfasında(Adamın teşkilata girmesi) denmiş yeni tapenin 3 ncü sahifesinde ise(Havanın teşkilata girmesi)denilmiştir.Eski tapenin 5 nci sayfasında(fakat bir örgüte girmesi için) dendiği ve konuşma yekline uyduğu halde yeni tapenin 3 ncü sayfasında (Bir elbise....Bütün... girmesi için) denilmiş ve konuşma ile hiç ilgisi olmayacak şekilde bir tape ortaya çıkarılmıştır.

Diğer taraftan yeni bilirkişice(Bant 1, Sahife 1, Satır 28,'e kadar) mâna ifade etmeyen kelimeler sıralandırılmış olup konuşmalarda hiçbir insicam bulunmamaktadır.28 nci satırdan sonra zaman zaman tape ayniyetine rastlanmışsa da şahıs ayniyetine dikkat edilmediği görülmüştür.

Bu cümleden olarak:

Yeni bilirkişinin(Sahife 1, Satır 4'de) Madanoğlu'nun konuşması olarak gösterdiği cümleler aslında Hıfzı KAÇAR'a aittir.'Eski bilirkişi sahife 24, satır 7)

(Yine aynı sahife,satır 7) Osman KOKSAL'a ait olarak gösterilen konuşma aslında Raif ERTEM'e aittir.(Tesbitler ve eski bilirkişi sahife 24, Satır 13).

Yine yeni bilirkişice(Aynı sahife, Satır 13'de) Cemal MADANOĞLU'nun konuşması olarak gösterilen mükaleme aslında Hıfzı KAÇAR'a aittir.(Eski bilirkişi Sahife 24, Satır 26)

Bunlardan ayrı olarak eski bilirkişi tarafından(Sahife,25 satır dan Satır 31'e kadar) geçen ve çok net anlaşılabilir tesbit edildiği görülen konuşmalar yeni bilirkişi tarafından hiç yazılmamış ve yukarıda bahsedilen " ANLAŞILMAYAN konuşmalar" olarak geçirilmiştir.Görülüyor ki bilirkişi şahıslarda tamamen yanlış ve asıl şahıs ayniyetinin yokluğunun kendilerinin yanlış teşhislerinden doğduğu gerçekleşmiş bulunmaktadır.Zira şahit Mahir KAYNAK'ın raporu da bu hususu teyit etmektedir.Esasen bu epürasyonun içinde yeni bilirkişilerin değişik olarak tesbit ettikleri isimler,haklarında dava açılmış kişiler durundadır.Eğer böyle idiyse MİT.'çe niçin bu şahıslar gösterilmemiş olsun.Bunun hiçbir makul sebebi olamaz. Ancak ses tesbit ve ayırımının zaafını ifade eder.

18.10.1969 tarihli tapesi : Bu konuda yeni bilirkişice kısmen tape ve kısmen de kişi ayniyeti var denilmiştir. Eski tapelere ve MİT tesbitlerine göre aslında bu toplantıda bulunanlar İlhan SELÇUK,İlhami SOYSAL ve Doğan AVCIOĞLU'dur. Halbuki yeni bilirkişide bu şahıslardan başka Cemal Reşit EYUPOĞLU'nun ve Osman KOKSAL'ın da bulunduğunu belirtmişlerdir.Eski tape ile yenisi arasındaki uyumsuzluğun ses ayırım zaafiyetinden ve yeni bilirkişilerce seslerin karıştırılmış olmasından doğduğu bariz bir şekilde görülmektedir.Zira bu iki kişinin dahi katıldığını MİT'in ve eski bilirkişinin gizlemesi için hiçbir sebep yoktur.Zaten dava sanığıdırlar.Bunun tek nedeninin bilirkişinin bu husustaki yetenek noksanlığı olduğu gün gibi aşikardır.

Bundan ayrı olarak muhteva tesbitindeki zaaflarından bazılarına şöylece sıralamak mümkündür:

1-)Eski tapenin birinci sahife başlangıcında İlhan SELÇUK (Ababa bu gövde içerisi boş bir gövde'mi yoksa sıhhatli mi, Orduya bunlar ele geçirip büyük güç takenmiştir) şeklinde konuşmakta olduğu halde

yeni tapenin 1 nci sahife başlangıcında Cemal Reşit EYUPOĞLU konuşur gösterilmekte ve (Acaba bu..içerisi boşmu dur...) demek suretiyle aynı konudaki bir kısım sözleri bilirkişinin alamadığı görülmektedir. Belirttiğimiz gibi esasen bu konuşmayı yapan eski tapelere göre İlhan SELÇUK 'tur halbuki burada Cemal Reşit EYUPOĞLU görülmektedir.

2-)Eski tapeye Doğan AVCIOĞLU 1 nci sahifenin ilk konuşma bölümünde anlaşılır şekilde konuşmada bulunduğu halde aynı kısımlar yeni tapenin 1 nci sahifesinde kesik kesik gösterilmekte ve her iki tapeye ortak geçen kelimeler olan(Genç kuşak) ve (Çocukların Çoğu) sözleri dışında bir benzerlik görülmemektedir.

3-)Eski tapeye göre İlhan SELÇUK ikinci konuşmasını yaparken (Kuvvetli bir zımnî hazırlık ve kadro vesaire gelecek ondan sonra yeni bir düzenin Anayasa durumundan istifade ederek, bu yeni düzenin bir takım şeylerini ortaya adamlarını koyacak, bu adamları nasıl bulur diye kafamı yoruyorum. Bu adamlar nereden çıkacak) şeklinde konuştuğu halde yeni tapeye İlhan SELÇUK'un mezkûr sözlerine benzer bir konuşma yeni tapenin 1 nci sahifesinde Cemal Reşit EYUPOĞLU'na ait şekilde 4 ncü konuşmasında izafe edilmektedir. Aynı zamanda İlhan SELÇUK' a ait olan ve maniyeti yukarıda açıklanan konuşma yeni tapeye (Du kötü bir dihi hazırlık kadro vs. ile gelecek.... Ondan sonra büyük düzenli anarşit anarşik durumlar ihtiya edecek yeni bir düzeni koyacak....) şeklinde değişik ve anlamsız bir tarzda tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Bilirkişinin muhteva tesbitindeki zaafalarını ortaya koyacak nitelikteki bu misallerle iktifa ederek diğer toplantı t pelerine geçmek istiyoruz.

24.10.1969 tarihli bant tapesi: Yeni bilirkişiler, çok az tape ayniyeti mevcut olup kişi ayniyeti yok demektedirler. Aslında Mahir KAYNAK, Hıfzı KAÇAR ve Necdet DÜVENCİOĞLU arasında geçen üç kişilik toplantının tamamen bunların dışında Cemal MADANOĞLU, Osman KOKSAL, Doğan AVCIOĞLU ve Cemal Reşit EYUPOĞLU arasında geçtiği belirtilmiştir. Yeni bilirkişice, Halbuki MİT elemanınca bu toplantı tesbit edilmiştir. Bulunan kişiler, MİT elemanının raporuyla da yukarıda belirttiğimiz gibi 3 kişi olarak gösterilmiştir. Şayet yeni bilirkişilerin bahseyledikleri kişiler t plantıda olsa idi dava sanıkları olan bu kişilerin saklanması için sebep olamazdı. Bu it barla kişi ayniyetinin yokluğunun, yeni bilirkişilerin yanlış teşhislerinden ileri geldiği, teknik kişisel yetenek noksanlığından doğduğu bir dava ortaya çıkmaktadır.

Bu cümleden olarak:

Yeni bilirkişi (Sahife 1, Satır, 20-21'de) "Eğer Çetin ALTAN yalnız dediğim gibi... yaptıysa 10 sene sonra 20 sene sonra şimdiki.." cümlesini Osman KOKSAL'ın konuşması olarak tesbit etmiş, eski bilirkişi ise (Sahife, 1, Satır 5-6'da) "Eğer Çetin ALTAN edebi yazılar yazsa idi 10 sene sonra 20 sene sonra şimdiki.." cümlesini Nejdet DÜVENCİOĞLU'na ait olarak gösterilmiştir. Yeni bilirkişinin "dediğim gibi" olarak anladığı kelime aslında "Edebi"dir. Keza "Yaptıysa" kelimesi ise aslında " yazsa"dır.

Yeni bilirkişi (Sahife, 1, Satır 22-23-24, 'de) Cemal MADANOĞLU olarak konuşanı tesbit etmiş, halbuki eski bilirkişi sahife 1, Satır 8-9 ve 10)'da asıl konuşmacı olarak Hıfzı KAÇAR'ı göstermiştir. Yeni bilirkişinin mevzu bahis satırlarda "Ben tünel yapıldığından beri ilk defa

şeklinde tesbit ettiği cümlesi aslında eski bilirkişinin (Sahife, 1, Satır 8-9 ve 10'da) " İhtilâl yapıldığından beri ilk defa" şeklindedir. Yeni bilirkişice "İhtilâl" kelimesi "Tünel" olarak anlaşılmıştır.

Yeni bilirkişi elde mukayese bandı olmasına rağmen bundan evvelki bantta olduğu gibi şahıslarda yine yanlışlığa düşmüştür.

21.11.1969 tarihli Bant tapesi: Bu toplantıya katılanlar arasında toplantıyı tesbit eden MİT elemanı da mevcut olduğu halde yeni bilirkişi Mahir KAYNAK'ın mevcudiyetini tesbit edememiştir. Bunun yanında konuşmaların mahiyetinin tesbitinde de zaafırlar oldukça fazladır. Ezcümle:

1-)Yeni bilirkişi sahife 8, satır 2'de (Kesinti) ibaresinden sonra bandın diğer kanalı başlamıştır. Bu eski bilirkişi sahife 9 (Bant bitti) ibaresine muadildir.

Bundan sonra devam eden konuşmalar eski bilirkişide hem şahıs tefriki ve hem de net anlaşıldığı aşikâr olan 11 satırlık konuşma yeni bilirkişi tarafından 6 satırla eksik ve (.....) noktalarla geçirilmiştir.

2-)Yeni bilirkişi sahife 8, Satır 8'de) (Eski bilirkişi sahife 10, satır 1'de)"-Ana siz beni dinlemeden karar verdiniz ben kimseyi müdafaa etmeyeceğim ama oradaki yanlış anlaşmayı izah edeceğim. Biraz da uzun olacak tebiî." Konuşmacı yeni bilirkişice burada İlhan SELÇUK ile karıştırılmış. Halbuki cümlelerin tamamı Nejdet DUVENCİOĞLU tarafından sarfedilmiştir. Konuşma çok iyi anlaşıldığı halde yeni bilirkişisadece ancak altları çizilen kelimeleri anlayabilmiştir. Diğerlerini(.....)noktalarla göstermiştir.

3-)(Yeni bilirkişi Sahife 8, Satır 9-15arası) -(Eski bilirkişi sahife 10, satır 5-17 arası)"- Karar verdiğimiz....Şimdi çok çok başlara gideceğiz çünkü İlhanbey haklı olarak bazı....biz konuştuğumuz zaman vaktin darlığından en kısa zamanda...." cümles yle başlayan konuşmada ise İlhan SELÇUK ile NEJDET DUVENCİOĞLU'nun bir evvelki konuşması mükâleme iyi takip edilmediği için aşağıda da görüleceği gibi birbirine karıştırılmış ve bir evvel duya kıları kelimeleri ikinci kez başka şekilde duyup tefsir tarzında ve pek çok yerleri de yine(.....) noktalarla geçirilmiştir.

Ezcümle ;

Yeni bilirkişi (Sahife 8, Satır 20-23 arasıyla satır 35-41 arası) aynı kişilere ait konuşmayı mükerrer olarak yazmış ve mükerrer dinlemiş, keza bandı geri alıp tekrar dinleyişinde evvelki anlayışı ile ikinci dinleyişindeki anlayışı arasında tamamen tezada düşmüştür. Şöyle ki ,yeni bilirkişi, (satır 20'den 23'e kadar)"-Şimdi biz o zaman İlhan Beyleri tanımaz yazılarından bilirken benim tanıdığım bir kaçarkadaşımızınbize inanmadığı bize güvenmediği veya k fi göremediğimizyaptığımız numaraları yutmadınız halbuki Yüzbaşılar Turgutta vardı orada "diyen Nejdet DUVENCİOĞLU'nun bu konuşmasını 35-41 nci satırlar arasında tekrarlatmış ve bu defa "- şimdi biz o zaman İlhanbeyleri tanımaz yalnız yazılarındanbenim tanıdığım bir kaçkondinindediği gibitarafından arkadaşların"şeklinde bir konuşmaya dönüştürmüş ve bir önce belirttiğimiz konuşma tesbitini bu defa eksik bir şekilde (.....) noktalarla geçirmiştir.

4-) Keza Madanoğlu'nun: "-Değişik teşekküller de var...." cümlesinden başlayan 24 ncü satır ile 34 ncü satırlar arasındaki konuşmalar da aslında 8 ile 15 nci satırlar arasındaki konuşmaların tekrarı olmuş ve birbirine karıştırılmıştır. Yani yeni bilirkişi, (Sahife 8, satır 24'ten 34'de kadar) olan konuşmaları 41 ve 61 nci satırlar arasında bir evvelki paragrafta izahı yapıldığı şekilde tekrarlara bogmuş ve konuşmayı karıştırmıştır. Aslında ise (Eski bilirkişi sahife 10 satır 1'den ,satır 32'ye ve Sahife 11, Satır 2'den satır 24'e kadar dinlemede gösterilmiş itina, alâka ve dikkati yeni bilirkişinin göstermediği ortaya çıkmıştır.

Yeni bilirkişi ilk defa olarak kendisince ortaya atılmış montaj iddiasını (18. EKİM. 1969 tarihli tape sahife 2 son satır altında el ile ilâve edilen kısım) Radyo Anosu arasında tekrarlanan ve hangi kelime olduğu bildirilmeyen bir tek noktaya inhisar ettirilmiştir. Halbuki yukarıda satır ve cümlelerle izahı yapılan kısım, asıl montaj iddiası olarak gösterilebilir, fakat bantların iyice tetkik ve tapeleri dikkatlice takip edildiği takdirde asıl hatanın yeni bilirkişi tarafından yapıldığı ve anlaşılmayan bir kelimeyi (Montaj) olarak vasıflandırmaya tevessül ettiği bir daha ortaya çıkmaktadır.

27. Kasım. 1969 Tarihli bant tapesi: Bu toplantıdaki konuşmaların muhtevasını tesbitte bilirkişi, yeteneğicogrultusunda birçok yanlış tespitlere varmış görülmektedir. Ezcümle:

1-) (Eski bilirkişi sahife 11, satır 28'de) "Hayatını kurtarmışım" dediği halde (Yeni bilirkişi sahife 4 satır 29'da) "manasını kurtarmışım" şeklindeki tesbitiyle yeni bilirkişi yanlış ve hayatını kelimesini manasını olarak anlamış ve tefrik edememiştir.

2-) (Eski bilirkişi sahife 13, satır 11 ile 17 arasında):

İ. SOYSAL, -Sen Memduh EREN'i tanıyormusun ?

İ. SELÇUK -Tanıyorum.

İ. SOYSAL -Ne biçim bir adamdır ?

İ. SELÇUK - Sosyalist.

İ. SOYSAL, -Şimdi bu Memduh Eren denen zat bir doktordur.

İ. SELÇUK - Yani bu şey manyak."

şeklinde ve mantıki bir teselsülle konuşmayı tesbit edebilmiş olduğu halde (Yeni bilirkişi Sahife 7, satır 40'da):

"-Bak bu doktordur,

-Yani bu şey manyak" şeklinde eksik tesbitle yetinmiştir. Halbuki diğer yandan konuşma devam etmekte olduğu halde yeni bilirkişi bu devam eden kısmı da iki satırla geçiştirmiştir.

3-) Eski bilirkişi (Sahife 14, satır 27-30 arası): "İlhan SELÇUK -Birçok kişilere istendilini tutamıyor hemen gidip zirvalıyor. Fakat birgün, işte Talâtın evine gelmiş, o sırada da 3 tane Subay gelmiş onu da orada görünce" şeklindeki tesbit ettiği konuşma, yeni bilirkişi (Sahife 8 , satır 8'de): " Birçok kişi ile de dilini tutamıyor bilmem ne zirvalıyor fakat birgün işte Talât bey evine gelmiş postada 3 tane de Subay gelmiş onu da orada görünce" şeklinde tesbit edilerek mezkûr cümledeki " o sırada" telimesi yeni bilirkişi tarafından "Postada" olarak yazılmış ve mana anlamsızlığına düşülmüştür.

26. ARALIK. 1969 tarihli Bant tapesi: Yeni bilirkişi bu bölümde Doğan AVCIOĞLU ile Cemal Reşit EYUPOĞLU'nu karıştırmış görünmektedir. Aslında toplantıda Cemal Reşit EYUPOĞLU bulunduğu halde yenibilir-

kişi onun yerine Doğan AVCIOĞLU'nu ikame etmiş ve toplantıda bulunduğunu belirtmiştir ki bunun tesbitlere muvafakatının, yukarıda benzer hususlarda ifade ettiğimiz gibi ses ayırım zaafından ileri geldiği bir gerçektir
27.Mart.1970 tarihli bant tapesi:Yeni bilirkişi bu tape de her zaman yapmış olduğu gibi şahıs ve muhtevayı tesbitte yanlışlığına düşmüştür. Ezcümle:

1-)Yeni bilirkişi sahife 3 satır 1'de İlhan SELÇUK'un konuşmasını yine yanlışlığına düşerek İlhami SOYSAL'a ait göstermiştir. (Eski bilirkişi sahife 2, satır 23)

2-)Eski bilirkişi sahife 2,satır 29'da : "İlhan'ı korumadım diyorsun falan "cümlesi,yeni bilirkişi sahife 3, satır 5'te : "Niye ağırlık koymadın diyorsun falan "şeklinde gösterilmekte ve böylece İlhan kelimesi,yeni bilirkişide " Ağırlık "olarak yazılmış , keza aynı sahifedeki aynı konuşmalar (eski bilirkişi satır 31'de)" sahifeye koydurmadım"ibaresi ,yeni bilirkişice satır altı da "misafire koydurmadım"şeklinde anlaşılmış ve cümle gayet iyi bir şekilde anlaşılır olduğu halde yeni bilirkişi eksik ve yanlış duyma yapmıştır.

3-)Yeni bilirkişice ,(Sahife 5 ,satır 11 , satır 21,satır 24'de)cümlelerde geçen : "Ulkelerine "kelimesi "İlkelerine"---oyunca oyun kelimesi organize oyun - tipimiz kelimesi (Ekibimiz) kelimeleri yerine alınmış ve cümle kuruluşu bakımından da insicamsız ve ilgisi olmayan bu kelimeler yanlış duyma neticesi tape metnine geçirilmiştir. Bu husus eski bilirkişide (Sahife 5,satır 13 ,satır 35 ve 39'da) doğru şekli ile açıkça görülmektedir.Yine meselâ (Yeni bilirkişi sahife 5 satır 24'de)"Tipimiz vardır bu ekip" ibaresi yer almaktadır ki burada mevcut tipimiz kelimesinin yersizliği açıkça bellidir. Aslında ise : "ekimiz vardır bu ekip cümlesi eski bilirkişinin tesbit ettiği gibi insicamlı ve doğrudur.

2bNisan.1970 tarihli bant tapesi:Bu tape ile ilgili olarak yeni (Bilirkişi "Sesler çok bozuk olduğundan çıkartmış olduğumuz tape azdır.Kişi ayniyeti vardır" demektedir. Halbuki yeni bilirkişi eski tapeye ve tesbitlere göre toplantıya katıldığı anlaşılan Doğan AVCIOĞLU'nun sesini ayırdedememesi sebebiyle toplantıya katılmamış şekilde göstermiştir.Bu meyanda yeni bilirkişinin konuşmaları tesbitte de büyük yanlışlıklara düştüğü ortaya çıkmıştır. Ezcümle:

1-)Eski bilirkişide 10 sahife tutan konuşmalar yeni bilirkişide birbuçuk sahife olarak gösterilmiştir. Keza yeni bilirkişi(Sahife 1 satır 'de yer alan): "Paşa istemiyor kendisinin ortalıkta...." diye geçen konuşmayı Cemal Reşit EYUPOĞLU'na atfetmiştir.Halbuki konuşmaçı Osman KÖKSAL'dır(Konuşma teselsülü,eski bilirkişi sahife 2,satır 11' deki tesbit) keza bu konuşma çok eksik yazılmıştır.

2-)Yeni bilirkişi (Sahife 1,satır 23'de): "Vallah bizim halk....ters anlamış....." diye başlayan cümleyi keza Cemal Reşit EYUPOĞLU'na atfetmiş,halbuki aslında bunu söyleyen Osman KÖKSAL'dır(Konuşma şekli,eski bilirkişi sahife 3, satır 1-5)

İşaret edilen bu kısımlardan başka hemen hemen tape ayniyati yoktur.Keza seslerin bozuk olduğunu söyleyen yeni bilirkişi muhtevayı tesbitté olduğu gibi şahıs ayniyetinde de tamamen yanılmıştır.Böyle olduğuna göre anlaşılmalı bir konuşmada yeni bilirkişi şahıs ayniyetini nasıl tefrik edebilmiş,konuşmaları tesbit etmiş ise niçin yazmamıştır da birbuçuk sahifede(.....)larla geçiştirilmiştir.Eski bilirkişi on sahi-

2-)Eski bilirkişi (Sahife 7,satır 19-23 arası)"Bu gün 20 tane banka var bu 20 tane bankayı işte bu gün radyoda ilân edildi.Nasıl birleştireceksin ? bunun ilân eden adamın elinde bir bilgi varsa Allahbelâmi versin.Yok bilmiyor. Herif soruyor ne yapalım diye,bende kendi kendime soruyorum.Ama diyelim ki 24 saat içerisinde arkadaş şu şu şu işi yapacaktır) şeklinde yer alan cümle, yeni bilirkişide (2. Ananın baş kısmı sahife 1,satır 43'ten son satıra kadar):"Bu gün 20 tane banka var.Bu 20 tane bankaya hiçilân edildi . git bu gün radyodan.... buna ait.....Allahbelâmi versin.....yok, gençlik soruyor ne yapalım diye bende kendi kendime soruyorum ama diyelimki 24 saat içinde Soruyorum ama diyelimki şu şu şu işi yapacaksın....."denmekte.şeklinde yazılmıştır.

Bu cümlede her iki bilirkişiler arasındaki ayrılıklar açık ve sarıh olarak gözükmetedir. Eski bilirkişi gayet iyi duymuş ve takip edebilmiş, insicamı korumuştur. Meselâ :"~~ilânxxxxiki~~ işte radyodan bu gün ilân edildi) cümlesi ,yeni bilirkişice, cümlenin sonunu başa ve başını ise sona almak suretiyle terslikler yaparak "ilân edildi git bu gün radyodan " cümlesi haline getirilmiştir. Keza yine yeni bilirkişi,cümlenin devamında yer alan : "ben de kendi kendime soruyorum ama diyelimki 24 saat içinde soruyorum ama diyelim ki şu şu şu işi yapacaksın bölümünde,(ama diyelimki) kelimesini fazla yazmış ve dinlemeyi itina ile yapmamıştır.Eğer itina gösterilse idi bandı tekrar dinlemek için geri aldığında dinlediğini bir daha yazmaması lazımdı ve keza insicama dikkat edebilse idi yine bu hatasını görmesi mümkün idi.Yine aynı cümleler altları çizilmiş kelimeler yanlış,hatta birbirini mana itibariyle tutmamaktadır.

Bu kadar kısa ve sarıh konuşmalarda yapılan bu ve buna benzer hatalar hadiden fazladır.bu gibi konuşmaların ses alma şartlarını da bilirkişi nazara almamış,sanki stüdyoda alınmış bir sesi dinler gibi hareket etmiştir.

12.Şubat.1971 tarihli banttapebi:Bu toplantı ile ilgili olarak tesbit edilen kişilerin ayırımı ve konuşma metinlerinde,birçok yanlışlar mevcuttur önceliklerde olduğu gibi.Ezcümle bu toplantıya katıldıkları MİT eleman raporu, tesbitler ve evvelki bilirkişi tapeleleriyle anlaşılmış Ferruh ÖZDİL,Doğan ERDİGAN,Nejdet DÜVENCİOĞLU ve Zeki ERGUN'un bu toplantıda bulunmadığı,buna mukabil bu toplantıda bulunmadığı anlaşılan İlhami SOYSAL'ın toplantıya katıldığı belirtilerek kişi bakımından tesbitte ses ayırımı konusunda evvelki bölümlerdeki bilirkişi yetenek zaafiyetinin bir kerre daha ortaya çıktığı görülmektedir.Bunun yanında muhteva tesbitinde de büyük yanlışlar içinde bulunduğu görülmüştür.Ezcümle:Eski bilirkişi (Sahife 1,satır 13-24 arası) "Yakınlarda,komandolar girer " olarak geçmekte olan konuşma,yeni bilirkişi (Sahife 3, satır 3-10 arası)"bir takımda komandolar gelir "kelimeleri şeklinde yanlış tesbit edilmiştir. Eski bilirkişinin rahatlıkla tesbit ettiği cümlede tape ayniyeti yeni bilirkişi tarafından bozulmuş olup sadece İlhami SOYSAL hariç şahıs ayniyeti vardır.

Eski bilirkişi (Sahife 1,satır 33'ten son satıra ve sahife 2'de satır 1'den , 27 nci satıra kadar) ve yeni bilirkişi (Sahife 3, satır 13'ten 26 nci satıra kadar) aslında bant iyi anlaşıldığı haldeyeni bilirkişice tesbit edilmiş konuşmada (.....)nokta nokta kısımlar çok fazladır. Yeni bilirkişi konuşmacıyı Raif ERTEM

olarak göstermiştir. Aslında ise mükelâme Doğan ERDOĞAN, İlhan SELÇUK ve Ahmet GÜRYÜZ KETENCİ arasında geçmektedir. Bu bakımdan şahıs aynıyeti de yoktur.

Bunlardan ayrı olarak : (Yeni bilirkişi sahife 6, satır 16-21 arası) : "-.....özelligi daha var oda şu..... " diye başlayan cümlede Yer alan: "..... bağlı hazırlık durumunun bir başka deyimle....." cümlesi ile "çalışmaktadır bunlar..... Devrimci sendikalar için işler kurmuşlardır . Sizin durumunuz ne olacaktır?" cümlesi ve ".....ve çalışmaya"kelimeleri , eski bilirkişide (Sahife 6, satır 23'ten sona kadar) : "bağlı aydınlık gurubunun bir başka bölümü " - "çalışmaktadır bunlar DİSK gibi devrimci sendika ile çalışmaz mı ? sizin durumunuz ne olacak " - "Ve dolayısıyla çalışmaya" cümleleri ile altları işaretlendiği gibi tezat içindedir. Keza mevzu bahis konuşma yeni bilirkişi tarafından konuşmacı belli olmaması gibi (-) ile gösterilmiştir. Halbuki konuşmacı Ahmet KETENCİ'dir. Dinleme iyi yapılmış olabilseydi bu kadar uzun konuşmada şahsın tefrik etmek mümkün olabilirdi ayrıca, eski bilirkişi (Sahife 8, satır 34'ten sahife 9 Satır 7'ye kadar) ve yeni bilirkişi (Sahife 8, satır 1-7 arası) kısımlarında her iki bilirkişi şahıs aynıyetinde, mutabık olup mutabık oldukları Mahir KAYNAK'a ait konuşma ile ilgili olarak aşağıdaki kısım itibariyle eski bilirkişi : "Bu bakımdan ta tepeden onunla temas kurulmasında fayda görüyoruz ve üstelik yeni kanunlar onu hukuki bir düzen içerisinde " - " olması ihtimali son derece kuvvetlidir." ibareleri , yeni bilirkişice ; "Bu bakımdan temas kurulmasında fayda var ve üstelik yeni kanunlar onu hakiki bir düzen içerisinde " - " olması son derece kuvvetli " şeklinde eksik ve yanlış anlaşılmıştır. Bu şekil hatalar bir misaldir. Bunun gibi bir çok eksik ve yanlışlar mevcuttur. Mahir KAYNAK ile ilgili olarak bir ikinci örnek daha ortaya koymak isteriz. Ezcümle: Eski bilirkişi (Sahife 10, satır 22'den, son satıra kadar) yer alan ve çok net anlaşılan konuşma : "DİSK yöneticileri tabanından ayrılmaz" - " Tepeden girip ve DİSK 'le beraber " - "DİSK yöneticilerinin hareket sahası kalmıyacaktır. Menavra sahası Devrimci bir kanattır. Meselâ örneğin" - " Böyle bir tanışma Kemal TÜRKLER'in günün birinde tabanını da kaybetmesine de sebep olabilir. O Devrimci kişinin çıkışı ile fakat, tabanı DİSK 'in " cümleleri yeni bilirkişide (Sahife 9, satır 18-27 arası): "Dış yöneticileri tabanından ayrılmadı" - " Tepeden girip ve dışta beraber " - " Dış yöneticilerinin hareket tarzı kalmıyacaktır. Menavra sahası Devrimci bir kanatta meselâ örneği" - "Böyle bir sıkışma böyle bir karışma.....ların günün birinde tabanını kaybetmesi de olabilir. Eğer Devrimci kişinin çıkışı ise fakat tabanı DİSK'in tabanı " cümleleri şeklinde anlaşıp kaydedilmiş ve altları çizilen kelimelerden de anlaşıldığı gibi yeni bilirkişi net ve kuvvetli olan bu konuşmayı dahi eksik ve yanlış anlayıp yazmıştır. Mahir KAYNAK'ın konuşmalarının, verici mikrofon üzerinde olduğu için net ve kuvvetli olması hesabıyla bu misaller alınmıştır. Bu kadar net konuşmada cümle kısa olduğu halde insicam kuramıyan ve anlaşılmadı(.....) işaretleri ile yanlışlıklar yapan bilirkişi daha zayıf sesleri hiç anlamamaktadır. Buhale göre nasıl olur da anlaşılan kelimelewi dahi çözemiyen bilirkişi montaj ısrarında bulunabilir.

Diğer taraftan bu bantta ~~iki~~ yeni bilirkişinin montaj var olduğu hususuna işaret etmeyi ve Sahife 11, satır 5'te yer alan hususa değinmek isteriz. Burada : "Muzaffer KENGER yok Muzaffer KENKER şimdi aşkb...." şeklindeki cümlede bilirkişi, montaj var bir boşluktan sonra başlamış yani durulmuş, tekrar başlamış demektir. Durup tekrar başlama nedeni, bandın yeni bilirkişi tabiriyle (Kanal değiştirilmesinden) -Eski bilirkişi tabiriyle de (Bandın üst kısmının bitip alt kısmına geçiş) sırasında olan boşluktur. Keza, yeni bilirkişi kendilerine verilen tapanın: (Onyedinci sahifesinde) demektedirler ki yanlış yazmışlardır. Kendilerine verilen tapanın onyedinci sahifesi değil, mevzu bahis kısım, kendilerine verilen tapanın ONİKİNCİ sahifesidir.

Burada da bilirkişinin alâkası derecesi açıkça gözükmemektedir. Keza: Konuşmacı yeni bilirkişide OSMAN KOKSAL olarak gösterilmiş, aslında ise o toplantıda Osman KOKSAL olmayıp konuşmayı yapan MAHİR KAYNAK ve bahis ettiği isim de MUZAFFER KENGER değil, MUZAFFER SENCER'dir. (Eski bilirkişi sahife 12, satır 6'da)

Bu konuya ait bandın hemen hemen her sahifesinde yeni bilirkişi tarafından yapılmış yanlış ve eksiklikler çoktur. Sadece bu kadar misalle yetinilmiştir.

Bilirkişilerin, duruşmada vâki suallerimizden bir kısmına ilişkin cevapları ile ilgili görüşlerimiz: Raporlarında ses ayırımının zor ve bazı seslerin teşhis imkânının bulunmadığını beyan etmeleri muvacehesinde sordüğümüz (Bir Başka ses uzmanının ses ayırımı yapabilmesi, kendilerince teşhis edilemediği bildirilen sesleri teşhis edebilmesi mümkündür .) Sualine bilirkişiler ancak (çok az bir kısım ile ilgili olarak belki mümkündür ?) şeklinde cevap vermek suretiyle görüşlerinin katılığını göstermişlerdir. Adeta raporlarındaki tesbitleri, kesin tahkikat imişcesine tanımlamaya, daha başka bir gerçeğe vüsal imkânının olamayacağını ortaya koymaya çalışmışlardır. Halbuki evvelce teknik üniversiteden gelen cevabi yazıda dahi dinleme işinin yetenek ve alışkanlığı ölçüsünde tesbit işinin mükemmelliğinin sağlanabileceği belirtilmiştir. Kaldı ki yukarıda tape metinlerinin tahlili sırasında işaretlediğimiz dinleme zaafiyetlerini açıkça gösteren bir çok bulgular küçük birer misal olmak üzere gözler önünde. Düşünce ve kanaatlarının bu yönde dahi tatminkâr bir nitelik taşımadığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

Yine duruşmada sordüğümüz (Ses anlaşılabilirliğini, mahiyetini ve aidiyetini tesbite engel olarak sayılan sebepler, evvelki bilirkişiler içinde varit olduğuna ve buna rağmen açık ve seçik bir tarzda konuşmaları tesbit veses ayırımı yaptıklarına göre; bütün bu engeller yanında kendilerinin ses hassasiyetlerinin zayıflığı veya bu tip operasyon şartlarına göre hazırlanmış bantlara aşına olamayışlarının ve dinleme alışkanlığında bulunmayışlarının, konuşmaları ve ses aidiyetlerini kâfi ve hile kavrayıp tesbit edebilmelerini engelleyen bir hüviyet olamaz mı .) şeklindeki suale bilirkişilerce verilen cevap da olumsuz yönde tecelli etmiştir. Ancak tesbit ettikleri tape metinleri yukarıdaki bölümlerde açıklandığımız şekilleri ile bu cevapların tekzip etmiştir.

Yine sordüğümüz (o halde evvelki tape metinleri üzerinden ses bantlarının dinleyerek bir tesbite varmaları, sesleri daha yakından ve daha iyi bir şekilde kavramalarını ~~imkân~~ ve gayet varsa evvelkinin eksiklik veya fazlalıklarının ortaya çıkarıl-

masını âmîl olmaz mı ve böylece metinler üzerinden daha bütünleştirici bir neticeye ulaşmak mümkün olmaz mıydı?) tanzındaki sualimize aldığımız cevap ise hayli enterasan olmuştur. Bilirkişiler, bu tapelerin bidayette kendilerine verilmesi halinde tesir altında kalmalarının mümkün olduğunu, bu itibarla bu metinler üzerinden tetkikat icra etmemenin daha bitarafhane bir neticeye götüreceğini ifade etmişlerdir.

Halbuki bütün ilmî ve kazaî içtihatlar ve tatbikat, bir dosya üzerinden tetkikat görevi almış bilirkişilerin o dosyanın bütünü ve ayrıntıları hakkında bilgi sahibi kılınmasına âmîrdir. Çünkü bu suretle yeni bilirkişi hem kendi görüşünü ve hem de kendi dışındaki görüşleri tevhid ederek bir senteze varacak ve daha objektif ve daha gerekçeli ve gerçekçi bir tutum ve izah tarzı ile kanaatini izhar edebilecektir. Bilirkişinin dosyadaki cansız metinler üzerinden tesir altında kalması muhal olmak gerekir. Çünkü kendisi o sahadâ zaten mütehasıs kişidir. Ama tesir altında kalabilirdik şeklindeki bu beyanları, bir bakıma kendi iç yapılarını ortaya koyuyor zannındayız. Kanaatlerinin, etken derecesine göre değişebileceğinin bir ifadesi oluyor açıkça, bu bantlarda montaj vardır şeklindeki şu veya bu bilgilerde, rultusunda hareketle, aslında doğruluğu bir kanunî karine olan bantlara montaj gözüyle bakma tesiri altınagirebilecek oluuklarının bir işareti, bir değişik ifade şekli olmadığını kesinlikle iddia etmek mümkün olamaz kanaatimizce, zira bundan önceki bilirkişi, verilmiş tapeler üzerinden tetkik yaparak ses ayırımı ve tape kontrolü yaptığına göre onların bu tetkiklerinin de tesir mahsulü olduğuna iddia ediyor anlamını ortaya atıyor demektir ki, bu takdirde sübjektif bir mahiyet gösteren mahsusu genehleştirirmelerinin ve kendilerine ait duygu bir başka bilirkişiye de maletmeye çalışmalarının mantıksızlığı aşikâr olmaktadır. Bu takdirde de bütünleştirici ve birleştirici ve objektif kanaat serâetmeden uzak bir tutum içinde oluukları belirlemektedir. Netice olarak işte ilmî ve kazaî içtihatlara, tatbikata ve sağ duyuya aykırı bu görüşleri mix dahi bilirkişinin za'fiyetinin ve kanaat bahş tetkikat yapmamamış olmasının bir delili mahiyetinde görülmüyor bizce.

Montaj hususundaki mücerret beyanlarını sonutlaştırmak amacıyla sordüğümüz (Bir şahsın muhtelif yerlerdeki muhtelif konuşmaları kesitler halinde birbirine eklenirse bu şahsın konuşmalarının özelliğine göre gerek mevzuu ve gerekse kelimeler üzerindeki teselsül ve vurgu, heyecan ve ses yükseklik ve alçaklığı ve aynı zamanda konuşma yerinin akustığı, mikrofona uzaklığı veya yakınlığı, konuşma mahallinin ses fonu, yani ham veya çevre seslerinin uyumdurumu gibi halier iti. ariyle montaj hali, uzunca bir metinde ve özellikle bu tip operasyonlarda fark edilebilir mi edilemez mi? edilemezse niçin?) şeklindeki sorumuza da gayet rahatlıkla böyle hal erde dahi montaj belli olmayabilir diyerek kanaat izhar etmişlerdir. Halbuki bunun inkânsızlığı açıkça ortadadır. Buradaki fon hazırlığı radyolardaki fon hazırlığına benzemez. Bunun için teknik bir eleman olmağa da ihtiyaç yoktur. Bu itibarla bu konudada bilirkişi kanaatinin objektif ve kanaat bahş olmadığı açıktır.

Raporlarını ibraz etmiş işbu yeni bilirkişi tayininin usul ve kanunlar yönünden değerlendirilmesi: Hazırlık soruşturmasında dinlenmiş bilirkişinin duruşmada mutlaka dinleneceği usul kanunu icabıdır. (.C.M.U.K.nun Mad.: 238) bu kanını durumu dikkate alarak Askeri Savcılığımızın evvelâ hazırlık soruşturması safhasında dinlenmiş üç kişilik bilirkişi heyetinin duruşmaya davetle dinlenmesi, tarafların suallerinin sorulması ve alınacak cevaplara göre tatminden uzak olduğu takdirde sebepleri gösterilmek suretiyle yeni bilirkişiye gidilmesi mümkün olacağı şeklindeki görüşüne rağmen Mahkemenizce bu talebimiz raddedişerek res'en bilirkişi dinlenmesi yoluna gidilmiştir.

Ancak bu defa bilirkişi yukarıdan beri açıkladığımız veçhile kendisine tevcih edilmiş görevi, teknik ve kişisel yetenek noksanlığı ve takibedilen usul (Ki bilirkişi tetkiklerinin Mahkemeler tatbikatı ve kanun hükümleri bakımından daima dosya ile birlikte dosya da mevcut önceki raporları da incelemesine ve değerlendirmesine almak şeklinde bütünleştirici olarak cereyan etmesi gerekmektedir.) dolayısı ile objektif ve ilmi ve kanaat bahş bir tarzda ifa edenemiştir.Yeni bilirkişiye tapenin tanzim ettikten sonra eski bilirkişi tapesi verilmiş, bu ise ancak iki tape arasındaki metin farklarını bulma nedenine dayandırılmıştır. Aslında ortaya çıkmış metinler arasındaki farklılığı bilerek teknik bir konu olmasa gerektir.Yazılı metinleri okuyup inceden inceye tetkik yapabilecek herkes farklılıkları zaten bulabilir.

Bu itibarla dosya içinde yer almış raporlar arasındaki bu prosedur neticesinde doğmuş bulunan farklılık pek yadırganacak bir husus olarak görülememektedir.Bizce, ama nevar ki bu safhada dava açılmasına meânet ittihaz edilen bilirkişi raporiyle duruşma sırasında Mahkemece res'en tayin edilen bilirkişi raporu arasındaki bariz çelişki açıkça ortadadır ve ikinci bilirkişi raporu davaya çözüm değil, yeni bir düğüm getirmiştir.Özellikle montaj ve sahtecilik iddiasını da ilk defa ortaya atmış bulunmaktadır.Bu iddianın geçerlik kazanacak niteliği maruzatımız muvacehesinde olamayacak şekilde ise de tapeler arasındaki mübâyenet ve sanıkların toplantılara iştirak durumunda da değişik veçheler bir rapor olması muvacehesinde aynı dosya içinde yer alan raporların mübâyenet hallerinin ilmi ve teknik bir bilgiyle giderilmesi zarureti açıkça ortaya çıkmaktadır. Bizce Mahkemece res'en seçilmiş bilirkişi heyetinin raporu, kanaatbahş ve ihticaca salih bir teknik belge niteliğinde değilse de bu konuda fanatik bir görüşle hareketi benimsemişimiz için yeni bir bilirkişiyle baş vurma zaruretine inanıyoruz.Esasen ilmi ve kazaf görüşler ve "ahkemeler tetbikatı da benzer vakalarda bu yolda hareketi öngörülmektedirler.Ezcümle Askeri Yargıtay Genel Kurulunun: ~~xxxxxx965xxxxxx27xx7xxxxxx~~ 2.9.1960 tarih ve 274-4 esas ve karar,Askeri Yargıtay Jaireler Kurulunun 4.11.1965 tarih ve 100-119 esas ve karar sayılı kararları bu merkezdeair.Yine bu konuda müttehaz Askeri Yargıtay Jaireler Kurulunun 17.10.1969 gün ve 74/76 esas ve karar sayılı içtihadı aynen şöyledir:" Gerçeğin tesbiti ile adil bir karara varılabilmesi için ihtisasa müteallik hususlarda hâkimin ilmi ve fenni yardımcısı olan bilirkişinin mütalaasına baş vurulmasının mecburiliği esasına riayet eden Mahkemece teknik bir konu niteliğini taşıyan olayda..... tesbit bakımından iki ayrı bilirkişi tayin edilmiş ise de; her iki bilirkişinin mütalaa-

ları arasında müşahade olunan b̄ariz farkın,yeni bir bilirkişi mütalaa-
siyle telafi cihetine gidilmesi ve mevcudiyeti müşahade edilen mübayanet-
in her halde giderilmesi gerekli iken noksan soruşturma ile hükme
varılması us 1 ve kanuna aykırıdır.

Netice ve kanaat: Maruz esbap muvacehesinde mahkemece res'i
en tayin edilmiş bilirkişinin vâsil olduğu netice ile mesnet itihaz
eylediği gerekçeler arasında ilmi ve mantiki bağın mevcut olmadığı
bir gerçek olarak ortaya çıkmıştır. Gösterdiği vakalarla netice ara-
sında mukni bir uyumun mevcut olmadığı açıkça görülmektedir. Diğer taraf-
tan bilirkişi mütalaaasının umumî mantık ölçülerine ve ilmi esaslara
mugayereti de aşıkardır. Bütün bu sebepler bilirkişinin raporunun
müteber olamayacağına kanıtı olmakla beraber ilmi ve kazai içtihatlar
ve mahkemeler tatbikatı bakımından iki ayrı kutup teşkil eden bilirkişi
raporlarının telhifine gidilmesinin bir zaruret olduğuna inanıyoruz.

TALEP. ERİMİZ: Mahkemece res'en tayin edilmiş bilirkişi
raporunun hükme mesnet itihaz edileceğini olamayacağı cihetle kaale
alınmamasını, ancak bu talebimize itibar edilmediği takdirde ilmi ve
kazai içtihatlar ve mahkemeler tatbikatı dikkate alınarak iki bilirkişi
arasındaki temelden vak'î mübayanetin hal ve telifi için yeni bilirkişi
tetkikatına tevessül edilmesini kanunî bir zaruret olarak görüyoruz.

Bu itibarla şayet yeni bir tetkike baş vurulması yolunda
karara varılacak olursa bu takdirde ye Emniyet Genel Müdürlüğü veya
Genelkurmay Başkanlığı bünyesindeki bu hususta mütehassis bulunan kişi-
lerden yeni bir heyet veya eski ve yeni bilirkişilerin de katılacağı
karma bir heyet oluşturulmasını ve dosyanın bütün halinde kendilerine
teslimi suretiyle gelişilmez bir tarzda kanaatlarını izhar edecekleri
bir prosedür takibe edilmesinin uygun olacağı ~~mütalaaasına~~ uygun olacağı
mütalaaasında olduğumuzdan talebimizin bu yönde olduğunu belirtmek
isterim."

Bu görüş ve taleplerimiz karşısında Mahkemenin verdiği
27.3.1974 günlü karar şu şekilde olmuştur: Askeri Savcı 22.3.1974 tarih-
li duruşmadaki mütalaaasında mahkemece tayin edilen bilirkişilerin rapor
ve açıklamalar hakkındaki görüşünü açıkladıktan sonra netice olarak
hazırlık soruşturması sırasında dinlenen bilirkişilerin duruşma sıra-
sında dinlenmelerinin C.M.U.K.nun 238 nci maddesi icabı olduğu halde
res'en bilirkişi tayini yoluna gidildiğini, tayin edilen bilirkişilerin
ses dinleme ve ayırımındaki tecrübe, yetenek ve alışkanlık zaafı ile
usul hükümlerine ve mahkemeler tatbikatına aykırı olarak dava dosyası-
nın tümünün kendilerine verilmemesi şeklinde takip edilen usul dolayısı
ile objektif, ilmi ve kanaat bahşedecek bir tarzda görevlerini ifa ede-
mediklerinden hazırlık soruşturması bilirkişi raporu ile duruşma sıra-
sında dinlenen bilirkişi raporları arasında b̄ariz gelişikilerin ortaya
çıktığını, res'en tayin edilen bilirkişi heyeti raporunun kanaat bahş-
edecek ve ihticaca salih teknik bir belge olmamasına rağmen Askeri
Yargıtay içtihatlarına göre yeni bir bilirkişi mütalaaasına müracaat
zaruretinin doğduğuna belirttikten mahkemece res'en tayin edilmiş olan
bilirkişiler raporunun hükme mesnet yönü olamayacağı cihetle kaale
alınmamasını bu talebe itibar edilmediği takdirde ilmi ve kazai içti-
hatlar ile mahkemeler tatbikatı nazara alınarak iki bilirkişi raporu ara-

sında temelden vak'î mübâyenetin hal ve telifi için yeni bir bilirkişi tetkikatına tevessul edilmesini ve teşkil edilecek bilirkişi heyetine dava dosyasının bütünü ile teslim edilerek tetkikat yaptırılmasına talep etmiştir. Duruşma zabıtlarının tetkikinden de anlaşılacağı üzere Askeri Savcılığın 16.7.1973 gün ve 1973/11 sayılı yazısı ile Mahkemeye gönderilen ve sanıklar tarafından yapıldığı iddia olunan toplantılardaki konuşmaları ihtiva ettikleri bildirilen ses bantlarının (Bu bantların orijinal olmayıp fonokopi olduğu 7.2.1974 tarihli duruşmada Askeri Savcı tarafından açıklanmıştır.) 20.7.1973 tarihli duruşmada mevcut cihazlarla ilgililerin açık ve seçik bir tarzda anlayabilecekleri bir şekilde dinlenmeleri sağlanamadığından dinlenmelerinden o gün için vâgeçile rek ileride dinlenip tapelerine uygunluk arz edip etmediklerinin teemmülüne ve dosyada mevcut tapelerin okunmasına karar verildiğinden, deliller arasında mahkemeye intikal ettirilen kimlikleri belli olmayan şahıslar tarafından hazırlanmış olup hazırlık soruşturması sırasında Ankara TRT. Müdürlüğü ses ve kayıt uzmanlarından kurulan yeminli bilirkişi heyetince düzeltmelere tabi tutulan dava konusu ses bant tapelerinin okunmasından sonra hazırlık soruşturması yeminli bilirkişileri tarafından hazırlanmış olan gerek tape ve gerekse ses ayniyetine dair raporları okumuş olup hazırlık soruşturmasında yeminli olarak dinlenen bilirkişilerin duruşma sırasında da mutlaka dinlenmelerinin gerektiğine dair bir usul hükmü mevcut olmadığı gibi dinlenmelerinde de bir fayda mülahaza edilmediğinden mezkûr bilirkişilerin vâlp ve dinlenmeleri cihetine gidilmemiştir.

Evvelce alınan karara uygun olarak bilahere ses bantlarının duruşma sırasında dinlenerek tapelerine uygunluğunun tesbiti lüzumlu görüldüğünden, 2.8.1973 tarihli duruşmada mevcut bantların hangi cihazlarla dinlenmelerinin gerektiği duruşma salonları şartları nazara alınarak temin edilecek uygun cihazlarla ilgililerin anlayabilecekleri bir şekilde dinleme yapılıp yapılamayacağı, uygun cihazlar temin edilse de dinleme yapılması imkansızlığını ve özel cihazlarla dinlenmelerinin gerektiğinin bildirilmesi halinde de mevsubahis ses bantlarının özel cihazlarla dinlenerek müzik yayınları hariç mevcut bütün konuşmaları ihtiva edecek şekilde tapelerinin çıkarılması, çıkarılan tapelerin mevcut tapelerle karşılaştırılması ve ses ayniyetinin tesbiti için İstanbul Teknik Üniversitesi ile İstanbul TRT. Müdürlüğünden uygun nitekte teknik eleman isimlerinin bildirilmesinden sonra aralarında yeterli kadarının bilirkişi olarak tayinlerine karar verilmiştir. İstanbul TRT. Müdürlüğünün 21.7.1973 gün ve 3894 sayılı yazısı ile konu hakkında bilirkişilik yapabilecek kimselerin Engin MENKURER, Ahmet SÖKMEN, Suha AKKAYA ve Ersan ÖNEN olaukları bildirildiğinden 28.8.1973 tarihli celse de bunlardan Suha AKKAYA ve Ahmet SÖKMEN'in bilirkişi olarak tayinlerine karar verilmiştir.

İstanbul Elektrik Fakültesi Dekanlığının: 12.9.1973 gün ve 020/4028 sayılı yazısına ekli Telekomünikasyon Kürsü Profesörlüğünün 11.9.1973 gün ve bila sayılı yazısına göre... kürsüye havale edilen husus ses dinleme suretiyle subjektif değerlendirmeye ilişkin olduğundan evrakın ilgili kimselere havale edilmesi... gerektiği belirtilerek dava konusunda bilirkişilik yapabilecek teknik eleman isimlerinin bildirilmemesi üzerine ve davanın uzatılmaması görüşüyle İstanbul TRT.

Müdürlüğünün yazısında niteliği belirtilen Ersan ENER'in 13.9.1973 tarihli duruşmada bilirkişi olarak tayinine karar verilmiştir.

13.9.1973 tarihli duruşmada bilirkişiler tarafından dava mevzuu ses bantlarının elde mevcut cihazlarla ve hatta TRT.Müdürlüğü stüdyolarındaki cihazlar getirilse dahi duruşma salonlarında herkezin anlayabileceği bir şekilde dinleme yapılamayacağını bildirilmesi üzerine karar gereğinin yerine getirilmesi için stüdyolarından faydalanılma imkânının sağlanması için İstanbul TRT Müdürlüğüne müzekkere yazılmasına karar verilmiştir.

Bilirkişiler dava konusu ses bantlarının kendilerine teslim edilmemesini talep ettiklerinden ve tetkikatın kolaylıkla yapılabilmesi için bantlardaki seslerin profesyonel bantlara aktarılması gerektiği talepleri de uygun görüldüğünden TRT.Müdürlüğüne tahsis edilen stüdyoda TRT Müdürlüğünden temin edilen bantlara mahkeme üyelerinden biri ve zabıt katibi huzurunda gerekli aktarma işlemi yapılmıştır.

2.8.1973 ve 13.9.1973 tarihli ara kararlarına uygun olarak yaptırılan tetkikat 26.12.1973 tarihinde tamamlanmış olup aynı tarihli celsede bilirkişiler heyeti raporu okunmuş ve talep üzerine duruşmanın bırakıldığı gün olan 11.2.1974 tarihli duruşmada da Askeri Savcının uygun görülen talepleri hakkında bilirkişilerin mütalaaları tesbit edilmiştir.

Görüldüğü üzere res'en tayin edilmiş olan bilirkişiler mahkeme kararına uygun olarak evvâla dava konusu ses bantlarının tapelerini çıkarmışlar, tape işleminin ikmalini müteakip kendilerine tevdi olunan ve sanıklara ait sesleri ihtiva eden ses bantlarındaki seslerle dava konusu ses bantlarındaki sesleri karşılaştırmışlar ve bu işlemin ikmalini müteakip ta kendilerine tevdi olunan dava dosyasındaki tapelerle kendi tapelerini karşılaştırarak raporlarını mahkemeye sunmuşlardır.

Mahkemeye res'en tayin edilen bilirkişiler ses,kayıt ve montaj teknisyenleri olup, konu hakkında bilirkişilik yapabilecek nitelikleri olduklarından isimleri TRT.Müdürlüğü tarafından talep üzerine bildirilmiştir. Bu itibarla başkaca bir neden yoksa bilirkişilik yaparak mütalaa dermeyan edemeyecekleri ileni sürülemez.

Hazırlık soruşturması yeminli bilirkişileri tarafından hazırlanan rapor ile Mahkemeye res'en tayin edilmiş olan bilirkişi raporu arasındaki ses ayniyeti ve muhteva bakımından farkların mevcudiyeti res'en tayin edilmiş olan bilirkişilerin ses dinleme ve ayırımında zaaf gösterdiklerini ve bu itibarla konu hakkında bilirkişilik yapacak nitelikte olmadıklarının delillerini teşkil etmez.

Mahkemenin almış olduğu karara uygun olarak tüm dava dosyasının bilirkişilere verilmeyerek yalnız ilgili belgelerin verilmesinde Askeri Savcı tarafından ileri sürülen ve usulsüzlüğün ne olduğu anlaşılacağı gibi belirli bir mevzuuda bilgilerine müracaat edilen bilirkişilerin tetkik edecekleri mevzuu haricinde kalan belgeleri incelemelerinde de ne gibi bir fayda malazaha edildiği anlaşılacaktır.

353 sayılı Kanununun 62 nci maddesine göre bilirkişilerin seçimi ve adedinin tayini Askeri Mahkemeye ait bir yetkidir. İhtisasa taalluk eden işlerde bilirkişi müessesesine müracaat zaruri olup bilir-

kişi rapor ve mütalası mahkemeye aydınlatmada ve ilmi bir kanaata vasi olması yardımıcıdır. Usul Kanunları ve Askeri Yargıtay içtihatlarına göre mevcut bilirkişi rapor ve mütalasının mahkemeye yeterli görülmesi halinde başka bir bilirkişi veya bilirkişiler heyeti rapor ve mütalası alınması cihetine gidilebilir. Ancak bir davada muhtelif bilirkişi rapor ve mütalalarının mevcut olması halinde bu mütalalara eşit kılmak için 3 nü bilirkişi ve 3 nü bilirkişi veya bilirkişiler heyetine değişik rapor ve mütalaa vermeleri halinde de 4 nü bilirkişi rapor ve mütalasına mücazat mecburiyeti bulunmamaktadır. Bir davada değişik rapor ve mütalaa varsa bilirkişi veya bilirkişiler heyetinin mevcudiyeti halinde mahkemeye gerekçe gösterilmek suretiyle herhangi birisinin rapor ve mütalasının kanaatine esas tutmasına engel teşkil eden kamui bir mani mevcut bulunmamaktadır.

İşbu açıklama muvacehesinde;

1-)Görülmekte olan dava sebebiyle mahkemeye res'en tayin edilip alınan karara uygun bir şekilde tetkikat yaparak rapor ve mütalaa sunan bilirkişilerin bu rapor ve mütalalarına yalnız hazırlık soruşturması bilirkişi raporu ile muhteva bakımından ve ses ayniyeti yönünden farklılık göstermesi onların ses ayırımı ve dinlemelerindeki bilgi, tecrübe ve alışkanlık saafalarının bir delili olamayacağı kanaatine varıldığından mezkûr bilirkişilerin rapor ve mütalalarının kaale alınmasına dair Askeri Savcılık talebinin REDDİNE, oy birliği ile,

2-) Dava konusu ses bantlarının MİT yetkilileri, hazırlık soruşturması yemlibilirkişilerin ve duruşma sırasında res'en tayin edilen bilirkişilerce çıkarılan tapelerinin farklılık göstermesi ve keza hazırlık soruşturması yemini bilirkişileri ile duruşma sırasında res'en tayin edilen bilirkişilerin ses ayniyeti bakımından farklı rapor tanzim etmeleri de nazara alınarak ve yeniden yapılacak tetkiklerle objektif bir neticeye varılamayacağı kanaatine ulaşıldığından aynı mevzuuda 3 nü bilirkişiye gidilmesine dair Askeri Savcılık talebinin REDDİNE mahkeme Başkanının muhalefetiyle ekseriyetli karar verildi."

İşbu Mahkeme kararında Askeri Savcılık talebinin anlaşılammış olmasından bahsedilmesi üzerine verilmiş olan bu kararın, anlaşılammama nedenine dayanmış olması gibi bir ihtimalle bu defa 26.4.1974 günlü beş sahifeli bir lâyihamızla görüşümüzü şu şekilde yeniden yansıtmaya mevkiine geçtik. İşbu lâyihamızdaki açıklamamız muhtevası şöyle olmuştur. 27.3.1974 günlü celsede Mahkememizin vermiş olduğu karar metninde aynen(Mahkememizin aldığı karara uygun olarak Tüm dava dosyasının bilirkişilere verilmeyerek yalnız ilgili belgelerin verilmesinde, Askeri savcı tarafından ileri sürülen usulsüzlüğün ne olduğu anlaşılammadığı gibi belirli bir mevzuada bilgilerine müracaat edilen bilirkişilerin tetkik edecekleri mevzuu haricinde kalan belgeleri incelemelerinde de ne gibi bir fayda mülâhaza edildiği anlaşılammamıştır.) denilerek görüş ifadesi yoluna gidilmiştir.

İşte bu görüş muvacehesinde mahkememizin vermiş olduğu kararın, Askeri Savcılık görüşünün anlaşılammış olması gibi bir nedenle malûl olabileceği düşüncesine vardığımızdan evveleminde işbu kararın sıhhatini sağlamak amacıyla soruşturmanın genişletilmesi yolundaki taleplerimizi bildirmeden önce Askeri Savcılık görüşümüzün anlaşılammış görünen bölümünü yeniden izhar etmek istiyoruz. Buna göre de görüş çerçevesinde taleplerimizin yeniden değerlendirilmesini ve mezkûr celsedeki taleplerimizin reddine dair kararın geri alınarak yeniden bir karar ittihazını talep etmek mecburiyetinde olduğumuzu ifade etmek isteriz. Zira ara kararı mahiyetindeki işbu karar dava konusunu dolayısıyla çözen bir karar olması sebebiyle aynı zamanda son kararı, yani hüküm hazırlayışı nitelikte görünen önemli bir karar durumundadır. Bir diğer değişiklikle son kararı yaratarak bir karar özelliğindedir.

İşte mahiyeti itibariyle bu kadar önemli olan bu kararın, C.M.U.K.nunun 31 ve 353 sayılı K.nun 47 nci maddeleri gereğince iki taraf dinlendikten sonra verilecek kararlardan bulunması muvacehesinde taraflardan biri durumundaki Askeri Savcılığın vak'î görüş serdinin detaylarına varıncaya kadar anlaşılması icabedeceği de bir kanunî lâzime olarak gerekir. Binaenaleyh anlaşılamayan hususun, görüş sahibi ne tavzih ettirilmesi zarı rettir. Aksi halde güçteni Mahkemelerde, görüşü anlayamamış ve kavriyamamış ile anlamış ve kavramış üyeler arasında anlaşma zemini olamaz.

Nitekim bu husus, Mahkemenizce, müttehaz mezkûr karar sonunda sayılı Mahkeme Başkanı ile üyelerinin oylarının ayırımında açıkça belirmiş bulunmaktadır. Ezcümle Sayın Başkan Askeri Savcılık talebi doğrultusunda oyunu kullanırken üyeler tamamen aksi istikamette oylarını kullanma durumuna geçmişlerdir.

İşte Mahkeme heyeti nezdindeki bu görüş farkının dâimî karar metninde, Askeri Savcılık talebinin anlaşılamaması gibi bir nedene bağlanmış olmasına şükranlı telâkki ettiğimizi bilhassa ifade etmek isteriz. Çünkü böyle bir anlaşılama sebebine atıfta bulunulmayabilir ve davanın konusuna çözüm getirmesi maksadına matuf talebimiz yukarıda da işaret ettiğimiz vechiyle son kararı hazırlayıcı nitelikte olmasına mebni önemi büyük işbu ara kararın ile, böyle bir anlaşılama sebebine bağlanma hususu mezut bırakılarak, radd edilmiş olabilirdi.

Bu itibarla Askeri Savcılık olarak Mahkemenizin işbu karar metninin yazılış tarzına ihtiramla karşılarken anlaşılamadığı kanaatine vardığımız taleplerimizin özünü bu meyanda şu suretle arz etmeye çalışacağız:

" Dava dosyasına evvelki ile taban tabana zıt ikinci bir bilirkişi raporu ithal edilmiş bulunmaktadır. Bu aykırılık sebepleri kanaatimizce şu hususlardan neş'et etmiştir.

1-Yeni bilirkişi evvelki murazatımızda etraflıca misaller vererek açıkladığımız vechile teknik ve kişisel yetenek noksanlığı ile mâlumdür.

2-Bilirkişi dinlenmesinde mahkeme, uyguladığı usul itibariyle yanlış yol takibetmiştir. Şöyle ki:

a) Hazırlık soruşturmasında dinlenilmiş bilirkişinin duruşmada mutlaka dinleneceği C.M.U.K.nunun 238 ve 353 sayılı K.nun 146 nci maddeleri ve duruşmanın şifahiliği prensibi icabı olmasına rağmen Mahkemeniz, hazırlık soruşturmasında askeri savcılıkça dinlenilmeyen bilirkişi raporunu okunak suretiyle yetinmiş ve mezkûr bilirkişi heyetinin huzura celbedilerek duruşmada dinlenilmesi gerektiği yolundaki talebimizi raddetmiştir. Halbuki 353 sayılı Kanununun 154 ncu maddesi ve bu maddenin tatbikatı cümlesinden olarak Askeri Yargıtay Üyeleri Kurulunun müstekâr içtihatları, bilirkişi raporunun okunmasıyla yetinilebilecek halleri; bilirkişinin ölümü, akıl hastalığına tutulmasına veya konutunun bulunmaması hallerine inhisar ettirmiş ve bu haller dışındaki okunma ile yetinmeyi, duruşmanın şifahiliği prensibine ve kanun hükümlerine aykırılık sebebi olarak ifade etmiştir.

Bu itibarla kanunun hükümlerine sıkı sıkıya bağlı kalınarak hazırlık soruşturması sırasındaki dinlenmiş bilirkişiler huzuru Mahkemeye davet edilmeli, mahkeme ve taraflar lüzum görüklükleri sualleri sorup cevaplandırılmaları sağlanmalı, bu suretle bilirkişilerin şifahi dinlenilmeleri suretiyle yetenekleri hususunda bir karara varılmaları ve şayet konuya aydınlık getirecek görüşler serdedemeyip bazı noktaları aydınlatmak yeteneğinden yoksun oldukları kanaatine varılacak olursa yeni bir bilirkişiye, sebepleri gösterilmek suretiyle

giilmeli idi. Ancak bu takdirde tesbit edilecek sebeplere göre bilirkiyiler bakımından konuyu çözüm yolları bulunabilirdi.

Bu yolun ihtiyar edilmemesi konuyu bu şekilde yol ayrımına getirmenin am 11erinden biri olmuştur.

b) Yeni bilirkişinin vazfesi aslında, davaya mesnet teşkil edip iddianame tanziminde esas alınan ve dava dosyasına ithal edilmiş bulunan bant tapelerinin, işbu bantlara gerek ses sahipleri ve gerekse konuşma muhtevaları bakımından uygun olup olmadığını aramak olmalı idi yoksa bantların, dava açılmasına mesnet teşkil eden tapelerden mücerret olarak dinleyip duyulanlara göre yeni metin halinde ortaya konmasının istenmesi, konuya çözüm getirmek yolu olamaz. Çünkü İstanbul Teknik Üniversitesi Telekomünikasyon Şubesinin dosyaya rapte edilmiş bilirkişi celbiyle ilgili tezkereye verdiği cevapta belirttiği veçhile dinleme ve buna göre tesbit işi, kişisel yetenek ve kulak hassasiyeti isteyen bir iştir. Bu itibarla subjektif nitelik gösterir. Aynı kişi daha muntelif dinlemeleriyle ilgili olarak tanzim edeceği metinde ayrı ayrı konuşmalar ortaya koyar. Çünkü bir defasında dinleyip duyduğu sözleri ikinci defada ya anlamamış olur veya yanlış anlayarak zapt edebilir.

Halbuki davada istenilen husus objektivitenin sağlanmasıdır. Bu ise, bir metin üzerindeki evvelce yapılmış tesbitin doğruluğu veya yanlışlığının ortaya konması amacıyla yapılacak bir çalışma ile sağlanır. Bunun için Mahkemece, res'en tayini cihetine gidilen bilirkişiye tefrikaya götürücü bir yol değil, bütünleştirici bir yol takip etmesi amacıyla evvelki bilirkişinin tanzim ettiği ve buna göre dava açtığımız tapelerin verilmesi ve bunların gerçeklik ve yanlışlıklarının tesbit ettirilmesi yolu takip ve tercih edilmeli idi.

İşte bu takdirde dava delili bant tapelerinin gerçek ve yanlış olan tarafları kendiliğinden ortaya çıkacak ve binnetice üzerinde bilirkiyilerin ittifakla vardıkları veya ayrıldıkları noktalar belirlenmiş olacaktı. Bu suretle prosedür takibedilmiş olacaktı.

Yoksa evvelki tapenin Mahkemece res'en seçilen bilirkişiden öncelikle saklanması esasen bilirkişiye olan güven hissini zayıflığına delâlet eder, haddizatında bilirkişi dosyayı ve tetkik mevzuuna gören şeyleri ve evvelki kanaatleri de görevinin hususiyeti icabı bilecek ve bu meyanda evvelki bilirkişinin mütalaasını, görüş ve düşünüşünü ve değerlendirme kıstaslarını da öğrenecek ve bütün bunları kendi tetkik sözgecinden geçirecek ve fakat buna rağmen objektifliği sağlayıcı bilgisini ortaya koyacaktır. Hattâ bu konuda C.M.U.K. nunun 73 ncu maddesi ile bilirkişiye büyük selâhiyetler verilmiştir. Ezcümle şahit istimalı, sanığı istisvap, dava evrakının tetkiki, gibi. Bu selâhiyetlerin verilmesinden maksat, bu gibi erbabi fen ve sanataın veruikleri raporların müstenidatının sağlam olmasının temindir.

Lâkin mahkeme bu yolu ihtiyar etmeksizin evvelki rapor muhtevalarını bilirkişinin bilgisinden uzak tutarak yalnızca bantları (O da mahkemeye sulunan değil, bilirkişinin çıkarttığı kopya bant üzerinden) Bilirkişiye incelettirmiş ve yukarıda da belirttiğimiz gibi tabii olarak ortaya birinci problem çözülecek yerde ikinci bir problem daha çıkmıştır. Bu şekil inceletme yolunun bu neticeyi doğuracağı yukarıda açıkladığımız nedenler karşısında doğal kabul edilmek

gerekir. İkinci bilirkişi kendi raporunu ve tapesini hazırladıktan sonra Mahkemenin evvelki bilirkişi raporunu vermesi, bu rapor üzerinde bant dinlemek suretiyle kontrol görevi ifa edip yanlış ve doğru olan yanlarını tesbit ettirmek amacayla olmamış, yalnızca evvelki bilirkişi tape metniyle ikinci bilirkişi tape metni arasında ne farklar vardır hususunun tesbitine tâalluk ettirilmiştir ki, bunun evvelce de ifade ettiğimiz gibi bilirkişilik konu olmayıpokuma yazması olan herkes tarafından her iki metnin karşılaştırılması suretiyle kolayca konacak hüviyette bulunduğu pek tabiidir.

Bu itibarla bu çelişik raporun ortaya çıkışı, mahkemenin tayin ettiği bilirkişi dinleme usulünün bünyesinden doğmuştur. Ancak şunu ifade edelim ki nasıl bir sebepten doğmuş bulunursa bulunsun ceza mahkemesinin gayesi olan maddi hakikatın araştırılması yolunda maddi hadisenin çözümü ile ilgili olarak iki mübâyin bilirkişi raporu ve tape metni ortaya çıkmıştır. Hâkim Hernekadar bilirkişi mütalaaları ile bağlı değilse de bunların veya bunlardan birini niçin kabul etmediğini teknik ve ilmi şekilde izah etmeye mecburdur. Bu ise ihtisası dâvında bir iş olduğu kadar, dolayısıyla davamızda, birinci bilirkişi ikinci bilirkişiyi ikinci bilirkişi de birinci bilirkişiyi değerlendirebilme olanaklarına kavuşturulmadığı için bu durum karşısında Hâkim teknik ve ilmi şekilde bilirkişi raporlarını red veya bunlardan birini tercih inkârını ortaya koyacak izah tarzı mevcut olamaz. Kaldı ki maddi hadise, bilirkişiler bakımından dahi gerçeklik veya sahtelik yönünden ortadadır. Bunun adli soruşturma ile tamamlanması mümkün olamaz.

O Halde ne yapılmak gerekecektir ?

İlmi ve kazai içtihatlar ve mahkemeler tatbikatı açısından iki bilirkişi arasındaki temelden vak'î mübâyenetin hal ve telifi için yeni bir bilirkişi tetkikatına gidilmesi ve evvelki tetkikat için seçilmiş hatalı olanağuna kani bulunduğumuz yol izlenmiyerek evvelki raporların bütün halinde kendilerine teslimi suretiyle tetkikat icrasına tevessül edilmesi gerekecektir."

İşte Askeri Savcılığımızın görüşü budur.

Görülüyor ki görüşümüzün başında zikredilen Mahkemenin karar metninde yer alan (Tüm dava dosyasının bilirkişilere verilmeyerek yalnız ilgili belgelerin verilmesinde Askeri Savcı tarafından ileri sürülen usulsüzlüğün ne olduğu anlaşılamadığı) şeklindeki ilk pasajda geçen tüm dava dosyasının bilirkişilere verilmesi gibi bir husus bizim taleplerimiz arasında yer almamış, sadece evvelki bilirkişi raporunun bilirkişiye, tape yapmadan önce verilmemiş olması hususunun usulsüzlüğü üzerinde durulmuştur. Saniiyen aynı pasajda yer alan (Belirli bir mevzuda bilgilerine müracaat edilen bilirkişilerin tetkik edecekleri mevzuu haricinde kalan belgeleri incelemelerinde de ne gibi bir fayda mülhaza edildiği anlaşılamaştır.) Bölümü, görüşlerimizin dışında bir husus olarak kalmış bulunmaktadır. Zira maruzatımızda bilirkişilerin tetkik edecekleri mevzu, haricinde kalan belgelerin incelettirilmesi değil, sadece evvelki bilirkişi raporlarının ve bu bilirkişilerce mütch haz tape-lerin, mahkemece tayin olunmuş yeni bilirkişilere raporlarının tanziminden öncetevdi edilmesi ve bu hususlar muvacehesinde kendi bilgilerini ortaya koymalarına fırsat verilmesi talep edilmiş idi.

Bütün bu hususları tavzihen bir kerre daha arz ederken bu maruzatımız muvacehesinde önceki taleplerimizin ve bu meyanda yeni bilirkişiye gidilmesi istemimizin nezdine ilişkin kararın bir daha gözden geçirilmesini ve bu maruzatımıza göre yeniden değerlendirilmeye gidilerek yeni bilirkişi tetkikatı yaptırılması yolunda karara varılabilmesi için mezkûr kararınızdan rücu olunmasını arz ve talep ederim."

Bu talebimiz muvacehesinde Mahkemenizi 26.4.1974 günlü Celsede şu şekilde bir karara varmıştır: "Yeni bilirkişi dinlenilmesi hususundaki Askeri Savcının 22.3.1974 tarihli celsede vak'î talebi hakkında 27.3.1974 tarihli celsede gerekli karar gerekçesiyle açıklanmış olup karardan rücu edilmesini gerektiren bir husus görülmediğinden, Askeri Savcının karardan rücu edilmesine dair 26.4.1974 tarihli talebinin reddine Mahkeme Başkanı Tuğgeneral Hasan ÖZTURK'ün muhalefeti üzerine oy çokluğu ile karar verildi.

Böylece de öncelikle ilk bilirkişi raporunun hukuki hüviyetinin muhafazası ve daha sonra da mübayanetin telifi yolundaki bilcumle gayretlerimiz sona erdirilmiştir.

Ancak bu defa soruşturmanın genişletilmesi safhasında, delil irad ve ikame safhasınaaki oluşum ve gelişim durumuna işarette bulunarak bazı taleplerimiz sepkedilmiştir. Yukarı bölümlerde belirttiğimiz hususlar dışında Mahkemenize arz edilen bu taleplerimizin mahiyetine deyinmeden geçmiyeceğiz. Bu taleplerimizin mahiyeti Mahkemenize 26.4.1974 günlü celsede şu şekilde açıklanmıştır:"

T.C.K.nunun 171.maddesini ihlâl suçundan sanıklar Cemal MADANOĞLU ve arkadaşları hakkında As.Savcılığımızca açılmış bulunan kamu davasının temel delilleri olarak iddiamemizde; sanıklardan bir kısmının açık ikrarları, diğer bir kısım tevilli ve yekdiğerini teyit ve itman eden beyanları, MİT eleman raporları, ses bantları ve tapeleri, Cemal MADANOĞLU'nun el yazısına dayanan kadro örgütü şeması, Mahir KAYNAK'ın şahadeti, ihtilâl çalışmalarına ait notlar başlığını taşıyan yazılı belge, yeminli bilirkişi raporu, bazı noktalara taalluk etmek üzere şahit sıfatıyla ifadeleri tesbit edilmiş İsmet SUNGURBEY ve İlter TURAN'ın şahadetleri, Fevzi ÖZKAYA ve Rafet KAPLANGI'nın dosyaya raptedilmiş belgelerdeki beyanları, Devrim Gazetesi nüshaları ve bazı sanıklara ait muhtelif basın organlarındaki yazılar Vs. şeklinde gösterilmiş ve ikamesi yoluna gidilmiştir.

Ancak bu deliller meyânında yer alan ve ses ayırın ve konuşma muhtevaları ile ilgili ~~Mxxkxxx~~ yeminli bilirkişi raporları, duruşma sırasında Mahkemece res'en seçilen 3 kişilik yeni bilirkişi raporu ile çelişkili bir duruma düşmüş ve fakat ne dense raporlar arasındaki taban tabana mevcut olan çelişkilgin izalesi yolu mahkemece ihtiyar olunmamıştır.

Diğer taraftan fikirler öğrenilmedikçe eylemlerin değerlendirilmesi ve yorumlanması kabil olamayacağı gerçeğinden hareketle gizli ittifakın neşir organı Devrim Gazetesi nüshalarının bu yöne müteallik yazıları itibariyle tetkiki ve keza dava sanıklarından bir kısmının yer alacakları sair neşir organlarındaki yazılarının incelenmesi yolundaki ısrarlı taleplerimiz, iddianame metninde yer almış ve gösterilmiş temel delile müteallik olmasın rağmen, dava açıldıktan sonra temin olup mahkemece ibraz edilmiş delil gibi kabul edilerek sanıkların ve

müdafilere aksine görüşleri doğrultusunda alınan bir karar ile mahkemenize reddedilmiştir.

Halbuki gerçek niyetlerini belli eden kendi yazı ve sözlerini hiç nazara almama hususundaki Mahkemenin bu ısrarlı kararına, hatalı olduğu kanısında bulunduğumuz cihetle katılamadığımızı belirtmek isteriz.

Bu suretle mahkeme kararı ile bantlar üzerinde duruşma safhasında husule gelmiş çelişki giderilmemiş ve gizli örgüt mensuplarının etrafında toplandıkları neşir organı Devrim Gazetesi nüshaları incelenmemişbinnetice bu bölüm deliller, fonksiyonlarından mücerret kılınmıştır.

Ne var ki davanın mevcut ve mübrez delillerinin tetkik safhasının arzettiğimiz veçhile sona ermiş görünen bu bölümünde, soruşturmanın genişletilmesi hususundaki taleplerimizi arz ederken bu taleplerimizin kabulü yanında Mahkemenizin, almış olduğu mezkûr kararlarından hakikaten araştırılması maksadına mâtuf olmak üzere kendiliğinden de olsa rücu edebileceği umidini taşıdığımızı belirtmek istiyoruz.

Soruşturmanın genişletilmesi yolundaki taleplerimiz şimdilik şu noktalara inhasar ettirilmiş bulunmaktadır:

1-)12.MART'tan önce yurt dışına kaçan müseccellerden Mihri BELLİ'nin birkaç ay önce Yurtdışında yayınladığı anlaşılan(Devrimci hareketimizin elıştirici) adlı kitabında halen yer altına girmiş bulunan anarşist ve komünistlerin nasıl hareket edecekleri yolunda taktik bilgiler verirken bu meyanda 82 nci sayfasında yer alan(VI.Bölüm) başlıklı kısmın ikinci paragraf başında aynen (12.MART.1971 öncesi Türkiye'de radikal hareketin en Devrimci kolunun başlıca temsilcisi Devrim Gazetesi çevresi idi) demektedirki bunun, Devrim Gazetesinin çıkarılması konusuna ve bilâhare neşriyatına ilişkin olarak gizli örgüt toplantılarında vâki muhtelif konuşmaların, sanıklardan bir kısmının, vaktiyle yurt dışına çıkmadan önce görüştüğü Mihri BELLİ'nin ifadesi ile doğrulanması şeklinde telâkkisi kabil olduğu kadar Devrim Gazetesinin umumî siyasetine ve stratejisine tutulmuş bir ayna mesabesinde bulunduğu da açıktır. Zira Devrim Gazetesindeki yazılarda kullanılan taktik ve usuller, iddianamemizde mufassal bir şekilde ortaya konulmakla beraber burada özetle ifade etmemiz gerekirse, zamanın siyasi iktidarının itibarını zedelemek suretiyle halkın ve silâhlı Kuvvetlerin sempatisini kazanmak ve böylece bir ihtilâl ortamı yaratılarak, bu konuda Türkiye'nin tarihsel koşullarına uygun şekilde olauklarına inandıkları bir ihtilâli kendi kadroları ile gerçekleştirme gayesine mâtuf bulunmaktadır.

İşte bu dergi, bu tuhevasıyla Devrim gazetesi nüshalarının okunarak ne gibi bir gayesi istihdaf ettikleri ve ne gibi bir strateji takibettikleri hususunun ortaya çıkarılmasına dair talebimizi destekleyici bir belge hüviyetindedir.

Bu itibarla dava dosyasına delil olarak ithal edilmesini talep ediyor ve bir nüshasını Mahkemenize tevdi ediyoruz.

2-)Gizli ittifakın 12.24.EYLÜL.1970-17.EKİM.1970-9.OCAK.1971-12.ŞUBAT.1971 ve 8.NİSAN.1971 toplantılarına katılmış ve gizli ittifakın çemberinin genişletilmesi,Dev-Genç,Sosyal Demokrasi Dernekleri ve TJS arasında işbirliği yapmanın pratik yollarının tartışılmasını yapmış

ve genel olarak bütün teşkilatların, sızmak suretiyle olduğu yerde ele geçirilmesi yolunda görüş ve karar birliğine varmış ve bu konu ile ilgili olmak üzere bir çalışma programı hazırlanması görevini almış ve bu meyanda gizli ittifakın insan malzeme sini hazırlamak maksadına mâtufluk üzere ihdas edilen Devrimci Dayanışma Dergisi kuruluşu içinde yer almış durumda bulunan sanıklardan Doğan ERDOĞAN'ın, benimseyenler ve aynı safta bulunanlarca illegal dağıtımına tabi tutulan özel Galatasaray Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu öğrencileri Fikir kulübünün çıkardığı anlaşılan halk savaşı verilmesi önerisini muhtevi broşür, Türkiye Ulusal Kurtuluş Cephesi Stockholm Komitesince çıkarıldığı görülen aynı mahiyetteki broşür, (Halkımıza bildiririz) başlıklı 69 Subay bildirisi, Fikir kulüpleri federasyonunun (Türkiye Halkına) başlıklı 14 3. MAYIS. 1969 tarihli aynı muhtevaya sahip broşürü (Köylü) adlı bir diğer broşür ve bu doğrultuda diğer broşürler ile birlikte sayfalarında, yazarları işçiler ve köylülerdenilen ve halk savaşını keza öneren ve okuduktan sonra başkalarının okumasını sağlayan, onların da abone olması ve yazı yollamasını sağlayan ibareleri bulunan Proleter Dergisi ve dağıtımını ve abone kaydını muhtevi ve kendisinin de abonen olduğuna dair kaydı mevcut abone kayıt ve dağıtım makbuz defterini, eylemleri fikirlerin etkileyeceği ve destekleyeceği bir gerçek olduğu cihetle iddiamıza esas teşkil eden eyleme itici güç hüviyetini muhtevi olması ve göstermesi ve eylem içindeki fikriyatını zâhire çıkarması hasebiyle bir delil olmak üzere dava dosyasına ithal olunması için mahkememize takdim ediyoruz.

3-) Müsnet suça iten ve vücut veren fikir potansiyelini göstermesi itibariyle muhtelif yazılarına atıfta bulunduğumuz ve bu yazılar muhtevasında kendi boyutlarına göre bir Atatürkçülük anlayışı yaratmak olduğunu belirttiğimiz ve fakat bu iddiayı red ile gerçek Atatürkçü çizgide bulunduğunu belirten sanıklardan Doğan AVCIOĞLU'nun, Diyarbakır Sıkıyönetim K. lığı As. Mahkemesince hal ve rü'yet olunup hakkında kürtcülük'ten dolayı mahkumiyet hükmü verilmiş bulunan Erzurum Atatürk Üniversitesi asistanlarından İsmail DEŞİKÇİ'ye yazdığı kürtlüğün etnik sorunlarına olan eğilimini ve mücadele azmini sorunlarına olan eğilimini ve mücadele azmini aile getiren mektubunun fotokopisini, keza tahakkukuna çalıştıkları intilâl teşebbüslerine mesnet sosyalist gurubun fikir yapısına aşık tutacak ve kendi ortak ittifak deyimleriyle burjuvaz ye karşı mücadele yöntemini gösterecek mahiyette olması bakımından dava dosyasına delil olmak üzere konulması için mahkememize ibraz ediyoruz.

4-) Hâlen İstanbul Sıkıyönetim 3 No.lu Askeri Mahkemesinde hal ve rü'yetine devam olunan Bomba davasının hazırlık soruşturması safhasında ifadesi emniyetçe, As. Savcılığımızca ve tutuklama Mahkemesince tesbit edilmiş bulunan ve birbirini teyit eden ve gizli ittifak sanıklarından Cenal MADANOĞLU, Osman KOKSAL, İlhan SELÇUK, İ. SOYSAL ve Doğan AVCIOĞLU'nun cuntasal faaliyetleri ile ilgili her üç ifadesini Mahkememize keza delil olmak üzere ibraz ediyoruz. Mahkememizin adı geçen ~~XXXX~~ diğer bir cunta davası sanığı olması hasebiyle bu davada şahit olarak istima edip etmeyeceği hususunu mahkemenin takdirine bıraktığımızı ifade etmek isteriz.

5-) Sanıklardan Hıfzı KAÇAR sorgusunda, MİT elemanının raporlarının hayal mahsülü olduğunu ifade etmekle beraber sorulan bir soru üzerine de 14.Mayıs.1979 toplantısında MİT elemanına bahseylemiş olduğu MİT eleman raporunda açıklanan 7.MAYIS.1970'de Kalamış'taki Tedori Lokantasına hiç gitmemiş bulunduğunu, bu itibarla elemanın bu husustaki verdiği bilgilerin de yalana mustenit bulunduğunu bildirmiştir.

İşte bu defisinin samimi ve gerçek olmadığını, 7. Mayıs.1970'de Mihri BELLİ ve bir kısım kişilerle Kalamış'taki Tedori lokantasında bulunduğunu ve ihtilâl teşebbüsleri ile ilgili olarak aralarında konuşmalar cereyan etmesi karşısında bir kavga olayının meydana çıktığını ve cuntasal faaliyeti belirtmek amacıyla • gün olay mahallinde bulduklarını tesbit ettiğimiz adresleri ile isimlerini takdim ettiğiniz kişilerin şahit safatıyla mahkemeye celple dinlenilmelerini talep ediyoruz.

Bu taleplerimizden sadece Numan ESİN ile ilgili olanı kabul edilmiş, diğerleri ise reddedilmiştir. Bu konudaki Mahkemeniz kararı ve gerekçesi aynen şöyledir: " Askeri Savcının 24.4.1974 tarihli duruşma zabıtlarına geçirilmiş olan taleplerinin tetkiki neticesinde; 1-) Mihri BELLİ tarafından Yurt dışında yayımlandığı bildirilen (Devrimci hareketimizin eleştirisi) adlı kitabın 82 nci sayfasındaki açıklamanın kitap yazarının şahsi fikrini ihtiva ettiği nazara alınarak mezkûr kitabın delil olarak dava dosyasına ithaline dair talebin reddine ve istendiğinde mezkûr kitabın Savcılığa iadesine, - 2-) Dava ile alakalı görülmediğinden As.Savcı tarafından ibraz olunan broşürler, dergi, abone kayıt ve makbuz defterinin dava dosyasına delil olarak ithaline dair talebin reddine ve istendiğinde savcılığa iadesine, - 3- Sanıklardan Doğan AVCIOĞLU'nun İsmail Beşikçi'ye yazmış olduğu mektubun şahsi görüşleri ihtiva edip dava ile alakalı görülmesi nedeniyle delil olarak dosyaya ithaline dair talebin reddine ve istendiğinde savcılığa iadesine, - 4- Talebe uygun olarak Numan Sabit ESİN'in şahit olarak dinlenilmesine, - 5- Sanıklardan Hıfzı KAÇAR'ın sorgusuna muhtevi duruşma tutanaklarının tetkiki neticesinde adı geçen sanığın sorgusunda" 7.5.1970 'te Kalamış'taki Tedorinin Lokantasına hiç gitmemiş bulunduğu" şeklinde bir beyanı bulunmayıp "7.5.1970 günkü Kalamış'taki Teodorinin lokantasında Mihri BELLİ ve İsmet SUNGUR'la özel bir toplantı yaptığımızı hatırlamıyorum" şeklinde bir beyanda bulunduğu ve esasen mahkemeye görülen lüzuma binaen şahit olarak dinlenen İsmet SUNGURBEY'in ifadesiyle talep muhtevasının açıklık kazandığı nazara alınarak aynı mevzuuda Sürreye SOFUOĞLU, Abdurrahman GÜLERSONMEZ, Turan KONAT, Ekrem ARANCIOĞLU ve Teoman adlı şahısların şahit olarak dinlenilmesine dair talebin reddine, karar verildi."

Bilâhare 5.7.1974 günü Mahkemeye arzettiğimiz diğer taleplerimiz ise şu hususlara taalluk etmiştir: "Sanıklar ve müdafaa bidayetleri beri Mahir KAYNAK'ın uydurma rapor verdiğini, hayal hanesinde yarattığı şeyleri raporlarına derç ettiğini beyan etmişlerdir. Ve bu konu ile ilgili olarak bir doktor şahit getirmişlerdir.

Biz buradaki gerçeğin yansıtılmasına çalışmak üzere ve ve davaya mesnet teşkil etmiş raporların sıhhati yönünden bir miyar olmak üzere şu hususların tahkikinde de fayda mülahaza etmek-

teyiz. Zira bu suretle adli soruşturma ile konuya vuzuh verebilmek imkânı da hasıl olabilecektir.

1-) 12.8.1970 toplantısında Hıfzı KAÇAR'ın evinde yapılan ikili toplantı ile ilgili olarak vermiş olduğu raporunda MİT elemanı "Hıfzı KAÇAR, Cemal MADANOĞLU'nun kendisine dahi haber vermeden yurt dışına çıktığını, İsviçre'de ihtilâl konusunda Amerikalılarla pazarlık yapacağını söylemiştir dedi" aynı zamanda işbu rapor muhtevasının tahkikine de amaçlamak ve gerçeği saptamak üzere Cemal MADANOĞLU tarafından böyle bir seyahat o tarihte raporun sıcağısıcığına verilmiş olduğu bir dönem de 12.8.1970 ilâ 3.EYLÜL.1970 tarihleri arasında bir Avrupa seyahati ihtiyar etmiş olup olmadığının tahkiki gerekmektedir.

2-) 20. Temmuz.1969 toplantısı ile ilgili olarak MİT elemanı verdiği raporda Raif ERTEM'in, Çen el atılacak okullardaki tanıdık kişiler üzerine yaptığı konuşmada Kuleli Askeri lisesinde Rusça Öğretmeni olan Ceyhan ve 22. Şubat'ta Harbiye'de Jimlastik öğretmeni Yılmaz'dan faydalanabiliriz dediği belirtilmiştir ve ses bantlarında da bu husus mevcuttur. Sanık raif ERTEM bu konuşmaları tamamen red ve uydurma olduğu şekilde nitelediği cihetle raporun sıhat derecesinin ölçülmesi bakımından adı geçen kişileri mezkur tarihte mezkur hizmet yerlerinde görevli olup olmadıklarının sorulması gerekmektedir.

3-) 3. Haziran. 1969 günlü raporunda MİT elemanı Hıfzı KAÇAR'ın evindeki toplantı ile ilgili olarak Hıfzı KAÇAR'ın Cemal MADANOĞLU'ndan bahsetmek suretiyle, o tarihte İstanbul'da olduğunu, rahat bir şekilde çalışmak maksadıyla 29.30. Mayıs. 1969 günü Gümüşsuyu As. Hastahanesine yattığını burada on gün kalacağını söylediğini ifade etmiştir. Maddi hadiselerle bütünlük gösterdiği cihetle (Raporun mahiyeti) savunmanın sıhatini ölçebilmek maksadıyla bu maddi hadiselerin tahkiki zaruret halinde belirmektedir.

Sanıklardan Hıfzı KAÇAR'ın ve Necdet DUVENCİOĞLU'nun 1972 ekim sonlarında dövmüş olduklarından bahisle muayeneleri talep edilmiş olduğundan ve bu talep Komutanlık ve As. Savcılığa müdahil Hidayet İLGER ve Ahmet KERSE tarafından yapıldığı anlaşıldığından ve Komutanlıkça adı geçen kişileri muayeneye sevkleri sağlanıp 1 nci Ordu Karagğah tabibliği ve "Aydarpaşa As. Hastahanesi muhtelif heyetlerince bu şahıslarla ilgili olmak üzere ve MİT'te ifade alınırken dövmüklerine dair sorgularında da işaret etmiş buldukları hususta ilgili olmak üzere işbu raporların bir bütün halinde dosyası ile birlikte celbine karar verilmesi icap etmektedir.

Güvenlik talimat taslığı, Mahir KAYNAK tarafından 2. EYLÜL. 1969 tarihli rapor na ek olarak sunulmuş olduğu belirtilen bir belgedir. Kendisi tarafından hazırlandığı ifade olunmaktadır.

Ne varki, bu talimatın şahsi hususlarla ilgisiz olmayıp bir örgüt çalışması ile ilişkili olacağı açıktır. Ancak bunun şunul derecesi, ne maksatla ve kimin direktifiyle hazırlandığı, örgüt faaliyetlerine ne yönden katkılı olduğu, bu talimat doğrultusunda ne gibi oluşum ve gelişimler sağlandığı, örgütçe benimsenmiş olup olmadığı, kaadro örgütü ile birlikte bütünlük kazanıp kazanmadığı hususları meçhul bir vaziyet arz etmektedir.

Bu konu Mahir KAYNAK'ın şahadeti sırasında işaret ettiğimiz noktalar bakımından açıklığa kavuşturulmamıştır. Bu itibarla bidayette

arz ettiğimiz neaenle dinlenmek üzere celbini istediğimiz Mahir KAYNAK' dan bu hususların sorularak açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bütün bunlardan ayrı olarak Raif ERTEM'in 20. Temmuz. 1969 tarihinde Üsküdar'da bulunmuş olduğu evde yapılmış toplantı ile ilgili olmak üzere bu evde kalmadığını belirtmesi üzerine mahkemece lüzum görülen tahkik işlemi sonunda bu konuda şahit olarak dinlenilmiş bulunan Kâmil ÇOŞKUN'un (Kapısında Av. Raif ERTEM'in ismi de yazılı idi) şeklindeki beyanları ile bu gün dinlenen ve ev sahibi olduğu anlaşılan ve geçen celsedeki Raif ERTEM'in zannediyoruz ki duruşma zabıtlarına geçmemiş ifadelerinden aralarında vekil-Müvekil münasebeti bulunan Fevzi YENGİN'in şahadetleri arasında (Fevzi YENGİN, Raif ERTEM'in tarihinde evde oturmadığı gibi herhangi bir sebeple de evde bulunmadığı ifade ettiğine göre) mübâyenet nasıl olduğundan bu mübâyenetin giderilmesi bir zaruret halinde görülmektedir. Ayrıca sanık Raif ERTEM'in bu evde oturan İhsan ERDAL adındaki şahısla yakın ilişkisi münasebetiyle oturduğu hususu anlaşıldığına göre bu hususu kesin sonuca kavuşturabilmek amacıyla İhsan ERDAL adındaki kişi ile bu konuyla ilgili olarak şahadetin e müracaatı aşikârdır. (Bu yolda karar alınmasını talep ederiz.)

Bu taleplerimiz de 9.7.1974 günlü mahkeme kararı ile şu şekilde reddedilmiştir: "-Sanıklardan Cemal MADANOĞLU'nun 12.8.1970 ile 3.9.1970 tarihleri arasında Avrupa seyahati yapıp yapmadığı ile 29-30 Mayıs.1969 tarihinde Günüşsuyu Askeri Hastahanesinde yatarak tedavi altına alınıp alınmadığının tahkikine dair taleplerin dava ile ilgili bulunmadığı gerekçesiyle reddine oy birliği ile, ---Ceyhan ve Yılmaz isimli şahısların sarih Hüviyet ve ikamet adreslerinin belli olmaması, bu hususların tahkikinin davayı uzatacağı ve adı geçen şahitlerin davaya bir katkıda bulunamayacakları kanaatine varılmakla ve esasen yeteri kadar şahitin dinlenmiş olmaları da nazara alınarak şahit olarak dinlenmelerine dair talebin reddine oy birliği ile, ---Sanıklardan Hıfzı KAÇAR ile Necdet DÜVENCİOĞLU'nun 1972 Ekim ayı sonlarında dövülmüş oldukları iddiası üzerine gerekli işlem yapılmış olduğu savcılık talebinin anlaşılmışsada; taraflarca zamanında dosyaya ithal edilmeyen mezkur belgelerin, iddia ve müdafaa tarafından ibraz edilebileceği görüşü ile Mahkemece celbine dair talebin reddine oy birliği ile, ---Anne şahidi Mahir KAYNAK'ın 2.5.1973 tarihli celsede dinlenmesi sırasında" duruşma zabtı S: 30" görülen lüzum üzerine sorulan suale verdiği cevaba aynen " Gizli örgütün güvenliğine dair bir talimatın hazırlanması benden istenmişti bende böyle bir talimat hazırlıyarak Hıfzı KAÇAR'a vermiştim ve bunun bir suretini de raporuma ekli olarak Milli İstihbarat Teşkilatına vermiştim fakat güvenlik talimatını hazırlamamı kimin istediğini, şu anda hatırlamıyorum" dediği tetkik üzerine anlaşılmakla aynı konuda Mahir KAYNAK'ın şahit olarak dinlenilmesine dair talebin reddine, Mahkeme Başkanının muhalefeti üzerine oy çokluğu ile, ---Sanıklardan Raif ERTEM'in Şemsipaşa'daki davaya konu teşkil eden evde oturup oturmadığı hususunda yeteri kadar şahit dinlenmiş olduğundan ve bu husus yazılı belgelerle de tesbit edildiğinden aynı konuda İhsan ERDAL'ın şahit olarak dinlenilmesine dair talepler ile şahadetler arasında esasta aykırılık görülmediğinden aynı mevzuuda şahadette bulunan şahitlerin ifadelerinin arasındaki kısmi aykırılığın giderilmesi için muvacehe yapılmasına dair talebin reddine oy birliği ile karar verildi."

Talebinizde şahit olarak istima edilme halinden bahsedilmediği halde Mahkeme kararında Ceyhan ve Yılmaz adlı şahısların şahit olarak dinlenilmesini istemiş durumdaymışız gibi raade tabi tutulmasının

herhalde iş fazlalığı dolayısıyla tetkik alanaklarını tam manasıyla bulamamış olmasından neş'et etmiş bulunması ihtimaline bağliyerek bu karar üzerine bu defa Mahkemeye arzettiğimiz talebimiz ise şöyle olmuştur: " Biz raporlarda ismi geçen Ceyhan ve Yılmaz isimli şahısların verilen 20 Temmuz 1969 tarihli raporun değerlendirilmesi bakımından adı geçenlerin belirtilen yerlerde hizmet görüp görmediklerinin tesbitini talep etmiştik Mahkemece bu husus yanlış değerlendirilmiştir ve adı geçenlerin şahit olarak dinlenip dinlenmemeleri yönünde bir karara varılmıştır Evveleminde mevzu bahis kişilerin talepte geçen yerlerde bulunup bulunmadıkları yolunda bir karar ittihazını talep ediyoruz."

Mahkemenin bu konudaki kararı şu şekilde ücelli etmiştir " -Temmuz 1969 tarihinde Rusça Öğretmeni Ceyhan'ın Kuleli Askeri Lisesinde, Jimlastik öğretmeni Yılmaz'ın Harbiye'de görevli olup olmaaklarının tesbitinin davaya bir katkıda bulunamayacağı kanaatine varıldığından bu hususa dair talebin reddine,"

Davanın belli başlı delilleri ile ilgili son tahkikat safhasını bu şekilde arzettikten sonra şimdi de bu safhanın esas hakkındaki mütalaamızı karakterize eden yönünü ortaya koyabilmek amacıyla son soruşturma muamelelerinin iddia açısından değerlendirilmesi bölümünü ele almak istiyoruz.

C-) MEVZUAT MUVACEHESİNDE SON SORUŞTURMA MUAMELELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Malûm bulunduğu üzere mevzuatımıza göre "mahkeme görevi, yani hakikatı araştırıp hüküm verme görevi; iddia, savunma ve karar organı durumundaki yargı makamının elbirliğiyle yürütülmesi gereken bir görev" dir. Bu hüviyeti itibariyle Bilhassa Ceza davalarında hüküm verme görevi ne sadece tarafların yekdiğerine zıt veya uygun olarak kurdukları bir diyaloga ve ne de hâkimin, taraflardan soyutlanarak yaptığı bir faaliyet istinat edebilir, ancak üç makamın iştirak ettiği bir çalışma düzenine dayanabilir. Bu itibarla bir fiilin, bir olayın kanun normları karşısındaki durumu konusunda çıkan uyuşmazlığa nihayet verilmesi demek olan mahkeme faaliyeti, uyuşmazlığı âmil çelişik görüşlerin varlığına ihtiyaç hisseden bir faaliyettir. Ama bu demek değildir ki cezai nitelikteki uyuşmazlıkların mahallediği bir ceza mahkemesinde, mücerret isnadın kabul edilmesi kanun nazarında uyuşmazlığı kaldırmıştır. Kanuna göre bir uyuşmazlığın çözülmesi için işin esasının, iddianın ortaya koyduğu isnada temel fiillerin özünün araştırılması gerekmektedir. Çünkü aranan hakikat, şekli hakikat değildir. İşte yargılama makamı olan mahkemenin görevi, bu çizgileri iyi saptayarak adalete varabilmeyi sağlamaktadır. Ceza mahkemesinin esas görevi, ceza uyuşmazlıklarının çözüme kavuşturulması demek olduğuna göre bu uyuşmazlığı çözüme işaret olunağı veçhile yönelmeyen faaliyetin, mahkeme faaliyeti sınırları içinde bulunduğunu söylenemez. Bu sebeple kanunumuz, mahkeme makamı olan Mahkemeye verdiği, dava konusu müşahhas olayla kanundaki normların karşılaştırılabilmesi ve hangisinin uygulanabileceğini tayin edebilmesi demek olan ve hükmün özünü teşkil edecek bulunan hukuki mesele şeklindeki görevini bihakkın yerine getirebilmesi için evveleminde olayın lüzumlu bütün tererruatıyla öğrenilmesi demek olan maddi meseleyi yani sübut meselesini haletme görevini vermiştir. Aksi halde müşahhas olaya uygulanmasını öngöreceği kanun normunun, olaya uyumundan bahsedilmesi mümkün olanmaz. Çünkü hüküm, tesis edilmeden önce bir isnad-

danibaret olan konuyu, doğruluğa ve objektif bir inanişta ulaştırmak demektir. Bu ise, objektif gerçekliğe vâsılî sağlayıcı tahkik muamelelerinin yerine getirilmiş olması noktasından herhangi bir şüphenin ortada kalmamış olmasını gerektirir çünkü gerçeğe ulaştırıcı yollara, tahkik muamelelerinin mükemmelliği ölçüsünde vâsıl olunabilir. Buna ters düşen bir yolun izlenmesi suretiyle varıldığı belirtilecek gerçekliğin, suni ve zorlamalı olduğu, doğruluğu anlaşılana değil, o konudaki önyargıyı ortaya koyduğu kanaatine varılır.

Bu bakımdan objektif gerçekliğin tesbitinden yararlı olabilmek için bir başka ifadeyle doğru hükme varabilmek için evvel-emirde önyargıdan arınmış olması gerekir. Bunun için ise, irade ve sezgi kudretiyle birlikte vakar ve cesaretli olunması, acilecilik ve şaşkınlık gösterilmemesi, taraf tutma intibai yaratacak davranışlardan uzak kalınması, delillerin geçerlendirilmesi noktasından varlığı şart olan tecrübe sahibi olunması (Böylece ilmi ve kazai içtihatları yeterince özümleyebilmek imkânı ve müşahhas olaya tatbiki sağlanabilir) Gibi hususların gerçekleştirilmiş olması gerekir.

Tabiatıyla bu şartlar, muhakeme faaliyetinin yalnız son bölümünde aranmaz. Muhakeme zincirinin son alkası mahiyetindeki hükme tekadüm eden bütün muhakeme boyunca da mevcudiyetleri aranır. Çünkü işbu hüküm şeklindeki son halkaya daha önceki halkalar, nitelik ve boyuk sağlar. Bir başka ifadeyle nihai hüküm, duruşma boyunca alınan ara kararların oluşturduğu bir sentez mahiyetindedir. Yani son hüküm, hazırlayıcı nitelikteki alınmış kararlarla evvelden verilmeye başlanmış bulunmaktadır. Bu bakımdan nihai hükümü, kendisini hazırlayan ara kararlarından soyutlayarak düşünmek mümkün olamaz. Ezcümle ; bir delilin kabul edilmesi bir olayın tesbiti, talebin reddi Vs. son hüküm vermek için hazırlık hükümleri verilmesi demektir. Bunun için mahkeme ara kararlarının oluşum şekline dikkat sağlıklı bir hüküm çıkması noktasından şarttır.

Bu sebeple son soruşturma yani mahkeme süresince alınmış Mahkeme ara kararlarının mahiyeti üzerinde dikkatle durmak gerekir. Bu dikkat, nihai hükümün hazırlayıcı olan işbu kararlarının, objektif gerçekliği ifade etmesi gereken nihai hükme ait bu objektifitesi ortadan kaldıran nitelik gösterip göstermediği noktasında olacaktır.

Eğer objektif olması gereken nihai karar, ara kararlarının gerek mahiyeti, gerekse yekdiğerini bütünleyici seyri ve tamamlanması ile kenâini açıkça belli ediliyorsa o takdirde, objektiviteyi kaybettirici bu kararlar üzerinde durmak, aynı zamanda adalet yönünden bir hizmet mecburiyeti olur. Çünkü objektivitenin daha muhakeme safhasında kaybolduğu zamanın taraflarda veya taraflardan birinde doğması, adaletin tahakkukunu sağlayıcı öğlerden tarafsızlık ilkesini ve önyargılardan arınmış olma vasfını büyük çapta yaralar.

Bu itibarla muhakemenin bundan önceki safhalarında olduğu gibi bu safhasında da erişilen merhaleden geriye doğru bakışımızı çevirmeyi ve muhakeme fonksiyonunun bundan önceki bölümde ortaya konulan ve yekdiğeriniyle bütünleşmiş görünen kararlarını, netice kararı önceden hazırlayıcı nitelikte olduğunu belirtir delillere taalluk eden yönüyle incelenmeyi ve değerlendirmeyi adalet hizmetinin kaçınılmaz bir zarureti olarak telâkki ettiğimiz özellikle bir defa daha ifade etmek isteriz.

İşte bu zar uretin bizi getirdiği nokta dolayisiyledir ki bu bölümde, önceki bölümlerle ilgili maruzatımız sırasında seyir tarzı açıklanmış delil irad ve ikamesi ile ilgili işlemlerin kısaca da olsa bir değerlendirilmesine varılacaktır. Bu noktada özellikle işaret etmek isteriz ki, davanın objektif temel delilleri, anne şahidi Mahir KAYNAK'ın şahadet ve raporları, ses bantları ve tapeleri, örgütün ~~ideolojisi~~ ^{ideolojisi} sini göstermeye mâtuf olup örgüt gaz tesi hüviyetindeki Devrim Gazetesi ile bir kısım sanıkların yer aldıkları muhtelif basın organlarındaki yazılar, Cemal MADANOĞLU'nun kauro örgütü adlı kendi el yazısı mahsülü belge'dir.

Bu bölümde bilhassa bu delillerden ilk ikisini müphemiyete götürücü durumlar üzerinden durularak bir değer yargısına varılacaktır. Şurası bir gerçektir ki, duruşma safhasında Mahir KAYNAK'ın akli teşevvüpler içinde olduğuna dair savunma delili getirilmiş, buna mukabil iddia makamının bunu aydınlatıcı soruşturma muamelelerine baş vurma istemi ise reddedilmiştir. Keza evvelce bilirkişi incelenmesi yaptırılmak sureti ile objektif hüviyeti tesbit edilmiş ses bant ve tapeleri, Mahkemece res' en yeni bilirkişiye tetkik ettirilmiş, her ne kadar muhtevası tatminden uzak bir hüviyet göstermesine ve iddia acısından delil değeri olamamasına rağmen elde edilen ve dosyaya rapte edilmiş olan bilirkişi raporu ile bu bantların montaj mahmülü olduğuna dair bulgular ve tamamen değişik metinler ortaya konulmuş ve binnetice evveki objektif hüviyetine gölge düşürülmüş, tabiatıyla teknik bir husus olduğundan ses bant ve tapelerin n muhtevası bir yana, varlığı itibariyle hukuki bir gerçekliğe sahip olup olamayacağı hususu kuşkulu bir hale getirilmiştir.

İddianame tanzimine esas olan tapenin doğruluğunu ve ses aidiyetlerini çözen Ankara Radyosundan seçilmiş üç ses kayıt ve montaj teknisyeninden müteşekkil bilirkişi ile duruşma sırasında mahkemece res' en İstanbul Radyosundan seçilmiş üç teknisyenden müteşekkil bilirkişi arasında teknik seviyede bir üstünlük durumu olmadığına göre ikinciye birinciye tercih sebebi diye bir tutum varit olamaz. Ancak Yekdiğerine mübayan iki rapor arasındaki temelden vak'i mübayanetin, teknik seviyesi üstün yeni bir bilirkişi tetkikatı ile çözülmesi icap ettiği bir gerçek iken bu husustaki talebimiz mahkemece reddedilmiştir. Böylece kuşku doğurucu muameleler, objektif gerçekliği ifade edilerek iddiaya temel alınan muameleyi istihlâf eylemiş hale getirilmiştir. Aslında bu ikincinin varlığı ile de örgütsel faaliyet açığa çıkmaktadır. Ama birincinin varlığı karşısında ikincinin içinde taşıdığı tezatlar, kanaatımızca ses bantlarının delil olamayacağı gibi bir müphemiyet gerekçesi olarak hükme mevzu hale getirilmek durumundadır.

Aynı şekilde kamu şahidi Mahir KAYNAK'ın şahadet ve raporları da aynı istikamete dönük hale getirilmiş vaziyettedir.

Biz burada şu noktaya bilhassa işaretle bulunmak istiyoruz. Sübut konusunda netice kadar verebilecek yegane makam, Mahkemedir. Şayet ortada şüphe hali yenilmemişse şüpheden sanık faydalanır kuralına dayanarak sübutun sağlanmadığını belirtip berâet kararı da verebilecektir. Şu kadar ki, her türlü araştırmaya rağmen şüpheli yenilmemişse bu kararı verebilecektir tabiatıyla.

bu
İşte bu bölümde müphemiyet halini doğuran ânillere ve bu müphemiyetin yerini, gerçeğin aydınlığına terkettirici araştırma ve tahkik muamelelerine temas edeceğiz.

İşte şimdi biz bu doğrultu içinde hareketle, evvelki bölümde yer alan konulara müteallik sırayı aynen takib ederek öncelikle şahit Mahir KAYNAK'ın karşı şahit sıfatıyla dinlenilmiş Doktor Gencay GURSOY'un şahadeti konusu ele almak suretiyle değer yargımızı ortaya koymak istiyoruz.

Evvelerde işaret etmek isteriz ki, Şahit Gencay GURSOY, yukarıdaki bölümde açıklanmış mahakeme kararında belirtilmiş olduğu üzere savunmanın istediği doğrultuda Mahir KAYNAK'ın şahadetini değerlendirmek amacıyla dinlenmesi yoluna gidilmiş bir şahittir. Yani bu şahidin beyanları, Bir devlet görevlisi sıfatını taşıyan ve davanın temel şahidi bulunan Mahir KAYNAK'ın şahadeti ve tanzim ettiği raporların sıhhat derecesi hakkında mahkemeye verebilmesi bakımından mahkemece elzem görülmüştür. Aslında usul kanunumuzda şahide şahit gibi bir müessese yer almamıştır. Mahkeme bu tatbikatiyle usul kanunlarına yani vekendisine göre bir anlayış ve yorum şekli getirmiş bulunmakta ve kararın metni ve uygulanma şekli bir yana bu kararın tatbikati cümlesinden olarak iddia da aynı istikamette delil ikame etmek isteyince bu defa aynı yoldan iddiayı faydalandırmanası ile kanaatımıza göre mahkemece dava şahidi Mahir KAYNAK'ın şahadeti ve raporlarına kuşkuyla bakıldığı ima edilmiş olmaktadır.

Savunma duruşmanın tevsi tahkikat safhasında şahit Mahir KAYNAK'ın akli yönünden zahatsızlığı dolayısıyla Çapa Psikiyatri kliniğinde tedavi gördüğü hususunu ortaya getirmiştir. Lâkin bununla ilgili olarak hiçbir belge ibraz etmeyip kendilerince ortaya konulmuş soyut beyanlarla olmuştur. Bu talep tedavi eden sıfatıyla Doktor Gencay GURSOY'un şahitliğini de beraberinde getirmiştir. Ne var ki mahkemece de derhal kabul edilmiştir. Böylece de aynı şahidin kişisel durumunun tahkiki yoluna girilmiştir. Şahit Gencay GURSOY dinlenmiş ve yukarı bölümde detayları verilmiş şekilde şahadet ve bilirkişilik yapmıştır.

Şahit Mahir KAYNAK'ın akli malûlîyeti ile ilgili bir şahit dinlemek suretiyle dava konusu olaya ve sanıklarına karşı şahit dinlenmesi gerekeceği gibi bir çizgiyi bırakarak şahide şahit ikamesi gibi bir yola girmiş bulunan Mahkemenin; a) Bir taraftan bu şahidin 1970 yılı Nisan ayında bir gün evvelce hiç tanımadığı bir kişi olarak çok kısa bir süre muayene ettiği ve bir daha karşılaşmadığı, müşahadeye de alamadığı bir kişinin durumu hakkında sanki bu muayene o gün oluyormuşçasına bir samimiyetle ve yakınsaklıkla ve akli teşevvüsleri alabildiğine genişleterek bilgivermesinin mucip sebebinin dikkat çekici olduğunu, Mahir KAYNAK'ın, muayene olduğu belirtilen 1970 Nisanında deşifre olmuş bir hali bulunmadığını, sanığın, ismi ve fonksiyonu itibarıyla dikkat çekici bir hüviyet olmayıp hastahaneye gelmiş herhangi bir kişiden farkı olamayacağını ve isminin ancak 1971 yılı Haziran ayında örgüt hakkında tahkikata tevessülünden sonra deşifre edilerek başlandığını düşünerek o günkü hastahane kayıtlarını getirmek suretiyle hiç olmazsa Mahir KAYNAK ile beraber muayene olmuş veya daha sonra ve hatta yatırılarak olsun muayene ve tedavisi yapılmış kimselerin durumu hakkında da

şahidi isticvap edip bilgi alması ve izah tarzlarını karşılaştırmak suretiyle şahadeti değer endirmeye esas olacak bir yolu tutması icab ederken tutmaması ve diğer yandan Doktorun bu teşhis ve kanaatinin; mü erret bir mahiyette kalmaması için verdiği ilâçların neler olduğu, protokol defteri, servis defteri gibi hastahane kayıtları ile ilgili belgelere nasıl bir şerh düşüldüğü hususlarını araştırma konusu yaparak bunlarlasomutlaştırma halini yaratmaya ve bu araştırmalarla elde edilecek bulgularla şahadet sırasındaki beyanların bütünleşip bütünleşmediklerini araştırmaya tevessül etmesi gerekirken bu yola girmemesi, b-) hernekadar savunmanın isteği doğrultusunda Şahit Mahir KAYNAK'ın İstanbul Üniversitesi Çapa Psikiyatri kliniğinde tedavi gördüğü belirtilerek burada tedavi eden Tabip Gencay GURSOY'un dinlenmesi talebedilmiş olduğu cihetle evvelemirde böyle bir tedavinin yapıp yapılmadığının tesbiti amacıyla savunma isteği doğrultusunda yazılmış tezkereye Psikiyatri kliniğinden gelen 7.5.1974 tarih ve 1974/881 sayılı cevabi yazıda Nisan-1970 tarihinde, evvel veya sonraki tarihlerde Mahir KAYNAK 'ın kliniğimizde tedavi gördüğüne dair kayda rastlanmadığı şeklinde bir bilairimde bulunmuşsa da ertesi celse Askeri Savcılığımızca Mahkemeye ibraz edilen İktisat Fakültesi Dekanlığının: 18.4.1970 tarih ve 1470 sayılı yazı fotokopisinden rahatsızlığını beyan etmesine mebni muayene ve tedavisi yapılması isteğiyle şahit Mahir KAYNAK'ın savunmanın bahsettiği gibi psikiyatri kliniğine değil, İstanbul Üniversitesi Meciko Sosyal Müdürlüğüne gönderildiği anlaşıldığına ve Hastahane paralı tedavi yapan bir hastahane hüviyetinde olduğuna ve bu bakımdan kayıtların mutlaka tutulacağına, özel bir arkadaşlık ve tanışmaya dayanan bir kayıttan beri tutulma özelliği Doktor GENCAY GURSOY ile Mahir KAYNAK arasında mevcut olmadığına veböyle bir husus Gencay GURSOY tarafından da ifade edilmemiş olduğuna, kaldı ki, savunmanın işarette bulunduğu NISAN-1970 tarihinde Mahir KAYNAK'ın Elektroeneografi çektiği ve bunun bir ücrete dayanacağı, döner sermayeli bir hastahane bunun kayıt dışı tutulamıyacağı açık bir gerçek olduğuna göre, tedavi ile ilgili kayıtların bu defa yazılacak tezkere ile Medikososyal Müdürlüğünden sorulması ve celbi gerektiğine dair mahkemeninkenailiğinden karar alması gerekirken bu bir tarafa hiç olmazsa Askeri Savcılığımızca bu yolda vâki işaret ve istemimizi kabul etmesi icab ederken, reddedilmesi, c) İbraz ettiğimiz mezkûr yazı fotokoisi muvacehesinde nasıl bir cevap verildiği, rapor tanzim edilip edilmediği ve rapor verilmişse bunun mahiyetinin ne olduğunun tesbiti, şahit Doktorun Beyanının gerçeklik derecesinin ölçülmesi bakımından önem arzedeceği cihetle hiç olmazsa İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dekanlığına yazılacak bir yazıyla sorulup sağlanabilmesi kabil iken bundan tevakkı etmesi, de digeryandan kamu şahidi Mahir KAYNAK, Hastalığı ile ilgili olarak bir suale muhatap olmamasına mebni mahkemedeki şahadeti sırasında bu konuda kendisinden bilgi alınmamış olduğu ve bu defa şahadetinin değerlendirilmesi gerekçesine müsteniden hiç bir rapora veya maddi delile dayanmayan ve mücerret bilgiler ve kanaat izharında ibaret bulunan Gencay GURSOY'un şahadetiyle akli teşevvüş sınırları içine sokulduğu cihetle, asıl doktor Gencay GURSOY'un soyut şahadetinin konuya asıl muhatap durumda olan Mahir KAYNAK muvacehesinde değerlendirilebilmesi için kamu şahidi Mahir KAYNAK'

cin, objektif bir şahadet mahsülü olmaktan ziyade bir şahit hazırlanma devresi ve bir ön inanç ve bakış acısı mahsülü olduğunu ve gerçeği yansıtaçak güçte olmadığını kanıtlayacak nitelikte bir hususiyet olarak telâkki edilmektedir.

Şurasını gözden uzak tutmamak gerekir ki, şahidin arzettiği bu malumat; herhangi bir belgeye dayanmadığına göre hadisenin yani sanıklarla ilgili soruşturmanın vukuundan sonra bu yolda ortada dolaştırılan defikodu ve şayialara da istinat edebildiği gibi tevsiî tahkikat talepleri ve buna tekaddüm eden safhadaki savunma taleplerinin mahiyetinin açıklanması sırasındaki kayıtlardan anlaşılacağı ve hile savunma ile arasında kurulu müspet bir diyaloga da dayanabilir ve bunlardan ayrı olarak savunma ile arasında mevcut olan bir muharrefeye veya şahadet etme fırsatının, dolayısıyla ile fikren aynı doğrultuda olması mümkün kişilerin eline verilmesi halini yansıtaçak şekilde münfesih Türkiye İşçi Partisi Eminönü İlçesinin bir üyesi sıfatıyla sahip olduğu kanaat ve dünya görüşünün doğrultusu icabı da olabilir.

Binaenaleyh mademki devlet memuru sıfatıyla tesbitler yapan amme şahidi Mahir KAYNAK'ın şahadeti ve raporları konusundaki değerlendirilmeye esas olmak üzere Mahkemece dinlenmiştir, o halde dosyaya ithal edilmiş bu beyanlarının, eldeki bütün imkanlar kullanılmak suretiyle gerçeklik derecesinin tesbitine matuf muamelelerine tevessül edilmesi, eşyanın tabiatından doğma, bir gereklilik olarak açıkça ortadadır. İşte bu gerekliliğe rağmen, Mahkemece bu yola res'eu tevessül edilmemesi bir yana bu yola yönelik olup bundan evvelki bölümde ve bu bölümün başlangıç kısmında mahiyeti belirtilmiş şekilde tahkik mütedair taleplerinizin mahkemece reddedilmesi, bizce bu itibarla hukuken izah edilemez bir tutum şeklinde değerlendirilmektedir.

Binnetice, başka hiçbir tahkik muamelesine dayanılarak gerçeklik hüviyeti saptanmamış Şahit Gencay GURSOY'un bu beyanı, bizce hakikata uygun, mantıklı ve tıbbi yollardan doyurucu olmadığı cihetle maddeten itibar edilemeyeceği gibi hukuki kıymeti haiz bir şahadet şeklinde de nitelendirilmemektedir. Bu değer yargımızın bir ön yargı mahsülü olmadığını, ancak gerçekliğinin soruşturma muamelelerine tevessül edilerek saptanmamış olması karşısında objektif gerçeklik şeklinde hüviyetini muhafaza eden yönü ile iddiamızı okuşturan bu konudaki delilin yanında bulunmak mevkiinde olduğumuzu, ne var ki soruşturmanın bunun aksini de ortaya koyabileceğini, ama bunu bir kehanet şeklinde şimdiden söyleyebilme olanaklarına sahip bulunmadığımızı, ancak soruşturma ile elde edilecek delillerle gerçeğin daha iyi bir şekilde yansıtılabileceğini ve takdirde gerçek hangi yönde ise kanaatimizin de o yönde oluyabileceğini ve bu günkü kanaatimizi değiştirmeye yetecek delillerle tanıklanırca hiç şüphesiz bu kanaatimizin de değişebileceğini özellikle belirtmek isteriz.

Bu itibarla adil bir karara varılmak arzu ediliyorsa, mahkemece tevessül olunan soruşturma muamelelerinin, iddia delillerini gerçeklik yönü itibarıyla ortada bıraktıracı, müphemiyette ^{itici} ~~ekici~~ şekle gelir gelmez yarıda bırakılması suretiyle değil ve fakat mutlaka tamamlanması ^{yolu ile} ~~yolu ile~~ yürütülmesi cihetine gidilmelidir.

Bu hususu böylece arzettikten sonra şimdi de gizli örgütün ideolojisinin tesbiti ve örgüt çalışmasını bütünlemeye yönelik legal safhadaki faaliyetlerin gerçek yüzünün saptanması amacıyla iddianamamize genel teması dercedilmiş yazıları muhtevî Devrim Gazetesi ve dava yönünden satıkların fillerinin doğrultusunu tayin ve tesbite müteallik olmak üzere

bir kısım sanıkların yer aldıkları muhtelif basın organlarındaki seçilmiş yazılarının delil olarak irad ve ikâmesine müteallik taleplerimiz ve reddi mevzuunu ele almak istiyoruz.

Yukarıda belirttiğimiz üzere mezkûr yazıların ve gazetenin idüianamemizde delil olarak ithali bir yönüyle gizli ittifakın legal yoldan kendi basın organından ve kendi mensupları vasıtasıyla de diğer basın organlarından amacı doğrultusunda nasıl faydalandığını ve tez'le pratiğin nasıl bütünleştiğini, basın özgürlüğünden sosyalist bilinçlenme için nasıl yararlanıldığını ortaya koyabilmek zarafetinden ileri gelmiştir.

Burada kısaca ifade etmemiz gerekirse, kadro itibariyle içinde dava sanıklarından olarak gizli ittifakın sivil grup mensuplarından Cemal Reşit EYÜPOĞLU, Doğan AVCIOĞLU, İlhan SELÇUK, İlhami SOYSAL 'ın yer aldığı ve Türkiye'nin içinde bulunduğu buhrandan kurtuluşun sosyalizmle mümkün olduğu ve bunun ilk aşamada sivil-Asker öncülüğü ile ve bu zümrelerin ideolojik katkısı ile mevcut düzenin ve temsilcisi ve yöneticisi mevcut iktidarın yıkılması suretiyle gerçekleştirilebileceği yolunda teorik temel oluşturmuş Yön dergisinin bir uzantısı mahiyetinde olup, işte bu temel üzerinde eyleme geçişin girişimlerini yapmak üzere gizli ittifakın 1969 yılı içindeki muhtelif toplantılarında yapılan görüşmeler ve varılan kararlar, örgüt fikriyatını, kitlelere ve orduya yayarak örgütün gerçekleştireceği bir ihtilalde, bu ihtilalin halka dayanması gücünü sağlayacak fonksiyon ifası için ortaya çıkmış ve yazı kadrosunda aynı dava sanıklarına bulundurmakla beraber ayrıca diğer sanıklardan Cemal MADANOĞLU, Osman KOKSAL ve Yılmaz AKKILICI'da, bütünlüklerinde yer vermek suretiyle yazı kadrosu içinde bulunduran Devrim Gazetesinin, ortaya koyup izlediği teorik temel de, Türkiye'yi bunalmırlardan kurtarabilmek için sosyalist doğrultuda düzen değişikliğinin gerekli olduğudur. Ne var ki Yön dergisinin neşrine başlandığı 1961'den bu yana kamu oyunda işlenen ve toplumda sosyalist doğrultuda bilinçlenmeyi sağlamaya matuf olduğu kendi beyanları ile de anlaşılan kabul tarzlarına göre, sosyalizme doğrudan doğruya geçiş şartları Türkiye'de henüz mevcut değildir. Çünkü sosyalizme doğrudan doğruya geçiş şartları Türkiye'de henüz mevcut değildir. Çünkü sosyalizme geçişi sağlayıcı unsur olan üretim güçleriyle üretim araçları arasında gerçekleşmesi gereken temel çelişki düzeyi, Türkiye'de henüz gerçekleşmemiştir. Bunun için Türkiye bakımından sosyalizm, aşamalı olarak ulaşılabilecek hedef durumundadır. Zira Türkiye'nin halihazır içinde bulunduğu temel çelişki Amerikan Emperyalizmi ve onun yerli ortakları ile Türkiye halkı arasındaadır. O halde devrim için yapılacak ilk iş Karl MARKS gibi salt ekonomik etkenlere bağlı kalmayıp ondan öteye geçen ve siyasal katkıların kapitalist olgunluğa varmadan sosyalizme geçişi sağlayabileceğini söyleyerek tatbikatını yapmış bulunan Lenin uygulaması doğrultusunda, ikili bir taktikle hedefe ulaşma çizgisi üzerinde yürüyerek öncelikle yabancı çıkarıcılara, onların yerli işbirlikçileri ile Feodal ağalara karşı yani sömürüye ve sömürüyü yaratanlara karşı çıkmak Perdesi altında görünerek mevcut siyasal iktidarı devirmek, ve bunun mücadelesinde de katı sol dogmalarla harekete geçmek yerine Türkiye Şartlarına göre bir devrim taktiği uygulamaktadır. Bu, sosyalizme giden yolda iki aşamalı bir taktik olacaktır. Türkiye'de siyasal iktidar, kütlenin özgürleşme imkânlarını kendi yararına kullanamayışı nedeniyle daima sömürücü sınıfların el ne geçmektedir. Halk yanılmakta, ekonomik imkânlar, hukuk ve sosyal kurumlar bu yahlının aracı olarak kullanılmaktadır. Bu itibarla demokratik usullerle iktidar değişimi sağlanamaz. O halde önce

ele alınacak konu, hep aynı sonuçları veren sandık demokrasisinden vaz-geçerek iktidarı elde etmenin yoludur. Bu nasıl olmalıdır ? bir halk ihtilâli ile mi, yoksa Asker-Sivil Aydın işbirliği ile devleti ele geçirmekle mi ? Türkiye'de bütün yenilik hareketleri; batıda olduğu gibi aşağıdan yukarı yani halktan devlete doğru değil, yukarıdan aşağı yani devletten halka doğru şekilde oluşturulmuş ve geliştirilmiştir. Bu, Türkiye'de Bir Devrinsel gelenektir. O halde Türkiye'nin bu tarihsel koşulları dikkate alarak sivil-Asker aydın kenetlenmesi yaratarak bir kadro ile devlet kudreti ele geçirilmelidir. (Bu husus gizli ittifakça benimsenip dosyada delil olarak yer almış Devrim için kadro örgütü tüzüğü ve şeması adlı belge ile Kuvve'den fiile çıkarılma durumu kazanmıştır.) Ancak halka dayanmayan devrimlerin kalıcı olamayacağı gerçekliği karşısında halkı, anayasal özgürlüklerin şemsiyesi altına sığınarak sosyalist bilinçlenmeye götürücü her türlü tahrik, teşvik ve propoganda yapılmalıdır. Bunun için bir taraftan kaarolaşmalı, diğer taraftan sivil-Asker aydın kanat bu doğrultuda, halk da emperyalizm ve onun yerli ortakları ve Feodal ağalara karşı mücadele perdesi altında mevcut siyasal iktidarı devirmeye sevk doğrultusunda ve sosyalist istikamette bilinçlendirilmeleidir. Böylece gerçekleşecek darbe, sol bir nitelik gösterirse ne alâ halk da hazırlandığından, sosyalist bilinçlenme içinde olduğundan darbeyi destekleyecektir. Sosyalizme varılabilecektir. Aksi halde bilinçlendiricileri halkla beraber darbeyi yapanlar alaşağı etmek kolay bir iş olacaktır. İ

İşte gizli ittifak bu ikili uygulamanın teşkilatlanma yönünü; muayyen maksatlı yayınlar da, bu teşkilatlanmanın ol ş mu ve gelişimi doğrultusundaki propoganda, tahrik ve telkinler ve ihtilâl ortamını yaratmağa müteveccih yönünü ifade etmektedir. Böylece tezden pratife veya pratikten teze karşılıklı hizmet kaydırmaları olmuş, teori ve pratik yekdiğerini etkilemiş ve güçlendirmiştir. Tezinin istikametine yayınlarına hız vermiş, gizli ittifakın çevresinin genişlemesi ve mevcut iktidarı devirmeye gidecek yolda daha da güçlenmesi ve buhran ortamının, gizli ittifakın hayatiyetinin gereği olarak makro seviye doğru götürülebilmesi için tahrik, telkin ve propoganda faaliyetlerini buna göre istikamettendirilmiştir. Özetlenecek olursa benimsediği yol, memleketin içinde bulunduğu buhranlı dur ma hal çaresi bulmak çizgisi üzerinde Atatürkçü ve Milliyetçi görünmek suretiyle bu buhrandan kurtarmak için önerdiği sosyalist doğrultuda bir düzen değişikliğinin gerçekleşmesi noktasında evvelumirde mevcut iktidarı yıkmak ger ktığını telkin ve teşvik etmiştir.

Bu telkin ve tahrikler, bir yandan; sosyalist mücadele yolunda tea 1961 yılından, kendiliğinden kapandığı 1967 yılına kadar ki yayını sırasında yazı kaerosunda yer alan Mihri BELLİ tarafından aşama olarak varlığına ihtiyaç hissedilip ortaya konulmuş bulunan ve gizli ittifakın organı olup çizgisini ve ideolojisini tesbit eden Devrim gaz. tesince de ancak ve ancak Türkiye için y karıdan aşağı devrim anlayışları baki kalacak şekilde değerlendirilmeye tâbi tutularak benimsenen Milli Demokratik Devrim tezinin sömürü. karşıbirleşmeleri mümkün sınıflar şeklinde nitelendiği proleterya ile şehir ve köy küçük burjuvazisine dönük olarak; masumane bir haviyette, rejimin; büyük ticaret ve sanaiyi Burjuvazisinin elinde oyuncak olduğu, büyük suiistimallere yol açtığından bahisle yabancı sermayeye, onların Yerli işbirlikçilerine ve ağalara karşı çıkma perdesi altında mevcut düzene ve siyasal iktidara karşı mücadele verme yolları gösterilmek suretiyle, diğer yandan ; Sivil-Asker aydına dönük olarak, Milli iradenin seçikle gerçekleşmediği, bizdeki parlamenter sistemin cici parlamantoculuk olduğu, bu sistemin türkiye'nin mesalelerine çözüm getirme olanaklarını yaratamayacak nitelikte bulunduğu, aynı zamanda Atatürkçülükten sapılmakta olup Devrimlere ihanet edildiği gerekçesiyle tek çıkar yolun Ata-

türkçü ve devrimci güçlerin işbirliği yaparak Ordu öncülüğünde bu sistemi değiştirmelerine gerektiği işlenmek suretiyle, öte yandan ; Anarşik eylem yaratıcıları ve gerilla hareketi yürütücülerine dönük olarak , mevcut iktidarı yıpratmayı ve devirmeyi hedef alan anarşinin, gerilla hareketlerinin haklı bir savaş şeklinde niteleneceği belirtilmek yoluyla , nihayet ;Yurt sathında kurulu olup niteliği Devrimci dönüşüme inkân sağlayıcı legal örgütlere dönük olarak ele geçirme amacı çerçevesinde devrimin hizmetine girme yolları gösterilmek suretiyle gerçekleştirilmiştir. Kandırıcı ve çekici mahiyetteki tam bağımsız ve gerçekten demokratik ~~xxx~~ Türkiye, sömürsüz düzen sloganları etrafından memlekete bir ihtilâl ortamına getirmek çabası özellikle sürdürülmüştür.

Bu meyanda, Türkiye'nin tarihsel koşullarını dikkate alarak takîp ettikleri yol itibarıyla nitelendikleri ve hile tepeden inceciler olarak özellikle sivil-Asker ayarını kandırarak kendi taraflarına çekme ve aynı zamanda halkı da aldatarak kendilerini destekleyen bir taban yaratmak ve Türk Silâhli kuvvetlerine nüfuz ve hulûl kolaylığı sağlamak için Atatürk'çü ve Milliyetçi olukları **kosusu** nu da bilhassa yaymağa çalışmışlardır. Bu hususlarda iddianame müdareceatında yeterince açıklama mevcut olduğu için o bölümlere atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

Görülüyor ki yayınlar, gizli ittifak faaliyetleri cümlesinden dir. Onun bütün özelliklerini taşıyan bir cüz (üdü. Bu itibarla kalemlerini, fikriyatlarını; bir tekamüle gidişi amaçlıyan tenkide müteveccih değil ve fakat gizli ittifak'ın düzenini temelden tahrip ve yıkmaya gayesi yönünde kullandıklarını göstermeye matufen yer alırları muhtelif basın organlarını ve özellikle Devrim Gazetesindeki yazıları tetkik etmesi isteminin, sanıklara müsbet suçun sadece basit bir şekil suçu değil, fikri muhtevaya dayanan bir suç olduğu aşikar bulunduğu cihetle, bir ithamla önüne getirilmiş bu meselede suç ve suçluluğu tesbitle görevli mahkemenize yardımcı olmak hususunun vazifemizin bir gereği olduğu şuurundayız. Bu bakımdan delilikamesinin ceza davalarında hüküm tesisine kadar mümkün olduğu hukuki statüsünden hareketle yine ısrarla diyoruz ki mutlaka bu yazıları mahkemeniz okunsun ve müsbet veya menfi bir kanaat olsun. Davanın mahiyeti dikkate alınacak olursa bunun, gerekliliği bir yana faydasının olmadığını iddia etmek mümkün değildir. Adalet, bir suçsuzu mahkum etmek demektir. Ama bir suçluyu da mahkum etmek demektir. Suçluluk veya suçsuzluk keyfiyeti ise her yönü ile bütünleşmiş bir soruşturma ile ortaya çıkmalıdır. İşte bunun endişesi içinde adalet yardımcı olmak için bu yönde zaman zaman ısrarlı taleplerimiz olmuştur. Lâkin is'af edilmiştir. Mahkeme delilin mahiyetine muhtevi olmamıştır. Hiç şüphe yok ki değerlendirmesini yapmak yorumuna varmak münhasıran mahkemenin takdirine mevduudur. Ama burada önemli olan husus, mahkemenin mevzuu ile ilgili belgelri tetkik sözcüğünden geçirmiş olmasıdır. Bunun yerine getirilmesi, mâlum bulunduğu üzere mahkeme usulünün şekle ve esasa dönük hükümlerinin şekil noktasından uygulanmış olmasını sağlayacaktır. Şekil, ceza usulünün esasa tekaddüm eden ödemde ortaya koyduğu bir kayıttır. Bu niteliği de esasın teminatını teşkil eder. Esası teminata bağlayıcı bir kılıf hüviyetini taşır. Bu şart yerine getirilmeden esasın ayınlığa kavuşması muhâldir. Kanun vazii de bunu böyle

ekmiş kabul etmiş ve daima şekil yönü esasa tekkadum ettirilmiştir. Bunun temel nedeni, belli bir şekle göde oluşmamış veya şekil yönünden noksaklıkla malûm bir davanın sağlıklı bir çözüme kavuşamayacağı gerçektir.

Gizli örgütün faaliyetleri cümlesinden bulunan yayınların örgütle bütünleşen hüviyetini belirtmeye matuf işbu işaretimizle yetinip şimdi bu yayınların dava konusu içinde olup olmadığına işaret etmek istiyoruz. Malûm olduğu veçhile ceza usul mevzuatına göre davanın mevzuu dava açılmasına mesnet iddianamede gösterilen fiil olacağına, mevzuu hadise olarak işbu kamu davasına mesnet iddianamede ise, sanıklara mesnet T.C.K.nun 171 nci maddesini ihlâl fiilinin; toplantılarda konuşulanlar ile, bir kısım sanıkların yer aldıkları basın organlarındaki yazılarının ve özellikle örgütün nâşiri efkârı durumundaki Devrim Gazetesi muhtevasının bütünleşmesi dolayısıyla, bu yazıların isnad kabiliyeti kazandığı belirtilmiş ve fiilin izahı sâdedinde iddianame müdareceatında bu yayınlarla ilgili geniş bölümler ayrılmış bulunduğu ve deliller bölümündeki yazılar ve Devrim Gazetesi nüshaları özellikle zikredilmiş olduğuna, iddianamede bahsedilen fiillerin, gizli toplantılar ve bu toplantılarda konuşulanlar olduğu kadar da bu gizli toplantılarda konuşulanlar doğrultusundaki örgüt amacını gösteren ve yansıtan ve kastı cürmilerini açıkça ortaya koyacak nitelikteki yayınları ve yazıları da içerdiğine ve ceza usul hükümleri muvacehesinde iddianamede yer alan fiiller, dava mevzuu olarak mahkemeyi bağlayıcı nitelikte olup muhakeme görevi sonunda bu fiillerin kâffesini değerlendirmek suretiyle hükme bağlanması gerekeceğine nazaran, mahkemenin, dava açıldıktan sonra sepkeden Askeri Savcılık talebi gibi mütâlaa ederek bu gazete muhtevalarını ve bir kısım yazılar okunma yolundaki kararı, davanın konusu olan fiilleri kendi kendine tahdit anlamını taşımakta ve böylece fiillerin bir kısmı tetkik konusu dışı kalmış bulunmakta ve bu itibarla hukuki bir anlam ve muhteva taşımamaktadır kanaatimizce.

Yayın özellikleri iddianamemizde yeterince açıklanmış ve genel çizgileri biraz önceki satırlarımızda gösterilmeye çalışılmış olduğu üzere tekrara meydan vermemiş olmak bakımından burada sadece ve sadece davanın bütünlüğü ile kavranabilmesi ve boyutunu kazanabilmesi için okunması gerektiğine parmak basmak zorunluluğunu hissettiğimiz yazılar itibariyle özellikle Devrim Gazetesinde yer almış yazıların ana mihrakının; bir memlekette meşru nizama karşı nasıl gelinir, nasıl ayaklanılır, bunun teorisi ve pratiği nelerdir ve nasıldır bunları anlatmak, kendi memleketlerinde anarşik hareket yaratan kişileri bir kahramanmış gibi tanıtmak, Türkiye'nin ancak sosyalizm ile kurtulabileceği şeklinde tekinlerde bulunmak, memleket içinde meydana gelen toprak işgalleri, banka soygunları gibi eylemlerin faillerini hak mücadelesi veren insanları gibi kamuya yansıtmak, yoksulluk edebiyatı yaparak ve mevcut düzenin aksayan yönlerini göstererek düzenin değiştirilmesi ve sosyalist bir düzenin getirilmesi gerektiğine ve bu düzen değişikliğini mevcut siyasal iktidarın sağlayamayacağı cihetle ve bu düzen değişikliğini mevcut siyasal iktidarın sağlayamayacağı cihetle ve oy mekanizmasının demokratik bir oyun olmaktan başka bir özelliği bulunmadığı tecrübelerle anlaşıldığına nazaran demokratik bir yolla iktidar değişikliğinin sağlanamayacağı ve ancak Türkiye'nin tarihsel koşullarına göre Ordu öncülüğünde bir ihtilâle mevcut iktidarı alaşağı etmek

amacına matuf siyasal yönlü telkin sağlamak ve bir ihtilâl ortamı yaratmak olduğuna bir defa daha kısaca değinmekle yetinip, bu yayınlarının muhtevasının, detaylarının ne olduğu hususuna nüfuz edebilmek için biraz önce de ifade ettiğimiz gibi iddianamedeki ilgili pasajlara atfî nazar edilmesine işaret etmek istiyoruz.

Buraya kadarki açıklamalarımızda her ne kadar ele almışsak da burada özellikle arzında fayda mülâhaza ettiğimiz husus, mezkûr gazete yayınlarıyla örgütsel faaliyet arasındaki ilişki ve müşterek çizginin kanun normaları karşısındaki hüviyetini açıkça ortaya koymağa çalışmaktadır. Malûm bulunduğu üzere hayatiyeti, gizli ittifakın 1969 yılı içindeki muhtelif toplantılarında alınan kararlarla öngörülüş mezkûr Devrim gazetesi, sahipliğini sanıklardan Cemal Reşit EYUPOĞLU'nun başyazarlığını Doğan AVCIOĞLU'nun, yazar kadrosunun da İlhan ŞELŞUK, İlhami SOYSAL zaman zaman Osman KÖKSAL, Cemal MADANOĞLU'nun teşkil ettiği tüzel kişiliği haiz bir teşekkül, bir yayın organıdır. Yalnızca bu hüviyeti ile boş ve nötr bir kalıptır. Ona ruh ve hayat ve istikamet veren şey, bünyesinde faaliyet gösteren fertlerin hâkim irade yekûnudur. Bu yayınında gazeteye istikamet verme ve yayını devam ettirme yetkisini haiz sahip ve yazar kadrosunun arzu ve iradelerinden ibarettir. Yazı kadrosunu ve sahipliğini ise biraz önce isimleri belirtilen gizli ittifak mensubu bulunan sanıklar teşkil etmekte ve yapmaktadırlar.

Bunun yanında, illegal olarak teşekkül ettirilen gizli ittifak'a da şeklini, iradesini, idomojisini veren unsur, hiç şüphe yok ki bünyesindeki üyelerin hâkim irade yekûnudur. İşte yansıyan ve yansıtılan bu hâkim irade birikimi teşekkülü karakterize eder ve işte bu gizli ittifakı karakterize eden fikrin aydınlığa çıkabilmesi de; yansımaları sağlıyan yolların ele alınması, tetkik edilmesi suretiyle olacaktır. O halde bu gizli ittifakı oluşturan kişilerin gizli ittifakca çıkartılan Devrim Gazetesi nüshalarındaki ve aynı zamanda yer aldıkları diğer basın organlarındaki yazılarının tetkiki bir zaruretin ifadesi olmaktadır.

Basın organlarındaki yazılar, legal faaliyetleri cümlesindedir. Gizli ittifak mensuplarının meşru faaliyetlerini temsil etmektedir. Buralarında yer alan yazıları ve ileri sürdükleri fikirleri, şayet meşru hareket ve fiillerin temsilcisi ise bu yazılar o zaman meşru addedilme durumundadır. Şayet bu fikirler ve yazılar, illegal bir örgütün kuruluş nedeni ve faaliyeti ile ilişkili ve o faaliyetler ile bir bütünleşme içinde ise ortada yalnızca bir fikir değil, gizli eylemi kılıflayan bir meşruiyet maskesi var demektir. Bu takdirde bu maske, bu yayın organının ve temsilcilerinin yüzlerinden kanun normalarıyla indirilir. Böylece haricen legalite hüviyetli illegal çalışma bütün boyutlarıyla, bütün çıplaklığıyla ortaya çıkar, neticede yayın organı ve mensupları, durumlarına göre kanun normalarıyla başbaşa kalır. Nitekim devrim gazetesi meşruiyet maskesi altında hür ve demokratik düzene yönelttiği tehditler sonucu gazete olarak 79 ncu sayısından sonra Sıkıyönetim Komutanlığına kapatılmış ve neşirden men olunmuştur. Bu gazetenin gizli ittifak ile ilişkili mensupları ise, illegal çalışmalarını doğrultusunda olup onunla bütünleşen legal çalışmalarını da kanun normaları karşısında çıkarılır. Çünkü gazetede legal görünümündeki çalışmalar artık salt fikir hareketleri hüviyetinden çıktığı için Basın kanunu hükümleri içinde değil, illegal faaliyetlerinin tabî olduğu şartlar

içinde değerlendirip aynı kanun normlarıyla karşılanır ve aynı hükümlere tâbi olur. Çünkü gizli ittifak kurma fiiliyle butunleşen ihtilâl ortamı yaratmaga dönük yayın faaliyeti, örgütsel fiile asıl ve cüz münasebeti içindedir bu safhada artık birini diğerinden ayırmak özünü bosmaktan, telef etmekten başka bir netice veremez.

İşte davanın soruşturması bu açıdan ele alınarak, bir yönüyle gizli örgütün rengini, şeklini, boyutunu aksettiren ve meşruiyet perdesi altında parlamentoyu kapitalizm ve emperyalizmin oyuncağı bir müessese olarak tanıtan, parlamento dışı muhalefet sloganı altında parlamenten sistemin silâh zoruyla yıkılması yolunda görüşler telkin eden Devrim Gazetesi ile bir kısım sanıkların basın organlarındaki aynı amaçlara yönelik muhtelif yazılarının ortaya konulması diğer yönüyle; mezkûr amaçlarının gerçekleştirilmesine matuf fikirleri ve teorilerinin, pratikten; pratiklerinin, fikirlerinden ve teorilerinden güç alması tarzında tahakkukunu gösteren gizli ittifak faaliyetlerinin açıklanması şeklinde yürütülüp değerlendirilmiştir. İddianamede sanıklara isnad olunan suçun esperisi, bu ikili alternatif faaliyetin analizi ve sentezinin birlikte ve peş peşe açıklığa kavuşturulmasında belirginleşmektedir. İşte bu sarahata rağmen gizli örgüt faaliyetlerine ruh ve şekil veren ve kanun hükümlerinden kurtulmak bakımından meşruluk ve fikir özgürlüğü maskesi altında ortaya konulan ve aslında örgüt kurma eylemi ortaya çıkınca ona bağlı olarak gerçek hüviyetini açıklığa kavuşturan bu yayınlara el atmayıp bir tarafa itmek ve dava ile ilgili görmemek, davayı oluşturan ve muvazeneyi sağlıyan ayaklardan birinin desteğini çektikten sonra muvazene sağlamasını, diğer ayaklarından beklemek gibi bir tutum ihtiyar etmek olur ki bunu hukukilikle bağdaştırmak mümkün olamaz. ~~XXXXXXXXXXXX~~ Olsa olsa aralarında toplantı yapmışlar mı, yapmamışlar mı sadece bu önemli olup meydana getirdikleri örgütün fikri yapısı, amacı dava konusu dışında kalır demek olur ki, bunun da Devlet İdaresini ele almak ve bu idareye silâh yoluyla talip olmak gibi bir atılım içinde bulunan örgütü bu eyleme iten ~~XXXXXXXXXXXX~~ muharrik gücü yani ideolojisini, görünen ve görünmeyen/ ~~XXXXXXXXXXXX~~ maskelenmiş olan yönleriyle bir tarafa bırakmak, davayı bütünü ile ~~XXXXXXXXXXXX~~ benimseyenemiş olmak manasını tazammun eder kanaatimizce. Veya ihtilâl teşebbüsü hazırlık hareketleri şeklindeki faaliyetlerin, kamu oyunu aynı istikamette oluşturmaya yönelik propoganda, telkin ve bunların tahriplerine ilişkin bütünleyici unsurların, kanun normlarının takibinden çekerek açık alan haline getirmek manasına taşır.

c) Buraya kadarki safha ile davanın temel delillerinden bulunan şahit Mahir KAYNAK'ın şahadeti ve raporlarının gölgelen- dirilmesine ilişkin tahkik muamelesinin, aleyhe netice tevhit edecek yere kadar yürütülüp yarıda bırakılması ve gizli örgüt faaliyetlerinin bütünleyicisi ve destekleyicisi mahiyetindeki gazete yayınlarının ikame edilmiş delil muamelesine tâv'i tutulmaması ve bu yoldaki taleplerimizin reddedilmesi ile ilgili konular hakkındaki görüşlerimizi belirtmiş bulunuyoruz. Ancak burada işaret etmekte fayda mülazama ettiğimiz ~~XXXXXXXXXXXX~~ şu hususa özellikle dikkatinizi çekmek istiyoruz.

mütalaa ile kontrol edilmesi gerektiği düşünülmüş ve şayet bu bakımdan mahkemece res'en bilirkişi tayini cihetine gidilmişse; bu bilirkişi raporu ve mütalaaasının evvelki bilirkişi raporu ile taban tabana zıt bulgular ve görüşlere istinat ettirilmiş olduğu anlaşıldığına göre bu defa, tamamen teknik özellik taşıyan bu konu, yani maddi mesele hakkındaki iki ayrı çelişik görüşün, Adli soruşturma ile çözümlenecek bir mahiyet taşımadığı göz önüne alınarak üçüncü bir mütalaa ile kontrolü ve değerlendirilmesi gerekir. Mahkeme mevzuata göre bilirkişi raporları ile bağlı olmamakla beraber tamamen maddi ve teknik bir mesele hakkında iki zıt bilirkişi raporuna, vereceği hükümlerle çözüm getirecek ve teknik bilgiye ve ne de maddi mesele olan toplantılardaki konuşmaları res'en dinleyebilme yeteneğine sahiptir. Zaten bu yeteneksizliği dolayısıyla ki, böyle olduğu içindir ki, hazırlık soruşturmasında Askeri Savcılığımız bilirkişi dinleme yoluna gitmiş, mahkeme de son soruşturmada kenallığından da olsa aynı yolu ihtiyar eylemiştir.

Yukarıda da işaret ettiğimiz veçhile Adli soruşturmada bu konuya veçhe verecek durumda değildir. Çünkü konuşmaların mahiyeti ve ses aidiyetleri konusundaki sanıkların inkârına karşı tek yol, konuşma ve ses aidiyetlerinin tesbiti yoludur. Adli soruşturma, ancak bu tesbitin olumlu veya olumsuz yönde kesin bir şekilde hallinden sonra olumlu veya olumsuz halini destekleyecek mahiyette katkı sağlayabilir. Demek oluyor ki, teknik tesbit kesinlikle çözüme kavuşturulmadıkça Adli soruşturma ile konuya çözüm getirilemez. Bu çözümün yeni bilirkişiye gidilmesi ile sağlanabileceği, esasen bilirkişilerin kendi rapor muhtevalarından ve hatta duruşma sırasında verdikleri şifahi izahat sırasındaki çelişmelerinden ve bu izahatın raporları ile çelişkilerinden ve Mahkemenin bilirkişi tetkikatını yaptırma usuluna tabii neticesinden açıkça anlaşılacakla beraber duruşma sırasındaki beyanlarından da anlaşılmaktadır. Örneğin talep olarak ortaya attığımız yeni bilirkişi tetkikatına, hem de evvelki bilirkişi tetkikatını yansıtırıcı tapeler üzerinden ~~xxxxxxxxxxxx~~ takip etmek ve kontrolü sağlamış olmak yoluyla yeni bilirkişi tetkikatına bütünleştirici bir istikamet tayin ederek gidilmesi icap ettiği hususunun gerekçesi şudur: Dosyada bulunan MIT'çe tanzim edilmiş ses bant tapesinde anlaşılammış kelimeler (.....) nokta noktalarla gösterilmiş olduğu halde Askeri Savcılıkça tayin edilmiş Ankara TRT Genel Müdürlüğünden üç kişilik ilk bilirkişi kurulu yaptıkları dinleme sırasında bunlardan bazılarını daha iyi anlaşışlar ve Milli İstihbarat Teşkilatının ilk tapesini, yaptıkları bu kontrollü dinleme ve tetkik neticesi davaya mesnet olarak alınan metin şeklinde daha da genişletmişlerdir. Bu da gösteriyor ki, ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ bazı yerlerde MIT'in duyamadığını bilirkişiler duyabilmiş, bilirkişilerin duyarak ilave ettiği hususları MIT duyamamıştır. Ancak işaret edelim ki bu farklılık, davanın özüne ve mahiyetine müteallik farklılık değildir. Sadece bazı kelimelere taalluk etmiştir. Ve bu metin, ses ayırımı ve mevzuu ve konuşma bütünlüğü içindedir ve davaya mesnetle itti haz edilmiştir. Eski bilirkişinin bu tatbikatı sonucu ortaya koyduğu metin ve yeni bilirkişinin ise tamamen değişik olarak ve davanın özüne ve mahiyetine ters yönde müessir olacak şekilde ortaya koyduğu metin şekillerinden açıkça anlaşılmaktadır ki; ayrı ayrı dinlemeler, ayrı ayrı metinler ortaya çıkarabilmekte olduğundan konuyu bu şekilde çeşitlemelerden kurtarabilmek için esas metin üzerinden kontrollere yaparak dinlemek gerekmektedir. Davamızdaki esas metin ise, iddianame tanzim-

ine esas alınan ve Milli İstihbarat Teşkilatınca tanzim edilip ilk bilirkişilerce üzerinde tetkikat yapılmış olan metindir. O halde tetkik konusunda önemli olan husus, işte davaya mesnet olan, esas alınan bu metin doğru mudur, değil midir ? hususudur. Yoksa hangi kişi neler duyabiliyor diye istatistik yapmak değildir. Esasen bu husus, yeni bilirkişilerden Ahmet SOKMEN'in duruşma zabtı 85 nci sahifede yer alıp ve diğer bilirkişi Ersan ENER tarafından "İştirak ediyorum" denilen şu beyanı ile de açıkça belirginleşmektedir. Bilirkişiler bu konuda şöyle söylenişlerdir : "Birinci bilirkişinin teknik imkânları vs. olabilir. Beş defa, 8 defa dinlense ayrı ayrı metin ortaya çıkabilir.

Bütün bu hususlar dikkate alınarak bu defa akla şu soru geliyor. Hâkimin, bu durum karşısında bir yönüyle maddi meselenin halli manasını taşıyan hükmünü hangi raporu esas alarak tesis edeceği açıkça belli olmuyor mu ? kanaatimizce durum açıktır, bellidir. Birinci raporu esas almalıyacaktır. Zira ikinci rapor, iddianame tanzimine mesnet birinci raporu hem muhteva tesbiti yönünden muvafık kılıcı ve hem de ses bantlarındaki montajı tesbit edememiş olma yönünden kifayetsiz bir duruma sokmuştur. Bu ikinci raporun ~~hüviyetini~~ ~~istihsaline~~ ~~mesnet~~ ~~bilirkişi~~ ~~taayin~~ ~~istihsaline~~ mesnet bilirkişi tayin ve dinleme kararı gerekçesi gösterilmemişse de ikinci raporun, şekillenen çelişik ve çözüm getirmemiş hüviyetini dikkate alarak yaptığı Askeri Savcılığımızın, yukarıda ait olduğu son soruşturma muameleleri bölümünde detayları açıklanmış ısrarlı taleplerine rağmen telif ve çözüm yolunun sağlayıcı üçüncü bilirkişi tetkikine gitmemesi karşısında bu gerekçesinin, kanaatimizce, hükme esas tutulacak gerçeğin bu rapor istikametinde şekillendiği yolundaki bir ön düşünce ve kanaat mahsulü olabileceği belirginleşmektedir. Zira Hâkim, birinci raporun varlığına rağmen ikinci rapor istihsaline tevessül etmiş olduğuna ve ikinci raporun çelişkili hüviyetine rağmen bu çelişkiyi gidermek için yeterli teknik bilgisi olmadığını dikkate alıyarak bilirkişiye gitmediğine göre demek ki bu raporun bu şekilde istihsalî halinin tevhit ettiği, gerçeğin kuşku şekline dönüşmesi, binnetine delillerin kifayetsizliği gerekçesine münfer olabilir keyfiyeti mahkemeyi tatmin etmiştir.

Halbuki Muhakeme faaliyetinin özü, kuşkunun ortadan kaldırılmasını içerir. Ancak tevessül edilmiş bütün tahkik muameleleri, kuşku halini yendirememişse ancak o takdirde kuşku halinin hukuk Genel Prensibi olarak hükme ~~gerekçesi~~ ~~delil~~ ~~kifayetsizliği~~ şeklinde gerekçe olması kabil olur.

Görülüyor ki Mahkemece ; 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulu Kanununun 146 ve Ceza Mahkemeleri Usul Kanununun 238 nci maddeleri (ki bu maddeler hükmü aynen "Duruşmaya sanık , müdafii , tanık ve bilirkişilerin yoklanması ile başlanır.Bu işlemden sonra tanıklar ve bilirkişiler duruşma salonundan çıkarılırlar. Sanığın kimliği tesbit edildikten sonra Askeri Savcı tarafından iddianame okunur. Bundan sonra sanığın sorgusu yapılır" şeklindedir.) uyarınca hazırlık soruşturması sırasındaki bilirkişilerin duruşmanın şifahlılığı prensibi duruşmaya çağrılarak din-

lenmeleri ve bu suretle raporlarının iddia - savunma - yargılama makamlarınca yapılmakta olan üçlü kollektif çalışma karşısında değerlendirilebilmesi bakımından işbu raporlarına mesnet olan hususlar hakkında tarafların ve mahkemenin zihninde şekillenen soruların sorulmasına, ittirazların yapılmasına ve bunlara karşı bilirkişilerin cevap vermelerine imkân tanınması, ancak ~~bu bilirkişilerin~~ bu Presedür içerisinde yapılmış tatbikatın neticesi evvelce ihzar eylemiş oldukları yazılı raporlarının ve duruşma sırasındaki verdikleri şifahi cevaplarının, konuya vuzuh verebilecek nitelikte olmadığı anlaşılması halinde verilecek bir kararla yeni bir bilirkişiye gidilmesi gerekirken ısrarlı taleplerimize rağmen bu yolun ihtiyar edilmemesi, diğer taraftan hazırlık soruşturması sırasındaki bilirkişi raporunun duruşmada okunması ile iktifa edilecek halleri işaretleyen aynı K.nun 154 ncü maddesi muvacehesinde okunma ile yetinme şartları olan bilirkişinin ölümü, akıl hastalığına ~~girmesi~~ tutulması, konutunun bulunmaması hallerinin hazırlık soruşturmasında dinlenilmiş bilirkişiler için varit olmadığı, tahakkuk etmediği dikkate alınmadan okunması ile yetinilerek gerekçesi de açıklanmayan bir kararla res'en yeni bir bilirkişiye gidilmesi, yeni bilirkişice konuya çözüm getirilememesine müncer ~~olarak~~ ortaya konulan ve bir Devlet organının Haysiyeti ve muameklerinin bâtila götürülmesi gibi şumule sahip olan ve Milli İstihbarat Teşkilatınca hazırlanmış olup hazırlık soruşturması sırasında Askeri Savcılıkça tayin edilmiş Ankara TRT. Genel Müdürlüğünün Ses kayıt uzmanlarından kurulu üç kişilik bilirkişi heyetinin kontrolünden geçirilmiş ve Sıhhatli olduğu belirtilmiş ses bantları ve tapelerine montaj ve gerçek dışı tanzim mahsülü olarak göstermesi şeklindeki sahtecilik gibi ağır nitelikli bir isnada dayanan mütaalanın, yekdiğerine eşit teknisyenler arasında kanaat ve görüş intilafına mevzuu bir durum yaratmış olması karşısında bunlardan hangisinin doğru olabileceğinin tayini bakımından yeni bir bilirkişi tetkikatına veya her iki bilirkişinin muvacehe yapılarak dinlenilmesine dair Askeri Savcılığımızın eşyanın tabiatından doğma zaruri tahkik talebini redetme yolunda alınmış kararı kendi açımızdan hukuk çizgisi ile kabili telif göremediğimiz cihetle bu aynı hususun , yargılama faaliyetlerine katılma ve istikamet verme görevi taşıyan Askeri Savcılığımızca daha sonraki celselerde ısrarla yeniden ele alınarak belirtilmesine rağmen yine itibar edilemiyerek reddedilmesi, Hâkinliğin en başta gelen unsurlarından biri olan tarafsızlığın, bir bakıma ön düşünce sahibi olunması kanaatını uyandıran ~~bu bilirkişilerin~~ yönüyle ihlâli şeklinde teiâkki edilmekte dir bizce.

Ancak burada şu kadarına işaret edelim ki ana hatları ile, muhtelif yönleriyle işaret ettiğimiz, duruşma sırasında tayin edilmiş bilirkişilerce müttehaz rapür , ses bantlarını montaj kanalına soktuğuna ve bu ilk defa vukuu bulan bir görüş olduğuna göre en büyük vazifeli durumunda bulunan Mahkemenin bu konuyu teknik gerçekliğe sokabilmesi için hukukî görevini eksiksiz yapması en halisane arzumuzdu. Bilhassa bu noktada sayın Mahkeme Başkanı Tugtaçral Hasan ÖZTURK'un; yeniden bilirkişiye gidilmesi , Amme şahidi olan MİT görevlisi Mahir KAYNAK'ın akli yönü ile ilgi-

li olarak ortaya atılan hususun gerçeklik derecesinin araştırılmasına tevessül olunması gerektiği şeklindeki görüşümüz doğrultusunda olarak redde müteallik Askeri Mahkemenin çoğunluk oyuna karşı olumlu muhalefet oy'unu, davaya yazılı delillerin okunmasından, dava delilleri olan yayınların reddi yolunda alınan kararlardan sonra katılmış olmasına rağmen davanın esaslı ve önemli bir cüz'üne taalluk eden meselede herşeyin üstünde iyi bir adalet yaratacak şekilde hareket edilebileceği yolunda ortaya koyduğu gerçeği aydınlatmak çabasının; vakurluk, cesaret, metenet, doğruyu görebilme gibi hâkimliğin vasıflarının yanında yer alan ve öndüğünceli ve kanaatli olmamayı içeren bitraflığın singesi olarak şükranla karşıladığımızı, telâkki ettiğimizi özellikle belirtmek isteriz.

Yürütülmüş son soruşturmanın, seyri ve esas hakkındaki mütalaayı şekillendiren hüviyeti itibari ile, iddia açısından nasıl bir değer yargısına muhatap durumunda olduğunu belirtmek maksadı ile ayırdığımız bu bölümün başlangıç satırlarında da ifade ettiğimiz gibi davanın temel delilleri üzerinde ortaya koymaya çalıştığımız uygulamalar ve Mahakeme hukuku bakımından değerlendirilmeler, bidayette çizdiğimiz bu sınırlar içinde kalma gereği olarak bu noktada nihayete ermiş görünmekte ise de bu sınırlar içinde kalan temel delillerle ilgili olarak yürütülen prosedürü aynı yoldan izleyen ve bu itibarla o yoldaki değer yargılarını pekiştirme yönünde olumlu katkıları olacağına kuşku bulunmayan davanın diğer delilleri ve tevsii tahkikat taleplerimizde ortaya koymaya çalıştığımız sair deliller üzerinde yegan yegan durmuyarak, esasen esas hakkındaki işbu mütalamızın bundan önceki son soruşturma bölümünde yansıtmaya çalıştığımız taleplerimizin bünyesinde değerlendirme kistasları da mevcut bulunmasına işaretle sadece o bölümlere ve taleplere atıfta bulunmakla yetinmek istiyoruz. Ancak şu kadar ki, son soruşturmanın ahenî ve vicahî duruşmaları boyunca objektif gerçek yüzünü aydınlatma yönünden bu davaya herhangi bir katkısı olmadığı hususunun esbabı cümlesinden olarak göstermeye çalıştığımız soruşturma muamelelerinin tamamının anlaşılması ve herhangi bir delilin gerçek yüzü aydınlatıncaya kadar soruşturma muamelelerinin yürütülmemesi şeklindeki görüşümüzü bu safha itibari ile de aynen muhafaza ettiğimizi de belirtmek isteriz.

Ezcümle sanıklardan Raif ERTEM 20. TEMMUZ. 1969 toplantısı ile ilgili olarak MIT ajanı tarafından tesbit edilen ses bantlarının gerçek dışı olmasının bir delili olmak üzere o tarihte toplantının yapıldığı belirtilen binada hiç oturmadığını, öyle bir yerle hiç ilgisi olmadığını beyan etmiş olduğundan res'en verilen bir karar la bu konunun tahkiki yoluna gidilmiş ve mahkemece bu konuda üç şahit dinlenmiştir. Bu üç şahitten Üsküdar Belediye Tabipliği yapmakta olan Kamal ÇOŞKUN ile serbest meslek sahibi Fuat ERKAN o tarihte o binanın diğer kapılarında oturan kiracılar olup emekli Albay Fevzi YENGİN de toplantının yapıldığı dairenin sahibidir. Şahitlerden Kamal ÇOŞKUN "Ben 1969 senesinden beri mezkûr binanın 7 numaralı dairesinde ikamet ederim. Bir numaralı dairenin kapısında da Avukat Raif ERTEM'in isminin yazılı olduğunu gördüm. Kendisi İhsan isimli bir talebe ile bu dairede otururdu" şeklindeki ve diğer şahit Fuat ERKAN: "Ben mezkûr binanın bir dairesinde 6-9-1969 tarihinden itibaren ikamet etmeye

başladım. Bu ikametim 9.9.1970 tarihine kadar sürmüştür. Apartımına geldiğimde Raif ERTEM'in bu binanın birinci dairesinde oturmakta olduğunu biliyorum. Benim apartımandan ayrıldığı tarihten bir iki ay evvel kendisi ayrıldı" şeklindeki ifadeleri toplantının yapıldığı tarihte orada Raif ERTEM'in oturduğunu ifade etmişlerdir. Toplantının yapıldığı Dairenin sahibi Fevzi YENGİN ise: Mevzuu bahis Daire bana aittir. Damadım olan İhsan ERDAL'a kiralamıştım. Kendisi rahatsızdı, bu sebeple kendisine bir arkadaş ~~olarak~~ bularak oturmasını söyledim. İhsan ERDAL ~~1968~~, Raif ERTEM benim yanında kalacak arkadaşım diye benimle tanıştırdı. Böylece beraberce kalmaya başladıkları tarihin 1969 yılı Kış ayları ile 1970 kış ayları arasında olduğunu biliyorum. Raif ERTEM'in bu suretle eve gelmesinden önce eve gidip geldiğini hiç görmedim. Dairenin kapısında Raif ERTEM'in ismi yazılı değildir. Benim ismim yazılıdır. Esasen bu davanın 1968 yılından itibaren bu dairede oturmaya başlamıştır. demek suretiyle toplantı tarihinde Raif ERTEM'in daire ile hiç alakası olmadığını, gelip gitmediğini belirtmiştir. Bu şahitlere müracaat konusu açıktır. Raif ERTEM'in yapılan toplantı tarihinde o toplantının yapıldığı yer olarak belirtilen dairede oturmakta mıdır, değil midir tesbit edilecek husus budur. Mahkeme bu hususu tesbit için bu şahitleri dinleneye lüzum görmüştür. Halbuki şahitlerden ikisi/yek-digerine tedabuk eden ~~beyanlarına~~ beyanlarına göre Sanık Raif ERTEM toplantı tarihinde kapısında isim levhası dahi asılı olarak kiracı sıfatı ile ikamet etmiştir. Ama daire sahibinin şahadetine göre ise oturmamıştır. Bu takdirde yapılacak işin ne olduğunu usul K. numumuz göstermiştir. Buna göre şahadetler arasındaki mübâ-yenin, şahitlerin muvaceheleri suretiyle giderilmesi gerekmektedir. Mahkemenin bu lâzıma tevessül etmediğini gördüğümüz cihetle bu yolda Askeri Savcı olarak talepte bulunmak zorunluluğunu hissettik. Çünkü madem ki mahkemece Raif ERTEM'in, toplantının yapıldığı evde oturup oturmadığının tesbit edilmesi için bu kadar tahkik işlemlerine baş vurulmuştur. O halde bu tahkik işlemlerinin sonuna kadar götürülmesi gerekir. Çünkü kanaati vicdaniye tahassülü denen vicdani delil sisteminin getirdiği takdir ölçüsü, delil aritmetiğine bağlı kalınmama lüğünü içerir. Tek bir kişinin beyanına dahi itibar edebilme olanağı verir. Ancak bu demek değildir ki, usulü şartlar bir yana itilir, takdir hakkı sınırsız bir şekilde kullanılabilir. Her hak gibi takdir hakkı da bir noktaya gelince sınırlıdır, belli şekil şartları ve ölçüler dikkate alınıp tatbik edilmemişse kullanılacak hak daha baştan mualliyet gelişmesi ile birlikte doğar. Bu itibarla böyle bir yola girmemiş olmak bakımından evvelenirde şahadetler arası tenakuzun Usul Kanunumuz uyarınca muvacehe yapılması suretiyle giderilmesi gerekir. Muvacehe, hem şahitlerin yüzleştirilmesi suretiyle muhtelif hatırlama ve hatırlatma vesileleri yaratarak şahitleri gerçek çizgisine getirme ve hem de, aynı çizgiye gelmemiş olsalar bile hangisinin veya hangilerinin doğru söyleme durumunda olduğunu saptama imkânı sağlar. Şahadetler arası takdir hakkı, ancak usulî muamelelerin tamamlanmasından sonra kullanılabilir bir haktır. Bu bakımdan Usulî Muameleler, delillerin muteberiyetini sağlayan şekil şartlarıdır. Şekil şartlarına dayandırılmayan esas yok farz edilir, kaale alınmaz. Belli bir konuda üç şahidin üçünün de dinlenmesi yoluna gidildiği bir vakia olduğuna ve üç şahitten ikisi bir yana, diğeri bir yana çektiğine göre ~~kişilerin~~ şahadetler arasında bir değerlendirme yapabilmek ve şahitleri doğru çizgiye yerleştirebilmek için kanunumuzun muvacehe yapılmasına dair emir hükmü yerine getirilmelidir. Hatta bu konuda sanık Raif ERTEM ile

bu evde kaldığı anlaşılan İnsan ERDAL'ın da şahit olarak dinlenilmesi gerekir. Aksi halde şahadetler arasındaki tercih, enfusî olur, kahanette bulunmak olur. Eğer diğer delillerle birlikte değerlendirme hali düşünülüyorsa bu da şu bakımdan yanlış olur. Ancak her delil bütün tahkik imkânları ile kendi prosedürü içinde niteliğini kazanar, ondan sonra aynı şekilde uygulanan usulle nitelik kazanmış delillerle değerlendirilmesine varılır. Aksi halde her eksik nitelikli delilin, diğer eksik nitelikli delille değerlendirilmesi gibi bir hal olur ki buna mevzuat cevaz vermez. Ancak kendi imkânları, şekil şartları içinde bütün yollar denenmiş, kanun hükümlerinin öngörülmesi usulî işlemler yapılmış ve fakat tam bir aydınlık buna rağmen sağlanamamışsa o takdirde elbette nasıl nitelik taşıyorsa taşıdığı diğer delillerle birlikte değerlendirilecektir. Bu itibarla aslan, her delilin, öncelikle kendi bütünlüğü içinde asıl hüviyetini bütün yollara baş vurma suretiyle tesbittir. O halde Adli soruşturma niteliği olan bu konu aynı prosedür içinde tamamlanmalıdır.

Esasen eski bilirkişi ses bantları üzerinde yaptığı ses tesbitleri ile Raif ERTEM'i mezkûr dairede göstermiştir. Yeni bilirkişi yaptığı ses tesbitlerinde ise Raif ERTEM'in sesini saptıyamamış, yapılan toplantıda diğer sanıkların bulunduğu yolunda tesbitlere varmıştır. Bilirkişilerin teknik tesbitlerindeki mübayaenet hallerinin giderilmemesi yolunda mahkemece karar alındığına göre bu konu, gerek teknik tesbitler bakımından gerekse Adli soruşturma yönünden ortada kalmış olmaktan, müphemiyet ifade etmekte başka bir görüntü vermemektedir. Başka bir deyişle bu şekil bir uygulamaya varma; mevzu bahis bu delilin de, delillerin zaafiyeti, yetersizliği ve delillerin şüpheli kalması hallerinde uygulanması gerekir" Şüphe sanık lehine yorumlanır." kaidesine bağlanması ve bu suretle beraet kararına varılması noktasında, isnat lehine veya aleyhine kesin bir mahiyet ve hüviyet iktisap etmesi sağlanamamış olduğuna evvelce işarette bulunduğumuz diğer delillerle bütünleşebilmesinin kabiliyetini âmil olmaktadır. Ne var ki aynı örnekleri daha kuvvetli konularda ihtiyar edilmiş olması hasebiyle, bize göre yabancılığı kalmamış olan bu tutum, ait olduğu bu konuda da artık fazla yarırgatır olmaktan çıkmıştır bizim için. Ve ancak bu hüviyeti ile, başlangıçta ifade ettiğimiz gibi doğrultusu çizilmiş esas hakkındaki matalaa çizgimizin pekiştirilmesinde yeni bir neden olmuştur.

Bu suretle soruşturmanın değerlendirilmesi ~~xxx~~ bölümü ile ilgili arz ve izahlarımız sona ermiş bulunmakla beraber muhtelif kararlar arasındaki parallığın, bir takım öndüşünceler ihtimalini zihnimize yaratmış olmasını bir defa da bu bölümle ilgili görüşlerimizin sonunda ifade etmeden geçemeyeceğiz. Mahkemece, yukarıdan beri davanın seyir tarzı ile ilgili olarak arz ve izah olunduğu şekilde, iddja makamını temsil eden ve mahkemenin hükmü bulunan Askeri Savcılığımızdan sâdır olan ve sadece hakikate nüfuzu sağlayacak soruşturma işlemlerine yarıda bırakılmayarak teveccüh edilmesine dönük bulunan taleplere bu cerece sırt çevrilmesi, şimdiye kadar hiçbir yerde görmediğimiz ve ibretle teliakki ettiğimiz bir tutum ve olay olmuştur.

Aslında mahkeme, mevzuat muvacehesinde bitaraf nakandır. Bu bitararlık yalnız sanık için, savunma için değil, aynı zamanda iddia için de bir teminat niteliğindedir. Ama üzülerek ifade edelim ki ve kanaatımız odur ki, davamızda Mahkeme, zaman zaman ümitsizlik ve kuşku tevhit edecek şekilde bitararlığın icap ettirdiği çizginin doğrultusundan ~~xxxxxxx~~, kayar şekle geldiği intibasını bize veren bir görünüm

soruşturmanın, esas hakkındaki mütalaa safhasına gelecek olgunluğa ulaşamadığına, mahkemece ulaşıldığı ortaya konulduğuna göre de görüş çizgimizi şekillendiren son soruşturma muamelelerinin değerlendirilmesine ilişkin ~~xxxxxxx~~ buraya kadar ki zaruri mazuratımızdan sonra şimdi de davanın esasını ile ilgili görüşlerimizi arz geçmek istiyoruz.

II- DAVANIN ÖZÜ VE MAHİYETİ :

Buradaya kadarki mazuratımızla görüşmüştür kü ve kanaatımız odur ki, davanın özüne müteallik son soruşturma muamelelerinden bazıları objektif bir tatbikatı temsil eder olmaktan ziyade bir ön düşünce mahsülü muamele havasını yaratır şekilde cereyan etmiştir. İşte davaya, eriştiği bu ~~xxxxxxx~~ safhada, mezkûr sebepler itibariyle objektif gerçeğe ulaşmış bir gözle bakmamız mümkün olamamaktadır. Bu bakımdan değer yargılarımız, daha aydınlatıcı bir mahiyet gösteren hazırlık soruşturmasına dönük bir mahiyet arz edecektir.

Ancak hal böyle olmakla beraber tekrara meydan vermemiş olmak bakımından hazırlık soruşturmasında tesbit edilip gün ışığına çıktığına işaret ettiğimiz maddi meselelere burada yeniden ve detayları ile temas etmeyi zait bulduğumuzu, sadece davanın özü ve mahiyeti ile ilgili açıklamalara mesnet olabilecek kadarı ile değineceğimizi, bu sebeple mezkûr maddi meselelerin oluşumu, gelişimi ve tesbiti keyfiyetinin iddianemimizde bahseylediğimiz veçhile sübüt kazanmış olma halinde bir değişik veçhe zuhur ~~xxxxxxx~~ etmediğini, buna mebni o hususları aynen tekrarlamak durumunda olduğumuzu ve buna işaretle yetinmek istediğimizi ifade etmek isteriz.

Davanın özü, sanıkların Anayasayı ve Anayasal düzeni ortadan kaldırmak amacı ile aralarında gizli ittifak kurmuş olmalarıdır. Bu gizli ittifakın bünyesini ve faaliyetini incelerken, buna tekadümen, toplumsal ortam koşullarından mücerret bir kuruluş olmadığı cihetle oturduğu temel fikirlerin özüne varabilmek ve gerçek yönünü zahire çıkarabilmek ve ~~xxxxxxx~~ binnetice faaliyetlerinin hangi istikamete tevaccüh etmekte olduğunu anlayabilmek için bu örgütün doğumunu oluşturan etkenleri ve Türkiye ortamını ele alıp değerlendirmek, davanın mahiyeti ve bu mahiyete göre arz ettiği önem doğrultusunda bir zaruretini ifadesi olmaktadır. Yoksa sadece bir araya gelmişler mi, gelmemiş mi gibi bir yargıdan hareketle bunun tesbiti ile yetinip doğum vasatını bir tarafa bırakmak, canlılığını ve hayatiniyetini sağlayıp yansıtan ve örgütün harcı mahiyetinde olan fikri yönünü dava ile ilgili degildir diye bir ön fikirle reddetmek gerçeğin aydınlanabilmesine set çekici bir tutum ve anlayış olur kanaatimizce. Zira her türlü eyleme kendine has yapısını kazandıracak olan en önemli unsur, o eyleme tevessül eden kadroyu oluşturan kişilerdir. Kişilerin fikirleri ve bu fikirlerin birleştikleri nokta, eylemlerinin motorudur.

Bu davamızda da gizli ittifakî oluşturan, güçlendiren ve şekillendiren asıl güç, bu kişilerin maddesel varlıklarının bir araya gelişi değil ve fakat inançları ve bu inançların kaynağı olan fikirleridir. Fikir yapılarına yabancılaşmış bir eylem, hele özellikle davamız süjesi bir gizli ittifak düşünülemez. Her beden bir kafaya muhtaçtır ve her beden kafası istikametindedir. Kafasından koparılan

bir beceren toplumsal hayatın süresi olamaz.

Diğer taraftan örgüt hali tesbit edildiği takdirde fikri yapısının da kendiliğinden ortaya çıkacağı şeklindeki bir ön düşünce ve kanaat da gerçek kapısının anahtarı olamaz. Zira örgütlerin iç dinamizmini kabuktan, satahtan yani dışarıdan bakarak hakkı ile kavriya bilmek, anlayabilmek mümkün değildir. Ancak fikri yönü açılabilecek böyle bir anahtar elde edilememişse eylemin karakterine bakarak fikri yorumuna varmak zorunluluğu hâsıl olabilir. Bu ise münhasıran zorunlu bir ahvalde ihtiyar olunacak bir yoldur. Bizce bir zorunluluk olmadan mezkûr ön düşünce ile örgütün fikri potansiyeline muteallik delillere sırt çevirmek, davanın özünü teşrihten içtinap manasını taşır kanaatimizce.

O halde eylemlerinin yapısını kuran bu fikirlerin mahiyeti ve ne gibi toplumsal koşullara dayandığı, nerelerde ve hangi noktalarda birleştiği ve neyi amaçladığı hususları; bu gibi kişiler hakkında hüküm denilen menzile valılabilmesi için mutlaka uğranılması lâzım gelen mahallerden biri durumundadır. Çünkü gizli ittifak mensupları, bir taraftan sokak hareketlerini teşvik ile ihtilâli gerçekleştirmek için ortam yaratırken diğer taraftan ihtilâli yapacak uyanık bir kadroyu da hazırlamak gereğini duymuşlar ve bu kadroyu yapılacak ihtilâlin başına geçirmek kararına varmışlardır. (Bu husus ses bantları ile ve Ajan raporlarıyla tesbit edilen gizli ittifak bütününün içinde yer almış görüşme ve kararlardan anlaşılmaktadır.) Yapılacak ihtilâlde başlıca rolü sokak hareketlerine girişen tahrik edilmiş kitleler oynayacak ve ihtilali ise bu ihtilâl kadrosu gerçekleştirecek ve yeni siyasi vaziyeti ve teşkilatlanmayı yönetecektir. Gizli ittifak bütün hareketlerini ve neşriyatını bu ana düşüncelerine, kararlarına göre ayarlamıştır. Bu tutum ve karar icabı bir taraftan yayın organları ile fikirlerini yaymağa çalışmışlar, diğer taraftan illegal faaliyet cümlesinden olan teşkilatlanmalarını genişletmişlerdir. Esasen gizli ittifak, salt bir yer altı teşkilatı olmakla arzulanan ihtilâli tahakkuk ettiremeyeceğinin şuurunda olarak sokaktaki hareketlerle kamu oyunun hazırlanmasına büyük çapta önem vermiştir. Bu cümleden olarak toplumdaki mukavemet mihraklarını azami şekilde zayıflatmak ve mevcut düzeni karakterize eden sosyal, siyasi, hukuki, iktisadi ana esasları tezelzüle uğratmak ~~XXXXXXXXXXXX~~ (Ezcümle memleketi, seçim esasına dayanan mevcut düzenden gayri memnun hale getirmek ve alternatif olarak da yapılacak bir ihtilâle kauro iktidarı gelmesinin özlemini hissettirmek, işçiyi işverene karşı tahrik etmek, ferdi mülkiyet anlayışını yıkmaya çalışmak, sigortalığı, dış ticareti, bankaları, Devlet teşkilatını, NATO'dan kopmak gibi) ve yıkılmasını sağlamak için yayın faaliyetini öngörmüştür. (Ezizlikle ifade edersek gizli ittifak, bir yandan halk içinde bu tür telkinlere ve tahriklere girerken öte yandan bir çok kuruluşlara ~~XXXX~~ hulûl ve nüfuz etmeye, bilhassa öğrenci teşekküllerine ve Ordu saflarına sızmağa çalışmıştır. Bu itibarla şunu da ifade etmek isteriz ki, antiparlamenterist düzeyde olduğu şeklinde karakterize edilen fikir yapılarına işarette bulunduğumuz gizli ittifak üyelerinden bir kısmının, gerçek yönü itibariyle ~~XXXXXX~~ sosyalist düzen getirilmesini doğrultusundaki gizli ittifak içinde yer almalarını hiç şüphesiz ki bir yanılmaya hamletmenin de gerçeği görmemek olacağı açıktır. Devrim gazetesinin çıkarılma maksadının da

bu olduğu dosya muhtevası ile açıkça anlaşılmaktadır. Bu itibarla gizli ittifak, ihtilâle varmak ve varmada kullanılan taktik faaliyetleri itibariyle yani neşriyat ve eylemleri ile bir bütünlük içindedir.

Bu itibarla gerçekten gizli ittirakin varlığı ve faaliyetleri bakımından ciddi ve gerçeğe uygun bir aydınlanma sağlamak istiyorsak faaliyet sahası olarak işaret ettiğimiz yayınsal çalışmalarını da göz önüne almamız ve tetkike tabi tutmamız gerekmektedir.

Esasen bu hususun önemi Devrim gazetesinin 339 Sayısında mevcut baş yazısında yer verdiği ve Bisehoff'un sözü olarak atıfta bulunmak suretiyle benimsediğini belirttiği: "Hazır olmayan şeyi, en kesin fikir dahi hayata çağırılmaz. Ve fikrin neyesi kendisine değnedikçe en hazır olan şey dahi hayata kendiliğinden doğmaz." sözü ile de bizim dışımızda ve fakat belirttiğimiz görüş doğrultusunda bizzat sanıklardan Doğan AVCIOĞLU tarafından ifade edilmiş bulunmaktadır. Aynı husus bir başka ve daha etkin biçimde sanıklardan İlhan SELÇUK'un Cumhuriyet Gazetesinin 27.MART.1971 tarihli nüshasında yayınlanmış bulunan makalesinde yer almış şu sözlerle de ortaya konulmuştur: "Devrim için savaşın çeşitli araçları vardır. Devrimin aracı bazen tüfekğin namlusuna sürülen kurşundur: Bazen bir beyaz sayfa üzerindeki şiirdir: bazen yılların emeği ile yazılmış kitaptır: Bazen bir gazete sütunundan yansıyan yazıdır: Bazen bir küçük dergidir: Bazen bir Ordu, Bazen yer altı örgütü, bazen bir siyasi partidir: Bazen bir hükümet programıdır, bazen bir profesörün öğrencilerine verdiği derstir bazen seçim sandığına atılan bir oy'dur: Devrimin aracı bazen bir el bombasıdır patlar: bazen bir yumuktur sıkılır: bazen bir uçaktır kaçırlılır: bazen bir bitiktir dalga dalga... yerine ve zamanına göre devrimin araçları değişir, her biri geçerli kılınabilir: ne bir Devrimci şiir küçümsenebilir, ne bir devrimci makale azımsanabilir, ne bir el bombası reddedilebilir..."

Fikri potansiyelinin tesbiti yolunda yapılması gerekli soruşturma muameleleri ile ilgili bu zaruri mazuratımızın süjesi gizli ittifak, dosya muhtevasından edindiğimiz kanaata göre aynı düzen içinde kalınmak suretiyle sadece ülkeyi yönetenleri değiştirmeyi amaçlayan düzen muhafazasının değil, Türkiye'de Sosyalizmin tahakkukunu aşamada bulan Sosyalist görüşün; Antimperialist ve Antifeodal bir mücadele aşamasına bağlanmış ve zâhirde de Antiperleментарist çizgide şekillendirilmiş düzen yıkıcılığının bir görüntüsüdür. İşte bu şekillenmiş haline genel hüviyeti ile temas ettiğimiz gizli ittifakın oluşum ve gelişim haline daha iyi nüfuz edebilmek için yukarıda işaret ettiğimiz veçhile bir zaruretin icabı olarak doğum vasatına eğilmek istiyoruz.

Mâlum bulunduğu üzere 27.MAYIS. inkilâbı neticesi meydana getirilen 1961 Anayasası, bir taraftan Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasını sağlayacak köklü reformları mümkün kılıcı, diğer taraftan özgür bir ortam getirici hükümleri ile Atatürk düzenini teyid eden hürriyetçi bir Anayasa'dır. İşte bu geniş hürriyet ortamı içinde muhtelif fikir ve düşünce gurupları, sol ve sağ akımlar gittikçe artan canlılığa kavuşmuşlardır. Özellikle evvelce kendini gizleme zorunluğunu duyan sol akım bidayet te toplumsal sorunlara değişik bakış açıları getirmiştir. Ne var ki

ye, dolayısıyla oy esasına istinat eder. Hürriyetçi demokratik parlamento üstünlüğü esasına dayanır. Buna mukabil bunlar aslında Milli iradeden ümitsiz kesmiş, yönetime ağırlığını koyabilecek bir kadro ile azınlığın çoğunluğa hükmetmesini amaçlayan bir fikir yapısına sahiptirler. Diğer taraftan Atatürk'ü inkılapçılık sınıf imtiyazına dayanmaz, bilâkis sınıf imtiyazını reddeder, sınıflar arası dengeye dayanır. Atatürk'ü Devletçilik ise, kişi özgürlüğünü kaldırıcı doktriner Devlet kapitalizmini reddeder, kişi özgürlüğünü esas alan ve özel teşebbüse örnek olunmasını ve vatandaş imkânlarının erişemediği konularda Devletin ekonomik hayata müdahalesini öngörür. Karma ekonomi sistemini ifade eder. Zaten bu günkü sistemimizin, demokratik Cumhuriyetimizin temeli de budur. İşte bu esaslar ile de özledikleri Devrim esaslarının geliştiğini, bu bakımdan yapmayı tasarladıkları Devrimin, Atatürk'çülük karşısında gerçekleşmeyeceklerini görmüşlerdir. Ne var ki zaman kazandıkça, zaman ilerleyip ortam oluştuğunda bu kavramlar yanında ortaya koydukları hususlardan şu görüşleri dikkat çekicidir: "Tı Atatürk' inkılapları yüzeysel ve biçimsel olmaktan ileri gidememiştir. İkinci Kurtuluş savaşı ile bu tamamlanacaktır." görülmüyor ki demokratik Cumhuriyet rejimimizin ana mihrak noktalarını tahrip suretiyle girişimlerini de Atatürk'çülük istikametine bağlamaya çalışmaktadırlar.

İşte bu görünüm altında; maiyet kaygısı içinde olan işçi ve köylülerin kanun sınırı içinde kalan masumane hareketleri, münhasıran Ünersel sorunlar etrafında başlamış bulunan öğrenci hareketleri, bu guruplar için, kamu oyuna Devrim iktidarının tutarsız politikasına karşı çıkan Atatürk'ü eylemler olarak takdim vesilesi olmuş, aydın zümre de bir süre bunun doğruluğuna ve samimiyetine inanmış ve hattabı tür olaylar teşvik dahi edilir olmuştur. Böylece öncekiler demokratik parlamenter sisteme karşı olmak amacıyla birleşmiş, bütünleşmiş ve toplunda çeşitli guruplar şeklinde yer almış çevreler; gittikçe artan bir buhran ortamına doğru itilmeyi sağlayıcı telkin, tahrik prop. ganda faaliyetine girişmişlerdir. Bu defa da hemen arkasından bu buhranların sebebi olarak, içinde bulunduğumuz hur demokratik nizami göstermeye başlamışlar ve bu düzen soygun düzenidir. s. müürsüz düzen, gerçekten tam bağımsız demokratik Türkiye gibi sloganlarla yukarıda da belirttiğimiz gibi Atatürk'ü sivil-asker aydınlarına nüfuz ve hulûl etmeye yönelmişler ve gerçek düşüncelerini yine yukarıda belirttiğimiz gibi gizliyerek tutum ve eylemler ne katkı sağlamışlardır.

İşte oğuşma şekillerine işaret ettiğimiz çevrelerden biri de iddianamemizde bahseyletiğimiz şekilde bu davaya esas olan gizli ittifak'ı yaratmış bulunan sanıklar gurubudur.

Bu gizli ittifak gurubu, iddianamemizde de belirtildiği veçhile fikir yapıları, oluşum ve gelişim orjini itibariyle sivil gurup, asker orjinli gurup ve asker gurup olmak üzere üç ayrı gurup un birleşmesinden hasil olmuş ~~xxxxxxx~~ daha büyük bir guruptur. Bu üç ayrı gurubun teşekkül tarzı ve fikrî yapıları, ~~xxxxxxx~~ gelişim ve yekdiğeri ile birleşim şekilleri, halkı isyana ve Ordu'yu da bir darbeye itme yolundaki örgütsel ve yayınsal faaliyetleri, iddianamemizde yeterince açıklanmış olduğu üzere burada yeniden tekrara varmamış olmak için o bölümlere atıfta bulunmakla yetinmek istiyoruz.

Oluşumu, gelişimi ve faaliyetleri itibariyle iddianamede daha etraflıca açıklamalar mevcut olduğuna değinmekle yetindiğimiz işbu gizli örgütün, varlığına ilk muhtali olunan 19. MART.1967 tarihinden en son tesbitin yapıldığı 8.NİSAN.1971 tarihine gelinceye kadar 36'sı İstanbul'da ve 25'i Ankara'da olmak üzere 61 toplantısı saptanabilmiştir. Ankara toplantılarının 13'ü ses bandı 12'si takip raporu ile ; İstanbul toplantılarının 4'ü hem ajan raporu ve hem de ses bandı, birisi ses bandı, 30'u Ajan raporu ve bir tanesi de takip raporuna müstenit bulunmaktadır.

Bu toplantılara iştirak eden sanıkların hepsi, aynı gün aynı toplantılara aynı gün iştirak etmemiştir. Ancak Şu kadarına işaret edelim ki muhtevala tesbitlere dayanan toplantıların her biri, sanıkların fikriyatları doğrultusundaki tutum ve davranışlarının birer bölümü mahiyetindedir. Ve zaman zaman küçük büyük guruplar halinde ayrı ayrı tarihlerde ve fakat aynı maksatla toplanmaları örgüt bütünlüğünün gayesine hizmet iradesini ve maksadını ifade etmektedir.

Bu toplantıların mahiyetlerine ve dolayısıyla bir küle halinde tetkikine ve bir kadro iktidarı yaratmak amacı ile Ordu öncülüğünde gerçekleştirmeyi plânladıkları ihtilâle hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesine esas olmak üzere iddianamede özel bölümlerinde yeterli açıklamalar yapılmış olduğu için ve son soruşturmada bu değerlendirilmeler bakımından değişen herhangi bir hal zühur etmemiş bulunmasına mebni tekrara varmamış olmak maksadıyla o bölümlere atıfta bulunmak ve bu atıfla yetinmek zarureti ni hissediyoruz.

Bu toplantılar, duruşma sırasında okunan raporlar ve ses bant tapelerinden de anlaşıldığı üzere, yürürlükteki düzenin temel müesseselerinin, parlamentoyu ve siyasal iktidarı Ordu öncülüğünde nasıl yıkıp, nasıl devirerek ele geçireceklerinin; askerleri nasıl elde edecekleri, hangi askeri okullara ve birliklere nasıl çengel atacaklarının konuşulup görüşüldüğü ve kararlara bağlandığı bir fikrî hazırlık, bir fikrî mutabakat ve anlaşma vasfına taşıyan ihtilâle hazırlık çalışmaları şeklinde oluşmuş ve yürütülmüştür. Devletin vahim bir şekilde ihtilâle muhatap olması ve yeni bir düzenin kurulması şartları en küçük ayrıntılarına kadar bütün toplantılar boyunca tesbit edilmiş bulunmaktadır. Parlamenter demokrasi esasını benimsemiş mer'î anayasal düzeni değiştirmek için kanlı bir ihtilâl öngörülmekte ve bombardımanlarla teşebbüse geçinmek istenmektedir. İhtilâle muvafak olunur olunmaz bir taraftan 33 kişilik bir kadronun memleket kaderini ele alacağı önerilip diğer taraftan zengin denilen zümrenin zararsız hale getirileceğine vebunun da halk mahkemeleri kurulması suretiyle gerçekleştirileceğine işaret edilmektedir.

İşte bu davanın mahiyeti ve özü ; Türkiye'de Ordu öncülüğünde bir ihtilâlin tahakkuku için birleşip, ancak devamlı takip ve kontrol altında tutulması nedeni ile amaçladıkları vahim ihtilâli gerçekleştirememiş gizli ittifak mensuplarının, tatbikata

İşte bu davanın mahiyeti ve özü ; Türkiye'de Ordu öncülüğünde bir ihtilâlin tahakkuku için birleşip, ancak devamlı takip ve kontrol altında tutulması nedeni ile amaçladıkları vahim ihtilâli gerçekleştirememiş gizli ittifak mensuplarının, tatbikata

İşte bu davaya konu olan fiillerin tesbiti mevzuunda uygulanmış metod da, bu genel esaslar üzerine müessesdir. Sanıkların, özellikle bahseyledikleri şahıslarının hedef alınması gibi kişiselliğe dönüşen bir tutumla değil, fiillerinin hedef alınması tarzında objektif bir nüviyetle uygulamaya konulan bu metod uyarınca yapılan izlemeye sanıklar kendiliklerinden dahil olmuş bulunmaktadır. Bu itibarla bu izleme ve tesbitler, sanıkların iddia ettikleri gibi kişiliklere dayanan bir izleme ve tesbit değildir. Sanıkların bu izlem ve tesbitleri özel bir maksada bağlama gayretleri, örgütsel faaliyet içine girenlerin genellikle ve öncelikle kullandıkları bir karşı iddiadır. Bunu, gerçekliği olmayan diğer karşı iddialar takip eder. Esasen gizli ittifakların içinde olup da tasarladıkları ihtilalleri gerçekleştiremiyorlar, genellikle cezalandırılma korkusu ve prestij kaybetme endişesi ile karıştırdıkları faaliyetleri inkar ederler, tesbit edilebilen yönleriyle ilgili bilcümle fiillerini hukuk ve kanun çizgisinde ne yolda çizilmişse o şekilde çerçeveslendirirler. Hatta bazen kendilerini itham etmek isteyenleri, sadece savunma ihtiyacının icapları içinde karşılamayıp doğrudan doğruya hücumları için boy hedefi alırlar. Bu gerçek uşu ve gayri samimi savunmaları öyle bir çizgiye gelir ki âdeta kendileri de haklılıklarına inanmış bir şekilde itham edenleri suçlamaya kalkışırlar. Bu itibarla mücerret inkara müteallik bu savunmalarının niteliklerini iyi kavriyerek diğer delillerle birlikte etraflıca değerlendirmek gerekir. İhtilâl örgütlerinin, eğer özellikle mücerret savunma gayretine dayanan beyanlara bağlı kalınırsa, varlık ve faaliyetleri ile ilgili hakikatlere erişmek çok zorlaşır ve hatta gerçeklerle ters bir neticeye vâsil olunur.

Esasen bu gerçekten hareketle ifade etmemiz gereken somut bir husus olarak şurası da bir gerçektir ki, işbu dava sanıklarının ihtilâl teşebbüsleri ile ilgili hazırlıklarının Türk Ceza Kanununun 141, 146 ve 171 nci maddeleri ile yasak edildiği Yurdumuzda kurdukları bu gizli ittifakın amacının; Anayasal düzeni değiştirmeyi, bir kadro iktidarı yaratmayı ve ihtilâlcî Sosyalist ilkeleri temel almış olduğunu duruşmaya gelip söylemelerini, ikrar etmelerini beklemek, isbatı böylece kendi beyanları ile sağlamayı düşünmek gerçeklikle bağdaşan bir tutum olamaz. Olsa olsa aşırı bir iyimserlik olur. İyimserliğin perspektifi ise, gerçekleri bütün boyutları ile görmeye manidir.

İşte bu sebeple davanın delillerinin özelliklerini, bilhassa bu hususları dikkate alarak ve son soruşturmada izlenen yolla hakikatlara ne derece yaklaşılmış olduğuna değinerek arz ve izaha çalışacağız.

Tarih boyunca yapılagelmiş ihtilâllerin tetkik ve değerlendirilmesi açıkça göstermektedir ki, ihtilâl örgütleri genellikle memleket bir buhranla karşı karşıya kaldığı zamanlar memleket içinde ya, birbirlerinden habersiz veya haberli olarak gizlice kurulurlar. Bunlar, ya ayrı ayrı faaliyet gösterirler veyahut da zamanla birbirleri ile birleşip güç birliği ederler. Aksiyona doğru gidiş bu yoldan sağlanır. Nitekim 12. Mart 1971 dönemine gelinceye kadar ki memleketin içinde bulunduğu buhranlı vaziyet, bu tarihsel gerçek doğrultusunda iddianamemizde belirttiğimiz veçhile bir takım gizli

ittifaklar için doğum vasatı olmuştur. Tarihsel örnekleri uyarınca bu örgütlerden bazılarının da bir araya gelmesi ve birleşmesi bir vakıa şeklinde ortaya çıkmış olmaktadır. Davamızdaki ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXX~~ sivil kişiler , asker orjinli kişiler ve asker kişilerden teşekkül eden üç ayrı örgütün birleşmesi ve kenetlenmesi de bunun somut bir örneğidir.

Tabiatıyla bu şekilde birleşip güçlenen gizli örgütün, lüzumlu ve zorunlu bir davranış olarak telâkki ettiği ihtilâl hedefine doğru mesafe katederken bir takım görüşmeler yapması ve kararlar alması gerekmektedir. İşte bu doğrultuda yaptıkları toplantıların mahiyeti; yazılı bir metne dayandırılmayıp örgüt mensuplarının hafızalarına işlenmiş olmak şeklindeki gizleme taktiklerine rağmen bir kısmı itibarıyla, yukarıda belirtildiği gibi örgüt içine sızdırılan bir MİT elemanınca yürütülmüş takip ve müşahade ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ neticesi tanzim olunan rapor ve teknik dinleme yoluyla banda alınarak tesbit edilmiş, diğer bir kısmı ise sadece dinleme cihazları ile saptanmış bulunmaktadır. İşte MİT'çe 19.MART.1967 tarihinde başlayan ilk tesbitten 8. NİSAN.1971 tarihindeki son tesbite kadar icra edilmiş toplantıların bu şekilde izlenmesi neticesi, hükümeti devirmek ve Anayasal düzeni değiştirmek için yaptıkları toplantılarla ilgili faaliyetleri eyleme dönüştürülemediği.

İşte varlığı bu şekilde tesbit edilip dava süjesi yapılan bu gizli örgütün ve mensuplarının ihtilâl öncesi çalışmalarını yansıtan işbu toplantılardaki görüşmelerinin mahiyeti ve işbu alınmış kararların neler olduğu iddianamemizde özlüce anlatılmış olduğundan tekrara varmamış olmak için bu konuda mezkûr bölümlere nazar atfedilmesi gerektiği yolundaki dileğimizi ortaya koymakla yetinmek istiyoruz.

İşte muhtevalarının ne olduğu yolundaki bilgiler bakımından iddianamemize atıfta bulunmakla yetindiğimiz bu toplantıların mahiyeti, gizli ittifakın ihtilâlle tekaddüm edensafha, ihtilâl esnası ve ihtilâl sonrası için önerdiği ve kararlaştırdığı hususlar bakımından aşamalı bir metotla Sosyalist düzen hedefine doğru gittiğini göstermektedir. Her ihtilâlin bir yönü , bir gayesi olması gerekeceği görüşünden hareket edilerek bu toplantılardaki konuşmaların mahiyeti dikkatle incelenecek olursa esas hedefin, yapılacak ihtilâlle siyasal ~~XXXXXXXX~~ iktidarı ele geçirmek ve yerine sadece aynı nizam içinde yeni bir kadro oturtmak değil, ve fakat bunun yanında Sosyalist Devrim aşamasına esas olmak üzere Sosyalist müdacele yollarından biri olup özellikle gelişmekte olan Ülkeler için engeçirli bir yol olarak kabul edilen Milli Demokratik Devrim çizgisinde ilk aşamayı sağlamak olduğu açıkça tebellür etmektedir. Ancak burada istid-raten hemen belirtelim ki, bu toplantılar kadar bu toplantılardaki fikirlerin kaynağı ve legal sahada uygulayıcısı niteliğindeki gizli örgütçe çıkarılan Devrim Gazetesi ve bunun yanında sanıklardan bir kısmının yer aldıkları muhtelif basın organlarındaki yazıları da bu doğrultudaki gizli örgüt çalışmalarını bu niteliği ile ortaya çıkaran ve toplantılarla bütünleşen yazılı belgelerdir. Bu itibarla sadece basın kanununun cezaî mesuliyete müntehi maddelerindeki sorumluluk esasları dahilinde telakki olunmakla ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXX~~ yetinilebilecek hususat mahiyetinde değildir. Zira bu yazılara atıfta bulunularak ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ mesuliyetlerinden bahs olunması, vücuda getirdikleri gizli örgütün faaliyetleri ile yakından ilgilidir. Şayet gizli ittifak faaliyetleri ortaya çıkmamış olsa idi basın

kanun çerçevesinde telâkki olunup bu davanın delili yapılmak yoluna gidilmeyecekti. Ne varki işbu yazıların macerret fikir ifadesinden ibaret olmayıp bir teşkilatlanmanın etki-Tepki şeklindeki eseri olduğu ve buna mebni gizli örgüt ile etkin bir bağlantı içinde bulunduğu ve binnetice fikirlerin kâğıt üzerinde bırakılmayarak harekette dönüştüğü de dosya muhtevası ile açık ve seçikçe bellidir. Mezkûr yazıdan, sadece yazanın değil, yayın ~~xxxx~~ ile amaç birliği içinde olanların oluşturduğu örgütün fikir düzeyini, fikir potansiyelini ve gücünü temsil etmektedir. Veleve sadece yazanın kişisel fikrini muhtevi olsa dahi bu kişi bu davanın sanığı olduğuna göre örgütsel faaliyet içindeki yerinin saptanması bakımından dahi bir zaruretten ifadesi olmaktadır. Yani bir başka şekilde söyliyecek olursa, mücerret bir fikir sistemi olmaksızın ziyade yıkıcı bir siyasi ideolojisi haline gelmiş ve rejimi yıkmayı hedef almış bu gizli örgütün Devrim Gazetesini çıkarmaktaki amacını noktalayan gizli toplantılardaki kararları ile, çıkarılması gerçekleştirilmiş Devrim Gazetesi çizgisinin uyum durumu nedir? gizli toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda nasıl bir tatbikat içine girmiştir? bu gizli örgütün fikri cephesi nedir? üyeleri arasında fikri tesanüt nerelerde sağlanmakta, ~~xxxxxxx~~ nerelerde kopukluk göstermektedir? nasıl bir amaca varmak istemektedir, bu amacın açık ve gizli tarafları örgüt mensupları yönünden nedir? gibi hususları anlamak, niteliği Devlet idaresini ele alıp Rejime yön vermek olan örgütün gerçek hüviyetinin ortaya çıkarılmasını sağlamak için, fikri yönü ile ilgili biçimle delillerden yararlanılması ve fikirleri yansıtan yazılara eğinilmesi icap etmektedir.

Bu itibarla gerçeğin ve hüviyetin aydınlanmasına vasıta olacak güçlerin, ~~xx~~ delillerin Askeri Savcılığımızca iddianameye mesnet olma ~~xxxxxxx~~ niteliği ile ibrazına rağmen ~~xxxxxxx~~ delil olma niteliğinden yoksun ~~xxxxxx~~ görülmesi ve münhasıran fikir muhtevasından arınmış bir organik yapı ~~xxxxxx~~ tahkiki icra edilmekteymiş gibi bir ~~xxxxxxx~~ uygulamaya gidilmesi, ceza usul sahasında geçerli bulunan delil serbestliği ve bunun neticesinde doğacağı kabul olunan kanaati vicdaniye prensibine aykırılık ve binnetice eksik soruşturma ile sonuca varmak olur. malum bulunduğu üzere Herhangi bir mevzuun isbat vasıtaları demek olan delillerin, bir dava münasebetiyle irad ve ikamesi ve telâkkisi noktasından mer'i Türk Hukuku, ~~xxxxxxx~~ kanuni delil sistemi - Akdi delil sistemi ve bir de serbest delil sistemi (Ki bunlar takdiri delil sistemi, vicdani kanaat sistemi de denir.) olmak üzere üç sistem kabül edilmiştir. Bunlar ilk ikisi özel hukuk mesailinde, sonuncusu ise Ceza mevzuatında uygulanır. İşaret etmekte olduğumuz bu sistemin özelliği, ceza davasında her şeyin delil olabileceği yolundaki düsturunda belirginleşir. Bir suçla ilgili olarak elde edilmiş ~~xxxxxxx~~ emare ve karineler dahi delil olabilir. Eğer kanun bir hususun sarahaten delil olamayacağını zikretmiş ise ancak o zaman o husus bir delil olmaz. Sanıkların yayınlanmış Makalelerinin, yayınlanmış gazete yazılarının delil olamayacağına dair kanunlarımızda, mer'i mevzuatımızda bir hüküm yoktur. Fakat ne var ki böyle bir kanuni engel durumunun bulunmadığını dikkate alan askeri Savcılığımızın bu sistem doğrultusunda delil olarak kabul edip iddianameye ~~xxxxxxx~~ dercettiği ve birer nüshalarını da kamu davası açılmasını müstelzim deliller meyanında dava dosya-

sına ithal ettiği cihetle sonradan mahkemeye sunulmuş delil mahiyetinde bulunmayan Devrim Gazetesi ve sanıkların yer aldıkları basın organlarındaki yazılarının, savunmacı mahsus celsede delil olarak kabul edilmeyip yazılı deliller meyanında okunmamasının istenmesi karşısında bu konu ile ilgili olarak mahkemece savunma istikametinde verilmiş ara kararı ile bu deliller delil olma niteliğinde mahrum kılınmıştır. Mezkûr ara kararı bu hüviyeti ile esas hükme müessir bir mahiyet kazanmıştır. Zira bir hususun delil olarak telâkki edilip edilemeyeceğine, bidayette karar vermek hükümde dikkate alınması lâzım ve hükme esas teşkil etmesi gereken bir hususun peşinen karara bağlamak neticesini doğurur. Ki bu hususun ~~ihssası~~ ihssası rey manasını tazammun edeceği ~~açıktır~~ açıktır. Bu itibarla Mahkemece bu konuda herhangi bir ara kararı verilmesine lüzum ve zaruret yoktur. Aksine usul hükümlerine uygunluk vardır. Bu itibarla müdafilerin işbu talebi zapta geçirildikten sonra herhangi bir ara kararı verilmeksizin esas hükümle birlikte karar verileceği belirtilmek suretiyle delil olarak sunduğumuz mezkûr gazete yayını ve sanıkların yazılarının ~~tetkikine~~ tetkikine ve okunmasına geçilmesi gerekirdi. Ancak mahkemece bu yol ihtiyar edilmeksizin Devrim Gazetesi ve sanıklardan bir kısmının yazılarının okunmamasına karar verilerek bu konudaki iddianameyi oluşturan delillerden biri sıfatı ile iddianamemizde gösterilmiş ve mahkemeye sunulmuş delilimizin dava ile ilgili olmamasına mebni delil niteliği olamayacağına karar verilmiş bulunmaktadır. Halbuki şurası açık bir gerçektir ki bu red kararı ile mahkeme, hükme esas teşkil etmesi gereken bir hususta önceden reyini ihssas etmiş olmaktadır. Daha sonraki safhalarda işaret ettiğimiz hususların inzimamını da düşünecek olursak usul kanunları kanımızca böyle bir hali tarafsızlık ilkesinin bozulması olarak neler ve bu takdirde de Adalete gölge düşmemesi için ya hâkime kaadi kendine çekilmenakki tanır veya tarafsızlığı şüpheye düşüren ahvalden dolayı taraflara hâkimi red hakkı bahşeder. Bu davada birinci hal şimdiye kadar kendiliğinden tahakkuk etmediğine göre geriye bizim için ikinci hal kalmaktadır. Biz bu davada duruşmayı yöneten hâkimle birlikte üye hâkim hakkında bu ahvalden bahisle talepte bulunabilme-yiarzu ederdik. Ama ne var ki Sıkıyönetim mahkemelerinde uygulanacak usul hükümleri ile ilgili 1402 Sayılı Kanunun 1728 sayılı kanunla değişik 18 nci maddesinin ; (Sıkıyönetim mahkemelerinde 353 sayılı Kanun Savaş hali hükümleri uygulanır.) tarzındaki ve hâkimin kat'i surette hâkimlik görevi ifa edemeyeceği halleri bildiren 37 nci maddede sebepler dışında bitarflığı şüpheye düşüren ahvalden bahisle rededilemeyeceği hususunu belirten 353 sayılı Kanunun 1596 sayılı Kanunla değişik 40/2 nci maddesinin ; (Savaşta, 37 nci Maddede yazılı sebeplerin dışında bir sebebe dayanılarak hâkimin reddi isteminde bulunulamaz.) şeklindeki hükümleri muvacesinde bu yönde kullanacağımız bir hak da mevzu bahis olamadığından şimdiye kadar olduğu gibi şimdi de bu yolda bir talebimiz sebkedememektir.

Bu hususa, Askeri Savcılığımızca iddianame tanzimine esas alınan ve iddianamede gösterilip ibraz edilen bir delilin delil olarak telâkki edilmeyeceğinin bir kararla açıklanması ve fakat Askeri Savcılığımızca deliller noktasından serd edilecek görüş-

lerde bir delil niteliği taşıma karakterini haiz bulunması sebebi ile içinde bulunduğumuz bu deliller bölümünün izah hususiyetinden neş'et eden bir gereklik icabı değinmiş bulunuyoruz. Ve bu itibarla da ifade etmek istiyoruz ki örgütsel mezkûr yayınlar gizli örgüt varlık ve faaliyetlerini tesbit delillerinden biri olarak ajan raporu, ses bantları yanında yer almak durumundadır.

Bu davaya mesnet gizli ittifakı ve faaliyetlerini ortaya koyucu delillerin özelliği bakımından dikkate alınmak üzere bütün gizli örgütlere has karakteri ve buna göre yapılabilecek tesbitlerin neler olabileceği ve delillerden biri olmasına rağmen delil olarak kabulü cihetine gidilmemiş yayınsal faaliyetin aslında delil kabul edilmesi gerekeceği hususlarındaki bu kısaca ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ maruzatımızdan sonra şimdi de dava dayanakları olan delillerin neler olduğu, mahiyeti ve ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ değerlendirmesi konusunun deyinmek istiyoruz.

Sanıklara izafe ile davaya mesnet teşkil eden bir ihtilal teşebbüsüne müteallik hazırlık hareketleri şeklindeki olay, her olay gibi, çeşitli toplantılar ve yayın faaliyetleri şeklinde cereyan edip kendisini oluşturan daha küçük çaptaki bir çok ünitenin birleşiminden ibarettir. Bu itibarla olayın yani maddi meselenin subut yünüden değer kazanabilmesi, bu parçaların her birine veya bu parçalar bütünü olan ve amaç itibarıyla bir vahdet arz eden olaya müteallik delillerin olayın bütünlüğünü veya bu bütünün parçalarından bir veya birkaçının gerçekten belirtebilmesine, açıklıyabilmesine bağlıdır. Ancak bu ~~XXXXXXXXXX~~ matematiksel bir şekilde uyum ~~XXXXXXXX~~ sağlanması mecburiyetini icap ettirmez. Zira olayın bütünlüğünü veya olayın parçalarını ortaya çıkaran delillerin bazı noktalarda boşluklar bırakması mümkündür. İşte bu boşlukların doldurulması; olayın mahiyeti, delil verebilme imkânı, özellikleri, fiilin bütününe veya ünitelerine ilişkin ~~XXXXXX~~ şekilde ortaya konulmuş gerçekler dikkate alınarak bütün delillerin bir araya gelmesi ile ortaya çıkan ve münferit değerlerinin üstünde vakaya dönük bir bütünlüğü, bir gerçekliği ifade etmelerinden doğan itmam edici bir değer kabulü ile mümkün olur. Esasen ceza Mahkemeleri Usulü Kanununun kabul ettiği vicdani delil veya vicdani kanaat prensibi de bunu emirdir.

Bu itibarla delillerin takdir ve değerlendirmesinin, bu açılardan ele alınmakla beraber bu bölümün başındaki maruzatımızda da belirttiğimiz gibi fiilin mahiyeti ve delil özellikleri hesaba katılarak ve elde edilmiş delillerin bu tip gizli örgütlerle ilgili soruşturmalardaki delillere nazaran çok daha muhtevalı ve şumüllü mahiyette olduğu nazara alınarak ve olaydan, gerçekliklerden tecerrüt ~~XXXXXXXXXX~~ edercesine değil ve fakat somut ~~XXXXXX~~ gerçekliklere ve vakia üzerine ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ eğilerek yapılması gerektiğine ~~XX~~ işaret etmek isteriz.

Esas hakkındaki mütaalamızın tamamen iduianamemiz çizgisine dönük olduğuna ve sebeplerine ilişkin başlangıç bölümünde yer alan maruzatımız hatırlanacak olursa bunun, özellikle delillerin ~~XXXXXXXX~~ değerlendirilmesi ~~XX~~ keyfiyetinde müşahhaslaşması gerektiği neticesine kenidliğinden varılmış olur. Bu itibarla aynı çizgisini

görüşme yaptıkları, nerelerde kaldıkları hususlarını belirtir takip raporları, sanıkların mücerret şekilde fiil olarak inkarlarına rağmen toplantılar icrası ve biraraya gelişleri ile ilgili şekilde o toplantılara kimlerle birlikte bulduklarına dair Milli İstihbarat Teşkilatınca bantların dolduğu tesbit edilen yer, gün ve saatlerde aynı şahıslarla toplantı yaptıkları ve konuştukları noktasından ve konuşma mevzuularınının memleketin siyaseti durumuna ilişkin olduğu yönünden yekdiğerin tamamlayıcı hüviyetleri itibariyle ses bantları ve raporları muhtevasını teyide yönelik ikrar mahiyetindeki gerek Askeri Savcılıkça ve gerekse duruşma sırasındaki tesbit edilmiş sanıkların ifadeleri, saniyen İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca Türk Ceza Kanununun 141, 146 nci maddelerini ihlâl suçlarından dolayı haklarında soruşturulma açtırılmış olan sanıklardan Necdet DUVENCİOĞLU'nun: Kurmay Albay İbrahim ARTUNÇ, Kurmay Albay Adnan ARABACIOĞLU-Kur. Alb. Adnan KAPTAN, Kur. Alb. Orhan Seyfi GÜVEN, Kur. Alb. Fahrettin TEZEN, ile yakın arkadaşlık munasebetlerim vardır. Adnan KAPTAN ile ailevidostlugumuz da mevcuttur. Kendileri ile muhtelif zamanlar arkadaşça görüşmeler yapardık. Ancak Devrin iktidarı idareyi içinden çıkılmaz karışıklıklara sokarken, biz de memleketin bu durumuna deyinirdik. Çıkmazlardan kurtulma umidi Ordu'da toplanırdı. Hatırımda kaldığına göre 1968 sonları veya 1969 yılının ilk aylarında Adnan KAPTAN hariç diğerleri Harp Akademilerinde öğretmen idiler. Adnan KAPTAN o yıllarda Gölcükte Donanma komutanlığında Harekât başkanı idi. Bu arkadaşlarımdan Adnan ARABACIOĞLU, Adnan KAPTAN ile İbrahim ARTUNÇ'un hazır bulunduğu bir toplantımızda bu üç arkadaşım bana Devrin iktidarının Anayasa dışı tutum ve davranışlarını sürdürmekte ısrar etmesi ve vatan için ileride ~~ixixixix~~ telafisi imkansız haller doğurabileceği düşüncesiyle bir Cunta oluşturduklarını, merkezi Ankara'da bulunan bu cuntanın İstanbul Nüvesini teşkil ettiklerini, İstanbul Grb. u içinde Orhan Seyfi GÜVEN, Fahrettin TEZEN, Cemalettin KORKUT ve aha isimlerini saydıkları yüksek rütbeli bazı subayların bulunduğunu söylediler, beni de bünyelerine aldılar. Ankara'daki aynı Cuntaya bağlı Tungeneral Celil GURKAN, Amiral Bedii BİLGET, General KIRIŞOĞLU, Alb. TUNUSLUOĞLU, Kur. Alb. Rıza ABRAZ, Kur. Alb. İlyas ALBAYRAK, Kur. Alb. Sermet YÜZER ve isimlerini şimdi hatırlıyamadığım bir kaç subay olduğunu söylediler. Ankara'daki Cunta gurubu ile İstanbul'uaki Cunta gurubu arasındaki irtibatı soyadını bilemediğim Karacı Kurmay Alb. Veya Yarbay olabilir Hami'nin sağladığını biliyorum. Bundan sonra Adlarını söylediğim arkadaşlarımla bir gün yapmış olduğumuz bir toplantıda; Ankara gurubunun ihtilâli gerçekleştirdiğinde sivil kadroya ihtiyaçları olacağını ortaya attıklarını ve bu tekliflerinin olumlu karşılandığını öğrendiklerini söylediler. Bu istek karşısında arkadaşlara Cemal MADANOĞLU ~~ixix~~ 'na başvurmalarını söyledim. MADANOĞLU'nu 27. MAYIS 1960 inkilabından beri tanırım. Yakın ilişkim vardır. Memleketin hali MADANOĞLU'nu da bir Cunta oluşturmaya sevk etmiştir. Bu cunta gurubu ~~ixixix~~ Osman KOKSAL Doğan AVCIOĞLU, Cemal Reşit EYUPOĞLU, İlhami SOYSAL İlhan SELÇUK, Hıfzı KAÇAR, Zeki ERGUN 'dan teşekkür ediyordu. Ben bunlardan bilhassa Cemal MADANOĞLU, Hıfzı KAÇAR İlhan SELÇUK ve "eki ERGUN ile buluşup görüşürdüm. Görüşmelerimiz daha ziyade Cemal MADANOĞLU 'nun kızıltoprak'taki evinde, Hıfzı KAÇAR'ın Acıbadem'deki evinde olurdu. Bu görüşmelerimiz sırasında bu kişilerin merkezi Ankara'da

liğini kabul etmez ve başka bir şahsı şayet lider olarak kabul ettiğini bildirirse bizler hareket bozulmasın diye bu karara uymak mecburiyetindeyiz. Demeleri üzerine Cemal MADANOĞLU'nun bir tepki gösterdiğini ve yanılmıyorsa, ben muharebe idare yerini kurmuşum, ondan sonra kumanda seçilmeye kalkılıyor, şeklinde bir beyanda bulundu ve canı isteyen bize iltihak eder, istemeyen gider tarzında sözlerini bitirdi. Cemal MADANOĞLU cuntasının bir tüzükleri olduğunu öğrendim, fakat mahiyetini bilmiyorum. 1971 tarihinde karda ve soğuk bir günde Ferruh ÖZBİL'in evinde bir toplantı yaptık. Bu toplantıya aklımda kaldığına göre İlhan SELÇUK, Doğan ERDOĞAN, Ahmet GURYÜZKETENCI, Ceniz BALLIKAYA, Orhan PEKEY, Hıfzı KAÇAR, Raif ERTEM, Ferruh ÖZDİL, Şeki ERGUN, Hüseyin ONUR, ben, Mahir KAYNAK ve Ali SİRMEN katılmıştık. Önce konuşmayı İlhan SELÇUK açmış, ben Orhan PEKEY ile birlikte toplantı başladıktan sonra gelmişim. Bu toplantıda bahis konusu edilen Devrimci Dayanışma derneğinin amacı Cuntanın faaliyeti müsbet neticeye ulaştıracağı takdirde ona sivil kesimden ihtiyaçları duyacakları yönetici elemanları hazırlamak ve devrimci teshatü sağlamaktır. Tüzüğünü İlhan SELÇUK okudu. İlhan SELÇUK, Derneğin başkanlığına Cemal MADANOĞLU'nu teklif etiyse de oradaki arkadaşlar kendisinin orada bulunmadığını, başkanlığa İlhan SELÇUK'un lâzım olduğunu söylediler, İlhan SELÇUK da ; Canım o Başkan olsun ben bütün işleri idare ederim, tarzında konuşmuştu. İlhan SELÇUK'un ifadelerinden anladığım kadarı ile bu dernek illegal idi. Orhan PEKEY, illegallığe karşı olduğunu ve böyle bir dernekte çalışamayacağını, ama buradaki toplantıdan da hiç kimseye bahsetmeyeceğini söyledi. İlhan SELÇUK bu görüşe karşı dernek üyelerinin kötü durum karşısında kalmamaları için şayet dernek tüzüğü birimizin elinde ve evinde yakalanırsa • kişix biz böyle bir dernek kurmaya karar verdik, hemen vilayette götürüp tüzüğü verecektik, fırsat bulamadık mealinde konuştu. ~~Herkesin~~ Dernek için aidat konusu ortaya atıldığında herkes gücü nisbetinde bir miktar parayı Avukat Raif ERTEM'e verdi bende verdim. Fakat ne kadar olduğunu hatırlamıyorum. "şeklindeki 29.9.1972 tarihli Cuntasal faaliyetlerle ilgili emniyet ifadesi ve aynı olayların, maddi hadisenin tekrarı mahiyetinde olup sadece bunları Cuntasal bir faaliyet niteliği taşımayan memleket meselelerinin görüşüldüğü toplantılar şeklinde tevilyeliyerek ve ancak Askeri Bir Cuntaya izafede bulunarak dermeyan eylediği 16.10.1972 tarihli Askeri Savcılık ifadesi ve keza sanıklardan Hıfzı KAÇAR'ın : " ~~Devrimci~~ Devrimci örgütü kuracağımız günlerde, öncesinde veya sonrasında Necdet DÜVENÇİOĞLU'nun getirmiş olduğu Kurmay Alb. Adnan ARABACIOĞLU, Kur. Alb. İbrahim ARTUNÇ, Hv. Kur. Alb. Orhan Seyfi GÜVEN, Hv. Kur. Alb. Fahrettin TEZEM v.b. gibi subaylarla yapılan konuşmalarda Cunta içinde faaliyet gösteren bu subayların, ~~bu~~ aynı düşünce içinde bulunan büyük küçük gruplarla birleşmek fikri ile hareket ettikleri belirliyordu..... Memleketin Buhraanlı duruma girmesi üzerine Cemal MADANOĞLU Demokratik yollarla Hükümette dur demeyi düşündü . Ancak yeni kurulacak partinin Türkiye Şartları muvacehesinde muvafak olamaması da kuvvetli bir ihtimal olarak görüldüğünden bundan vazgeçilmiştir. Zira parti herşeyden önce para demekti. Bizde ise maddi olanak yoktu. Hem de muvafak olunmadığı takdirde MADANOĞLU'nun politik hayatına son

vermiş olacaktık. İkinci şik olarak, bir cunta oluşturmak ve bu cuntayı Ordu'nun General, Subay, Assubay kesimi ile irtibatını sağlayan Albaylar sınıfı ile ~~uzlaşık~~ bağdaştırmak gereği düşünüldü. Zira bu kademe yukarınınadüşünceleri ile alt kademenin istek ve düşüncelerinin birleştiği bir santral durumundaydı. Bu düşünceler içinde oluşturduğumuz ve liderliğini Cemal MADANOĞLU'na verdiğimiz Cunta Nüvesi içinde Cemal MADANOĞLU, Em. Kur. Alb. Zeki ERGUN, Osman KOKSAL, Em. Kur. Yb. Necdet DUVENCIOĞLU, Ben, İlhan SELÇUK, Doğan AVCIOĞLU, İlhami SOYSAL ve Cemal Reşit EYÜPOĞLU'nun oluşmuştu. Bu örgütümüzün İstanbul ve Ankara'da kolu vardı. Oluşturduğumuz bu örgüt etrafında işçi, gençlik aydın ve Ordu kesiminden yurt sever kişileri toplamak için bir gazete çıkarmayı düşündük. Ve ancak bu gazete veya dergideki fikriyatla etrafımızda bir sempatizan ve taraftar kitlesini toplıyabileceğimizi düşündük. Onun için Cemal MADANOĞLU, Doğan AVCIOĞLU, Cemal Reşit EYÜPOĞLU, İlhan SELÇUK, bir araya gelerek bir dergi çıkarmayı konuşmuşlardır. Cemal Reşit EYÜPOĞLU ve Numan ESİN'in finansmanı ile Devrim Dergisinin çıkmasına karar verildi. Zaman zaman bir araya gelerek görüşmeler yapıyordu. Cuntanın daha iyi işlenmesi için bir Devrim Genel Kurulunun kurulduğunu ve bu devrim kurul bünyesinde Doğan AVCIOĞLU, Cemal Reşit EYÜPOĞLU-İlhan SELÇUK, İlhami SOYSAL, Osman KOKSAL, Cemal MADANOĞLU'nun yer aldıkları, idare merkezi Ankara olan bu gurupta işin ağırlık merkezisinin genel sekreter olan Doğan AVCIOĞLU'na verildiğini, Madanoğlu'nun başkan olduğunu biliyorum. Ayrıca merkezi Ankara olan bu Devrim genel kurulunda Doğan AVCIOĞLU, Cemal Reşit EYÜPOĞLU, İlhan SELÇUK ve İlhami SOYSAL'ın ağırlık meydana getirildikleri ve söz sahibi olduklarını, vs. esasen düşünce bakımından da sivil olan bu dört kişinin birbirlerine daha yakın olduklarını biliyorum. Bu gurubun İstanbul'daki nüvesinde ben, Necdet DUVENCIOĞLU, Zeki ERGUN'un bulunuyordu. Ama konuşma ve toplantılara katılmadığımız için Devrim Genel Kurulunda ne olup bittiğini pek bilmiyorduk. Ancak Cemal MADANOĞLU'nun ara sıra anlattıklarından Devrim Genel kurulundan pek memnun olmadığı anlaşılıyordu. Hatta Doğan AVCIOĞLU'nun kendi bildiği kadar okumasını kademe çabalarını, diğerleri arka çıktığından Osman KOKSAL'ın da bu durum karşısında sustuğundan yaklaşıyordu. Bizim cuntanın kendisine has bir tüzüğü olması iktiza ediyordu. Hatırında kaldığına göre MADANOĞLU'nun kendi el yazısı ile yazmış bulunduğu "adro örgütü başlıklı bir taslağı hatırlıyorum. Şimdi baha okuduğunuz bu taslaktır. Bu taslak Cunta'nın iktidara gelişinde baş vuracağı mız tüzük taslağı idi. Yine hatırında kaldığına göre bu tüzük İlhan SELÇUK, Cemal MADANOĞLU, Ben Necdet DUVENCIOĞLU, Osman KOKSAL, Doğan AVCIOĞLU, İlhami SOYSAL, Cemal Reşit EYÜPOĞLU huzurlarında ve Cemal MADANOĞLU'nun "iziltoprak'taki evinde yapılan toplantıda okundu "etice de bu taslak İlhan SELÇUK, Doğan AVCIOĞLU tarafından bazı maddeleri tenkit edilerek değiştirilmek üzere kendileri tarafından da kaleme alınmak maksadı ile karara bağlandı..... Devrim Genel Kurul üyelerinden Osman KOKSAL, Doğan AVCIOĞLU, İlhan SELÇUK'ın da katıldığı İlhan ÜNDEĞER'in evinde Ankara'da oluşturdukları Cuntaya bağlı olup da İstanbul'da Harp Akademilerinde görevli olan Hv. Kur. Alb. Fahrettin TEZEL, Hv. Kur. Alb. Orhan Seyfi GÜVEN, Kur. Alb. Adnan ARABACIOĞLU'nun katıldığı bir toplantı yapıldı. Aşağı yukarı 1969 -Kasım ayları ile bu toplantıda saydığım bu arkadaşlardan başka ben, Necdet DUVENCIOĞLU, Zeki ERGUN 'da vardı. Toplantının amacı hatırında kaldığına göre bizim Cunta ile askerlerin oluş-

turduğu Cuntanın birleşmesi idi. Bu toplantının yapıldığı sırada ev sahibi İlhan UNDEĞER toplantıda yoktu, Ailesi de yoktu. Cunta konuları ve hükümetin o dönemdeki tutumu konusunda fikir münakaşaları olduktan sonra bir ara Osman KOKSAL orada hazır bulunmalara hitaben Cemal MADANOĞLU'nun liderliği konusunu ortaya attı. Buna ben de şaşmıştım. Zira toplantımızın amacı bu değildi. Bunun üzerine toplantıda bulunan Adnan ARABACIOĞLU; Biz buraya liderlik konusu için toplanmadık, esasen liderleri olaylar içindeki akış ortaya çıkarır, saniyen MADANOĞLU'nun liderliğine şahsen karşı değilim, fakat bunu kurultaya veya gurubumuza söylemek mecburiyetindeyiz. Mealinde bir konuşma yaptı. Emen arkasından da İlhan SELÇUK'a hitaben sizin Cuntanın getireceği düzen nedir tarzında bir soru sordu. İlhan SELÇUK'ta; bizim ihtilâlimiz sol ihtilal olacaktır, fakat Atatürk çizgisinde kalacaktır. Gerekirse Amerika'ya, Rusya'ya da karşı dururuz. Cevabını verdi. Adnan ARABACIOĞLU bu defa Doğan AVCIOĞLU'na örgütünüz gücü nedir, tabanınız var mı sorulmasını tevcih etti. Ben gelen misafirlere kahve yapmak için odadan ayrıldığımdan Avcioglu'nun bu suale verdiği cevabı duymadım. Toplantı 50-70 dakika kadar sürdükten sonra tekrar görüşmek üzere toplantı dağıldı. Tahminen 1969 senesinin aralık ayından yani İlhan UNDEĞER'in evinde yaptığımız toplantıdan bir ay kadar sonra Cemal MADANOĞLU'nun evinde ben Cemal MADANOĞLU, İlhan SELÇUK, Fahrettin TEZEL, Necdet DÜVENCİ OĞLU, Zeki ERGÜN, İbrahim ARTUNÇ ile birlikte toplandık. Bu toplantıya katılan muvazaf subaylar kendilerinin içinde bulunduğu guruplarının MADANOĞLU'nu lider olarak kabul ettiklerini, fakat bir kuruluş içinde bulduklarını ve bunun Türkiye çapında olduğunu, onun için de yukarıdan gelecek emre uymak zorunda bulduklarını belirttiler. Buna karşı MADANOĞLU; Mademki bir bütünlük içindeyiz, bu bütünlüğü bozup çift baş yani iki lider yaratmaya gelmez Cevabını verdi ve hayırlı olsun dedi bunlardan maada daha evvel bir kaç toplantı daha yapmıştık, üzerinden zaman geçtiği için kimlerin katıldığını ve neler konuşulduğunu hatırlamıyorum.....1970 yılları içinde Devrim Dayanışma Derneği adını taşıyan bir dernek kurduk. Bu dernek illegal idi. Bu dernek için Mahir KAYNAK ile Ferruh ÖZDİL'in evlerinde toplanmıştık..... bu toplantılara hatırımda kaldığına göre İlhan SELÇUK, Öğretmen Doğan ERDOĞAN, Av. Ahmet GÜLYUZKETENÇİ, Ben, Öğretmen Cengiz BALLIKAYA, Av Orhan PEKEY, Em. Kur. Yb. Necdet DÜVENCİOĞLU, Av. Raif ERTEM, Emekli Kur. Alb. Zeki ERGÜN, Ferruh ÖZDİL, Hüseyin ONUR vardı. İlhan SELÇUK kendisinin kaleme aldığı bu dernek tüzüğünü okudu. Hatırımdakaldığına göre Türkiye 'de Devrimci gelişmeyi sağlamak ve örgütlenme alanında faaliyet göstermek üzere Devrimci Dayanışma derneği kurulmuştur diye başlıyordu. 2.... şimdi hatırladım. aynı toplantıda Ali SİRMEN'de bulunmuştu. Bu derneğin kuruluşundaki gerçek amaç, içinde bulunduğumuz cuntanın iktidara gelişinde kendisine lâzım olan insan malzemesini temin etmek idi. Orada bulunanlardan aidat toplantı. Raif ERTEM topladı..... İlhan SELÇUK'a başkan olması teklif edildi. Fakat o kabul etmedi, MADANOĞLU olsun, ~~ben~~ ben ona yardımcı olurum dedi. Orhan PEKEY tarafından tüzüğün vilayete sunulması teklif edildi. İlhan SELÇUK'da; tüzükle kim yakalanırsa arkadaşın hemen hemen bunu vilayette verecektik demesi her şeyi hal eder, onun için satha çıkmakta mana yoktur dedi.... Emekli Alb. Zeki ERGÜN orada bulunan topluluğa hitaben bu konuştuklarımızı kimin tarafından dışarıya sızdırılırsa o arkadaşını dondururuz. Mealinde bir

söz sarf etti." şeklindeki ses bant ve tapelerini ve tesbit raporlarını doğrulayan 27.9.1972 günlü Emniyet ifadesi ve aynı maddi hadiseleri zikretmek ve ancak Cuntasal bir mahiyeti bulunmadığını beyan etmek suretiyle Askeri Savcılığa verdiği ve tutuklama için çıkarıldığı Askeri Mahkeme önünde teyid ettiği 14.10.1972 günlü ifadesi sanıklardan Erdoğan AVCIOĞLU'nun; ".....Ben Dragosda iken 1968 yazında bir gün C.H.P. Sivas Milletvekili ve aynı zamanda emekli Turmay Albay olan ve 27.Mayıs. Devrim hareketini gerçekleştirenler içinde bulunan Eski Milli Birlik Komitesi üyelerinden ORHAN KABİBAY evime tekbaşına geldi.Esasen Orhan KABİBAY'ı evvelden beri tanırdım. Bu arkadaşla yapmış olduğum konuşmada bana Ankara'da kendisinin Akşam gazetesi yazarı İlhami SOYSAL ile konuştuğunu,İlhami SOYSAL'la Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu ve bu duruma göre devrin iktidarına tutumunu konuştuklarını, bu halin memleketimizin lehine olmadığında bir görüş birliğine vardıklarını, zararlı gidişe dur demek için bir çare bulunmasının icabettiğini onun için de Yurtsever aydınlar olarak birleşip bu sorunlara yani memleket sorunlarına eğilip çare aramız gereği üzerinde İlhami SOYSAL'la mutabakata vardıklarını anlatarak bana yarı kapalı bir ortamda teklifini bildirdi.Ben de kendisine yakında Ankara'ya geleceğimi, bu işi orada detaylı olarak konuşup karara varabileceğimizi söyledim.Benden sonra İlhan SELÇUK'la da bu durumu konuşacağını ve aynı şeyi ona da teklif edeceğini söyleyerek evden ayrıldı.Yanılmıyorsam 1968 yılının sonlarına doğru ya da 1969 yılı başlarında Ankara'ya gittiğimde muhtemel İlhami SOYSAL'ın anacılığı ile ve randevüleşmek suretiyle Orhan KABİBAY'ın Kavaklıdere Güvenevler semtindeki evinde toplandık.Toplantıda ben İlhami SOYSAL,İlhan SELÇUK, Orhan KABİBAY vardı, Orhan KABİBAY Ordu üst kademesinde bazı subaylarla, bazı komutanlarla örgütsel bir çalışma içerisinde olduğunu, zamanı gelince bir müdahale yapılabileceğini,27.Mayıs.'da hazırlıksız ve teşkilatsız yakalandıklarını, bu harekette boş bulunmak için bir sivil kadro ihdası ile fikir adamlarını aynı görüş altında toplamamızın doğru olacağına inandığını ve kendisinin içinde bulunduğu askeri cuntanın veya gurubun komutanları ile tanıştıracaklarını, ne yapacağımızın onlar tarafından bizlere duyurulacağını söyledi.Ben, İlhan SELÇUK ve İlhami SOYSAL ,Orhan KABİBAY'ın bu teklifini kabul ettik ve onunla birlikte çalışmaya başladık. Yanlız bundan sonra kimin evinde toplanacaksa evine gittiğimiz arkadaş o günkü toplantıyı sevk ve idare edecekti.Bunu o gün kararlaştırdık.Ayrıca ne şekilde bir çalışma gösterileceği hususunda bir program ve tüzük yapmayı düşündük.Bilâhade oluşturmuş olduğumuz bu örgütün içersine NUMAN ESİN dahil edildi Numan ESİN'i Orhan KABİBAY teklif etti.Bizler de kabul ettik.Yanılmıyorsam bilahere Numan ESİN veyahut Orhan KABİBAY tarafından Av.Fakih ÖZFAKİH'de gurubumuza dahil edi..... Bu örgüte Cemal Reşit EYÜPOĞLU'nun girmediğini kesinlikle bilmiyorum. Zira EYÜPOĞLU'nun en yakın arkadaşlarından biriyim. Hatta benim bu faaliyetimden kendisine bahsetmediğim için üzüntü de duyuyordum. Ankara'da yaptığımız toplantılar zaman zaman benim Çankaya'da Farabi semtindeki evimde,İlhami SOYSAL'ın Çankaya'daki evinde ve daha çok Orhan KABİBAY'ın Güvenevler'deki evinde oluyordu. Bu toplantılarımız azami 8 veya 9 defa olmuştu..... Şimdi hatırladım. Orhan KABİBAY'ın evinde yapmış olduğumuz bir top-

lantıda ben, Orhan KABİBAY, İlhami SOYSAL, Numan Esin, Cemal MADANOĞLU ve Osman KÖKSAL 'da vardı. İlhan SELÇUK'un olup olmadığını kesin olarak hatırlamıyorum. Osman KÖKSAL ile Cemal MADANOĞLU'nu Orhan KABİBAY'ın çağırması ihtimali mevcuttur. Yanlız bu iki şahsa içinde bulunduğumuz grup faaliyetlerinden ve bu guruba üye olduğumuzdan bahsetmedik. Burada da memleketin içinde bulunduğu koşullar dile getirildi ve toplantıya nihayet verildi. Benim evimde yapılan bir toplantıda kitapçım karısıyla beraber geldi, evde Orhan KABİBAY, İlhami SOYSAL, Numan Esin ve ben vardım. Kitapçı Ahmet KUFLU ve eşinin bizim çalışmalarımızla hiçbir ilgisi yoktur ve böyle bir çalışma yaptığımızı da bilmez. B... .. İçinde bulunduğum ve yukarıda isimlerini verdiğim kişilerinde katıldıkları ve dahil oldukları bu oluşturulma yolundaki grup çalışmalarına hatırladığıma göre İlhan SELÇUK "Kimse başkan olmayacak. Kimse kimseye emir vermiyecek. Hepimiz aynı şartlara tâbi ve birbirinden farklı olmayan kişileriz." deyip toplantı kimin evinde yapılacaksa o arkadaş toplantının başkanı olacak ve oturumu sevk ve idare edecek değişti. Bütün toplantılarımızda bu kaidelere riayet ettik. Sonunda MAYIS ayında bir daha (1969) toplanmamak üzere dağıldık..... İlk örgütsel teşebbüsümüzden bir süre geçtikten sonra ikinci teşebbüs Cumhurbaşkanlığı kontenjan gurubu başkanı bulunan eski Milli Birlikçi Cemal MADANOĞLU'ndan geldi, Cemal MADANOĞLU 'da bizler gibi memleketin gidişinden endişeliydi. Gidişi karanlık görüyordu. Bize bazı üst kademe-lerdeki kumandanlarla görüştüğünden söz ederdi. MADANOĞLU'na göre bir Ordu müdahalesi olsa bile Ordu'nun politikanın dışında kalması ve sivil yönetimin idareye ele alması gerekirdi. Aksi takdirde Ordu'da çıkabilecek bölünme ve parçalanmalardan memleketin zarar göreceğini söyler, reformcu bir yönetimci Atatürkçü bir kadronun teşkilini ve programında buna göre geliştirilip uygulanması/zaruri görürdü. Hiçbir zaman Başkanlık iddiasında değildi. En yüksek yerlerdeki kendinden daha ehil kişiler mevcut iktidara karşı Atatürkçü bir müdahaleyi istekli gördükleri takdirde kendisi kenara çekilmeye hazırdı. MADANOĞLU'nun fikirleri bizece doğru idi. MADANOĞLU'nun yakını Osman KÖKSAL'da bu fikirleri paylaşıyordu..... hatırimda kaldığına göre 1969 senesinin kış aylarında bir gün Ankara'daki İlhami SOYSAL, Osman KÖKSAL veya Cemal Reşit EYUPOĞLU'nun evlerinden birine akşam, ben Osman KÖKSAL, Cemal MADANOĞLU, Cemal Reşit EYUPOĞLU, İlhami SOYSAL ve İlhan SELÇUK'un katıldığı bir toplantı yaptık. Esasen burada adlarını saydığım arkadaşlarla ~~xxxxxx~~ dostluk ve münasebetlerimiz eski ve köklü idi. Aşağı yukarı bu arkadaşlarla yukarıda anlattığım ilt örgütlenme hareketinde de beraberdik. Bu evdeki toplantımızın nedeni devrin iktidarının tutumunu beğenmediğimizden ve memleketimizin bir açmazda doğru hızla sürüklenmesini gördüğümüzden duyduğumuz üzüntü nedeni ile buna bir çare bulmak ve " Dur" demek için bir güç oluşturmaktı. Oturumu Cemal MADANOĞLU açtı. Cemal MADANOĞLU bu gidişe ne şekilde " Dur" denilmesinin mümkün olabileceği hususları üzerinde görüşlerini öne sürdü. Hepimizin iş- tiraki ile sonunda askerlerle birlikte illegal bir devrim kurulu kurulmasına karar verildi. Bundan evvel iki şık üzerinde daha durulmuş- tu. Bunlardan biri mücadelenin kuracağımız bir parti ile yürütülmesi, diğeri ise kuracağımız bir dernek vasıtasıyla sürdürülmesi idi. Bu iki şıkta mutabakata varılmadığı için yukarıda anlattığım neticeye vardık. Bu toplantıda veya bir başka toplantıda Cemal MADANOĞLU yukarıda isim-lerini saydığım ve benim de dahil bulunduğum 6 kişinin Devrim genel

kurulunu meydana getirdiğini, söyledi, Bu kabil edildi. Cemal MADANOĞLU Devrim Genel Kurulunun Başkanlığına, ben Devrim Genel Kurul sekreterliğine seçildim. Ayrıca Cemal MADANOĞLU, İlhami SOYSAL, 'a Ankara' daki gurubun idaresini İlhan SELÇUK'a İstanbul kesimi ile ilgilenmesini ve ayrıca Ankara ile de irtibatı sağlamasını Osman KOKSAL'a ise kendisine yardımcı olmasını söyledi..... Toplantılarımızın başlangıç safhasında bir gazete çıkarmayı düşünmüştük. Bunun için ben Cemal Reşit EYUPOĞLU'ndan para bakımından bizi desteklemesini yani gazetenin finansmanını sağlamasını istemiştım. Amacım bu gazete işine hiç kimseyi karıştırmamaktı. Fakat bu düşüncemizde ancak % 90 muvaffak olduk. Bir ara Cemal MADANOĞLU'da sermaye koymak ve bu yolla gazeteye dahil olmak istedi. Biz Cemal MADANOĞLU'nun gazetemize girmesini mahzurlu gördük. Bu bakımdan onun para yatırma teklifini reddettik. Yalnız Numan ESİN ve " Vatan ve İş ve Akonomi" gazetesi sahibi Çoşkun BÖLÜKBAŞIOĞLU'nun daha önce sermaye koymaları kararlaştırılmıştı. Fakat para vermeye de doğrusu pek istekli görünmüyorlardı. Nitekim Numan ESİN'in koyduğu para 8 bin, BÖLÜKBAŞIOĞLU'nun koyduğu para 10 bin liradan ibaret kaldı, Çoşkun BÖLÜKBAŞI bizim örgütsel faaliyetten haberdar değildi. Gazete Cemal Reşit EYUPOĞLU'nun koyduğu 100 ilâ 120 bin lira civarında para ile döndürüldü. Yazı işleri müdürleri ve ben kiti kiti geçimimizi sağlayarak çok düşük ücretlerle çalıştık. Bu arkadaşlar taahhütlerini yerine getirirler bile, ki getirmedi, sermaye çokluğu 200 bin lira taahhülle Cemal EYUPOĞLU'nun oğlu üzerinde kalacaktı. Numan ESİN'in taahhüdü 100 bin, BÖLÜKBAŞI'nın taahhüdü yanılmıyorsa 50 bindi, EYUPOĞLU, bana da ödemediğim 20 bin lira hisse yazmıştı. Yani her halükarda sermaye hâkimiyeti EYUPOĞLU'na aitti ve EYUPOĞLU'nun kasten hazırladığı şirket formülüne göre onun sermaye hâkimiyetinin değişmesine imkân yoktu. Devrim gazetesi ilk defa 21. EKİM 1969 tarihinde çıktı. İlk sayısının arka sayfasında " Devrim bildirisi" başlığı ile çıkan görüş bizim o dönemdeki Türkiye'nin kurtulması için Stratejimizi aksettiren durum tesbittir. Bu bildiri benim daha önce yazdığım "Türkiye'nin düzeni" adlı kitabımın son 200 sahifesinin özetidir. Devrim Gazetesi zıkarırken, MADANOĞLU, Hıfzı KAÇAR'ın " Milli Ordu" meselesi" veya ona benzer bir yazısını yayınlamak üzere bana vermişti. Yazı işleri Müdürlerimle yazıyı beğenmedik ve çöp sepetine attık. MADANOĞLU, Birşey demek nezaketini gösterdi. Aynı şekilde yukarıda da izah ettiğim gibi Emekli Kur. Yarbay Talat TURHAN'ın da bir yazısını Orhan KABİBAY ve Numan ESİN'in ısrarlı ricalarına rağmen yazmadığımı belirtmişim. Yine Fakih ÖZFAKİH'in bir şiirini de, ki o bu şiirin neşredilmesini istiyordu, kalitesiz bulup yayınlamamıştık..... Cemal MADANOĞLU'nun başkanlığında oluşturduğumuz örgütün bazı zaruri masraflarını karşılamak için şaman zaman benden ve diğer arkadaşlardan 50'şer 100'er lira para alınmıştır. Bu para sırf örgütsel çalışmalar maksadıyla Ankara'ya gelen İlhan SELÇUK'un uçak ve yol masraflarını karşılamada kullanılmıştır..... Ankara'da yapmış olduğumuz toplantılara bir müddet sonra binbaşı Yılmaz AKKILIÇ'da katılmıştır. Yılmaz AKKILIÇ'ı İlhami SOYSAL tanır. Bu ahpaplıkları Bursa'da bulunduğu sırada olmuştur. Ben de Bursa'da otururken İlhami SOYSAL ile Yılmaz AKKILIÇ'ı kahvelerden tanırdım. Devrim Genel Kurulu'nun kararı oy birliği ile

alınacaktı. O bakımdan birçok şeylere ittifak sağlanmadığından karar verilmadı.....Devrim Bergisi yani gazetesi çıkmadan evvel Cemal MADANOĞLU'nun İstanbul'daki evine ben Cemal Reşit EYÜPOĞLU, İlhami SOYSAL ve İlhan SELÇUK gitmişizdir. MADANOĞLU'nun evinde emekli Hava Kurmay Yarbay Necdet DUVENCİOĞLU ile MADANOĞLU'nun yeğeni olarak bilinen Hıfzı KAÇAR'ı gördüm. Bilâhede gazetelerde Milli İstihbarat Teşkilatının elemanı olduğunu öğrendim Asistan Mahir KAYNAK'ı da MADANOĞLU'nun evinde gördüm.....Kasım ayının ortalarına doğru ki bu 1969 yılındadır. Bir gün Ben, İlhan SELÇUK, Osman KOKSAL, Cemal MADANOĞLU'nun Kızıltoprak'taki evine gittik, Evde Cemal MADANOĞLU vardı, Hep birlikte akşam yemeği yedik, Yemekte CEMAL MADANOĞLU bizlere " Bugün bana bağlı asker kesimi ile sizleri tanıştıracamız" dedi. Hatırlıma kaldığına göre bir müddet sonra Hıfzı KAÇAR eve gelerek beni, Osman KOKSAL'ı ve İlhan SELÇUK'u ve Mahir KAYNAK'ı alarak Suadiye'deki bilmediğim bir emekli Subayın evine götürdü. Şimdi hatırladım. Necdet DUVENCİOĞLU'da bu subayları daha doğrusu cunta içindeki subayları bu eve getirmişti. Bu evde ben, Hıfzı TAÇAR, İlhan SELÇUK, Mahir KAYNAK, Emekli Hava Kurmay Yarbay Necdet DUVENCİOĞLU, Osman KOKSAL ile Necdet'in getirmiş bulunduğu Albay Zeki ERGUN, Alb. Adnan ARABACI, Alb. Orhan ve Fahri toplandık, Osman KOKSAL toplantıda söz aldı, "Cemal MADANOĞLU etrafında toplanmış olduğumuzdan ötürü mutluyum" dedi. Bunun üzerine oraya gelmiş bulunan sivil giyinmiş subaylar " Hayır, böyle bir şey yok." dediler, Yâni daha açık bir deyimle Cemal MADANOĞLU'nun liderliğini kabul etmediler. Yanlız MADANOĞLU'na karşı saygıları olduğunu belirttiler. Esasen buraya liderlik konusunu konuşmak için değil, güçlerimizi tartışmak ve ihtilâlin renginin ne olduğunu tartışmak için geldik deuilir. Ve arkasından yanılmıyorsam bizlere subay arkadaşlar " Siz solcu musunuz? nesiniz ?" diye bir sual tevcih ettiler bunun üzerine İlhan SELÇUK " Bizim ihtilâlimiz sol ihtilâl olacaktır. Yâni Atatürkçü bir ihtilâl olacaktır. Ne Amerika'ya ne Rusya'ya taviz verilmeyecektir." dedi. Ben de " Renginiz nedir ? sorusuna Türkiye'nin düzeni aldı kitabında bunu ortaya koyduğumuzu okurlarsa beni ne olduğumu anlayacaklarını söyledim. Ve ihtilalin hemen değil âcil bir durum yok, ancak zamanı geldiğinde ve devalüasyonun sonra yapılmasını söyledim. Subayların konumalarından bir grup olduklarını anladım. Kendilerine dağılmamalarını, birlik bütünlük içinde bulunmalarını lüzumlu olduğunu da hatırlattım. Bu toplantıdan ben Necdet DUVENCİOĞLU'nun MADANOĞLU gurubundan ziyade öbür tarafın adamı olduğunu ve MADANOĞLU'nu aldattığı kanaatine vardım. Toplantı saat: 24.00'e kadar sürdükten sonra dağıldık. Bu tarihten sonra bir daha İstanbul'a gelmediğim gibi ne Necdet DUVENCİOĞLU ne Hıfzı KAÇAR ve ne de Mahir KAYNAK'la karşılaşmadım ve görmedim.....Biz Ankara'ya gittikten sonra yukarıda da anlattığım gibi CEMAL MADANOĞLU, EYÜPOĞLU veya Osman KOKSAL'ın evinde yaptığımız toplantıda yanılmıyorsam, ben İlhami SOYSAL, Cemal Reşit EYÜPOĞLU, Cemal MADANOĞLU, Osman KOKSAL ve İlhan SELÇUK vardı. Biz bu toplantıda Cemal MADANOĞLU'na netabem "Böyle İstanbul Subay gurubu, Ankara Subay gurubu gibi gurupları bırak da Ordunun yüksek kumandanlarından söz etmiştin, onlardan alacağımız direktiflerin ne olduğunu bize bildir. Biz de ona göre hareketimizi düzenliyelim ve çalışmalarımızı bu esaslara göre plânlıyalım." dedik CEMAL MADANOĞLU bu isteklerimize olumlu cevap verdi ve ondan sonra bu minval üzere çalışmalar devam etti.....Cemal MADANOĞLU'nun yâni oluşturduğumuz örgütün Devrim Genel Kurulu Başkanının el yazısı ile hazırlanmış bulunduğu ve " Kauro örgütü" başlıklı 15 maddeden ibaret

" Ulusal Devrim Partisi"nin tüzüğü şimdi burada bana okuduğunuz şekilde idi.....Cemal MADANOĞLU'nun yazdığını biliyorum. Tüzüğün varlığını daha evvel Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri savcılığında görmüştüm. Orada bunu tanımadığımı söylemiştim.Yukarıda anlattığım Cunta teşebbüslerinden Ötürü pişmanım, derin bir üzüntü duymaktayım. " şeklindeki olaylar doğrultusunda olup Milli İstihbarat Teşkilatınca tanzim edilmiş ses bantları ve tapeleri ve raporlar istikametindeki ikrarı, ve bu ikrarındaki hususların tekrarı mahiyetindeki ve ancak Cuntasal kuruluş ve faaliyetler olarak nitelendirilmeyecek tarzda açıklamaları havi 3.Kasım.1972 tarihli olup tutuklama için çıkarıldığı As, Mahkeme önünde de doğruluğunu ifade ettiği Askeri Savcılıkça alınmış tevilli ikrarı, keza sanıklardan İlhami SOYSAL'ın : " Aşağıda detaylı şekilde anlatacağım ilk örgütlenmemiz özellikle 1965 seçimlerinden sonra mevcut iktidarın elinde memleketimizin ATATÜRKÇÜ bir doğrultudan her geçen gün bir az daha uzaklaşmasının yarattığı tepkiden doğmuştur. Görüşümüze göre Türkiye Mevcut siyasi iktidar elinde her geçen gün biraz daha kötüye gidiyordu.1961 Anayasasında Atatürkçülüğe karşı sistemli bir kampanya ~~xx~~ açılmıştı.İrtica hortlanmamış, hortlattırılmıştı.Önemli mevkiilere MASONLAR, Vurguncular, haklarında hırsızlık,yolsuzluk,ithamı vurulanlar getirilmişti.Memleket ayınlarıolarak bu gidişi elem ve üzüntüyle izliyor, arkadaş gurupları arasında tartışıyorduk.Fikir yakınlıkları içinde bulunduğumuz arkadaşlarbeyninde" ne yapabiliriz?" sorusu çengelleniyordu.İşte bu sıralarda ve sanırım 1969 yılı Yaz ayları sonlarında veya daha kuvvetli bir ihtimalle yaz ayı başlarında çalışmakta olduğum Akşam gazetesinin Ankara'daki bürosunda o zamanlar CHP Milletvekili olan eski Milli Birlik Komitesi üyelerinden Atatürkçü ve İlerici bir arkadaş diye bildiğim Orhan KABİBAY ziyaretine geldi.Konuşmalar sırasında ortak dertleri dile getiriyorduk.çıkış yolları arıyorduk,KABİBAY bir muhalefet partisi üyesi olmasına rağmen mensup olduğupartinin dahi gidişe karşı yeterli bir direnme göstermediği, küçükpolitika oyunları ve oy kaygısından başka kaygı gütmeyişi görüşünde idi. Bu görüşü bende paylaşıyordum.Bu konuşmamız sonunda Türkiye'yi bir kerre daha saptırıldığı yoldan çevirmenin ancak Atatürk metotları ile mümkün olacağı sonucuna vardık.Artık Atatürk yoktu ama Atatürkçüler yani bizler vardık.Dağınık bir halde idik.Derlenip toparlanmamız, aklımızı başımıza almamız gerekirdi.Ayrıca bu işide zaman geçirmeden yapmak lâzımdı.O halde başlayalım dedik ve KABİBAY'la el sıkıştık,Ben Doğan AVCIOĞLU ve İlhan SELÇUK arkadaşlarımla böyle bir birleşmeye katılabileceklerine inanıyordum,Durumu Orhan KABİBAY'a açtım.İyi olur dedi.Kendisi İstanbul'a gidecekti." Ben İlhan SELÇUK'la istanbul'da konuşurum" dedi, ben de Ankara'da bulunan arkadaşım Doğan AVCIOĞLU ile konuşmayı ve ona açılmayı üzerime aldım.Bilahere AVCIOĞLU ile konuştum.Durumu anlattım.Bana " Madem böyle uygun gördünüz peki olur"dedi daha sonraları 4 arkadaş şimdi kesinlikle hatırlayamamakla beraber muhtemellen İstanbul veya Ankara'da bir araya gelerek görüştük.Aslında biz o günlerde bir dergi çıkarmak niyetindeydik. Bundan da Orhan KABİBAY'a bahsettik O da " İyi olur fikirlerimizi daha rahatça yazarız dedi.Ancak dergi çıkarmak için bizim paramız yoktu. Sadece 1956 yıllarından beri tanıdığım ve varlıklı bir arkadaşım olan CHP Partisi Meclisi üyesi, Eski milletvekillerinden Cemal Reşit EYUPOĞLU'ndan yardım göreceğimize

inaniyorduk. KABİBAY, kendisinin de böyle bir dergiye sermaye koyacak arkadaşlar bulabileceğini, devlet kuzuluşlarından rekâm sağlayabileceği görüşünü ileri sürdü.....Hatırladığım kadarıyla Cemal Reşit EYÜPOĞLU önce dergiyi tek başımıza çıkarabileceğimiz görüşünü savundu. başka ortakların bulunmasını istemiyordu. Kendisini ikna ettik ve daha sonra da oluşturmuş bulduğumuz gizli teşkilâtımıza alarak.....Olaylar hakkındasizlere yardımcı olma, çalışmak için karar verdim. Yardımcı olmaya çalışacağım, sıra sizlerin de bildiği gibi ortada saklanacak pek birşey kalmamış kalsa da zaten önemli değil, bizler vaktiyle altından kalkamayacağımız çapta bir işe girişmişiz. Becerememişiz ve neticede yenilmişiz. Dolayısıyla bu iş burada biter. Bu işlere girerken hiçbiri-miz çocuk değildik. Bu gün de çocuk aldatmıyoruz. Bunun için dobra dobra konuşalım mukadder akibetimiz ne ise bir an önce gelsin.....Orhan KABİ-BAY'ın çıkardığımız gazete için düşüncelerini açıkladığını yukarıda bir nebze söylemiştim. Bunun dışında KABİBAY'da iş hayatına atılmış, zen-gin olmuş eski Milli Birlik "omitesi üyelerinden arkadaşı NUMAN ESİN'in dergiye sermaye koyabileceğini ayrıca belirtmişti. O sıralarda NUMAN ESİN aktif olmamakla birlikte o sıralarda Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisinin yâni Alpaslan TURKEŞ'in başkanı bulunduğu partinin genel başkanvekili idi. Biz önce Numan Esin'in Dergiye sermaye koymak fikrine karşı direndik. Derginin partiler üstü ve Atatürkçülükten ayrılmayan inandırıcı bir dergi olmasını istiyorduk. Bunun şartı da, derginin kimse-ye angaje olmayan, ticari tarafı sağlam bir dergi olmasıydı. Cemal Reşit EYÜPOĞLU ve "uman ESİN bu prensipler altında anlaşarak bir ortaklık kurdular. İki tarafında vaktiyle ortak iyler yaptıkları ama bizim teşkilattan haberi olmayan o sıralarda Ankara'da tankercilik yapan ayrıca ticari konular üzer ne bir gazete de çıkaran Çoşkun BULUKBAŞI-OĞLU adlı bir başka arkadaşı da bu ortaklığa kattılar. O sırada benim bildiğim kadarıyla NUMAN ESİN'in de bizim gizli teşkilatımızdan haberi olmaması gerektiği kanaatindeyim. Ancak Orhan KABİBAY'ın kendisine konusu açıp açmadığını bilemiyorum. Numan ESİN daha sonra Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi Genel Başkan Yardımcılığından ve partisinden de istifa ettikten sonra teşkilatımıza alındı. Gene bu arada Orhan KABİBAY 'ın arkadaşlarından C.H.P. Konya Millet vekili Fakih ÖZFAKİH'ı ve sa-nırım aynı sıralarda kontenjan Senatörü emekli Kurmay Albay Osman KÖKSAY SAL'ı da teşkilat belkide adı bile olmadan rastgele toplantılar yapı-larak devam ediyordu. a/ Teşkilatın gayesi; Türkiye'yi içinde bulundu-ğu tersine gidişten kurtarmak, Atatürkçülüğü Türkiye'de yenibaştan payidar kılmaktı, b/ Bu gayeye ulaşmak için Mason, Komünist, Faşist ve Kürtçü olmayan Atatürkçülüğe Atatürk milliyetçiliğine inanmış bütün aydınları bir çatı ve bir fikir altında toplamak istiyorduk. Bu yoldaki fikirlerimizi de çıkarmaya başladığımız Devrim Gazetesinde derli toplu yayınlıyorduk. c) Teşkilatın üyeleri, Ben, Orhan KABİBAY, Doğan AVCI-OĞLU, İlhan SELÇUK, Fakih ÖZFAKİH, Numan ESİN ve Osman KÖKSAL'dı, yapılan toplantıların sayısını hatırlamıyorum. Ayda yada iki ayda bir, daha çok fırsat buldukça toplanıyorduk. Toplantı yerlerimiz KABİBAY'ın evi, benim bürom, Cemal Reşit EYÜPOĞLU'nun yazıhanesi gibi rastgale yerler-di. Bir defasında da ÖZFAKİH'in evinde toplandığımızı hatırlıyorum. Teşkilata aldığımız kişilerin kimlikleri konusundaki kesin kıstasları-mız şöyle idi; kötü şöhreti olmayacak, Atatürkçülüğe ve Atatürk Mille-yetçiliğine inananacak. Komünist, faşist, mason olmayacak, Kişisel amaç-lar gütmeyecekti. O sıralarda bir aidat ödemek de söz konusu değildi.

Keza teşkilatın sür'isi de söz konusu değildi. Tüzüğümüzün hazırlanması konusunda ise daha çok ittihad ve Terakki Cemiyeti tüzüğünün esas olması gibi lâflar ediyorduk. Teşkilatta giriş için içimizden birinin teklif yapması, durumun incelenmesi, oybirliği ile kabul, kabülden sonra ise yeni üyeye (BAYRAK-ATATÜRK-SİLAH) üzerine yemin ettirme, teşkilattan istinâa edememe, ancak ihraç gibi umdelerimiz vardı. Teşkilat programı ise Devrim dergisinin ilk sayısında yayınlanmış olan genişçe bildirinin havası şeklinde idi..... Teşkilatımız çok dar tutulduğu için yeni alınan veya alınacak olan üyelerin yeni merasimi eski üyelerin tümünün huzurunda yaptırılıyordu. Üyelerimizden biri ihanet ettiği takdirde, ittihad ve terakki cemiyetinin tüzüğünde de zikredildiği veçhile sözüm ona o öldürülecekti..... Yukarıda anlattığım ilk teşkilat mensupları sadece FAKİH ÖZFAKİH'i kesin olarak hatırlamakla beraber yemin etmişizdir. Hattâ bu yeminler genellikle ORHAN KABİBAY'ın evinde yapılır ve bayrak, Atatürk resimleri yanında benim ruhsatlı ve taşıma müsaadesi olan kırıkale yapısı 7,65 mm. çapındaki tabanca üzerine yemin edilirdi. FAKİH ÖZFAKİH'in de teşkilatımızdan olması sebebiyle yemin etmesi şarttır. Çünkü yeminsiz hiçbir üyenin alınmaması kararlaştırılmıştır. Benim silâhımdan başka ORHAN KABİBAY'ın ve diğer arkadaşların silahları yemin merasiminde kullanılmıştır. Bu yemin merasiminin Cemal Reşit EYUPOĞLU'nun evinde de yapıldığını hatırlıyorum..... İkinci örgütlenme aslında birincisinin devamı idi. Parlamentodaki gelişmeler, Parlamento dışında memleketin hâli, ana muhalefet partisindeki sürtüşmeler ve bölünmeler bizi güçlenmeye daha sert bir kavga vermeye itiyordu. Gazeteciler olarak geniş çevrelerimiz ve temas imkânlarımız vardı. Herşeyi daha iyi izliyorduk. İşte bu sıralardadır ki Orhan KABİBAY Cumhuriyet Senatosu Kentenjan gurubu başkanı Senatör Cemal MADANOĞLU'nun da örgütümüze almayı teklif etti. Bizler 27. Mayıstan beri MADANOĞLU'nu da tanıyorduk. Senatoda yaptığı konuşmaları biliyorduk. Hatta gazeteci olarak kendisiyle konuşmalarımız da olmuştur. Ona sempati besliyorduk. Bir gece Orhan KABİBAY'ın evinde yapılan bir toplantıda Cemal MADANOĞLU'nun da burada hazır bulunduğunu gördük. Aslında bu bizim toplantı usullerimize aykırı bir durumu üye olarak içinize almadığımız biri ile karşı karşıya idik. Buna rağmen sohbet başladı. MADANOĞLU tek başına değil de başka bir gurubu temsil eder gibi konuşuyordu. Birleşmekten güç birliği yapmaktan söz ediliyordu. Prensiplerde ise tam bir mutabakat var gibiydi. Konuşmalar sırasında örgütün başının kim olacağı hususu öne atıldı. Hatta bu arada MADANOĞLU, Numan ESİN'e " Ah siz yüzbaşılar yok musunuz? 27. Mayıs'ın canına ettiniz" gibi birşeyler söyledi. Onun bu şekilde konuşması tatsız bir hava doğurdu ve bir süre sonra dağıldık..... Bu olaydan sonraki günlerde yaptığımız toplantılarda Cemal MADANOĞLU'nun aramıza bir olup bitti ile getirilip getirilmemesi konusu tartışmalara yol açtı. Bu konuşmalarda da ayrıca bir sürü cunta guruplarından söz ediliyordu. Özellikle üç gazeteci, yani ben Doğan AVCIOĞLU ve İlhan SELÇUK, hemen her gurubun bizi kendisindenmiş gibi gösterme gayreti içinde olduklarını görüyor, ya da bunu hissediyorduk, Bu işin böyle yürülmeyeceğini, 27. Mayısçılar içinde sonradan belirmiş bulunan 22. Şubatçılar, 21. Mayısçılar, silahlı kuvvetler birliği taraftarları, illi Birlikçiler ve C.H.P.s'i içinde belirmiş kişiler, bölünmüş 14' Ter arasındaki çekişmelerin ve kişisel itişmelerin memlekete yararı

olamayacağı kanasına vardık. Bu itibarla da örütün dağılmasına karar vermenin yerinde olacağını anladık ve Numan ESİN'in yazıhanesinde toplandık. Bu şekilde birinci örgütü feshettik.....hatırında kaldığına göre 1968 yılının son aylarında veya 1969 yılının ilk aylarında örgüt dağıtılmış fakat bizler arkadaşlarımızı bozmadık. Esasen benim DOĞAN AVCIOĞLU'nun ve İlhan SELÇUK'un mesleklerimiz itibarıyla de kimseyle kışkırmaya, konuşmamaya imkanımız ve hakkımız yoktu. Herkesle karşılaştıkça konuşuyorduk. Bu arada Cemal MADANOĞLU ile de konuşuyorduk. Cemal MADANOĞLU daha Devrim gazetesinin yayın hayatına atılmasında daha önceki günlerde bizim bu faaliyetimizle ilgilenmişti. O günlerde mi yoksa daha sonraları mı pek kesin olarak hatırlamıyorum. Ama bir ara Devrim gazetesine sermaye anarırken (Devrim gazetesinin çıkmasından önce) Cemal MADANOĞLU, Doğan AVCIOĞLU'na yahut Cemal Reşit EYÜPOĞLU'na gazetenin sermayesine katkıda bulunmak için teklif yapmıştı. Sıralarda bir evini mi satmış ki ya bey ya 25 bin lira verebileceğini söylemiş, hatta bir parti kurulması gerektiği sözlerini de etmiş, Orhan KABİBAY'ın evinde Cemal MADANOĞLU ile karşılaşmamızdan ve bizim ilk örgütü dağıtılmamızdan bir süre sonra Osman KOKSAL'ın MADANOĞLU'nun yakın arkadaşı olması dolayısıyla bir kısmımız Cemal MADANOĞLU'nun çevresinde toplanmaya başladık. Bu bizim ikinci örgütümüzü oluşturmaya başladığımız dönemdir. Aramızda ne yapmalı, nasıl yapmalı B sözlerinin konuşulmasına yineden başlandı. Cemal MADANOĞLU'nun Atatürkçü bir parti kurmak projeleri yeniden ortaya çıktı. Ben parti kurulması fikrine şiddetle karşı çıkanlardandıım. Parlamentoda o sırada 8x9 ya da 10 tane parti vardı. Hepsi de birbirlerine benziyordu. Seçilmek seçmene selâm göndermek oy kavgası ötesinde yaptıkları hiçbir iş yoktu. Yeniden ve daha ciddi olarak örgütlenelim dendi. Cemal MADANOĞLU'nun çevresinde illegal olarak birleşerek örgütlendik. Başkanımız Cemal MADANOĞLU, Genel Sekreterimiz de Doğan AVCIOĞLU seçildi. Eski yeminimize benzer bir yemini, yani Türkiye'nin kalkınması ve çağdaşlaşması için var gücümüzle çalışacağımızı, Atatürçülükten ayrılmıyacağımızı belirterek yemin ettik. Hatta bir gün Anıtkebir'egiderek Atanın huzurunda ant olarak tekrarladık..... Bu yemin merasimlerinde hatırladığım kadarıyla ben Osman KOKSAL, Doğan AVCIOĞLU, Cemal MADANOĞLU Cemal Reşit EYÜPOĞLU, İlhan SELÇUK ' İlhan SELÇUK'u kesin olarak hatırlamıyorum. ama olması kuvvetle muhtemel)Anıtkebire gidip Atatürk'ün manevi huzurunda ant için arkadaşlarımız aşağı yukarı gizli örütümüzün Devrim Genel Kurul üyeleri idi. Örgütlenmemizin amacı; birincisiyle aynı idi, yani Türkiye'yi Milli sınırlar içinde Atatürk ilkeleri ışığında kalkındırmak, çağdaşlaştırmak. Bu amaca ulaşmak için herşeyden önce örgütlenmeyi düşünüyorak. Örgütün içine inanmadığımız, güvenmediğimiz kimseleri almıyacaktık. Ancak bu işin sadece sivililerle de olacağını inanmıyorduk. En büyük Atatürkçü potansiyel güç Ordu idi. Örgüte inanacağımız Atatürkçü ubayları da almıyacaktık. Bir asker-Sivil kenetlenmesini şart sayıyorduk. Yazılı hiçbir belgemiz olmayacaktı. Çünkü ele geçtiğinde hepinizin yakalanmasını ve ağır tecziyelerimize sebep olabilirdi. Buna rağmen aşağıda anlatacağım üzere örgüt üyelerinden ben, Doğan AVCIOĞLU, muhtemel Cemal Reşit EYÜPOĞLU, İstanbul'a Cemal MADANOĞLU'nun evine gittiğimizde orada yani MADANOĞLU'nun Kızıltoprak'daki evinde Cemal MADANOĞLU, İlhan SELÇUK

yeğeni olarak bilinen Hıfzı KAÇAR ile emekli Hava Kurmay Yarbay Necdet DÜVENCİOĞLU vardı. Bu toplantımızda Cemal MADANOĞLU düşüncemizin ve kararımızın hilafına bir takım yazılı belgeleri ortaya çıkardı. Şimdi hatırladım. Bu toplantıda Osman KOKSAL'da vardı, bu belgelerden bir tanesi ~~XXXXXXXXXXXX~~ Cemal MADANOĞLU'nun adına düzenlenmiş olduğu oy pusulasının arkasına bizzat el yazısı ile yazmış bulunduğu "Kadro Örgütü" yanılmıyorsa başlığını taşıyan gizli örgütümüzün tüzüğü idi..... Cemal MADANOĞLU'nun Kızıltoprak'daki evinde gördüğüm ve okunan "Kadro Örgütü" başlıklı tüzük, şimdi bana burada okuduğunuz tüzüktür. İfademe geçirilmesinde bir sakınca yoktur..... Söylediğim gibi tüzük ittihad ve Terraki Cemiyetinin tuz günün günümüzün şartlarına adapte edilmiş Atatürkçülükten ayrılmamayı disipline eden bir tüzüktü. Bu tüzükten sonra MADANOĞLU ile AVCIOĞLU arasında daha önce de AVCIOĞLU ile SELÇUK arasında anlaşmazlıklar çıktı. Birinci örgütün bir tür devamı olan bu gizli ikinci örgüt aslında birincisinden zayıftı. Yukarıda da arzettiğim gibi Devrim Genel Kurulu Başkanlığına oy birliği ile MADANOĞLU seçilmişti. Genel Sekreterliğine ise DOĞAN AVCIOĞLU... aslında Doğan AVCIOĞLU, Devrim Gazetesinin genel yayın müdürü olduğu için işi çok bir arkadaşı. Bu bakımdan genel sekreterlik için Osman KOKSAL ile İlhan SELÇUK'un adları söz konusu oldu ne var ki, AVCIOĞLU iki işi birden yönebileceğini söyledi. KOKSAL itiraz beyanetti. SELÇUK ise İstanbul'da oturuyordu. AVCIOĞLU genel sekreter oldu. Bir süre sonra İstanbul'da da çalışmalar yapılması gerektiği öne sürülerek bir İstanbul ve bir de Ankara irtibatçısı seçildi. İstanbul irtibatçısı İLHAN SELÇUK, Ankara irtibatçısı ise ben oldum. Derken Doğan AVCIOĞLU'nun teklifi ile Devrim Genel Kuruluna Binbaşı Yılmaz AKKILIÇ'ı aldık.... Örgütümüze yeni alınmış bulunan binbaşı Yılmaz AKKILIÇ'ın görevi subaylar arası örgütlenme işi idi. Geri kalan üyelerimiz de OSMAN KOKSAL ve Cemal Reşit EYUPOĞLU idi. Bu grup mensupları zaman zaman benim, OSMAN KOKSAL'ın, Cemal "eşit EYUPOĞLU'nun ve bir ara da Doğan AVCIOĞLU'nun evinde toplantılar yapardık, bu toplantılara İstanbul'dan İlhan SELÇUK'da gelip katılırdı. Genellikle İlhan SELÇUK'a toplantının yapılacağını ben bildirirdim. Örgütümüzde örgüt disiplini sağlamak maksadıyla aidat da kabul edilmişti. Yanılmıyorsa aidat miktarı 50 lira idi. Toplanan aidatlar benim tarafından saklanıyor ve muhasebesi tutuluyordu. Bu aidatlar daha çok İstanbul veya Ankara'da tertiplenen toplantılara katılmak mecburiyetinde olan örgüt üyelerine yol masrafı karşılığı olarak veriliyordu..... Toplantılarımızın yâni devrim genel kurulu üyeleri olan bizlerin toplantılara devam ettiği sırada Cemal MADANOĞLU tabii senatörlerden KADİR KAPLAN ile SUPHİ KARAMAN'a birleşme ya da işbirliği teklif etmiş. Bu teklif bizim giyabımızda yapılmış bir teklif olduğu için aramızda bir huzursuzluk doğurdu. Ben ve bütün arkadaşlar başkan dahil örgüt mensubu hiçbir kimse- nin birbirinden habersiz iş yapmasını istemiyorduk..... toplantılarımızdan birinde Cemal MADANOĞLU biz örgüt mensuplarına İstanbul'da geniş bir Atatürkçü Subay gurubundan söz etmişti. Hatırında yanlış kalmadıysa bu guruptan "Marmara Gurubu" diye bahsetmişti. Ayrıca MADANOĞLU bu marmara Gurubunun kendisine bağlı olduklarından ya da bağlanacaklarından söz ediyordu. Biz ise guruplarla birleşmeyi değil tek tek inandığımız ve güvendiğimiz Atatürkçülerin aramıza alınmasından yanaydık. Birinci kere- sinde olduğu gibi gene aramızda uygulamadan dolayı görüş ayrılıkları

belirliyordu. MADANOĞLU'nun ~~Ankara~~ Ankara'da değil, İstanbul'da oturması Ankara'ya arada bir gelmesi de problem oluyordu. Devrim Genel Kurulunda MADANOĞLU'nun Ankara'da bir ev tutarak oturması hususunu birçok defalar konuştuk ve kendisine teklif ettik. O da bu teklifimizi kabul etti..... Tarinini hatırlayamadığım bir gün DOĞAN AVCIOĞLU, ben Cemal REŞİT EYÜPOĞLU İstanbul'a MADANOĞLU'man evine gittik. Evde yenildi, içildi, yemekten sonra örgütümüzün faaliyeti mevzu bahis oldu, evde MADANOĞLU'nun yeğeni olduğunu söylediği Hıfzı KAÇAR ve emekli Hava Kurmay Yarbay Necdet DUVENCİOĞLU ile İlhan SELÇUK ve Osman KOKSAL vardı, MADANOĞLU 27. Mayıs. Öncesi ve sonrası notlarını da içine alan bir takım yazılı belgelerle yukarıda söylemiş bulunduğum "Kadro örgütü" başlıklı örgütümüzün tüzüğü ki bu MADANOĞLU tarafından yukarıda da belirttiğim gibi oy pusulası arkasına el yazısı ile yazılmıştı, okudu orada bunun tartışması yapıldı. Yanılmıyorsam bazı maddelerinin değiştirilmesi söz konusu edildi. Şunu sanımlı olarak ittiraf ediyorum ki benden gayri hepsi bu tartışmaya katıldılar. Ben asabım bozukluğundan hiçbirşey söylemedim. Zira emekli Hava Kurmay Yarbay Necdet DUVENCİOĞLU ile yeğeni olduğunu söylediği Hıfzı KAÇAR'ı ilk defa orada görüyordum. Bu ise bizim örgüt prensiplerine aykırı bir davranıştı.... Bu toplantıdan önce ya da sonra, sanırım sonra olacak İstanbul'da İlhan SELÇUK arkadaşımız MADANOĞLU'nun İstanbul'daki bir-iki arkadaşı ile konuşmuş, oturup yemek yemişler, rakı içmişler, örgüt lâfı edilmeden memleket meselelerini tartışmışlar, SELÇUK bu konuşmalardan olumlu bir izlenim almış daha bir süre sonra DOĞAN AVCIOĞLU ve Osman KOKSAL İstanbul'a giderek İLHAN SELÇUK'un da katılımıyla "Marmara Gurubu'na mensup subaylardan 4-5 kadarıyla Suadiye 'de bir evde toplantı yapmışlar, bu toplantıya Kurmay Alb. Zeki ERGÜN, ile emekli Hava Yarbayı Necdet DUVENCİOĞLU'nun da katıldıkları daha sonra öğrendim. Bu toplantıda konuşmalar, tartışmışlar, ancak dönüşte Ankara'da AVCIOĞLU'undan dinledim göre bu zatlar yani "Marmara gurubunu temsil eden Cunta mensubu subaylar, toprak reformunun zarureti, hızlı bir sanayileşme gibi bizim gazetelerde tanrının günü yazıp çirdiğimiz, kavgasını verdiğimiz konulara bile pek önem vermeyen, hatta bu fikirleri dolayısıyla da bizleri bile komünist sayan bir anlayışa sahip imişler, CEMAL MADANOĞLU'nu da sadece kendilerine katılacak, tabii olacak bir şöhret diye düşünüyorlaşmış, doğrusu bu sonuç da kaybetmeye başladığım umudumu biraz daha kırdı. hele Kemalizm anlayışımızın bir kerre daha komünistlikle bu subaylar tarafından damgalanması beni iyice yıktı... Bu sıralarda 1970 yılının ilk ayları olsa gerek, Devrim Gazetesinin yönetim tarzı da aramızda tartışma konusu olmaya başlamıştı. Gazetede yanılmıyorsam C.H.P. içindeki bir ihtilaftan DOĞAN AVCIOĞLU'nun, BULENT ECEVİT'e nazaran KEMAL SATIR - NİHAT ERİM Hizbini tutar bir tavır takınmasının doğurduğu tartışma Ankara'da EYÜPOĞLU'nun evinde yaptığımız bir konuşma da İLHAN SELÇUK'un darılmasına ve istifasına yol açtı oysa istifa diye birşeyin söz konusu olmanası lâzımdı AVCIOĞLU da aynı yola gitti. Sonraki günlerde SELÇUK toplantılara gelmedi. MADANOĞLU ile AVCIOĞLU anlaşmaz oldular. Gerçi arada uzlaşma yolları arandıysa da bulunamadı. Bilahassa Cemal Reşit EYÜPOĞLU bu dargınlığın önüne geçmek ve dolayısıyla da örgütün dağılmamasını sağlamak amacıyla bu dargın kişileri barıştırmak için çok çaba sarfetti. Ama neticede hiçbir şey yapılamadı. Ben Bermutat dağıtmayı teklif ettim. Artık bu işlerden, bu çekişmelerden iyice bezmiştim. Uzun süre toplantılamadı. Sonra MADANOĞLU, Cemal Reşit EYÜPOĞLU, Osman KOKSAL ve ben Ankara'da, Kızılay'da bir

bu ihtiyaçtan doğdu. Ancak dergi çıkarmaya yetecek para bulmak gerçekten mesele idi. Herşeyden önce Devrim dergisi ve devrim kurulu fikirleri içimizde oluşmuştur. Kendi sini eski arkadaşlarımızdan Doğan AVCIOĞLU vasıtasıyla tanıdığım eski Halk partisi mesublarından ve Hâlen Ankara'da avukatlık yaptığını zanettğim Cemal Reşit EYUPOĞLU ile tanıştım. Ben Cemal Reşit EYUPOĞLU ile 1962 yıllarında tanışmıştım. Devrim dergisinin çıkarılan hazırlıkları sırasında yani 1969 yılı ekim ayından evvel Cemal Reşit EYUPOĞLU derginin mâli isteklerini yükledi. Bununla beraber Numan ESİN de beniskonusu dergiyi para bakımından takviye etmişti. Hatta şimdi hatırladım. Cemal Reşit EYUPOĞLU ile Numan Esin'in Devrim dergisini destekleme kararlarını biliyordum. Derginin yayın sorumlusu ve rizikosu Doğan AVCIOĞLU'nda idi, muhasebe işleri Cemal Reşit EYUPOĞLU'nun kontrolünde bir genç memurun eline verilmişti. Devrim dergisi arzulanan kadroyu varetmeye çalısacaktı. Anayasa dışına düşen s yası iktidara karşı Atatürkçü bir kadro yaratmak umudunu taşıyordu. Bu yolda yapılacak her türlü fedakarlığa razı olacaktık. Devrim kurulu Kadrolaşma yolunda lüzumlu olacaktı. 27. Mayıs Anayasasının ihanet eden, reformları uygulamayan, memleketi anarşiye sürükleyen Türkiye'nin geleceğini ağır tehlikeye düşüren siyasi iktidardan umudumuz yoktu. Devrim kurulu. Cemal MADANOĞLU, İlhami SOYSAL, Osman KOKSAL, Doğan AVCIOĞLU-Cemal Reşit EYUPOĞLU ve benden ibaret kadro ve yayın kurulu idi. Daha doğrusu söylemek gerekirse Devrim Genel kurulu idi. DEMİREL iktidarı giderek anayasadan uzaklara düşüyordu. A.P. Hükümeti Atatürk devrimlerine sırt çevirmiş memleketin meşru ve ilerici güçleri ile adete muharebeye girişmişti. Böyle durumlarda Ordu öncelikle hassastır. Subaylar olayları yakından izlemek lüzumunu duyuyorlardı. Harp Akademisinde bir grup teşekkül ettiğine muttali olduk. Bu Emekli Hava Kurmay Yarbay Necdet DUVENCIOĞLU'ndan öğrenmiştim. Zira adı geçen kişi Cemal MADANOĞLU'nun kızıltoprak'daki evine sık sık gelip giden bir arkadaştı aradan epey bir zaman geçti bizim oluşturmuş olduğumuz örgütün kuruluşundan bir süre sonra idi ki o zamanlar ben yukarıda da anlattığım gibi 6 kişiden oluşmuş bulunan devrim genel kurulunun bir üyesi idim. Ve İstanbul'da görevli idim. İlhami SOYSAL'da yanılmıyorsam Ankara'da görevli idi. Günlerden bir gün akademi gurubu olarak adlandırılan ve yanılmıyorsam Erenköy caddebostan dolaylarında olduğunu bildiğim bir evde tanışma tertiplendi. Hatırımnda kaldığına göre bu toplantıya ben, DOĞAN AVCIOĞLU, OSMAN KOKSAL, NECDET DUVENCIOĞLU, HIFZI KAÇAR, bilahare gazetelerde çıkan bilgilerden Milli İstihbarat teşkilatının elemanı olduğunu öğrendiğim asistan MAHİR KAYNAK ile akademi gurubundan ADNAN ARABACI, İBRAHİM ARTUNÇ, Orhan GUVEN, ADNAN KAPTAN ve Fahri TEZEL vardı. Bu toplantıda memleket sorunları ivedilikle görüşüldü. Fikir alışverişi yapıldı. Subayların tümü Atatürkçülüğü memleketin temel varlığı sayıyorlardı. Hatırladığım göre herkes DEMİREL yönetiminin Türkiye'yi çıkarmaya götürdüğünü söylüyor, kimse bu kadere razı olmuyordu. OSMAN KOKSAL toplantıda bir ara Cemal MADANOĞLU'nun liderlik konusunu ortaya attı. Orda hazır bulunan Subay arkadaşlar yani Akademi gurubu, bu teklifi çekimserlikle karşıladılar. Cemal MADANOĞLU'na karşı sevgi ve saygılarının olduğunu, bu teklif için birşey diyemi-

yeceklerini ancak düşüneceklerini ve bilahere de cevap vereceklerini söylediler. Subaylardan biri, şimdi ismini hatırlamıyorum, bize " İhtilâlin rengi nasıl olacaktır? " سوالını tevcih etti. Yanılmıyorsam ben bu suala " İhtilâlin rengi sol olacaktır. hem Amerika'ya ve hem de Rusya'ya karşı bağımsız olacaktır" dedim Doğan AVCIOĞLU'na " Sizin gücünüz nedir? سوالı tevcih edildi. Doğan AVCIOĞLU, askerlerin bu سوالine bir cevap verdi fakat cevabı şimdi hatırlamıyorum. Yalnız bu cevap üzerine orada bulunanlar arasında bir duraklama ve durgunluk hasıl oldu ve hatta soğuk bir hava da esti. Bu toplantımız yaklaşık olarak 2,5 saat kadar sürdüktan sonra evlerimize gitmek üzere ayrıldık. Hatırimda kaldığına göre ben NECDET DUVENCIOĞLU, Doğan ~~XXXX~~ AVCIOĞLU, Hıfzı KAÇAR'la beraber muhtemelen NECDET DUVENCIOĞLU'nun arabasıyla beraber evden ayrıldık. Şimdi hatırladım biz toplantı yapılan eve ayrı ayrı özel otolarla gelip toplantı yerinin uzağına bıraktığımız otolarımıza dağıldıktan sonra teker teker çıkıp binerek buradan uzaklaşmıştık.... Akademi gurubu subay arkadaşlarla yaptığımız bu toplantılardan tanminen bir ay kadar sonra yani 1969 yılının Aralık ayının ortalarında bir gün Cemal MADANOĞLU'nun Kızıltoprak'taki evinde bir evvelki toplantıyı eleştirmek amacıyla yeniden toplandık. Bu toplantıda aklımda kaldığına göre Cemal MADANOĞLU ile ben Hıfzı KAÇAR, Mahir KAYNAK, Fahrettin TEZEM, İbrahim ARTUÇ, Kur. Alb. Zeki ERGUN ve Necdet DUVENCIOĞLU hazır bulunduk. Bu evde yapılan konuşmalarda MADANOĞLU'na Suadiye/^{de}subaylarla yapmış olduğumuz toplantıda aramızda geçen konuşmalar anlatılmış ve bilhassa kendisinin Akademi Subay gurubunca liderliğinin kabul edilmediği hususu açıklandığından Cemal MADANOĞLU yanılmıyorsam " Zorla güzellik olmaz" karşılığını verdi. Orada bulunan Subaylar ise MADANOĞLU'na kendilerinin sevgi ve saygılarının olduğunu söylediler..... Ben ifademim başında söylemeyi unuttum. Şimdi Hatırimda oluşturmuş bulduğumuz gizli örgütün Devrim Genel Kurulunun meydana getiren ve yukarıda isimlerini açıklamış bulduğum Cemal MADANOĞLU, Cemal Reşit EYUPOĞLU, Osman KÖKSAL İlhami SOYSAL ben ve Doğan AVCIOĞLU'dan müteşekkil bu gurup icraata geçmeden evvel tarihini hatırlayamadığım bir gün Ankara'da bir araya gelip hep birlikte Anıt -Kabire giderek atanın manevi huzurunda Atatürkçülük yolundan ve Türkiye'ye hizmet yolundan dönmiyeceğimize ve dava arkadaşlarına inahet etmiyeceğimize yemin ederek söz verdik. Sonra oradan ayrıldık.... Bilahere Ankara'da arkadaşlarla yapmış olduğum temaslarla Devrim Genel Kuruluna Bab. Yılmaz AKKILIÇ adında bir subayın da alındığını İlhami SOYSAL'dan öğrenmiştim. Fakat kendisini şahsen tanıyamıyorum..... bizim örgütün tüzüğü 21. EKİM. 1969 tarihinde ilk çıkışını yapan Devrim gazetesinin birinci sahifesinin en son sahifesinde Devrim bildirisi başlığı ile yayınlanan 5 sütünlük yazının yollarındaadır. Örgütümüzün tüzüğü ise Cemal MADANOĞLU'nun 1965 seçimlerine veya bağımsız olarak ara seçimlere katılmak üzere kendi adına hazırlanmış bulunduğu seçim kağıdının arkasına el yazısı ile yazmış bulunduğu kadro örgütü adını taşıyan ve bizlerin bana burada okuduğunuz kütüktür. Bu tüzüğün kabul ediyorum ve ifademe getirebilirsiniz.... Oluşturmuş bulduğumuz örgütün bir takım ihtiyaçlarını karşılamak için örgüt mensubu arkadaşlar her ay 100 lira vermeyi kabul ettiler, Aklımda kaldığına göre bu paralar İlhami SOYSAL'da toplanıyordu. Biriken bu paralardan örgüte mensup arkadaşlar istifade ederdi. Böyle ki, şayet

toplantı Ankara'da yapılıyorsa İstanbul'da bulunan benim gibi arkadaşlar Ankara'ya gidış-geliş yol masrafı ile oradaki otel masraflarını bu birikmiş paradan temin ederdi..... Devrim genel kurulu toplantıları genellikle bu kurulun üyelerinin evlerinde yapılırdı. Devrim Genel Kurulu merkezi Ankara'da olduğu için umumiyetle toplantılar Cemal Reşit EYÜPOĞLU, İlhami SOYSAL'ın evinde evinde yapılırdı. Kurulumuzun kararı ittifakla alınırdı. İttifakla alınmayan kararlar muteber adedilmezdi..... Devrim gazetesi yukarıda bahsettiğim tarihten itibaren çıkmaya başlamış ve bizim gizli örgütün görüşünü yani fikir yönünü ifade eden bir yayın organı idi..... İçinde bulunduğum ve yukarıdan beri izahını yaptığım gizli örgütten evvel bir başka gizli örgüt içinde idim. 1967 veyahut 1968 senesi içinde bir gün ORHAN KABİBAY'la Ankara'da bir lokantada İLHAMİ SOYSAL'la beraber üçümüz buluştuk. ORHAN KABİBAY tarafından bana Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar ve o devrin iktidarının tutumu dile getirildikten sonra harekete geçmemizin doğru olacağını, bunun için de bir gizli örgüt içinde toplanmamız gerektiğini anlattı. Ve bana bu örgüte girip giremeyeceğimi sordu ben de Orhan KABİBAY'ın bu teklifini müsbet karşıladım. Ve onun içinde bulunduğu örgüte İLHAMİ SOYSAL'la birlikte girmeyi kabul ettiğimizi söyledik. Bu bözüm üzerine hep beraber lokantadan ayrılarak İLHAMİ SOYSAL'ın evine gittik. Ve orada Türk bayrağı, İlhami SOYSAL'ın silâhı ve Atatürk resmi üzerine el koyarak yemin ettik. Bu yeminimizde hep beraber dayanışma içerisinde bulunacağımıza ve örgütsel faaliyetimizden kimseye bahsetmeyeceğimize, örgüte inahet etmeyeceğimize yemin ettik, amacımız daha doğrusu örgütün amacı anayasa dışına düşmüş bulunan devrin iktidar partisini bu gidişinde ısrar ettiği takdirde devirmektir. Bu örgütün mensupları ise ben İLHAMİ SOYSAL, ORHAN KABİBAY, DOĞAN AVCIOĞLU, Numan ESİN idik, Bu örgütün toplantılarından bazılarının örgüt üyesi olmayan CEMAL MADANOĞLU ile OSMAN KÖKSAL katıldı ve Üvukat FAKİH ÖZFAKİH'in de örgüte alınıp alınması hususunda adı geçti. Birkaç toplantıdan sonra araya 1969 seçimlerinin girmesi nedeniyle örgüt feshedildi.... Tüzük ve programını yukarıda belirttim ikinci gizli örgütümüz faaliyetlerini sürdürmekte iken DOĞAN AVCIOĞLU ile şahsi bir sürdürüşmemiz oldu. Ben toplantılara gitmedim ve Devrim dergisine de yazı göndermedim. Benim mesleki işlerim aslında İstanbul'da bulunmamı lüzumlu kılıyordu. Ancak yabancı basın dahi Ordunun müdahalesinin sadece bir zaman meselesi olduğunu yazıyor, bu haber gazetelerimizde dahi çıkıyordu. Anarşi solu sağı kaplamıştı. Doğrusu ~~xxx~~ öğrenci eylemlerinin enliligini, derinliğini niteliğini, ayrıntılarını ölçemiyorduk. Bu ortam içinde bir görev gerekli idi. Bir takım aydınlar bir araya gelerek çaba gösterdik. Devrimci dayanışma derneği girişimi bu cevapla doğdu. Siyasi iktidara bizim dışımızdan ve Türkiye'den bütün çevrelerin dışından bir müdahale sosyal olayların gelişimi ile kaçınılmaz görünüyordu. Vade yakın, konu büyüktü, Devrimci dayanışma derneği siyasi iktidarı amaçlamış değildi. Türkiye'nin sorunlarını aydınlatmak için kurulacaktı. Gelmesi beklenen veya geldiği apaçık görülen askeri

iktidarın boşluğu düşmenesi için çaba lüzumluuydu. Aydınlar bu amaçla birleşip ortaya iş koyacaklardı. İlk toplantımızı Kadıköy tarafında adresini bilmediğim Avukat Ferruh ÖZDİL'inevinde yaptık. Bu toplantıya Ben, Mahir KAYNAK, Öğretmen Doğan ERDOĞAN, Avukat Ahmet GURYÜZ KETENCİ Öğretmen Cengiz BALLIKAYA, Avukat Orhan PEGEY, Necdet DUVENCİOĞLU, Hıfzı KAÇAR, Raif ERTEM Emekli Kurmay Alb. Zeki ER UN, Hüseyin ONUR, Ferruh ÖZDİL, dış yorumcu gazetecilerden Ali SİRMEN katılmışlardı. Bu toplantıda benim hazırlanmış bulunduğum Devrim dayanışma derneğinin tüzüğünü okudum. Tüzük ~~xxxxxxx~~ maddeleri üzerinde izahlarda bulunduğum ve mezkur derneğin başkanlığına CEMAL MADANOĞLU'nun getirilmesini önerdim. Orada hazır bulunan arkadaşlar bu teklifimi kabul etmediler ve bir kısım arkadaş benim başkan olmamı öne sürdüler. Ben arkadaşlarımla bu isteği üzerine yine MADANOĞLU'nun başkanlığa getirilmesi tezini savundum. Ve neticede, CEMAL MADANOĞLU'nun giyabında onun Devrimci dayanışma derneğinin Başkanlığına getirilmesi kararlaştırıldı. Bu örgüt için aidat konusu ortaya atıldı, neticede orada hazır bulunan arkadaşlardan para toplanmasına karar verildi. Yanılmıyorsam paralar Avukat RAİF ERTEM'de toplandı. Yanlız bu dernek konusu üzerinde tartışırken bir arkadaş muhtemelen Orhan PEGEY derneğimizin legal olmanası konusuna değindi ve bize niçin açık olarak ortaya çıkıp faaliyet göstermiyoruz" diye serzenişte bulundu. Kendisinin böyle bir faaliyet içerisinde olamayacağını ve bunu da hiçbir kişiye söylemeyeceğini belirtti. Bu davranış karşısında ben de " Gerektiği zaman ilgili mercie müracaatla ortaya çıkarız" diye cevap verdim. Toplantımız iki-Üç saat sonra bitecek hepimiz dağıldık..... Doğan AVCIOĞLU ile aramda ihtilâf çıktıktan sonra ikinci örgütsel faaliyetlere katılmadığımı yukarıda açıklamıştım. Benim Doğan'la olan bu ihtilâfımı gidermek için İlhami SOYSAL, Osman KÖKSAL ve Cemal Reşit EYUPOĞLU bir hayli gayret gösterdilerse de bu mümkün olmadı. Zaman geçince bu örgüt fesholdu... Benim örgütsel faaliyetler hakkındaki bilgi örgü ve çabalarım bunlardan ibarettir. Olaylar tamamen doğrudur.) şeklindeki Cuntasal kuruluş ve faaliyetleri açıklayan 15. Kasım. 1972 günlü ve buna ~~xxxxxx~~ zamineten bu ifadesini okuyup imzaladıktan sonra tavzih maksadıyla verdiği: " Ön ifadem okudum, ancak bu ifadenin 10. ncu sayfasının birinci paragrafında örgütümüzün tüzüğünün 21. EKİM. 1969 tarihinde yayınlanan Devrim Gazetesinin birinci sayfasının en son sayfasında Devrim bildirisi başlığı ile yayınlanan 5 sütünlük yazının yönlerinde olduğunu belirtmiştim. Ancak aslında bu böyle olmayıp Devrim Gazetesinin 21. EKİM 1969 tarihli ilk nüshasında son sayfaa yayınlanan yazı örgütün tüzüğü olmayıp programdır. Bunun bu şekilde örgüt programı olarak tashihini isterim..... Arkadaşlar arasında oluşturmuş bulunduğumuz ikinci gizli örgütümüzde görev taksimi; CEMAL MADANOĞLU, Devrim Genel Kurulu Başkanı, Doğan AVCIOĞLU Devrim Genel Kurulu Genel Sekreteri, Ben İstanbul irtibatçısı, İlhami SOYSAL Ankara irtibatçısı olarak kabul edip karara bağladık....) tarzındaki 16. KASIM. 1972 günlü ikrarları, keza sanıklardan Cengiz BALLIKAYA'nın: " Ben 27. MAYIS. 1960 Devrim gazisiyim. Bundan itibaren Milli Birlik çileri tanışırım. İşte bu sebehten CEMAL MADANOĞLU ile bir yakınlığım mevcuttur. Bu yakınlık nedeniyle kendilerini ziyaret eder ve zaman zaman da Kızıltoprak'daki evine giderdim. Bilhassa Aksaray Pertevniyal lisesi bitişindeki küçük bir binaya İstanbul Öğretmenler Derneğine almak için CEMAL MADANOĞLU'na bizlere yardımcı bulunması için gittim. Bu

gidiş gelişimlerinde CEMAL MADANOĞLU'nun evinde zaman zaman HIFZI KAÇAR'ı eski milli birlikçilerden OSMAN KOKSAL'ı, bilâhare gazetelerden "Millî İstihbarat Teşkilatının elemanı" olduğunu öğrendiğim asistan Mehir KAYNAK'ı gördüm. Başka bir gidişinde Sol bir kuruluş olan İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş "Derneği"nin genel başkanı ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörlerinden İMET SUNGUR Bey'le gerçekten bu mezkur derneğin kurucusu ve sevk ve idarecisi olan ve fakat perde arkasında kalmayı uygun gören mahkum kömünist Dr. HİKMET KIVILCIMLI'yı, Cemal MADANOĞLU ile birlikte konuşurken gördüm. ~~Bununla birlikte~~ Dördümüz birlikte yemek sofrasına oturduk. Sofrada yanılmıyorsam Türkiye'nizin içinde bulunduğu durum eleştirildi. Gençlik kesiminin davranışları ve hareketleri tartışıldı. Türkiye'nin içinde bulunduğu bu çıkmazdan kurtulması için neler yapılması gerektiği hususunda fikirler öne sürüldü. Hatırladığıma göre HİKMET KIVILCIMLI ancak bu gidişe kurulacak yeni bir parti ile dur demenin mümkün olacağını önerdi. Fakat kurulacak partinin zorlukları eleştirildi. Bilhassa maddi olanakların yetersizliği ve parti kurmanın uzun zamana ihtiyaç hissedeceği hususları göz önüne getirilerek bu işin mümkün olamayacağı kanısına varıldı. Sofradaki misafirlerin hareketleri benim üzerinde bu kişilerin MADANOĞLU'na karşı saygılı olduklarını gösteriyordu. Yanılmıyorsam bu yemek ve toplantı bir saat kadar sürmüştü. Bu gidiş gelişlerim sırasında sayın Korgeneral CEMAL MADANOĞLU'nun, sayın Osman KOKSAL, Yazar İlhan SELÇUK, MADANOĞLU'nun akrabası olduğunu tahmin ettiğim Hifzi KAÇAR, Avukat Raif ERTEM, Emekli Subay NECDET DUVENCİOĞLU ile emekli Subay Zeki ERGUN'un bir cunta içinde oldukları kanaatine sahip oldum. Zira beni bu kanaate bilâhare arzedeceğim Devrimci dayanışma derneği ile ilgili yapılan toplantılar ve orada geçen konuşmalar sevk etmiştir. Ama bu dernek toplantısından evvel de ben böyle bir kaniya yukarıda isimlerini zikrettiğim kişilerin davranışlarından varmıştım. Devrimci dayanışma derneği ile ilgili olarak birkaç yerde toplantı yaptık, bu toplantılara İLHAN SELÇUK, NECDET DUVENCİ OĞLU, ALİ SİRMEN, RAİF ERTEM, AHMET GURYUZ KETENCİ, DOĞAN ERDOĞAN, ORHAN PEGEY, HIFZI KAÇAR Em. Kur. Alb. Zeki ERGUN, FERRUH ÖZDİL ve HUSEYİN ONUR katılmışlardı. Yanılmıyorsam FERRUH ÖZDİL'in evinde 1971 senesinin Şubat ayı içinde bir toplantı yapmıştık. Bu toplantıda yukarıda isimlerini saydığım arkadaşlarda vardı. İLHAN SELÇUK konuşurken ve içinde bulunduğumuz durumlara değindikten sonra evvelden hazırlanmış olduğu Devrimci dayanışma derneği ne ait tüzüğü okumaya başladı. Her maddeden sonra o maddenin eleştirisini yaptı. Hatırladığıma göre maddeler: 1-Derneğin üyeleri asli ve fahri olmak üzere ikiye ayrılır. 2- asli üyeler genel kurulu meydana getirirler. 3-Fahri üyelerin derneğin yönetiminde görev ve hakları yoktur. 4-Derneğin gelir ve gideri yönetim ve yürütme kurulu içinden bir asli üye toplar ve harcar. Şeklinde idi. Bu dernek illegaldi. Orhan PEGEY adlı bir arkadaş bu duruma itiraz etti. O zaman İLHAN SELÇUK bu itiraza hatırladığıma göre " Arkadaşlar, şayet tüzükle yakalanacak olursak biz tüzüğü henüz hazırladık, Vilayete sunmak üzereydik." diye cevap vereceğiz. Karşılığını verdi. Orada bulunan arkadaşlardan muhtemelen Orhan PEGEY olabilir. Biri "Ben böyle bir çalışma içinde yoktum. Ama burada olan bitenlerden de hiçbir şahsa ve teşekküle bantsetmem." dedi ve bunun üzerine emekli Albay Zeki ERGUN'de Zaten bu şekilde davranılmayacak olan olursa o kişiyi dondururuz. Yani öldürürüz." dedi aidatlar toplandı. Aidatları Raif ERTEM topladı. Ben maddi durumum iyi olmadığı için 10 lira verdim. Şurası bir gerçek ki, bizim kurduğumuz daha doğrusu İLHAN SELÇUK'un başkanlığında oluşturulmuş bulunan ve başkanlığına da getirilen Devrimci Dayanışma derneğinin bir amacı olduğu-

mayan hususiyetler ihtiva etmekte ve bu suretle de sanıkların şahsiyetlerinin damgasını ve gerçek irade ve rızaları ile vakı anlatımın simgesi olacak objektif bir hüviyet taşımaktadır. Bu şekildeki görünüm yanında sanıklarca vakı işkence taarruzu, ~~bu~~ bu güne kadar hiçbir delille isbata dönüşen bir karakter kazanmıştır. Hatta bu konudaki işkence taarruzlarına bertaraf etmeye mahkum eden bir işlem müdafiiilerden ikisince takip edilen bir yolla gerçekleşmiştir. Sanıklardan Necdet DUVENCİOĞLU, Müdafinin, müvekkilinin emniyette işkence gördüğü ve vücudunda arazların taşıdığı cihetle işkence araz ve asarının tesbiti maksadıyla tabip muayenesine sevk edilmesini istemesi üzerine komutanlık Askeri Ceza ve Tutuk Evi Müdürlüğüne yazdığı 28. 10.1972 gün ve 1972/5204 sayılı yazı ile tabip muayenesinden geçirilmesini ve muayene neticesini belirten raporun alınmasını ve gönderilmesini istemiştir. Aynı gün sanığı muayene eden Tabip Teğmen Mustafa METİN, sanık Necdet DUVENCİOĞLU'nun vücudunda müessir fiile ait hiçbir amere görülmediğini belirtmiştir. Bu husustaki rapor Askeri Ceza ve Tutuk evi Müdürlüğüne 28.10.1972 gün ve 9035-72/1720 sayılı yazısı ile Komutanlığa gönderilmiştir. Bu rapora rağmen komutanlık Adli Müşavirliğince Necdet DUVENCİOĞLU'nun celbi suretiyle kendisinden şikayeti sorulmuş ve sanık Necdet DUVENCİOĞLU verdiği ifadesinde ; Ben gerek emniyet makamlarında ve gerek ceza evinde bulunduğum sırada hiçbir surette dövülüp cebir ve şiddet görmüş durumda değilim ve bu hususta hiçbir kimseye de müracaatta bulunmadan deniştir. Keza sanıklardan Hıfzı KAÇAR müdafii. 25. EKİM.1972 günlü dilekçesi ile müvekkili Hıfzı KAÇAR'ın emniyet teşkilatında göz altında bulundurulduğu sırada irade ve hafızasını yok edecek derecede baskı yapıldığını ve ilgili olmadığı suçların kabul ettirildiğini belirterek bu hususların tesbiti maksadıyla tabip muayenesinden geçirilmesini istemiştir. Bunun üzerine Komutanlıkça 26. EKİM 1972 gün ve 1972/5024 sayılı Komutanlık yazısı ile Hıfzı KAÇAR'ın Doktor muayenesine sevk edilmesi Askeri Ceza ve Tutuk evi Müdürlüğünden talep edilmiştir. Askeri Ceza ve Tutuk evi Müdürlüğüne yazısı ile tabip muayenesine sevk edilen Hıfzı KAÇAR'ın muayene eden tabip Tgm. Mustafa METİN tarafından tanzim olunan rapor da, Hıfzı KAÇAR'ın yapılan muayenesi sonunda müessir fiile ait hiçbir amere bulunmadığı bildirilmiştir. Komutanlıkça, bu rapora rağmen ayrıca hariciye, asabiye ve Dahiliye mütehassıslarınca da muayene ettirilmesi ve hakiki durumun iltibasa meydan verilmeyecek şekilde ortaya çıkabilmesinin temini için sanık Hıfzı KAÇAR Haydarpaşa Askeri Hastahanesine sevk edilmiş ve Hastahanece yatırılarak kontrol altına alınan sanığın asabi muayenesinde bazı rahatsızlıkların tesbit edildiği bildirilmiş, bunun üzerine komutanlıkça bu rahatsızlıkların ne gibi ~~bu~~ hal ve sebeplerden neşet ettiği sorulmuş ve buna cevaben hariciye, Dahiliye ve Asabiye mütehassıslarınca tanzim edilen müşterek imzalı raporlarla " Hıfzı KAÇAR'ın vücudunda darp, Cebir, şiddet ve müessir fiile maruz kaldığını gösterecek hiçbir amerenin görülmediği, ancak tesbit edilen genel (Cerebral Ateoskleroz ile Servicol Spondiloz) gibi organik bünye rahatsızlığının müzmin karakterde hastalık halinden ibaret olup tutukluluk durumu ile ilgili bulunan bir rahatsızlık olmadığı bildirilmiştir. Tabiiyle bu işlemler, sanıkların bilirimini üzerine müdafiiilerce girişilmiş ve savunma görevleri icabı yap-

mak zorunda kaldıkları işlem almıştır her halde. Çünkü muayene talâbi ni yaparlarken ne bilsinler müvekkillerinin gerçekten işkence görüp görmediklerini. Ama işbu raporlar muvacehesinde gerçeğin gün gibi ortaya çıkması gerektiğini görmüş olsalar gerek. Esasen bu rapor işlemine tevessül edenlerin dışında diğer tutuklu sanıklar herhangi bir darptan bahisle muayenelerini de talep etmiş durumda değildirler. Tabii, olmayan tesbitini talep etmenin mahsurunu, Hıfzı KAÇAR ve Necdet DUVENCİOĞLU'nun tutumu neticesi gerçeği matematiksel bir şekilde yansıtan raporlar istihsal edilmiş olması ile daha o zamandan görmüş olsalar gerek. Bu bakımdan en geçerli yol, mücerret bir şekilde ve dinleyenler üzerinde ekti yapabilecek bir tarzda bu işkence hikayesini ortaya koyabilmektir. Nitekim duruşmada izlenen yol, bu noktada beraklığa kavuşmuş ve düğünlenmiştir. Bütün bunlar yanında hemen belirtelim ki, sanıklardan İlhami SOYSAL hariç diğerleri, askeri Savcılık ifadesi sırasında ilişkileri ve toplantılarını ve alınan kararları, Cuntasal bir faaliyete değil, Memleket meselcelerinin görüşülmesine dayanmışlarsa da emniyet ifadesinde bahseyledikleri maddî vakıaları ve toplantıları tekrarlamışlardır. İlhami SOYSAL ise emniyetteki ifadesini askeri Savcılık önünde detayları ile tekrarlamış ve aynı zamanda tutuklama için çıkarıldığı mahkeme huzurunda da bu ifadesini doğrulamıştır. Bu itibarla İlhami SOYSAL'ın Cuntasal faaliyetleri ikrara müteallik emniyet ifadesi, Askeri Savcılıkta tekrarlandığı cihetle 353 sayılı Kanun'un 156 nci muvacehesinde Askeri Savcılık ifadesinin hukukî mazhariyetine sahip olmuş ve hukukî bir ikrar niteliğini ihraz etmiştir. Keza diğer sanıkların da tutuklama için çıkarıldıkları mahkemede kabul tarzları karşısında vakaların ikrarı niteliğindeki askeri savcılık ifadeleri de, emniyet ifadelerini bütünleyen yönüyle aynı hukukî hüviyete mahzar olmuştur. Ancak ne var ki, sanıklar bunun da çıkar yolunu düşünmüşler, duruşma sırasındaki sorgularında doğruluğunu ikrar ettikleri askeri savcılık ifadelerinin, aynı gün veya bir gün evvel alınmış olan bu ifadeler sebebiyle tutuklanmak üzere mahkemeye sevk edildiklerini unutmamasına, mahkeme önünde doğruluğuna işaret ettikleri askeri savcılık ifadelerinin, bir veya bir buçuk yıl öncesine ait Ankara Sıkıyönetim Askeri Savcılığında verdikleri ifadeler olduğunu söylemişlerdir. Ne gariptir ki aynı tedai içindelermiş gibi hepsi de çok rahat bir şekilde bu hususu dermeyeran etmişlerdir. Bunun mantık ölçüleri ile bağdaşmayan yönlerini fazlaca izah etmeye lüzum görmüyoruz. Söylenmesinde, dermeyeranında mündemiçtir mantıksızlık. Emniyette verilen ifadeye ve bunu müteakip askeri Savcılıkta alınmış ifadeye dayanılarak aynı gün veya ertesi gün tutuklama talebi ile çıkarıldığı askeri mahkeme önünde hâkimin sorusu üzerine emniyetteki ifadeyi kabul etmiyorum, Askeri Savcılıktaki verdiğim ifade doğrudur, kabul ediyorum deniyor ve bu askeri savcılık ifadesinin, hemen biraz evvel Askeri Savcılıkta alınmış ifadesi değilde bir yılı aşkın zaman evvel alınmış ifade olacağına duruşma sırasındaki sorgular da işaret ediliyor ki, bunun, muamelâtın seyri ile hiçbir ilgisi olmayacağı ve mantık ölçüleri ile bağdaşmayacağı için hiçbir hukukî

değer ifade etmeyeceği açık ve seçikçe ortaya çıkmış olur. Bu konuda bir diğer taan da, dosyanın delilden ~~xxx~~ âri olması hasebiyle ikrarla süslemek için emniyetçe nezarete aldırıldığı şeklinde ortaya atılmıştır. Bunun izahı iddianamemizin başlangıç bölümünde ~~xxxxxxx~~ ~~xxxxxxx~~ yapılmış olmakla beraber bir defa daha tekrarlıyalım ki böyle bir maksat asla yoktur. Bu, sadece sanıkların zihinlerinde yaratmaya çalıştıkları mücerret kaanlarına, bir başka şekildeki görüntüsünden ibarettir. İddianamemizdeki görüşümüzü burada sadece atıfla yetinerek değil bu vesile ile hafızaları tazelemek istikametinde bir ufa da aynen ortaya koymakla ~~xxxxxxx~~ ~~xxxxxxx~~ belirtmek istiyoruz. İddianamemizde soruşturmanın mahiyeti ve seyir bölümünde bu konuya şöylece parmak basmıştık: " Davanın takdimine çalışılması bu başlangıç bölümünde, soruşturmanın takip ettiği seyir hakkında telhisen bilgi sunmanın faydadan hali olmadığı kanısında bulunduğumuzdan soruşturmaya Ankara Sıkıyönetim K. lığı As. Savcılığınca başlanıldığına, sanıkların tutuklanıp soruşturmanın tekemmülü sonunda gizli ittifakın İstanbul'da teşekkülünden bahisle yetkisizlik kararı verildiğine, bu defa konuya eğilen As. Savcılığımıza 8.12.1971 gün ve 1971/324-41 sayılı kararla gizli ittifakın Ankara'da teşekkül ettiğine ve soruşturmaya ilk defa Ankara Sıkıyönetim K. lığı As. Savcılığınca vaziyet edilmiş olduğuna ilişkin gerekçe ile yetkisizlik kararı verildiğine, bu suretle doğan yetki ihtilaflarının 353 sayılı kanunun 34. Maddesi muvacehesinde çözüm mercii bulunan Millî Savunma Bakanlığınca 21. Ocak. 1972 gün ve AD: 275/4-72 sayılı kararla yetkili Askeri Savcılığın İstanbul Sıkıyönetim K. lığı As. Savcılığı olduğuna dair çözüm getirildiğine, bu arada bütün sanıkların tutukluluk haklerinin kaldırıldığına, dosyanın bu suretle As. Savcılığımıza yeniden intikal ettirilmiş olduğuna ve intikali müteakip de yürütülen soruşturma esnasında özellikle işbu dava sanıklarının uzun süre devam etmiş olduğu anlaşılan gizli ittifaklarının, amaçlarına ulaşması yönünden Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya ve bu ~~xxxx~~ ~~xxxx~~ ile teşekkül etmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisini iskata veya vazifesini yapmaktan mene cebren teşebbüs niteliği kazanıp kazanmadığının tesbiti yönündeki bekletilme sonucu eyleme dönüşen bir nitelik kazandığına dair yeterli delil elde edilememiş olduğuna değinmek ve işaret etmek isteriz. Bu meyanda Türk Ceza kanununun 141 ve 146. maddelerini ihlâl suçlarından dolayı sanıklardan Necdet DUVENCİOĞLU, Cengiz BALLIKAYA Hıfzı KAÇAR, İlhami SOYSAL, İlhan SELÇUK ve Doğan AVCIOĞLU, haklarında İstanbul Sıkıyönetim K. lığının: 13.10.1972 ve 3.11.1972 gün ve AD. MÜŞ: 1972/5505-5525 sayılı soruşturma istemi ile ayrı bir soruşturma açtırılmış olduğuna, bilâhère yapılan tetkik sonucu sanıklara müsnet suçun mahiyeti noktasında ilgisi itibariyle sonradan açtırılmış bu soruşturmanın, Cemal MADANOĞLU ve arkadaşları şeklinde kamu cyuna intikal etmiş evvelki soruşturma ile birleştirilmiş olduğuna da ayrıca temas etmek lüzumunu hissetmekteyiz.) işte burada da belirttiğimiz sebepler muvacehesinde sanıkların bu yöndeki varsayımları, sadece kendilerinin ikrarlarını red ve cerh edebilmeye yönelmiş, ölçüden yoksun bir bölüm kuruntudan öte bir mana ifade eder durum kazanmamaktadır. Olsa olsa umadıkları bir sırada göz altına alınmış olmalarının ve bu meyanda bazı fiillerinin tesbit edilmiş olduğunu öğrenmiş bulunmalarının doğurduğu endişe ve suçluluk teşaşi içinde iradî ve rızai olarak verdikleri ifadelerini; bir yandan, aslına uygun şekilde zapteden görevli devlet memurlarını töh-

met altına sokmak ve diğer yandan ,Komplike hadiseleri soruşturma görevini yüklenmiş sorumlu devlet makamlarını küçük düşürmek suretiyle red ve cerhe yönelik bir taktikle hem kamu oyu önünde ve hem de arkadaşlarının yanında, belirttiğimiz psikolojik durum icabı şaşkınlık ve suçluluk telaşı içinde vaktiyle detaylı açıklamalar yaparak hem arkadaşlarını ve hem de kendilerini tecrim eder duruma girmiş olmalarının tevhit ettiği hicap ve suçtan kurtulma çabasının bir eseri olabilir. Şurası da bir gerçektir ki, bu davada ikrar elde edebilmek için tutulmuş bir yol olsa, böyle bir hal düşünülse ,her halde 6 kişi ile iktifa edilmez, 32 kişiden oluşan soruşturma sanıkları tümü ile aynı muameleye tabi tutulurdu. Esasen sorgu zabıtları tetkik edilecek olursa (Ki biz esas hakkındaki mütalaamıza sadece bu dava ile ilgili bölümlerini geçirmiş bulunmaktayız.) halen İst. Sıkıyönetim 3 No.lu Askeri Mahkemesinde yürütülmekte olan ve Bomba olayları davasına müteveccih olarak bu davanın bir numaralı sanığı Talat TURAN ve diğer Cunta mensupları ile ilişkileri ve Cuntasal faaliyetleri yönünden sorgulanmalarının yapılmış olduğu ve buna göre muamelâtin sürdürüldüğü görülür. Ancak bu sanıkların hazırlık hareketleri safhasını aşmış ihtilâle teşebbüs mahiyeti kazanmış ve bu itibarla Türk Ceza Kanununun 146/1-3 ncu maddelerine ulaşmış şekilde görülerek açılmış dava ile ilgileri olmadığı gizli ittifak şeklinde bir oluşum içinde kaldıkları göz önüne alınarak soruşturma muameleleri bu dosyaya katılmıştır. Bu itibarla ikrar elde edebilme için göz altına alınılma şeklindeki varsayıma dayanan bu karşı ~~xxxx~~ taanın da bir gerçeklik kazanmadığı somut bir tarzda tebellür etmiş bulunmaktadır. Şimdi üzerinde durduğumuz delilimiz, sanıkların bilhassa emniyetteki ikrarları olduğuna göre, emniyet ifadelerinin hukuki kıymetten yoksun olduğu hususundaki karşı görüş hakkında şu hususu da özellikle belirtmek isteriz. Malûm bulunduğu üzere Sıkıyönetimin ilân edilmesi ile Sıkıyönetim Kanununun 2 nci maddesi hükümleri muvacehesinde zabıta kuvvetlerine ait görev ve yetkiler Sıkıyönetim Komutanlığına geçmiştir. Aynı zamanda zabıta Sıkıyönetim Komutanının emrine ve girmiş bulunmaktadır. Sıkıyönetim devresinde Sıkıyönetim görev ve yetkilerine giren işlerde aksi sabit oluncaya kadar müteberiyeti olan ifade zabıtları tanzimi yolundaki zabıta faaliyetleri kanuni mesnetten ve hukuki değerden yoksulukla malûl addedilemez. emniyet ifadelerinin hükme esas alınabilecek nitelikte deliller olduğuna ilişkin Askeri Yargıtayın bu konudaki muhtelif içtihatlarına temas etmek isteriz. Ezcümle Askeri Yargıtay ikinci dairesinin 26.1.1972 tarih ve 1972/ 37-35 esas ve karar sayılı içtihadında ; emniyet makamlarınca alınan ifadelerdeki ikrar ve itirafın kanuni olamayacağı yolundaki iddia , 353 sayılı Kanun 95 ve 96 nci maddeleri gereğince emniyet makamlarının da hazırlık tahkikatı mahiyetinde soruşturma yapma yetkisine sahip oluşu, esasen bu ikrar ve itirafların başka delil ve karinilerle de teyid edilmesi muvacehesinde varit görülememektedir demek suretiyle Emniyet makamlarınca tesbit ~~xxxxxx~~ edilmiş ikrarların delil olabileceğine işaret edilmiştir. Keza Askeri Yargıtay 3 ncu dairesinin 10.8.1973 tarih ve 1973/ 152-176 esas ve karar sayılı içtihadında da yine emniyet ifadeleri ile ilgili olarak ; sanıklar duruşma sırasında fiilin subutuna teallik eden

konularda evvelce alınan ifadelerinden rucu etmekte iseler de ilk ifadelerin olayı müteakip alınması x, geniş , tafsilatlı ve birbirlerini teyid edici durumda bulunmaları karşısında mahkenece bu ifadelere itibar edilmesinde usul ve kanuna aykırı bir cihet yoktur.denmek suretiyle emniyet ifadelerinin hükme mesnet teşkil edeceğini kabul etmiş bulunmaktadır. Bu konuda bir çok içtihatlar daha sıralamamız mümkündür. Ancak bu kararların konuya yeterli ışığı sağlayabileceği mülahazası ile diğer içtihatlara atıf yaparak yetinmek istiyoruz.xxxxx

xxxxxxxxxxxxx Bütün bu arz ettiğimiz hususlar bir küll olarak ele alınıp değerlendirilmesi yapılacak olursa sanıklardan Necdet DÜVENCİOĞLU, Hıfzı KAÇAR, İlhami SOYSAL, İlhan SELÇUK, Doğan AVCIOĞLU, Cengiz BALLIKAYA'nın örgütsel varlık ve faaliyetlere ilişkin beyanları, iradî ve rizaî ve hukuken muteber birer ikrar numunesidir. Hükme esas ittihaz edilebilecek delil niteliğindedir. İşte deliller yönünden bir tanesi olarak ortaya konulması, zikredilmesi kanun icabı haline gelmiş ve örgütsel varlığı ve faaliyetleri MİT tesbitleri doğrultusunda belgeleyen mezkûr sanıkların işbu ikrarları, diğer deliller meyanında şahadeti sırasında ihtilâl teşebbüsleri ile ilgili hareketlerin Anatomosini objektif bir gözle görerek isabetle çizdiği sırada savunmacı baskı altına almaya matuf tutumlara hedef olan MİT elemanı Mahir KAYNAK'ın şahadeti; Ki bu şahit huzuru mahkemedeki iki celse süren şahadetinde ~~xxxxxxkxxxxxxkxxxxkxxxxkxxxxkxxxxk~~ Vakaaları, bütün detayları ile raporlar müdereceatını tekrar etmek ve sorulan hususları cevaplandırılmak suretiyle ortaya koyabilmiş ve ancak he var ki savunma, beyanlarını geçersiz kılabilmeye ve baskı yaratabilmeye ve sindirmeye matufen bölücülük suçu işlediğinden bahisle soruşturma istemine kadar varan bir tutum içine girmiştir. Herne kadar sanıklar şahadeti kabul etmediklerini ifade etmişlerdir, ama bahseyledikleri toplantıları red ve cerh edememişlerdir. Mahir KAYNAK dosyada muhtevası belli raporlarını aynen tekrar etmekle beraber bunun dışında şu hususları da belirterek şahadetini ifa eylemiştir:..... MİT delil toplamakla görevli bir makam olmayıp yalnız istihbaratla alakalı olacağı cihetle raporların ileride delil olarak mahkemeye sunulacağını düşünmemiştir. Ben aldığım haberleri mantığıma aykırı görsem dahi olduğu gibi raporuma kaydeder ve MİT'e bildiririm. Ondan sonra teşkilat nasıl hareket eder bilemem.....Ankara'ya bir gençlik toplantısına katılmak üzere gittiğimde Mihri BELLİ ile görüşüm. Mihri BELLİ'nin haber alma kaynakları daha geniştir. O da beni solcu olarak tanımış, her halde Cemal MADANOĞLU ile ve gurubu ile alakalı biliyor olacak ki beni akşam yemeğe davet etti ve yemekte de Cemal MADANOĞLU gurubunun haberdar olduğunu, onun Devlet Başkanlığına karşı olmadığını kendisine bildirmemi bildirdi. Bende bu nedenle 20.12.1969 günü bir araya geldiğimizde Mihri BELLİ'den bahsettim.....Fakültede solcu olarak tanınırım, Ancak bunun nedeni ile M.İ. Teşkilatı tarafından görevlendirilmemdir. Hıfzı KAÇAR'ın durumu icabı dış ilişkiler bakımından gerekli bilgiye sahip olmadığı düşüncesiyle Nijerya elçisi ve Hasan IŞIK vasıtasıyla yapılan teklifin reddilmesi nedenini kendisinden sormadım.....Bu toplantıdaki konuşmalar teybe alınmıştır. Dinlenildiğinde muhtelif teşekküller hakkında konuşan şahısların fikirleri anlaşılacaktır. Konuşma sırasında İlhan SELÇUK derneğin şimdilik kaydının lüzumsuz olduğunu ve bilahere lüzum hasıl olduğunda Vilayette kaydının yapılacağını bildirdi. Devrim dayanışma derneğinin gayesi bir kadro hazırlamakta. Yani bir ihtilâl olduğunda göreve getirilecek şahısları hazırlamaktı. Devrim dayanışma der-

neği ile MADANOĞLU örgütü birbirinden ayrı fakat aynı maksat için çalışmak üzere kurulmuş örgütlerdir. Bu itibarla Devrim dayanışma derneğinin başkanlığına da CEMAL MADANOĞLU getirilmiş olması nedenini ayrıca açıklayamayacağım bu dernek kurulana kadar CEMAL MADANOĞLU örgütü defaaliyetlerine devam etmiştir. Gizli örgüt mensupları ile temasım hiç bir zaman kesilmemiştir. Ancak rapor edecek bir husus olmadığından olacak ki 19. KASIM. 1970 ile 13. ŞUBAT. 1971 tarihleri arasında başkaca rapor tanzim etmedim..... Devrim dayanışma derneğinin yüz bin liraya yakın parası olduğunu son toplantıda öğrendim. Fakat bu paranın üyeler tarafından verilmediğini biliyorum. Fakat nereden temin edildiği hususunda bir malumatım yoktur..... Sanıklarla irtibatım ajan olarak tanınmama kadar devam etmiştir. Ancak mühim konuşmalar olmadığından rapor halinde bildirmedim. Hikmet KIVILCIMLI ve İsmet SUNGUR bey'le konuşma teklifi Cemal MADANOĞLU'undan gelmiştir. Bende kendilerini Cemal MADANOĞLU'na götürdüm hangi vesileyle olduğunu hatırlamıyorum. İsmet SUNGUR beyle Hıfzı KAÇAR'ı ben tanıştırdım bir kaç defa yemek yendi konuşmaların mahiyetini hatırlamıyorum. Günlük olaylar olacak İLTER TURAN'ı Cemal MADANOĞLU'na götürdüm fakat götürmek için hiçbir şekilde ısrarım olmamıştır. Konuşma sırasında kendisi geleceğini daha doğrusu gelmek istediğinden onu da götürdüm dedi. Örgütün faaliyetlerinden Ahmet GÜLYÜZ KETENCİ, İlhan SELÇUK, vasıtasıyla haberdar olmuş o da örgüte daha doğrusu devrimci dayanışma derneğine girdi ben girmemesi hususunda herhangi bir şekilde faaliyet göstermedim ayrıca onun örgüte girmesi hususunda bir teşvikte bulunmadım. Ahmet Gülyüz KETENCİ'nin örgüte girmesi için ben teşvikte bulunmadım. Fakat girdikten sonra devam etmesini istedim. Maksadım haber almaktı dedi. Gerek Cemal MADANOĞLU'nun ve gerekse Devrim dayanışma derneğinin faaliyetleri benim ajan olduğumun anlaşıldığı HAZİRAN. 1971 tarihine kadar devam etmiştir. Ancak Mühim konular ve konuşmalar olmadığından o tarife kadar ayrıca rapor tanzim etmedim ben yalnız İstanbul'daki toplantılarını takip ediyorum. Ankara veya başka yerde yapılan toplantıların ne şekilde takip edildiği hususunda bir bilgim yoktur..... Sivil Marksist Leninist örgüt başı olan Mihri BELLİ ile Devrim Dayanışma derneğinin birleştirilmesi hususunda raporumda belirttiğim teklif Mihri BELLİ hakkındaki görüşü tesbit etmek gayesine matuftu. Mihri BELLİ'nin Marksist Leninist bir kişi olarak bilinen bir hakikattir. Bu itibarla birbirlerine tamamen ayrı iki gurubun tek bir kişi tarafından birleştirilmesi düşünülemezdi ve bu husus sosyal bilimlerden bakımından mümkün değildir. Cuntanın komünistleştirilmesi bakımından böyle bir tehlike yoktur. Bir kişi sosyal bir kuruluşun mahiyetini değiştiremez. Bizim için tehlike cunta içinde bulunan İlhan SELÇUK'un Marksist ve Leninist oluşudur..... Ben bir tek kişi düşünceleri birbirinden farklı iki gurubu birleştiremez bu sosyal bilim bakımından mümkün değildir. Cuntanın komünistleştirilmesi tehlikesine gelince bu tehlike İlhan SELÇUK'un cunta içinde bulunması ile mevcuttur. Çünkü İlhan SELÇUK Marksist ve Leninisttir. Şahit Mahir KAYNAK'ın şahadeti ile mündereceatını teyid eylediği raporlarının uydu ma olduğu yolundaki karşı iddialar, rapor muhtevalarındaki bir çok maddî olayın gerçekliğinin saptanmasını ile kavli mücerrette kalmış ve raporlar, işbu şahadetle daha da canlılık kazanmıştır. Arz ettiğimiz bu delillerden başka duruşma sırasında aynı Cuntanın uzantısı diğer bir cunta sanığı olup Mahkemece yeminle bu davada şahit

dan ise örgütsel faaliyetlere müteallik açıklamalarını muhtevi askeri savcılık ifadesini benimsemiş ve emniyet ifadesini de uslup bakımından beyanmıyorum, orhan için kabul etmedim şeklinde red ve cerhe tâbi tutmuş bulunan ve fakat duruşmadaki bu tutarsızlığı ile anlamsız kalan beyanlarının işbu hüviyetine mebni ~~gax~~ hukuken geçerli olamayacağı açık olan ve bu bakımdan evvelki yekdiğerini tamamlayan ifadeleri olup bu dava ilgili bölümü itibariyle askeri savcılık ifadesinde bütünleşen ve böylece askeri savcılık ifadesinin kanuni mazhariyetine (353 sayılı Kanun 156 nci maddesi uyarınca ikrar niteliği şeklindeki mazhariyettir.) sahip bulunan ve bu sebeple ~~xxxxxxx~~ hükme esas delil olma ~~xxxxxxx~~ niteliğinde kuşku bulunmayan ve MİT tebitlerini ve belgelerini doğrular ve teyid eder doğrultuda olan : "1969 yılının ilkbaharında muhtemelen Haziran ayında Ankara'da bulunduğum bir gün işyerime telefon ederek Orhan KABİBAY beni Ankara Güvenevler semtindeki evine yem ge görüşmeye devat etti. Orhan KABİBAY 'in bu çağırısı üzerine arabama Orhan KABİBAY'ın evine gittim. Yanılmıyorsam evinin altında mobilyacı veya bir pastane vardı. İkinci katta olan ve "I" şeklindeki salonu bulunan evde bir köşeye çekildik. Ve ikimiz günün aktüel konuları hakkında görüşmeye başladık. Bu arada ORHAN KABİBAY, bana " Memleketin bir keşmekeş içerisinde girdiğini, siyasi ve iktisadi durumun kötüye gittiğini, iktidar partisinin vaziyete hâkim olamayacağını ve bu durum karşısında Ordu'nun iktidara er geç el koymasını gerekeceğini veya duruma müdahale edeceğini söyledi. Kendisinin bu mülahazayla bazı yüksek ~~km seviyelerdeki~~ seviyedeki kumandanlar ile eski Milli Birlikçilerden Ekrem ACUNER ve Mucip ATAKLİ ile temasının olduğunu , ayrıca kendisinin ~~xxxxxxx~~ mezkur kumandanlarla , Ekrem ACUNER ile Mucip ATAKLİ'nin da ayrı ayrı mezkur kumandanlarla temas ve münasebetinin sürdürüldüğünü bir irtibattan ve münasebetten amacın mevcut siyasi ve iktisadi durumu takip ederek gelecekte doğabilecek ihtimallere göre zamanında tedbir içinde olmak ve müdahale etmek olduğunu bana ifade etti. Ve arkasından bu yüksek kumandanlarla temas ve işbirliği halinde bulunduğunu da anlattı. Bana bu durum içerisinde kendisiyle çalışıp çalışmayacağını sordu. Ben de kendisine bu ~~xxxxxxx~~ kumandanları yakinen tanımadığımı, fikir ve inançlarını yakinen bilmediğini söyledim. Beni temin etti. Her bakımdan güvenilir ve değerli kimseler olduğunu söyledi ve arkasında bu çalışmalarına Mucip ATAKLİ ve EKREM ACUNER'in de dahil olduğunu fakat EKREM ACUNER'in kumandanlardan ayrılarak kendi başına bir çalışma içerisinde girdiğini, ~~xxxxxxx~~ Orhan KABİBAY'a kumandanların bu konuda ne dereceye kadar istekli ve kararlı olduklarını sordum "Tamamdır, kesin olarak kararlı ve isteklidirler, ben kendileriyle her hususta hemfikirim ve onlarla beraberim, daha ne istiyorsun-"karşılığını verdi..... Böylece teklifini olumlu karşılayıp , bu faaliyetlerin içerisinde girmiş bulundum.....Bu ilk buluşma ve konuşmamızdan sonra tahminen 10-15 gün kadar sonra Orhan KABİBAY beni tekrar aradı. Bu defa da evine çağırdı. Gittim, orada bana bu faaliyetlerle ilgili olarak DOĞAN AVCIOĞLU, İLHAMİ SOYSAL ve İLHAN SELÇUK'la da anlaşmış olduğunu onları da bu faaliyete dahil ettiğini, daha doğrusu yapmış olduğu teklifin bu kişiler tarafından da kabul edildiğini söyledi ve bu arkadaşların beni aralarında görmekten kıvanç duyacaklarını da beyan etti. Ben de kabul ettim. İLHAMİ SOYSAL'ın Çankaya gazeteciler

Sitesindeki evinde bu maksatla verdiği yemeğe katıldım.Orada İLHAMİ SOYSAL,DOĞAN AVCIOĞLU,İLHAMİ SELÇUK,ORNAN KABİBAY ve ben toplandık.Hem yemek yedik ve hem de karşılıklı görüş teatisinde bulunduk.Ve bu toplantıları sık sık tekrarlamaya ve buna göre çalışmalarımızı sürdürmeye karar verdik.Bu toplantımız tahminen 3,5-4 saat kadar sürdüktan sonra evlerimize gitmek üzere oradan ayrıldık..... İlhami SOYSAL'ın evindeki toplantıdan tahminen 10 gün sonra bu defa Orhan KABİBAY'ın evinde toplanılmasına, yemek yenilmesine lüzum görüldüğü ORHAN KABİBAY 'ın vâki daveti üzerine anlaşıldı.Nitekim, kararlaştırılan günün akşamından ORHAN KABİBAY'ın evine gittim. Ben eve gittiğimde içeride ORHAN KABİBAY,İLHAMİ SOYSAL, İLHAN SELÇUK,DOĞAN AVCIOĞLU, bulunuyorlardı. Birlikte oturduk, konuşmalardan bu üç yazar arkadaşın da ORHAN KABİBAY tarafından kumandanlarla yaptığı temas ve faaliyetleri hakkında bilgi verilmiş olduğunu anladım. Böylelikle aramızda bir gaye birliğinin doğmuş olduğu görülmüyordu. Toplantı esnasında Orhan KABİBAY, oluşturan bu gurup içerisine Av.Fakih ÖZFAKİH'in de dahil edilmesinde fayda mülâhaza ettiğini öne sürdü.Ve bu konu hakkında bizlerin fikrini aldı Ben şahsen FAKİH ÖZFAKİH'i tanır, beğenir ve takdir ederdim. Hatta ona güvenirdim.de Bu hissiyatımı bu toplantıda da aynen dile getirdim. Diğer arkadaşlar FAKİH ÖZFAKİH'i yakinen tanımadıklarını, bizim karara tezkiyemiz üzerine itirazları olmadıklarını belirttiler. Orhan KABİBAY 'ın FAKİH ÖZFAKİH'e durumu açmasını ve ona teklifi yapmasını müsbet sonuç aldığımda müteakip toplantımıza davet etmesini söyledik.Bu toplantımız da bir önceki gibi 3- 3,5 saat kadar sürdüktan sonra dağıldık..... 3. Toplantımızı FAKİH ÖZFAKİH'in Ankara-Kocatepe semtindeki evinde yaptık, Evde Av.Fakih ÖZFAKİH,ORHAN KABİBAY,İLHAMİ SOYSAL,Doğan AVCIOĞLU,İlhami SELÇUK ve ben toplandık,İlhan SELÇUK ikamet yeri İstanbul'da olduğundan toplantılara ye kendisinin Ankara'da bulunduğu bir sırada katılıyor veyahut da ORHAN KABİBAY tarafından telefonla davet edilmesi üzerine geliyordu..... Bu evdeki toplantıda bir yayın organına ihtiyacımız olup olmayacağı konusu görüşüldü. Neticede fikirlerimizi aksettirecek haftalık bir derginin çıkarılmasının lüzumlu olduğu kanaatına vardık.Ve bu gazetenin çıkarılması hususlarını plânladık.Gazete yi yani haftalık dergiyi Doğan AVCIOĞLU sevk ve idare edecek sorumlu müdürü olacak, İLHAMİ SOYSAL ile İlhan SELÇUK 'da yazı ları ile dergiyi takviye edecekleridi.Bunun mâli, finansmanı için CEMAL REŞİT EYUPOĞLU ağırlığı teşkil edecekti.Bizler de bu dergi için mali yardımında bulunacaktık.Burada yapılan konuşmalardan sezindiğime göre Cemal REŞİT EYUPOĞLU,DOĞAN AVCIOĞLU'na bağlı olarak faaliyette katılacaktı.Daha doğrusu faaliyete idi.....1969 Yılı Ağustos ayı başlarında ben işim sebebiyle Tahran'a ve Kuveyt'e gittim.Bu seyahatim 20 gün sürdü.Ankara'ya dönüşümden önce ORHAN KABİBAY'ı aradım. Kendisi yazıhaneme davet etti, geldi, Bana CEMAL MADANOĞLU ve OSMAN KOKSAL 'ın kendisiyle görüştüğünü, DOĞAN AVCIOĞLU,İLHAN SELÇUK ve İLHAMİ SOYSAL'ın bu iki zatın aramızda bulunmasını arzu ettiklerini benim buna bir diyeceğim olup olmadığını sordu.Bende Cemal MADANOĞLU ve Osman KOKSAL'ın benim için meçhul olmadığını,kendilerini çok iyi tanıdığımı, kendileriyle de il, böyle bir konu için herhangi başka bir iş için dahi beraber bulunmayı arzu etmediğimi kesinlikle ifade

sanıklarında bir kısmının yine iddianame tanzimine esas alınan ve dosyaya birer nüshası konulmuş bulunan yazıları ,

Gibi delillerle desteklenerek gizli ittifak varlık ve faaliyetlerinin teyit ettiği ve hiçbir iltibasa meydan vermiyecek şekilde gerçeklik kazandığı açıkça belirlenmiştir. Yani sanıklara müstet ihtilâl için gizli örgüt kurmak suçunun ağırlığı doğrultusunda delillerin de ~~XXXXXXXXXXXX~~ namütenahi kuvvetli bulunduğu gerçeğin ta kendisidir. Ancak şu hususa işaret edelim ki , her ne kadar mahkemece adları gizli ittifak tesbitlerinde geçen Fakih ÖZFAKİH, Şevket Sürreya AYDEMİR, İlyas ALBAYRAK ve Hayri YALÇINER şahit olarak dinlenilmişler ve bu şahadetlerinde gizli ittifak varlığından bihaber olduklarını ~~XXXXXXXXXXXX~~ ifade etmişlerse de, soruşturma dosyasındaki muhteva muvacehesinde aksine şahadette bulunmanın , kendilerini de ilzam edecek bir netice doğurabileceği cihetle ademi malumata ~~XXXXXXXX~~ müstenit bu beyanlarının, şahitlerden beklenen objektiviteden mücerret bulunduğu ve bu itibarla müteberiyet niteliği olamayacağı düşünülmüştür. Keza haklarında As. Savcılığımızca hazırlık soruşturması sonunda örgütsel faaliyetlere katılma yönünden yeterli delil olmaması sebebiyle kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilmiş Armağan ANAR Salih Nejat CANDAN, Altan JYMEN ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ Şahit olarak mahkemece dinlenilmişler ve örgütsel bir faaliyetin varlığından bahseylememişlerse de aslında aynı suçtan dolayı yeterli delil olmamasına mebni kovuşturmayaya yer olmadığı ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ kararı verilmiş kişilerin ~~XXXXXXXX~~ neticede kendilerini ilzam etme noktasından duyacakları endişe ile bundan başka türlü beyanda bulunabilecekleri düşünülemediğinden bu şahitlerin şahadetinin de objektif şahadet mahsülü olamayacağı kanaatine varılmıştır. Diğer taraftan sanıklardan Hafız KAÇAR 'ın 23.NİSAN.1967 ve 23.NİSAN.1969 tarihlerinde merasimde ve okulda yapılan müsemereye bulunduğu dair ikame ettiği ve mahkemece de karar verildiği cihetle huzuru mahkemede şahadetlerde müracaat edilen şahitler İsmail BAKIR, Seniha ÖZDEN, ve Selim ATAMER 'in, 7-8. yıl önceki bir günü, ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ Hafız KAÇAR'ın yanında bulunduğu şeklinde söylemiş oldukları sözleri her çeşit şüphe ve tereddütten âri olarak kabul etme olanağı yoktur. Zira yıllar öncesine ait beraberliği dosya muhtevasında detayları verildiği şekilde bu derece hafızada tutabilmesine objektif ölçüler içinde düşünülürse imkân olamaz. ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ Esasen kendi ifadeleri ile de anlaşmaktadır ki ailevi bir yakınlık içindedirler sanık ailesi ile. Bu itibarla bu şekil şahadetlerinin , ~~XXXX~~ veya hissini bir ürünü olabileceği açıkça belli olmaktadır. Bu itibarla Gerçi şahadetin şekli itibarıyla doğrudan doğruya dava yönünden bir müessiriyeti mevcut adolunamayacak durumda ise de arz ettiğiniz nedenlerden dolayı şahadetlere objektif bir şahadet gözü ile bakma olanağı ~~XXXXXXXX~~ mevcut olamaz görüşünderiz. Keza sanıklardan Adnan KAPTAN'ın 29.10.1969 günlü toplantıda bulunamayacağına dair karşı iddiasına dayanarak olarak gösterip mahkemece şahati olarak dinlenilmesine karar verilmiş

ve huzuru mahkemede şahit olarak dinlenilmiş şahitler Mustafa ZALOĞLU ve ~~SAKAT ARTAN~~ Şahitlerden Mustafa ZALOĞLU huzuru mahkemedeki şahadet te 29.EKİM.1969 günü Adnan KAPTAN Gölçük'ten hiç ayrılmamıştır şeklinde günün tamamına şamil olacak şekilde ifadede bulunmuşsa da bu şahadetinin şüphe ve tereddüden uzak tutulamıyacağına özellikle işaret etmek isteriz.Çünkü sanık ile şahit arasında ailevi şekilde samimiyet bağları mevcuttur.Evelemirde ağır bir isnatla arkadaşının yargılanmakta olan şahidin vefa hissi altında bitarafane şahadette bulunmasına imkan olamadığı şahadetin şekli ile açıkça ortaya çıkmaktadır.Esasen şahit ve sanık arasında bir yakınlık yoksa şahidin hadiseyi bilmesine de imkan olamaz.Bu bakımdan şahadetin objektif ve müteber bir şahadet olamayacağı görüşünde bulunduğumuzu belirlemek isteriz. Aynı konuda Den. Komutanlığından gelmiş olan Cevabi mahiyetteki yazı muhtevassından anlaşıldığı üzere cevabın mahiyeti resmi nitelikte olmayıp ,resmi kayda müstenit bir cevap mahiyetinde bulunmadığı ve sadece yapılan idari tahkikat neticesinin bildirilmesinden ibaret olduğu görülmüştür. Halbuki sanık resmi hüviyetli kişidir. Bu itibarla konunun resmi belgelerle ve kayıtlarla çözümlenmesi objektiviteyi sağlayabilecek bir yoldur. Bu sebeple ~~xxxxxx~~ bu delillerin; sepkeden sanık talebi doğrultusunda objektif bir netice doğurmadığı ve bu itibarla konuya kesin çözüm getirmediği görüşünde bulunduğumuzu özellikle belirtiriz.

Siyasal iktidarı Ordu öncülüğündeki bir ihtilalla elde etmek maksadına matûfen gizli ittifak kurmuş bulunan dava sanıkları hakkında ikame edilen kamu davasının bidayetinden bu yana, Muhtevanın şubutu halinde müstenit suçu teşkil edeceğinde kuşkusu bulunmadığı bu yoldaki hiçbir itirazının sepketmemesi ile anlaşılmış bulunan savunma ; maddî maselenin subutu ile ilgili olarak mezkur delillere atfen delil vasfı olmadığı, geçerli bulunmadığı, bu delillerle dava açılmıyacağı gibi hükme de gidilemeyeceği şeklinde pek çok ve çeşitli ~~itirazlar~~ itirazlarda bulunmuştur. ~~Şuvarxxxxixxişix~~ Ne var ki, işbu itirazların hilafına mezkur deliller, izah ve münakaşası yapılmakla beraber müstenidatı gösterileceği üzere ve daha yukarı bölümlerde de yeterince gösterilmiş bulunduğu veçhile tamamen hukuki , sıhhatli ve müteber bulunmaktadır.

Ancak bu arada şunu da ifade edelim ki, bu soruşturma sebebiyle yapılan usulî muameleler sırasında başlangıç safhasından bu yana müferit ve özellikle sadece Osman KOKSAL'ın dokunulmazlığın Cumhuriyet senotosunca kaldırılması karşısında adı geçenin iptal istemi ile gittiği Anayasa mahkemesince müttehaz 17-19-8.1971 gün ve 1971/41-67 sayılı dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin kararın iptaline dair kararında yer alan (Başkaca inandırıcı ve pekiştirici kanıtlar bulunmadıkça yalnızca ses bantlarının ve gizli ajan raporlarının, bir Yurttaşta yapılan T.C.Anayasasının tağgir ,tebdil ve ilgaya ve bu yasa ile kurulmuş T.B.M.Meclisini iskata veya görevini yapmaktan men'e cehren teşebbüs gayesi ile gizlice ittifak kurmak gibi çok ağır bir isnada yasama dokunulmazlığının kaldırılması yönünden ciddilik kazandırabilmesi düşünülemez.) ibaresi, sanıklarca ve müdafilerce davanın bütününe şamil bir hüküm şeklinde izan edilmiş ve bu husus vesile ittihaz edilerek bilcümle delillerin kuşkulu karşılanması

yer verilmeyle güdülen erek , dokunulmazlığın kaldırılmasında işin çok daha hassas ve ince ölçüklere vurulmasını gerektirir. Tersine bir görüş ve uygulama yasama dokunulmazlığını bir güvence olmaktan çıkarır, bir süs ve göstermelik durumuna getirir." şeklindeki aynı karar bünyesinde yer alan açıklaması ile işarette bulunmuştur. İşte bu karar metninden çıkan anlamdan da açıkça görülmektedir ki, Anayasa mahkemesinin bu kararı, soruşturmaya görevli ve yetkili makamları , delil telâkkisi ve değerlendirmesi yönünden değil , sadece o tarihte Kontenjan senatörü sıfatını haiz sanık Osman KOKSAL 'ın bu dokunulmazlığın kaldırılmasına dair Cumhuriyet Senatosu kararının iptali sebebiyle bu sıfatı devam ettiği sürece sanık olarak ifadesinin alınamaması, hakkında dava açılmaması gibi bir netice tevhit etmesi yönünden bağlayıcı niteliktedir. Isnat ciddiliği konusundaki incelemenin, bir delil takdiri meselesi şeklinde ~~xxxx~~ boyut kazanamayacağı karar metninde açıkça ifade edilmiştir. Dosya muhtevası ile birlikte delili ~~xxxxxx~~ ~~xxxxxxx~~ değerlendirmek ve yorumuna varmak davaya batan görevli ve yetkili yargı mercilerinin işidir.

Diğer taraftan mezkûr karara mesnet olarak sadece Osman KOKSAL'a müteallik delillerin ele alındığı açıkça anlaşılan o tarihteki dosya muhtevasında yer alan deliller, mezkûr kararın oluşum vasatının dışında, ~~xxxxxxx~~ tevsi edilmiş durumdadır. Bu itibarla mezkûr karar zamanındaki dosya ile dava haline gelmiş dosya arasında ~~xxxx~~ vasıf ve mahiyet farkı vardır. Binaenaleyh delillerin sıhhati ve kıymetlendirilmesi konusu ele alınırken, bu yola gidilirken, kendi şartları içinde alınmış önceki değerhükümlerine bağlanılamaz.

Kaldı ki anayasa mahkemesi vardığı kararda; ses bantlarının, ajan raporlarının delil olamayacağını kararlaştırmak suretiyle mevzu istikamet vermiş de değildir. Ancak kendi görev sahası içindeki dokunulmazlığın kaldırılmasına dair karara vâki itiraza mebni bu sınırlar içinde kalmak ve değer ifade etmek üzere, başkaca deliller bulunmadıkça ses bantlarının ve ajan raporlarının yasama dokunulmazlığının kaldırılabilmesi yönünden isnada ciddilik kazandıramıyacağına işarette bulunmuştur. Yani bu konuda ses bantları ve ajan raporları mücrrret delil mahiyetinde kalmayıp da yandaş delillerle birlikte bulunsaydı yasama dokunulmazlığının kaldırılmasını mucip isnadiyete ciddilik kazandırabilecek nitelikte olacağına parmak basmıştır. Gerçi bu hususun yukarıda tarafımızdan işaret edilmiş olduğu üzere delillerin yorumu mahiyetini kazanmadığı , delillerin değerlendirilmesinin Anayasa mahkemesine değil, davaya bakan görevli yargı mercilerine ait olduğu aynı karar metninde yer almış ise de ayrıca belirtmek istediğimiz bir husus olarak şurası da bir gerçektir ki , şekli değil, ~~xxxxix~~ maddi hakikatın araştırıldığı ve bu sebeple de maddi delil sistemi ain değil, serbest delil sisteminin ~~xxxxxxx~~ ve binnetice kanaati vicdaniye prensibinin câri olduğu ceza sahası ile yasama dokunulmazlığı kararının kaldırılmasına dair kararın tetkiki sahası, görev hususiyetleri ve mevzuu d. gişiklikleri itibariyle tetkik ve yorum çizgileri birbirini bağlamayan iki ayrı bölümdür. Bu itibarla neyin delil olacağı veya olmayacağı meselesi dosya muhtevasına göre bu sahalarda kendi özellikleri içinde çözüme kavuşturulur. Ceza hukuku tatbikatında ses bantlarına, ajan raporlarının delil olamayacağına değil, aksine delil teşkil edeceğine dair gerek umumi yargı ve gerekse askeri ~~xxxxxx~~ yargı'na bir çok örnekler mevcuttur. Çünkü birañ önce de iş-

aret ettiğimiz veçhile delillerin takdirinde vicdani kanaat sistemi uygulanan ceza hukuku sahasında her şey delil olur. Ancak kanun bir hususun delil olamayacağını sarahaten beyan etmiş ise o takdirde o şey delil olmaz. Ses bantlarının , ajan raporlarının delil olamayacağına dair kanunlarımızda bir sarahat yoktur. Bu sahada savunma, Dünya devletlerinden misal vererek delil değeri olamayacağına işarette bulunmuş olduğundan sırası gelmişken bu hususu da kısaca cevaplandırmak isteriz. Ceza hukukumuzun genel esaslar yönünden benimsediği ve içinde bulunduğu Kara Avrupası sistemi ile ~~Anglo-Amerikan Sistemi~~ Anglo-Amerikan Sistemi yekdiğerinden esasen değil sistemi bakımından ayırdırlar. Anlo-Amerikan sistemi , maddi delil prensibini benimser. Kara Avrupası sistemi ise biraz evvel işaret ettiğimiz gibi delil serbestliği prensibini içerir. Bu bakımdan her iki sistem yekdiğerinden ayıdır. Hakikatı belirtiyorsa bizim sistemimizde , sanığa yapılan tazyik sonu elde edilen ikrar dahi delil olabilir. Anglo -Amerikan sisteminde ise olmaz Kaldı ki , Amerika'ua dahi telefon muhaberelerinin hâkim kararı ile banda alınarak delil hüviyetinde kullanılması Amerikan Yüksek Mahkemesince kabul edilmiştir. Amerikan Devlet Başkanının görevden çekilmesine müncer olan husus da delil niteliği ,artık o sistemde dahi inkar edilmeyen ses bantlarına dayanmaktadır. Bizde de topkapı olaylarında yüksek Adalet divanı delil olarak teyp dinlemiştir. ~~Butun bunlar~~ Butun bunlar muvacehesinde konumuz , hareket mebdemize getirecek olursak ~~ceza sahasındaki~~ ceza sahasındaki i delil serbestliği keyfiyeti icabı ses bantları ve ajan raporlarının delil ~~olarak kabul vasfı~~ olarak kabul vasfı bir yana Anayasa mahkemesi kararına göre de , Başka deliller mevcut olduğu takdirde ses bantları ve ajan raporları , yasama ~~dokunulmazlığı~~ dokunulmazlığı sahasında dahi delil olabilecektir.

O halde bütün bu durumlar muvacehesinde ses bantları ve ajan raporlarının gerek kendi orjinleri içindeki hüviyetleri ve ~~keyfiyeti~~ yekdiğeri ile olan ilgileri ve gerekse diğer delillerle olan münasebetleri konusunun ele alınması bir zaruretin ifadesi olmaktadır. Bu takdirde öncelikle ses bantlarıyla ajan raporları arasındaki rabitanın açıklığa kavuşturulması bakımından, acaba ses bantları ile ajan arasında bantların doldurulması yönünden ne gibi ilişkiler vardır ve bu ilişkinin dürecesi nedir ? konusuna eğilmek gerekmektedir. Şurası apaçak bir gerçektir ki , MİT elemanı Mahir KAYNAK hiçbir bandı kendisi doldurmamıştır. Sadece verici olarak üzerinde mikrofon taşımıştır. Banda alma , toplantı mahallinden muayyen uzaklıkta vazife gören MİT'in diğer teknik görevlilerince gerçekleştirilmiştir. Bu bakımdan ajanın ~~şahadet ettiği~~ şahadet ettiği ve mahiyetini bir rapora derc ettiği raporlar ile bu bantların doldurulması ameliyesi arasında sadece verici olmaktan ötede Mahir KAYNAK'a mahsus ve münhasır bir ilişki mevcut değildir. Bu bakımdan raporlar ile ses bantlarının yalnızca ajanın şahsında birleşen bir delil olma hüviyeti mevzu bahis olamaz. Kaldı ki, içinde MİT elemanının bulunmadığı Ankara'da yapılan toplantılarla ilgili bant doldurulması işlemi ile hiç ilgisi olmadığı da pek açık bir durumdur. O halde bant muhtevası ile MİT elemanı Mahir KAYNAK'ın Direkt bir ilgisi yoktur. O halde ses bantları muhtevası ile MİT elemanı iki ayrı hüviyette ve değerde delil mahiyetindedirler. Bu tak-

dirde önemli olan husus,yekdiğerinden ayrı bu iki delilin,kendi orjinleri içindeki sınıhat ve sağlamlık durumuna değinmek konusu saklı kalmak ve biraz ileride temas etmek kaydı ile yekdiğerini bütünleyip bütünlemediğinin tesbiti şeklinde boyut kazanmaktadır. Bu konuda hemen söyleyelim ki , şahit Mahir KAYNAK'ın tanzim eylediği raporlar, örgütsel toplantıların hemen akabinde sıcağı sıcağına verilmiş raporlardır. Bu Böyle olmasına rağmen raporlar ile ses bantlarının muhtevası yekdiğeri ile tamamı ile bütünleşmiş bir hüviyet arz etmektedir. Bu suretiyle MİT , bir yandan ajanın rapor halinde verdiği bilgileri elde ederken diğ er yandan teknik görevlilerce ~~xxxxxxx~~ doldurulan bantları elde ederek görevlilerini, raporları bantlarla ve bantları raporlarla kontrol etmek şeklinde bir uygulama ile takip ve kontrol etmiş olmaktadır. Bu itibarla raporların bir kişi tarafından ortaya konan ~~xxxxxxx~~ enfüsü ve hayal mahsülü olaylara müteallik bulunabileceği, MİT elemanı Mahir KAYNAK'ın amirlerine yarannak için bu şekil raporlar düzenliyebileceği cihetle delil geçerliliği olamayacağı şeklindeki karşı iddia ve ütöpik zan, bu olayda doğum vasatı bulunmuş olmakta , diğ er yandan ses bantlarının ise montaj yapılabilecek mahiyette olduğu cihetle delil vasfı kazanamayacağı iddiası, bilirkişiye dahi gidilmesine lüzum kalmıyacak açıklıktaki bu şekilde adli bir tesbitle gerçeklik kazanamamakta , tutarlı ve samimi def'iler olarak mütealla edilemez bir hale gelmiş olmaktadır. Ve Anayasa Mahkemesi kararı bahane edilerek yaratılmak isteyen konunun samimi bir gayrete dayanmadığı saptanmış ~~xxxxxxx~~ bulunmaktadır.

Bu maruzatımızı müteakip şimdi de ses bantları ve ajan raporlarının kendi orjinleri ile ilgili olarak yapılan itirazları ele alarak davanın temel delillerinden ikisi durumundaki bu delillerin hukuki yönden hüviyetlerini ortaya koymak gerekmektedir. Her ne kadar buraya kadar ki safhada bu husus genellikle değerlendirilmiş durumda görünüyorsa ise de işbu değerlendirme keyfiyeti, savunmacı, itirazların ilk elde Anayasa Mahkemesi kararına dayanak olan yönüyle ele alınıp karar arkasında yaratılmak istenen havayla ilgisi olması hasebiyle o mihrak etrafında oluşturmasına çalışılmıştır.

Ses bantları konusundaki itirazlar; a) Ses bantları hukuk en delil olamaz, b) Ses bantları ~~xxxxxxx~~ muretteptir, noktalarına inhisar ettirilmiştir. Bu itibarla bu iki açıdan ayrı ayrı ele alarak itirazları değerlendirmek icap etmektedir. Öncelikle hukuken delil olup olmayacağı konusuna değinmek isteriz. Bu konuda biraz önceki maruzatımızda etraflıca değ er yargımızı , görüşümüzü arz ettiğimiz cihetle şimdi sadece o hususları tekrar ettiğimizi ifade etmekle yetineceğiz. Ancak değ inmediğimiz yönleriyle meseleyi ele almaya çalışacağız. Şurası kesindir ki , ses bantlarının delil olmayacağı yönünde hiçbir kanun hükmü olmadığı gibi bir içtinat da mevcut değildir. Çünkü ceza usulu hukukumuzda takdiri delil sistemi câridir. Aksine delil olabileceğine dair tatbikat ve içtihatlar vardır. Ses bantlarının delil olamaması ancak , ya ; bantlardaki seslerin çok karışık olup ayırım imkanının bulunmaması veya , bantların doldurulması sırasında yani muntevasının kayda

tâbi olduğu sırada bir irade dışı baskı veya zorlama halinin mevcut bulunması hallerinde bahse konu olur. Bu bantlarda bu iki hal de mevcut değildir. Zira bu bantlardaki ses ayırımı, şimdiye kadar ki teknik tesbitler de göstermiştir ki mümkün olmaktadır. Saniiyen bu bantların irade dışı konuşmaları muhtevi olduğu yolunda sanı yaratabilecek şekilde bir veya iki kişinin sesinden ibaret de değildir. Sanıkların bir araya geldikleri çeşitli mahallerde toplantı halinde bulunurlarken yaptıkları konuşmalar sırasında tesbit edilmiş sesleridir. Bu itibarla böyle bir irade dışı tesbit maniyetinde değildir. Esasen bu yolda bir karşı ~~iddia~~ iddiada da bulunulmamıştır. Binaenelâh delil olamayacağı şeklindeki karşı iddiaya elde mevcut ses bantlarının hüviyeti muvacehesinde itibar olunamaz. Diğer taraftan bu konu etrafında savunmanın, karşı iddia delili olarak sunduğu İstanbul Teknik Üniversitesi Telekomünikasyon kürsüsünden bir öğretim üyesince verilmiş 16.7.1970 tarihli yazıdaki ses tesbitinin kat'i bir şekilde yapılamayacağı şeklindeki mütalaa ise, bağlayıcı nitelikte olmadığı gibi bir bilirkişi mütalaa mahiyetinde de değildir. Bir elektrik mütehasssının kişisel görüşüdür. Umumi ve mücerret bir görüş olup somut bir mahiyet taşımamaktadır. Bu Mütalaa^{nın}, ses bantlarının kısa bir konuşma ile doldurulmuş olması ve ses karışımı dolayısıyla ayırımın imkânsız olması gibi nedenlerle verilmiş bir mütalaa mahiyetinde olması da mümkündür. Her mütalaa, hadisesine münhasır olarak düşünülmelidir. Zaten aslında bu mütalaa sokaka dökülmüş anarşik nitelikteki 1970 Haziran olayları ile ilgili olarak ilân edilen Sıkıyönetince yürütülen soruşturmalar sırasında o hadiselerin cereyan ediş şekli düşünülecek olursa ses tesbitinin kargaşalıkta imkansız olacağı açıktır. Halbuki hadisemizdeki mevzu bahis ses bantları, kısa bir konuşma ile doldurulmuş bantlar mahiyetinde değildir. Saatlerce süren toplantılardaki uzun uzadıya yapılan konuşmalarla doldurulmuştur. Çözümü yüzlerce sayfa tutan bantlardır. Bu bakımdan ses ayırımı yapılamaması gibi bir hal düşünülememek gerekir. Çünkü böyle olduğu takdirde teybin, radyonun, telefonun anlamı kalmaz. Tanınan sesler bu cihazlardan duyulursa tanımanın imkanı yoktur. Nitekim sesler karşılaştırılmış ve ilk bilirkişi dava açılmasına mesnet olan şekli ile çözümüne varmıştır. ~~Yukarıda belirttiklerimiz gibi~~ ~~gibi örnekler~~ Bunun gibi sayısız örnekler mahkeme dosyalarında mevcuttur. Yukarıda belirttiğimiz gibi Yüksek Adalet Divanı da teybin delil olarak alınmasıdır.

Bu itibarla bu mütalaa teybin delil olamayacağının bir delili olamaz ve itirazların başlangıç bölümünde arz edip tekrarladığımızı işaretlediğimiz sebepler de dikkate alınacak olursa teybin delil olamayacağı yolundaki karşı iddianın ceza hukuku sahasında bir geçerlik kazanamayacağı hususu açıkça belirginleşir.

Savunmada ses bantları itibarıyla iddâ edilen ikinci husus, mürettep olduğu şeklindedir. Malum bulunduğu üzere tapesi yüzlerce sahife tutan bant şeritleri doldurulmuştur. Bu bantların doldurulması sırasında Mahir KAYNAK, üzerinde taşıdığı ve fakat gizlenebilecek küçük bir mikrofonla vericilik yapmış durumdadır. Üzerinde teybin yoktur. Savunmanın karşı iddia olarak ortaya koyduğu gibi üzerinde taşıdığı teybe kendisi kaydetmiş değildir. Esasen bu

a MİT elemanı sızmış olabilir, üzerlerimizi arayalım.) şeklindeki ikazı ile yapılan aramalar dolayısıyla de açıkça ~~XXXXXXXX~~ ortadadır. Yukarıda da açıkladığımız veçhle MİT elemanı vericilik yapmış, dışarıda muayyen uzaklıkta yerlerini almış diğer MİT görevlisi teknik personel tarafından teybe alınmıştır. Bu bakımdan ses tesbit olayında Mahir KAYNAK tek şahit değildir. Esasen MİT'in de kendi görevli elemanını boş bıraktığı söylenemez. Belki o da kontrol ediliyor olabilir. Nitekim toplantıların akabinde MİT'e sunduğu raporları, aynı zamanda MİT'in teknik görevlilerince dolandırılmış ve bilâhère bu teknik elemanlar tarafından tabe edilmiş olması dolayısıyla aksi sabit oluncaya kadar muteber vesaik durumundaki bant tapeleri ile uyum göstermekte ve yekdigerini tamamlayıcı bütünler ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ olarak görüldüğü cihetle Mahir KAYNAK'ın kontrolü de sağlanmış olmaktadır. Ses bantlarını dolduran bu teknik elemanların bilâhère bu bantlardaki konuşmaları dinleyerek meydana getirdiklerine işaret ettiğimiz bu yazılı metinler, aslında ,görevli zabıta memurlarının tuttuğu aksi sabit oluncaya kadar muteberiyet izafe edilen vesaiktendir. Ama buna rağmen Askeri Savcılığımızca hazırlık soruşturması sırasında oböektif gerçeklik sağlayabilmek için Ankara-TRT Genel Müdürlüğü bünyesindeki teknik görevlilerden tayin edilen üç kişilik teknik bir bilirkişi heyetine tekkik ettirilmiş ve doğruluklarının tayidi üzerine dava ikamesi yoluna gidilmiştir. Ancak bu defa mahkeme yeni bir bilirkişi inceletmesi yoluna gitmiş, fakat mübâyenet doğurucu nitelikte bir rapor istihsal edilmiştir. Aynı rapor ile toplantılarda ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ yeni bilirkişice , dava sanıklarının mevcudiyeti tesbit edilmiş , ancak konuşmalar karıştırılmış ve bir de montaj hususu ortaya çıkarılmıştır. Bu rapor ihticaca salih nitelikte değilse de hazırlık safhasındaki ~~XXXXXXXXXX~~ gerçekliğe gölge düşürülmesi şeklinde bir kuşku doğurmuştur. Yani kuşku vesilesi olmuştur. Bu rapor üzerine soruşturma o noktada bırakılmıştır. Böylece de hazırlık soruşturmasındaki MİT teknik elemanları marifetiyle tesbit ~~XXXXXXXX~~ edilip As. Savcılıkça tayin edilmiş bilirkişilerce de doğrulanmış evvelki varakalar , Ceza Muhakemeleri İsul Kanununun göre aksü sabit oluncaya kadar muteberiyetini muhafaza eden evrak niteliğini devam ettirmektedir. Kanımızca. Bi itibarla amirlerine yaranmak gibi gerçek dışı tutumlar gösterdiği veya gösterebileceği mülahazası varit olamaz. Esasen bu iddia, bir faraziyeden ibarettir. Raporların tanzini, amirlerine yaranmak gibi bir ruh haleti ile vazife görebileceği şeklinde bir endişeye bağlanılmaktadır. Bu noktada hemen ifade edelim ki, önemli olan husus, ses bantlarında da ifade ettiğimiz gibi gerçek durumdur. Müşahhas durumdur. Böyle bir durumun delilleri var mıdır , varsa, bunların gösterilmesidir. Yoksa hadiseden ve kişiden tecerrüt ederek emirlerine yaranmak duyduğusu ile hareket edebileceği şeklinde yorume varmak ve bunu, böyle bir durumunu saptayamadığı bir devlet görevlisine tahmil etmeye kalkmak, kendi vehimlerini bir başkasına izafe etmek olur ki bu, görevli devlet memurunu ilzam etmez. Çünkü Devlet memurunun muamelâtı, ihtimal hesaplara ile bâtil addedilemez. Varsa böyle bir hal, kendisindenkim ne gibi bir istemde bulunmuştur. Kime yaranmak istemiştir? müşahhas şekilde ortaya konulmalıdır. Aksi halde böyle bir karşı iddia geçerli olamaz.

Diğer taraftan ses bantları muhtevâsındaki konuşmalar ile

ortaya konulan gizli ittifakın varlığını belgeleyen ve Cemal MADANOĞLU tarafından kendi el yazısı ile yazılmış bulunan Kaaro örgütü adlı tüzük ve ~~şemayı da bu bapta ses bantlarının~~ diğer delil olarak dikkatten uzak tutmamak gerekir, zira konuşmalardaki esasların yazılı hale gelmiş olmasından başka bir şey değildir bu belge.

Bütün bu nedenlerle ses bantlarının mürattipliği söz konusu olamaz. Düşünülemez. Bu şekildeki taan, geçerli bir nitelik taşıyamaz. Mücerret bir hüviyette kalmaya mahkumdur.

Sesbantları ile ilgili bir diğer itiraz; dinleme cihazlarının toplantı yapılan yere monte edilışı ve ses bantlarının tesbiti ile ilgili olarak zabt altına alınmış olmasıdır. Aslında böyle bir kanuni mecburiyet yoktur. Zira gerek raporu veren ve bant doldurumunda üzerindeki mikrofonla verici olarak vazife gören Mahir KAYNAK ve gerekse bantların doldurulmasını yapan görevli MİT teknik personeli, Devlet "emurudurlar. Kendilerine amirlerince verilmiş vazife gereği tesbit edebildikleri hususları rapor y ses bant ve tapeleri şeklinde vermişlerdir. Bunların ayrıca bir tutanakla tesbit edilmesi gerekeceğine dair bir kanuni mecburiyet yoktur. Devlet memuru sıfatı iye hareket eden bu kişiler yine Devlet memuru olan amirlerine vermişler ve bu suretle resmiyet kazandırmışlardır zaten. Esasen bu memurlar ve amirler MİT'in bu gibi ahvalde daima izleyegelmekte olduğu , yürüttüğü işlemleri aynen yürütmüş bulunmaktadırlar. Her haide muhatap bu dava sanıklarındır. Diğer bir belge veya tutanak tanzim mecburiyetleri doğmuş olamaz .

Diğer taraftan MİT ajanı Mahir KAYNAK için Sıhhatli bir delil değildir demek ve gerek raporlarının ve gerekse şahadetinin muahhel oluğu bulunduğu yolunda karşı iddialar ileri sürülmektedir. Bu husustaki görüşümüzü iddianamemizde etraflıca açıklamış bulunduğumuz cinetle o görüşlerimizin ve ~~şemayı da bu bapta ses bantlarının~~ değerlendirmelerimizin tekrarına varmamış olmak bakımından o bölümlere atıf yaptığımızı belirtmekle yetinmek istiyoruz. Ancak bu konuda genel olarak görüşümüzü kısaca ifade edelim ki MİT ajanı Mahir KAYNAK'ın raporlarının hilafı sabit olmadıkça ve yalan şahitlik yaptığı keyfiyeti subuta ermedikçe kanun hükümleri muvacehesinde raporları ihticaca salih delil niteliğindedir ve keza şahadeti de muhtebir delil vasfındadır. Kaldı ki raporlarının ve şahadetinin hilafının sabit olması keyfiyeti bir tarafa, sanıkların , toplantılar zincirinin birer halkasını teşkil eden ve bütününü ile bu zinciri tamamlayan ifadeleri muhtevasiyanan, yapılmış mezkur tsbitlerin, Mahir KAYNAK'ça ifa olunmuş şahadetinin bizzat kendilerince doğrulanmış bulunduğu anlaşıldığından hilafının iddia edilmesi dahi mümkün olamaz ve iddia edildiği takdirde de cinaiyet kazanamaz. Zira sanıkların bütün ifadeleri ortadadır. Sanıklar , genellikle toplantıları kabul etmişler, ancak bunun yemekli toplantı olup mevzu bahis şekilde konuşmalar yapılmadığını bütün d ruşma boyunca ifade etmişlerdir. Demek oluyor ki toplantı hali mevzu bahistir. Ama gizli ittifak toplantısı mahiyetinde değildir. Aslında sanıkların bu beyanları isnadın zinnen kabulü mahiyetindedir. Bu savunmanın doğrultusunda

çok kez detaya inici yazılı belge bırakılmaması, doğacak tehlike ve utasavver olarak duruma istinat eder. Buna rağmen devamında oldu-
ğu gibi sayet örgütün çıkardığı bir yayın organı var ise buradaki ya-
zılar ve icra ettikleri toplantılardaki saptanmış konuşmalar, ve yazı-
lı delil bırakılmaması yolundaki kararları cümlesinden olarak yazılı
belge tanzim etmeksizin faaliyet icrasını sürdürürlerken tek istisna-
sı olarak tanzim etmiş oldukları kadro örgütü ve binan fikir kaynağı
olarak bağlandığı ihtilal çalışmaları mahiyetinde notlar) şeklinde
taaddüt eden belgeler ve deliller olarak şekillenir. Bu bakımdan daha
belgesel bir şekilde tesbit edilemez, şeklindeki görüşümüzü bir defa
da tekrar etmek isteriz.

Bütün bu durumlar muvacehesinde sunu da belirtmek isteriz ki,
delillerin sıhatsizliği, sahteliği yönüne matif bütün bu haksız çaba-
ların hedefi kanaatinizce, adalet cihazını daha başlangıçta etkilemek
ve bu etki çerçevesinde bir ön yargıya götürebilmek ve keza kamu oyunu
da bu inanca sahip kılınarak fiillerinin doğuracağı maddî ve manevî mes-
uliyetlerden berî kalabilmektir. Ne var ki dosya muhtevası bütün somut
gerçeklikleri ile ortadadır.

TV-) SANIKLARIN SORGULARI - HUKUKİ DURUMLARI

Sanıkların sorgularında bahseyledikleri hususlar, soruşturma-
nın başlangıcından bu yana aynı düzeyde kalmış iddialar şeklinde olu-
şum gösterdiği ve bu deliller, gerek iddianememiz muhtevasında ve ge-
rekse işbu mütaleamamızın yukarı bölümlerinde etraflı surette açıklanmış
olduğu cihetle bir tekrara varmamış olmak yönünden yeniden ele almayı
zait görüyor ve o görüşlerimize atıf yapmakla yetiniyoruz.

Keza sanıkların dava konusu gizli ittifak faaliyetleri için-
deki yerleri iddianememizde özel bölümler halinde değerlendirilmesi
yapılmak suretiyle ele alınmış olduğundan ve esas hakkındaki mütalâa
çizgimizin ne olacağı konusunda başlangıç bölümlerindeki maruzatımız
sırasında bunun, esas hakkındaki mütalâa çizgisi olacağına işaret et-
miş bulunduğumuzdan ve sanıklar bakımından son soruşturmada mezkûr de-
ğerlendirmemiz dışında yeni bir hal ortaya çıkmamış olduğundan tekra-
ra meydan vermemiş olmak için sanıkların dava konusu işbu gizli itti-
fak faaliyetlerine müteallik ~~fiilleri ve~~ fiilleri ve
değerlendirmesi hususuna ilişkin olarak sanıklar hakkındaki mezkûr hö-
lümle atıfla yetinmek istiyoruz. Ancak bu konuda ~~sanıklar~~ sanık-
lardan Abidin SEZEN ile ilgili olarak su görüşümüzü belirtmek isteriz.
Sanıklardan Abidin SEZEN, asker-rijinli grubun üyesi olarak 1967 yı-
lında tek bir toplantıya katılmış durumdadır. Toplantının mahiyeti id-
dianememizde ait olduğu bölümde açıklanmıştır. -Ne var ki bilâhare baş-
ka bir toplantıya katıldığı tesbit olunamamıştır. Hatta bu konuda sa-
hit olarak hazuru-Mahkemede yeminle dinlenmiş bulunan MIT elemanı Ma-
hir KAYTAK, sanığın mezkûr 23.4.1967 tarihli toplantıdan başka bir top-
lantıya katılmadığını kesinlikle ifade etmiştir. Bu durum mu-
vacehesinde adı geçen sanığın ancak katıldığı bölüm itibarıyla gizli
ittifak içinde olduğu ve fakat sonra çekildiği anlaşılmıştır. Esasen
iddianememizde de; oluş ve gelişimi itibarıyla örgütsel faaliyet içine
girmiş bu kişinin bilâhare örgüt faaliyetlerine hiç katılmamış olsa
dahi T.C.K.nun 171 nci maddesinin son ~~fıkrasındaki~~ fıkrasındaki
(cürmün icrasına ve kanunî takibata başlanmazdan evvel bu ittifaktan
çekilenler ceza görmezler) şeklindeki kayıt muvacehesinde bunun takip-
sizlik kararı mevzuu değil ancak cezasızlık sebebi olabileceği anla-

zildikten ve cezasızlık keyfiyetinin ise hazırlık soruşturma safhasında değil hüküm son soruşturmada hüküm mahkemesinin takdirine vabeste bir keyfiyet olduğu düşünüldüğünden bahisle dava açılması öngörülmüştür. Senağın T.C.K. nun 171 nci maddesinde belirtilen gizli ittifak içerisinde bulunduğuna MIT eleman raporu ve MIT elemanının şahadeti muvacehesinde kabul edilmekle beraber 1967.yılından bu yana örgütsel çalışmalara katılmadığı ve böylece çekilmiş bulunduğu anlaşılacağından sanık Abidin SEZEN hakkında ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ T.C.K.nun 171 nci maddesinin son fıkrası muvacehesinde (ceza tertibine mahal olmadığı) kararı verilmesi gerektiği düşünülmüştür.

V- SANIKLARIN FİİLLERİNİN HUKUKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu yöndeki değerlendirme keyfiyeti iddianamemizde etraflıca açıklanmış bulunduğuna ve fiillerin mahiyetinde herhangi bir değişiklik vuku bilmediği cihetle keza bu konuda da tekrara varmamış olmak için iddianamedeki bu bölüme ait değerlendirmemizi aynen tekrar ettiğimizi belirtmekle yetinmek istiyoruz.

Ancak, su kadarını ifade etmek isteriz ki, iddianame muhtevasında kendilerine tefrik edilmiş özel bölümlerde durumları yegân yegân izah edilerek fiilleri ortaya konulmuş sanıkların ve mensubu bu unvanları hasebiyle ~~XXXX~~ keza gerek iddianamede ve gerekse esas hakkındaki müta-lâama bölümlerinde oluşum ve gelişim tarzı belirtilmiş gizli ittifakın, işbu şekildeki mahsus bölümlere atıf ~~yapılmakla~~ yapılmakla yetinilmiş fiillerinin, Anayasa düzenine ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı olduğu açıkça ortadadır. Zira amaçladıkları ihtilâlle birlikte getirecekleri kadro düzen, Anayasamızın hür demokratik karakteri ile bağdaşmaz. Bu bakımdan Anayasamızın 2 nci maddesinde yer alan ve Cumhuriyetimizin ideolojik esaslarını gösteren "T.C. İnsan Haklarına ve başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan millî demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir" hükmüne ve atıfta bulunduğu başlangıç kısmında belirtilen "bütün fertlerini kaderde, kıvançta, tasada ortak, bölünmez bir bütün halinde millî suur ve ülküler etrafında toplayan ve milletimizi, dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak millî birlik ruhu içinde daima yüceltmeyi amaç bilen Türk milliyetçiliğinden hız ve ilham alarak ve yurttaki sulh, cihanda sulh ilkesinin, millî mücadele ruhunun, millet egemenliğinin, Atatürk devrimlerine bağlılığın tam suuruna sahip olarak; insan hak ve hürriyetlerini, millî dayanışmaya, sosyal adaleti, ferdi ve toplumun huzur ve refahına gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukukî ve sosyal temelleri ile kurmak" amaçlarına aykırıdır.

Bir kadro-iktidarı için ihtilâl, Anayasamızın öngördüğü millet egemenliği kuralını ortadan kaldıracak, hukuk devleti esaslarını bertaraf etmiş olacak, yurt içinde sulh ve sükûnu bozacaktır.

Anayasamızın 4 ncü maddesinde; egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletinin olduğu, egemenliğin kullanılmasının hiçbir suretle belli bir kişiye, zümreye, sınıfa barakılamıyacağı, 12 nci maddesinde de; hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmayacağı hükümleri yer almıştır. Bir kadro iktidarı öngörüldüğü cihetle millî egemenliğin verildiği söylenemiycek, egemenlik ve imtiyaz milletin tümünde değil, kadrocu iktidar sahiplerinde bulunacaktır. Aynı zamanda demokratik Cumhuriyetimizin iktidar kaynağı olarak Anayasamız, Cumhuriyetin temel kuruluşu başlıklı kısmının 1 nci bölümünde, yasama kudretinin temsilçisi

sıfatı ile ve genel oylamaya dayanılarak parlamento kurulmasını öngör-
müştür. Kadro örgütü tüzüklerine göre bu kudretin yerini (devrimci Genel
Kurul) ve (Ulus Kurultayı) gibi kuruluşlar alacağı cihetle Türkiye Büyük
Millet Meclisinin varlığından söz edilmesine de imkân kalmayacaktır. Di-
ğer-tarafın Anayasamızın 56 ncı maddesinde yer alan "vatandaşların-si-
yasî parti kurma hakkı ve siyasî partilerin demokratik siyasî hayatın
vazgeçilmez unsurları" olduğu yolundaki vatandasa tanınmış temel hak ve
hürriyeti ortadan kaldırması olacaktır.

Bu itibarla sanıkların fiillerinin bir taraftan Anayasa hükümlerini tağyir, tebdil ve ilga niteliği taşıdığı ve diğer taraftan da Tür-
kiye Büyük Millet Meclisini iskata yönelik bulunduğu açıklık kazanmış ol-
maktadır.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Bütün bu sebepler muvacehesinde sanıklara
müsten fiilin T.C.K. nun 171/2 nci maddesine mümas bulunduğu ve işbu müs-
net suçun kanunî unsurları ile birlikte teşekkül ve tekevvün etmiş oldu-
ğu kesinlikle anlaşılmış bulunmaktadır.

VI-) İDDİA VE TALEP

Bütün bu sebepler muvacehesinde işlenmiş oldukları anlaşı-
lan Türkiye Cumhuriyeti Teskilâtı Esassıye Kanununun tamamını veya bir
kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan
Türkiye Büyük Millet Meclisini iskata veya vazifesini yapmaktan men'e cehren te-
sebbüs gayesi ile gizlice ittifak kurmak suçundan dolayı sanıklar Cemal
MADANOĞLU, Osman KÖKSAL, Doğan AVCIOĞLU, İlhami SOYSAL, Cemal Resit TYP-
OĞLU, İlhan SELÇUK, Hıfzı KAÇAR, Adnan KAPTAN, Adnan ARABACTOĞLU, Fahret-
tin TEZEL, Orhan Seyfi GÜVEN, İbrahim ARTIÇ, Cemalettin KORKUT, Zeki ER-
GÜN, Necdet DUVENCIOĞLU, Raif ERTEM, Celal BALLIKAYA, Yılmaz AKETLİÇ,
Doğan ERDOĞAN, Hüseyin ONUR- Ferruh ÖZDİL, Ali SİRİMEN, Orhan PEKEY ve
Ahmet Güryüz KATENCİ'nin hareketlerine uyan T.C.K. nun 171/2-173/3 ncü
maddeleri gereğince tecziyeleri ve tutuklu-kalmış olanlar hakkında T.C.K.
nun 40 ncü maddesinin uygulanması ve askerî şahıslar durumundaki sanık-
lar Kurmay albay Adnan ARABACTOĞLU, Kurmay albay İbrahim ARTIÇ, Dz. Kur-
may albay Adnan KAPTAN, Hv. Kurmay albay Orhan Seyfi GÜVEN ve Hv. Kurmay
albay Fahrettin EZEL haklarında Askeri Ceza K. nun 30/1. nci maddesinin tat-
biki ve evlerinde yapılan arama sırasında elde edilmiş yasak yayınların
T.C.K. nun 36 ncü maddesi uyarınca MÜSADERETİNE, sanıklardan Abidin SE-
ZEN'in hakkında T.C.K. nun 171 nci maddesinin son fıkrası muvacehesinde
(ceza tertibine mahal olmadığı) karar verilmesi ~~xxx~~ mütalâa ve talep
olunur. 3.9.1974